

REGIUNEA DE DEZVOLTARE VEST

PRAI
2016-2025

Actualizat 2017

**PLANUL REGIONAL
DE ACȚIUNE PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT**

infraed

www.infraed.ro

**PLANUL REGIONAL DE
ACȚIUNE
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT
(PRAI)**

2016 - 2025

**REGIUNEA DE DEZVOLTARE
VEST**

ACTUALIZARE 2017

Experții care au elaborat PRAI al Regiunii de Dezvoltare Vest, 2016-2025:

Florin Gheorghe MĂRGINEAN	- expert coordonator
Ildikó PATAKI	- expert pentru învățământul profesional și tehnic
Camelia MANIU	- expert pentru învățământul profesional și tehnic
Doina MORTOIU	- expert pentru învățământul superior
Ionel VLAD	- expert tehnic

COMPONENȚA CONSORȚIULUI REGIONAL AL REGIUNII DE DEZVOLTARE VEST

Nr. crt.	Numele și prenumele	Instituția	Funcția în cadrul instituției	Funcția în cadrul Consorțiului (titular/ supleant)
1.	Adrian MARICIUC	ADR VEST	Sef departament	Membru
2.	Vasile BORZA	ISJ ARAD	Inspector școlar	Membru
3.	Levente HORVATH	AJOFM AR	Director executiv adjunct	Membru
4.	Andrei ANGHELINA	UVVG Arad	Prorector	Membru
5.	Radu MATIUT	CCIA Arad	Consilier juridic	Membru supleant
6.	Carmen CRIȘAN	CCIA Arad	Manager formare profesională	Membru
7.	Nicolae GROȘAN	CLDPS AR	Președinte	Președinte
8.	Doina MORTOIU	UAV ARAD	Prodecan	Membru
9.	Dănuț IENEȘESCU	CLDPS AR	Președinte SDI Arad	Membru
10.	Diana PAVEN	CJ Arad	Consilier	Membru
11.	Dana BORBIL	CJ Arad	Consilier	Membru supleant
12.	Andrei SZABO	CJ CS	Consilier juridic	Membru
13.	Dalina RANCU	ISJ CS	Inspector școlar	Membru
14.	Mihaela IOVANOVICI	AJOFM CS	Director executiv	Membru
15.	Liliana LINȚA	AJOFM CS	Șef serviciu	Membru supleant
16.	Marian APOSTOL	CLDPS CS	Președinte CLDPS	Membru
17.	Nicolae VULPEȘ	CLDPS CS	Membru CLDPS	Membru
18.	Bogdan PAUNESCU	CCI CS	Consilier	Membru
19.	Marius CIREȘ	CLDPS HD	Președinte	Membru
20.	Anca-Maria DUMITRA	CJ HD	Inspector superior	Membru
21.	Dana - Luiza CIOARĂ	ISJ HD	Inspector școlar	Membru
22.	Mihaela MANOLEA	ISJ HD	Inspector școlar	Membru supleant
23.	Alina Mihaela MIHEȚ	AJOFM HD	Director executiv adjunct	Membru
24.	Paul RUSU	CLDPS HD	SIP HD	Membru
25.	Crinela GAFTON	CCI HD	Director executiv	Membru
26.	Daiana Mirela BUZATU	CCIA Timiș	Expert	Membru
27.	Erwin CHAWILLI	CCIA Timiș	Consilier Afaceri Europene	Membru supleant
28.	Florin Adrian UNGURAȘ	AJOFM TM	Consilier	Membru
29.	Aura DANIELESCU	ISJ TM	Inspector școlar general	Membru
30.	Marcel BRANCU	ISJ TM	Inspector școlar pt IPT	Membru supleant
31.	Vlad PETCU	UVT	CCOC	Membru supleant
32.	Marin POPESCU	UVT	Director departament	Membru
33.	Radu DIMECA	CLDPS TM	Membru CLDPS	Membru
34.	Silvia BELU	CLDPS TM	Membru CLDPS	Membru
35.	Liviu CĂDARIU	UPT	Prorector	Membru
36.	Ildiko PATAKI	CNDIPT	Coordonator regional	Secretar

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE	8
PREȘEDINTELE CONSORTIULUI REGIONAL VEST, NICOLAE GROȘAN	8
1. REZUMAT	10
2. CONTEXTUL EUROPEAN, NAȚIONAL ȘI REGIONAL	11
2.1. <i>CONTEXTUL EUROPEAN</i>	<i>11</i>
2.2. <i>CONTEXTUL NAȚIONAL</i>	<i>13</i>
2.3. <i>CONTEXTUL REGIONAL</i>	<i>17</i>
3. ASPECTE DEMOGRAFICE	19
3.1. <i>EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA ACTUALĂ</i>	<i>19</i>
3.1.1. <i>Statistica recensământului populației 2011</i>	<i>19</i>
3.1.2. <i>Structura pe grupe de vârstă</i>	<i>20</i>
3.1.3. <i>Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)</i>	<i>22</i>
3.1.4. <i>Distribuția pe sexe</i>	<i>22</i>
3.1.5. <i>Structura etnică</i>	<i>22</i>
3.1.6. <i>Mișcarea migratorie</i>	<i>24</i>
3.1.7. <i>Nivelul de trai</i>	<i>25</i>
3.2. <i>PROIECȚII DEMOGRAFICE LA ORIZONTUL ANULUI 2060</i>	<i>26</i>
3.3. <i>PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA DEMOGRAFICĂ. IMPLICAȚII PENTRU IPT</i>	<i>28</i>
PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA DEMOGRAFICĂ. IMPLICAȚII PENTRU IPT	28
4. PROFILUL ECONOMIC REGIONAL	30
4.1. <i>EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA ACTUALĂ. PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI</i>	<i>30</i>
4.1.1. <i>Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)</i>	<i>30</i>
4.1.2. <i>Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active</i>	<i>32</i>
4.1.3. <i>Dinamica generală a firmelor din regiune - investiții</i>	<i>34</i>
4.1.4. <i>Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create</i>	<i>36</i>
4.2. <i>PROIECȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI ECONOMICI</i>	<i>38</i>
4.3. <i>ALTE INFORMAȚII ȘI INFORMAȚII PARȚIALE</i>	<i>42</i>
4.4. <i>PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA MEDIULUI ECONOMIC. IMPLICAȚII PENTRU ÎPT</i>	<i>48</i>
5. PIAȚA MUNCII LA NIVEL REGIONAL	51
5.1. <i>EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ - PRINCIPALII INDICATORI AI PIEȚEI MUNCII CONFORM ANCHETEI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN GOSPODĂRII (AMIGO)</i>	<i>51</i>
5.1.1. <i>Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe, medii , grupe de vârstă</i>	<i>51</i>
5.1.2. <i>Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii</i>	<i>51</i>
5.1.3. <i>Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii</i>	<i>53</i>
5.1.4. <i>Șomajul de lungă durată</i>	<i>54</i>

5.2. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ - PRINCIPALII INDICATORI AI PIEȚEI MUNCII CONFORM BALANȚEI FORȚEI DE MUNCĂ (BFM)	55
5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică	55
5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale	58
5.3. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ PRIVIND ȘOMERII ÎNREGISTRAȚI	58
5.4. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ PRIVIND LOCURILE DE MUNCĂ VACANTE	59
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale.....	59
5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații	60
5.5. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ - EFECTIVUL SALARIAȚILOR LA SFÂRȘITUL ANULUI, PE ACTIVITĂȚI (SECȚIUNI ȘI DIVIZIUNI) ALE INDUSTRIEI	60
5.6. PROIECȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI AI PIEȚEI MUNCII (COMISIA NAȚIONALĂ DE PROGNOZĂ)	61
5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați	61
5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului	61
5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat	61
5.6.4. Proiecția câștigului salarial mediu net lunar.....	62
5.7. PROGNOZE PRIVIND CEREREA ȘI OFERTA DE LOCURI DE MUNCĂ	62
5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European - CEDEFOP.....	62
5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale	64
5.7.3. Anchete în firme.....	65
5.8. PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA PIEȚEI MUNCII. IMPLICAȚII PENTRU ÎPT	66
6. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN REGIUNE	68
6.1. INDICATORI DE INTRARE ÎN IPT	68
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență	68
6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)	73
6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională	76
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional	80
Situția elevilor înscriși la începutul anului școlar	80
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal	83
6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2016-2017	84
6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2016-2017.....	90
6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional	91
6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici	94
6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT	96
6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi.....	97
6.1.12. Resursele umane din ÎPT	97
6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT.....	99

6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație	101
6.1.15. Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen.....	102
6.2. INDICATORI DE PROCES.....	106
6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT.....	106
6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT.....	107
6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar	108
6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere	109
6.3. INDICATORI DE IEȘIRE	110
6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație	110
6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED	112
6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație	116
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED.....	117
6.3.5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație.....	120
6.3.6. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)	120
6.3.7. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)	122
6.3.8. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)	123
6.4. INDICATORI DE IMPACT	124
6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului	124
6.4.2. Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație	125
6.5. CONCLUZII DIN ANALIZA ÎPT	125
6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire	125
6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)	125
7. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII PRAI.....	128
7.1. PROCESUL DE MONITORIZARE	128
7.2. EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PRAI	128
8. ANALIZA SWOT A CORELĂRII OFERTEI DE FORMARE PROFESIONALĂ CU CEREREA	130
9. REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI	133
10. PLANUL DE MĂSURI	136
11. CONTRIBUȚIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR LA DEZVOLTAREA REGIONALĂ.....	141

Cuvânt înainte

Președintele Consorțiului Regional Vest, Nicolae GROȘAN

Consorțiul Regional Vest a dezvoltat și pune la dispoziția celor interesați prezentul document, Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ - PRAI Vest, versiunea actualizată 2017, drept un suport pentru:

- Inspectorate școlare județene - ISJ și Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social - CLDPS, precum și alte structuri cu atribuții pentru politicile de formare profesională dezvoltate și implementate în județele regiunii prin documentul strategic PLAI - Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
- Autorități județene și regionale responsabile de implementarea politicilor de dezvoltare integrată a resurselor umane
- Universități, pentru cunoașterea bazinului din care își vor colecta viitorii studenți. Astfel, universitățile își pot promova oferta informând viitorii candidați despre traseele de carieră și specializări oferite împreună cu expectanțele facultăților;
- Autoritățile locale, în sprijinul și fundamentarea deciziilor privind alocare de fonduri din bugetul local/județean pentru școli, în funcție de performanțele acestora, inclusiv adecvarea ofertei cu cerințele angajatorilor;
- Agenții economici, în cunoașterea nivelelor de pregătire și a specializării viitorilor angajați precum și pentru fundamentarea cooperărilor școală-companie în timpul formării profesionale;

Pe baza datelor statistice analizate, obținute din surse validate, PRAI oferă o imagine de ansamblu a echilibrului existent sau de dorit, dintre cerere și ofertă; Cererea de competențe și calificări este descrisă prin capitole dedicate aspectelor Demografice, Economice, Piața muncii iar oferta de calificări și competențe este structurată pe indicatori relevanți privind sistemul de formare profesională - prin rutele de liceul tehnologic, școala profesională tradițională și duală, cu date privind starea actuală dar și evoluția în timp a acestor indicatori.

Situația la nivelul Regiunii Vest privind evoluția ofertei de formare profesională este alarmantă, având în vedere de exemplu diminuarea numărului de elevi din învățământul secundar de la valoarea de 94.240 elevi în 2004-2005 la valoarea de 64.410 elevi în 2016-2017.

Această scădere de 29.830 elevi are o distribuție puternic dezechilibrată între formele de învățământ:

- învățământul profesional fiind afectat cu o scădere de 18 334 elevi
- liceul tehnologic cu o scădere de 7.135 elevi,
- învățământul teoretic cu o scădere de 2770 elevi
- și învățământul vocațional cu o scădere de 1591 elevi.

O astfel de pierdere a capacității de formare profesională la nivelul Regiunii Vest afectează puternic pe termen scurt și pe termen lung competitivitatea regională.

Un indicator relevant pentru această abordare diferențiată a formelor de învățământ este clar vizibil prin modificarea raportului dintre oferta pentru forme de școlarizare cu calificare profesională (învățământ profesional și liceu tehnologic) în raport cu forme de învățământ general (fără calificare, liceu teoretic și vocațional).

La începutul perioadei de referință, anul școlar 2004-2005 valorile acestor ponderi sunt de 63% pentru ÎPT față de 37% pentru învățământul teoretic și vocațional (ÎTV). Valorile

ponderilor se modifică, astfel încât în anul școlar 2016-2017 ÎPT ajunge la doar 52,7% iar ÎTV crește la 47,3%.

Regiunea Vest înregistrează cea mai mare scădere procentuală a ofertei TVET !

Un alt aspect deosebit de important și care necesită intervenții urgent, se referă la existența sau LIPSA ACCESULUI la o calificare relevant și dorită de către candidați, deoarece lipsa accesului la calificarea dorită este cu mare probabilitate una din principalele cauze ale fenomenului de părăsire timpurie a școlii, sau mai târziu a ratei reduse de inserție în piața muncii.

Distribuția de calificări relevante prin școală profesională și accesul inegal la nivelul regiunii este analizat în capitolul educație, iar constatările respective sunt necesar a fi reluate la nivel de județ, și regiune, cu date concrete, pentru a putea formula propuneri de politici pentru respectarea principiului de acces la o calificare profesională, cât mai bine corelat cu aspirațiile profesionale și abilitățile personale ale elevilor.

Setul de obiective și acțiuni sunt generate din analiza realizată, ținând cont și de reursele existente și cele ce vor fi atrase pentru atingerea obiectivelor vizate, pentru STOPAREA FENOMENELOR GRAVE CARE AFECTEAZĂ ÎNTREAGA REGIUNE ȘI INTERVENȚII AMELIORATIVE URGENTE PE TERMEN SCURT ȘI LUNG.

Planul de acțiuni adoptat și asumat de către Consorțiul Regional Vest este un document care va fi completat de către acest parteneriat responsabil, de fiecare dată când contextul în continuă schimbare va necesita actualizări.

Implementarea acțiunilor la nivel regional este monitorizată, dar nivelul județean rămâne deosebit de relevant pentru mai multe tipuri de intervenții, având în vedere competențele definite la nivel de județ pentru problematica IPT (responsabilități și putere de decizie la nivel de inspectorate școlare, consilii județene și locale). Astfel procesul de monitorizare asigură inclusiv armonizarea implementării la cele două nivele, județean și regional, cel din urmă nivel fiind cel mai adecvat pentru designul și punerea în practică a politicilor de resurse umane și de piața muncii.

MULȚUMIM TUTUROR PARTENERILOR pentru participarea activă la dezbateri pe tema corelării ofertei educaționale cu cererea pieței muncii, și pentru recomandările, propunerile de acțiuni vizând îmbunătățirea pregătirii profesionale ale elevilor și tinerilor din regiune.

1. Rezumat

Versiunea 2017 a PRAI Vest, a fost dezvoltată pornind de la versiunea 2016, adoptată de către CR Vest, respectând structura comună cu scopul de a asigura comparabilitatea datelor și a rezultatelor la nivel național, pentru a permite monitorizarea progresului realizat în raport cu țintele asumate de România ca o contribuție la obiectivele europene.

Capitolele 3, 4 și 5 oferă date (de demografie, economie și piața muncii) pentru a contura cererea actuală de competențe și calificări, respectiv pentru a face o prognoză a acestei cereri, la care să fie raportată oferta de formare profesională, și din care să decurgă recomandările privind o mai bună corelare dintre cerere și ofertă.

Capitolul 6. este destinat **Învățământului profesional și tehnic din regiune**, și descrie capacitatea existentă la nivel regional de a oferi forță de muncă calificată pe nivelele reglementate, 3, 4, și 5. Evoluția ofertei de IPT urmărită și documentată pentru ultimii 10 ani (pentru majoritatea indicatorilor relevanți) scoate în evidență o dramatică reducere cantitativă în valoare absolută a ofertei de calificări la nivel regional, situația fiind agravată de scăderea ponderii IPT în raport cu educația generală;

Analizele relevante realizate la nivel regional și concluziile care decurg din acestea sunt dificil de transformat în cerere cantitativă la nivel de județ, sau localitate, unități administrative teritoriale la nivelul cărora se definește oferta de școlarizare pentru unitățile IPT. Constrângerile de ordin metodologic sunt compensate prin dialogul social structurat și eficient desfășurat în cadrul Consorțiului Regional și apoi, și la nivel de județe în CLDPS.

PRAI 2017 oferă rezultatele analizelor prin **Capitolul 8. Analiza SWOT** a corelării ofertei de formare profesională cu cererea și **capitolul 9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri.**

Planul de măsuri, Capitolul 10. păstrează structura anterioară pe cele cinci domenii prioritare, cu acțiuni propuse pentru operaționalizare fie la nivel regional fie la nivel de județ.

Capitolul 11. prezintă Contribuția Învățământului superior la dezvoltarea regională, în concordanță cu principiul asumat de abordare integrată a dezvoltării resurselor umane la nivel regional.

Conform metodologiei existente, documentul PRAI urmează să fie reactualizat cu date noi și este oferit pentru a fi utilizat la nivelul județelor Arad, Caraș Severin, Hunedoara și Timiș, pentru dezvoltarea și implementarea PLAI - Planul Local de Acțiune pentru Învățământ.

2. Contextul european, național și regional

2.1. Contextul european

Educația și formarea profesională din România din perspectiva țintelor și indicatorilor derivați din Strategia Europa 2020:

1. Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020, în raport cu care România are asumate țintele de mai jos, Tabel nr.1.

Obiectivele Strategiei Europa 2020		Uniunea Europeană	România
			Obiectiv 2020
1	Rata de ocupare a populației cu vârsta de 20-64 ani	75%	70%
2	Investiții în cercetare și dezvoltare	3 % din PIB	2 % din PIB
3	Energie și schimbări climatice		
	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (față de anul 1990)	20%	20%
	Ponderele energiei din surse regenerabile în consumul final brut	20%	24%
	Creșterea eficienței energetice	20%	19%
4	Educație		
	Rata părăsirii timpurii a școlii	10%	11.3%
	Rata populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară	40%	26.7%
5	Promovarea incluziunii sociale, în special prin reducerea sărăciei - reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială	cu cel puțin 20 milioane	cu cel puțin 580.000 persoane

2. Cele șase ținte strategice pentru anul 2020, adoptate în cadrul ET 2020 sunt următoarele:

- 1) până în 2020, în medie, cel puțin 15 % dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții¹;
- 2) până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani, cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte², ar trebui să fie mai mic de 15%;
- 3) până în 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani, care au absolvit învățământul terțiar³, ar trebui să fie de cel puțin 40 %;
- 4) până în 2020, proporția părăsirii timpurii a școlii⁴ din sistemele de educație și formare, ar trebui să fie sub 10 %;
- 5) până în 2020, cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară, ar trebui să beneficieze de educație preșcolară;

¹Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani care a participat la programe de educație și formare în cele patru săptămâni care au precedat ancheta (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

²Sursă: OCDE/PISA

³ Nivelurile ISCED 5 și 6 (EUROSTAT, UOE)

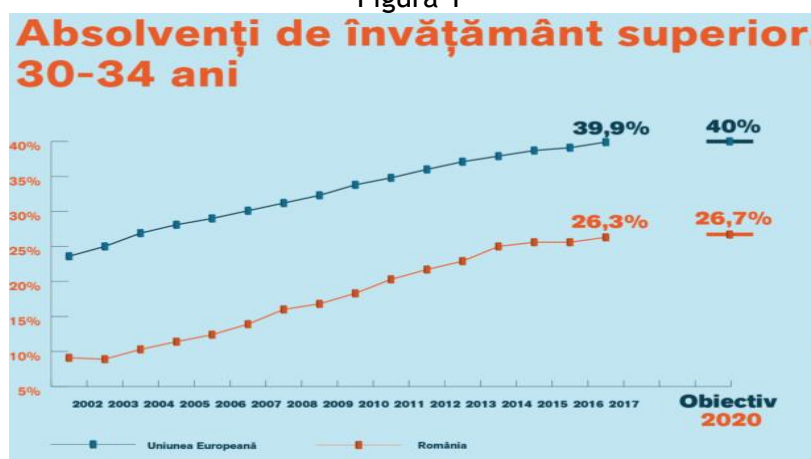
⁴Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit doar învățământul secundar inferior sau mai puțin și care nu mai sunt înscriși într-o instituție de învățământ sau de formare (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

- 6) până în 2020, proporția de absolvenți angajați⁵ cu vârste cuprinse în 20 și 34 de ani, care au finalizat sistemul de educație și de formare profesională cu cel mult trei ani înaintea anului de referință, ar trebui să fie de cel puțin 82 %, comparativ cu 76,5 % în 2010⁶.

3. Pentru obiectivele strategice care vizează educația și formarea profesională, derivate din cadrul strategic ET 2020 și Strategia Europa 2020, progresul înregistrat de România se poate urmări din tabelele de mai jos, împreună cu nevoile care decurg din angajamentele de a ne alinia la obiectivele europene.

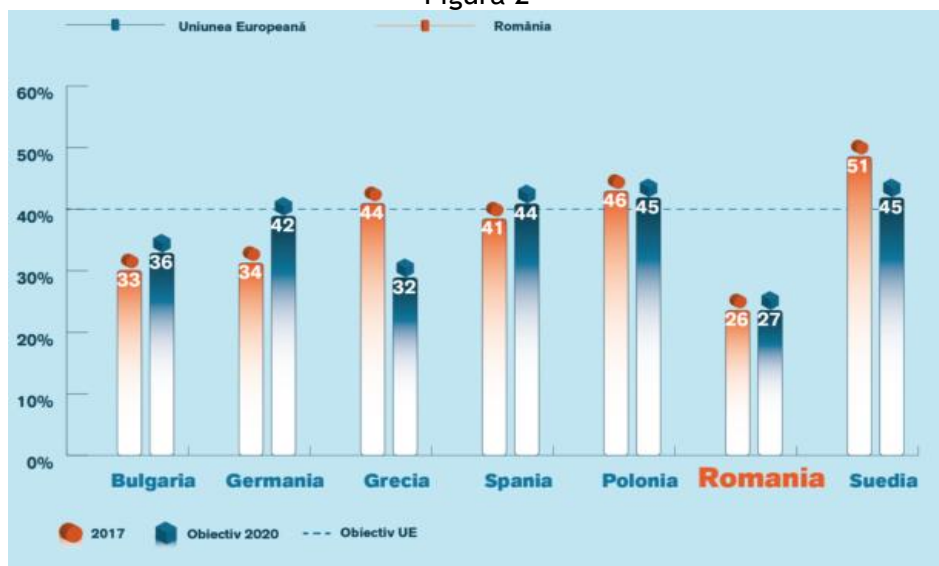
Numărul și ponderea absolvenților de învățământ superior a crescut în perioada 2002-2017, însă este la distanță de 13,3 puncte procentuale față de ținta EU de 40%, cu valoarea de 26,3 % în 2017, relativ aproape de ținta 2020 asumată de România până în 2020.

Figura 1

Situația României în comparație cu alte state membre ale UE, arată astfel.

Figura 2

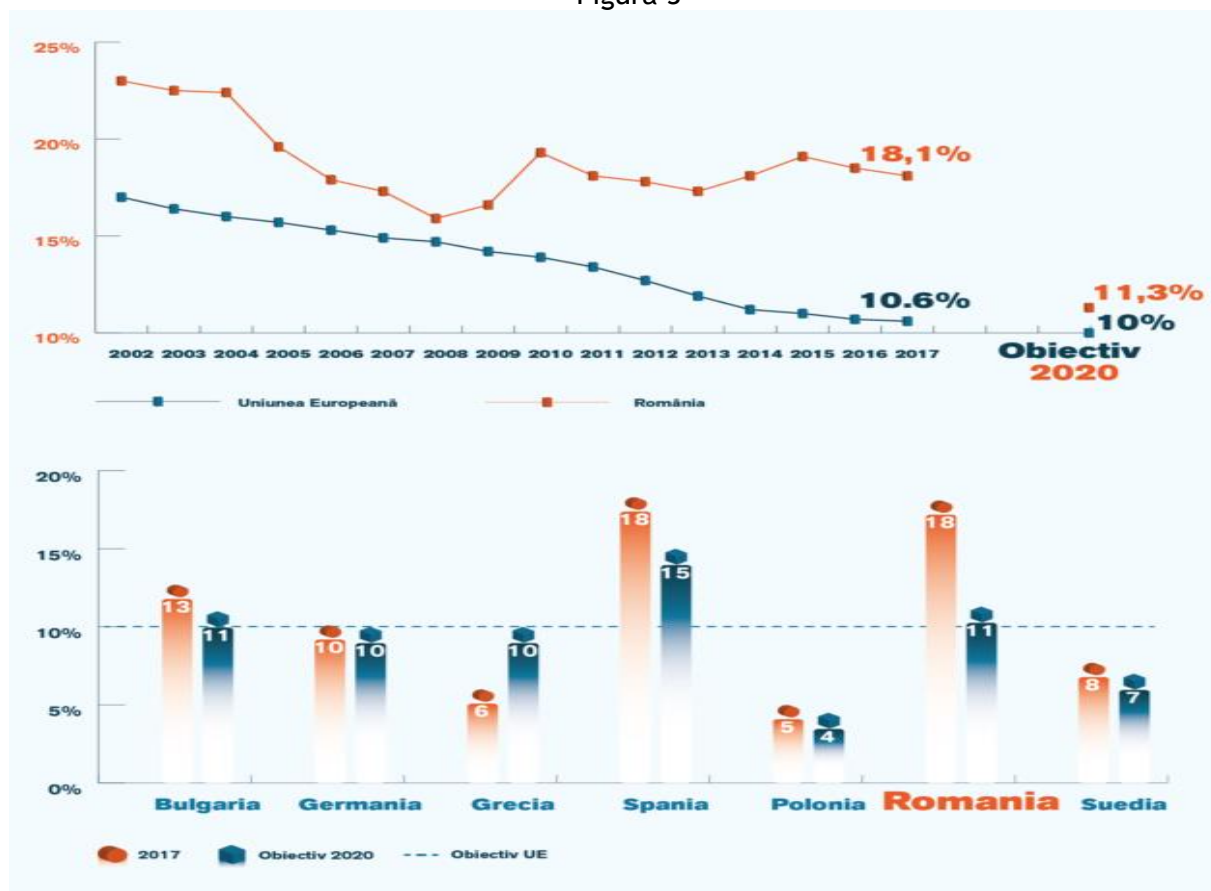

⁵ Se referă la absolvenții învățământului secundar superior (ISCED 3), terțiar nonuniversitar (ISCED 4) și absolvenții învățământului terțiar (ISCED 5-6)

⁶ Măsurată ca proporția populației angajată cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani, care a absolvit în urmă cu 1, 2 și 3 ani și care nu este înscrisă în prezent în nici o altă activitate de educație și formare profesională.

Indicatorul Rata de părăsire timpurie a școlii⁷ arată o evoluție oscilantă, cu tendință de descreștere, însă se păstrează cu mult peste media europeană, cu situație similară fiind înregistrată și Spania.

Figura 3

Sursa: Pentru datele Eurostat, baza de date online, actualizare: 12 octombrie 2015

5. Ponderea relativ bună a tinerilor înscriși în învățământul profesional și tehnic în totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior, ISCED 3, în 2015, de 56,3%, în România, față de media UE-28 de 48,1%⁸, demonstrează importanța formării profesionale inițiale pentru piața muncii din România. Cu toate acestea, în perioada 2013-2015 s-a înregistrat o scădere continuă a valorii indicatorului, de la 62,9% în 2013 la 56,3% în 2015.

2.2. Contextul național

Contextul național este definit de o mai multe strategii naționale, cu relevanță deosebită pentru educația și formarea profesională, iar armonizarea acestora rămâne o provocare pentru fiecare intervenție concretă la nivel național, regional sau local :⁹

⁷ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_40)

⁸ Date actualizate pentru anul 2012, conf. Eurostat (date online, code: educ_uae_enra13)

⁹ Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020;
 • Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020;
 • Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România;
 • Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
 • Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;
 • Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020;
 • Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
 • Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
 • Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020 este structurată pe patru obiective strategice, astfel:

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;
- b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014 ;
- b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45 % în 2014;
- c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014;
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

Direcții de acțiune specifice sunt definite pentru fiecare din cele patru obiective . ¹⁰

-
- Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020;
 - Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2014-2020;
 - Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020;
 - Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;
 - Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014-2020;
 - Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030;
 - Planul strategic național multianual privind acvacultura 2014-2020;
 - Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 actualizată pentru perioada 2011-2020;
 - Strategia Națională de Sănătate 2014-2020.

¹⁰ **Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii**, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii;
2. Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii;
3. Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare;
4. Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională;
5. Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale;
6. Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

Structura învățământului profesional și tehnic este ilustrată în figura de mai jos, în concordanță cu Legea Educației Naționale, nr.1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în învățământul obligatoriu (clasele a IX-a și a X-a) și în ciclul superior (clasele a XI-a și a XII-a), dezvoltând, aprofundând și particularizând competențe (cunoștințe, abilități și atitudini) formate în ciclurile anterioare ale învățării.

Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- c) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Durata studiilor în învățământul liceal, forma de învățământ cu frecvență, este de 4 ani, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

Studiile învățământului liceal se finalizează cu examenul național de bacalaureat și cu examen de certificare, pentru absolvenții filierelor tehnologică și vocațională.

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;
- b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

7. Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
8. Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră;
9. Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
10. Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile;

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014 ;
- b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45 % în 2014;
- c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

11. Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem;
12. Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării;
13. Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal;
14. Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue;
15. Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

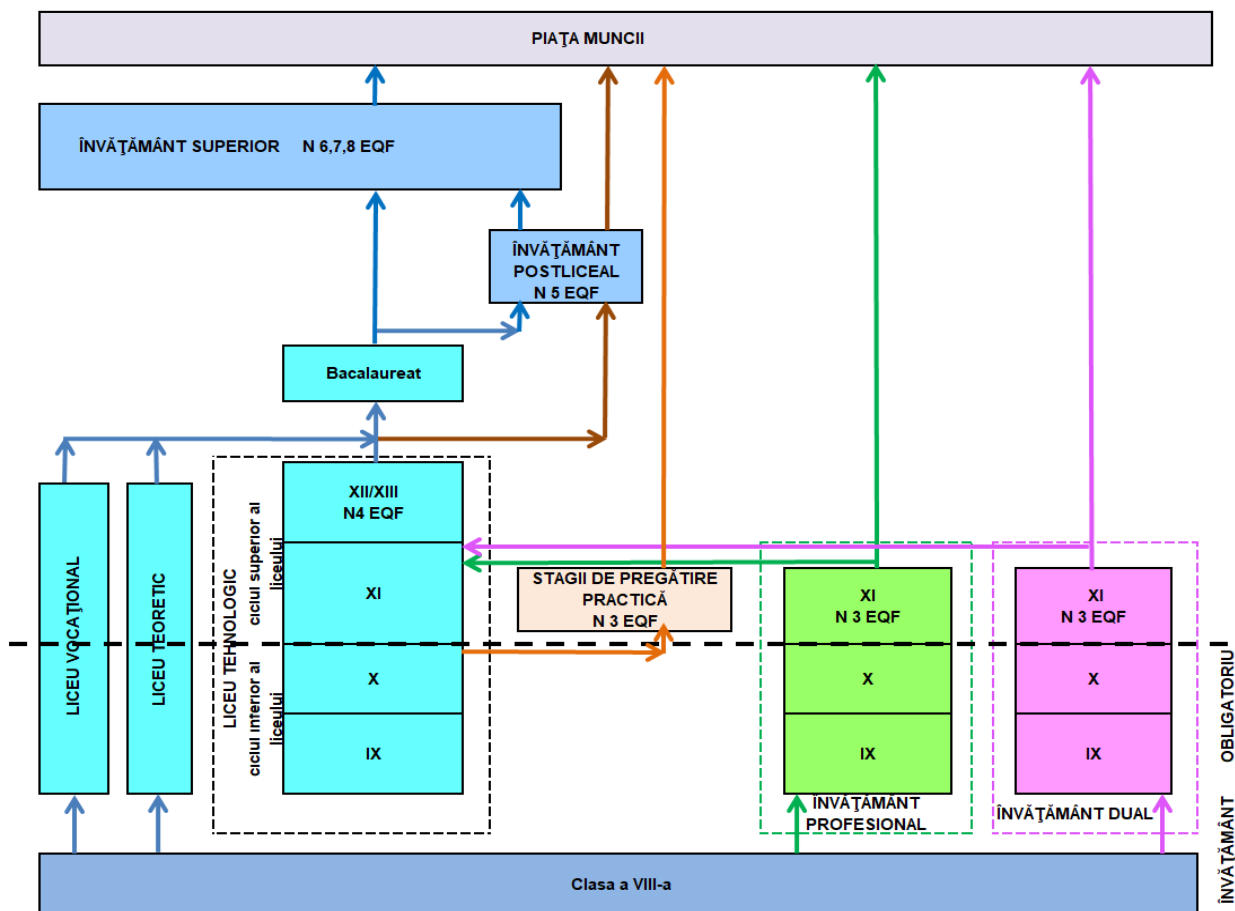
Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014;
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

16. Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională;
17. Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională;
18. Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Figura 4

Absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat pot continua studiile în **învățământul postliceal** și pot obține, ulterior, nivelul 5 de calificare. Absolvenții cu diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal pentru obținerea nivelului 5 sau în învățământul superior, în orice program de studii și pot obține nivelurile de calificare 6, 7 și 8.

Absolvenții învățământului liceal, filierele tehnologică și vocațională, care promovează examenul de certificare, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrului național al calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Învățământul profesional se organizează pentru calificări stabilite în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale, pe baza unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și elev.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

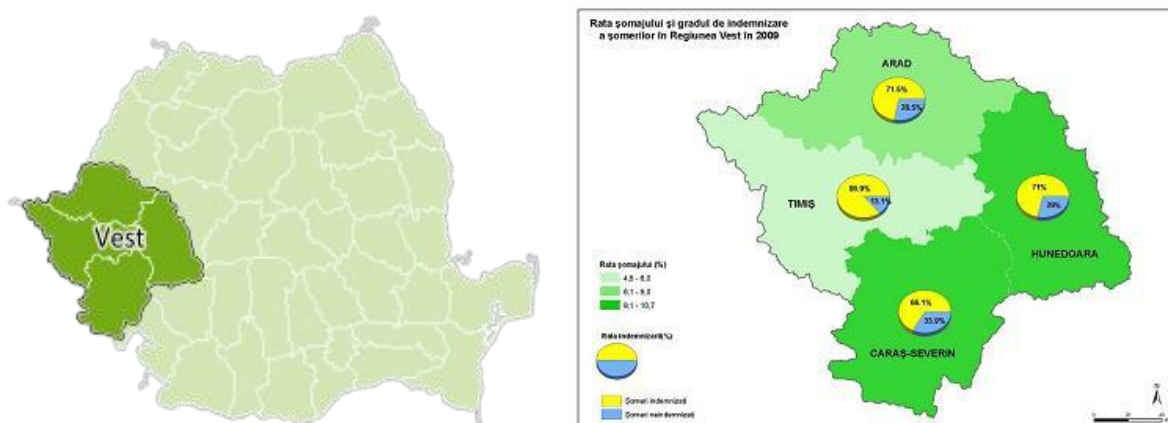
- învățământ profesional, cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2014/ 2015, pe baza unui contract cadru, încheiat între unitatea de învățământ și operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor;
- învățământul dual cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2017/ 2018, pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație/un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară. unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ - agentul economic și elev;

- stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu , formă de organizare specifică în prezent programelor de tip „A doua șansă”.

În învățământul profesional se parcurg disciplinele pentru învățământul obligatoriu și modulele de pregătire de specialitate pentru obținerea calificării profesionale. Studiile se finalizează cu examen de certificare. Absolvenții care promovează examenul de certificare a calificării profesionale dobândesc certificat de calificare de nivel 3 al Cadrului național al calificărilor (muncitor calificat) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

2.3. Contextul regional

Figura 5

Strategia Regiunii Vest 2014-2020¹¹<http://adrvest.ro/planul-pentru-dezvoltare-regionala-2014-2020/>

În procesul de planificare strategică a Regiunii Vest obiectivele și setul de măsuri de intervenție au fost stabilite având drept reperi obiectivele Strategiei Europa 2020, împreună cu țintele asumate de România, comparate cu situația din 2012 la nivel național și cu situația Regiunii Vest în raport cu acești indicatori.

Tabel nr.2 Obiective regionale - corelate cu țintele asumate de România și obiectivele EU 2020

Obiectiv	Obiectiv EU 2020	Ținta asumată de România	România 2012	Regiunea Vest 2012
Rata ocupării	75%	70%	62,8%	62,9%
Cercetare- dezvoltare ca% din PIB	3%	2%	0,5%	0,22%
Părăsirea timpurie a școlii %	10%	11,3%	17,4%	13,6%
Învățământ terțiar	40%	26,7%	21,8%	20,3%
Reducerea populației expuse riscului de sărăcie	20 000 000 persoane	580 000 persoane	40,3% din populație (8 109 021 persoane)	33,1% din populație (600 000 persoane)

Sursa: <http://adrvest.ro/planul-pentru-dezvoltare-regionala-2014-2020/>

¹¹ Pe baza datelor din prezentarea ADR Vest

http://www.adrvest.ro/attach_files/Prezentare%20planificare%202014-2020%20-%20tur%20regional%20.pdf

Se poate observa situația comparativ mai bună a Regiunii Vest față de media națională la fiecare indicator, cu excepția investițiilor în cercetare - dezvoltare și ponderea tinerilor cu studii de învățământ terțiar.

În acest context prin **Obiectivul general Regiunea Vest își propune, ca orientând intervențiile pe nevoile locuitorilor săi, să ajungă la nivelul de calitate a vieții din regiunile puternice, non-capitale ale Europei.**

Pentru a îndeplini acest obiectiv Regiunea Vest va deveni o regiune -productivă - dinamică - conectată la nou - coezivă - agreabilă.

Documentul strategic este structurat în Axe prioritare, cu Obiectiv și Obiectiv tematic relevant urmat de descrierea priorităților de investiții aferente.

Obiectivul specific care vizează direct intervenții în educație și formare profesională este **Îmbunătățirea indicatorilor de participare în special în învățământul secundar superior și în învățământul terțiar**, și printre cele **8 priorități de dezvoltare asumate** se regăsește în mod explicit unul dedicat educației: **4. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale.**

Obiectivul aferent axei 4 este: Dezvoltarea capitalului uman din regiune prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, incluziune socială și acces crescut la educație și la servicii de sănătate și sociale de calitate, având corelate obiectivele tematice 8, 9 și 10.¹²

Cele 11 obiective tematice asumate sunt bine corelate cu **tipurile de investiții**. Dintre acestea relevanță directă pentru educație și formare profesională au următoarele două obiective tematice:

OT 9 cu investiții de tipul: Infrastructură socială, infrastructura de sănătate, promovarea incluziunii sociale prin îmbunătățirea accesului la servicii sociale, culturale și de recreere, programe integrate pentru zonele și comunitățile sărace și

OT 10 cu investiții în infrastructura de educație. Gestionarea acestor investiții este necesar să răspundă la nevoile de interes regional.¹³

¹² Prioritățile de investiții sunt următoarele:

4.1. Îmbunătățirea accesului populației la educație și formare profesională, precum și creșterea calității acestora;

4.2. Creșterea ocupării forței de muncă în regiune;

4.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea riscului de sărăcie;

4.4. Îmbunătățirea calității serviciilor medicale din Regiunea Vest și a accesului populației la acestea.

¹³ Finanțarea investițiilor aferente obiectivelor vizate, se fundamentează prin **Programele operaționale (PO)**, în bună corelare cu politicile europene de dezvoltare, astfel:

Politica de coeziune UE - corelată cu PO Infrastructură Mare, PO Capital Uman, PO Capacitate Administrativă, PO Regional, PO Competitivitate, PO Asistență Tehnică.

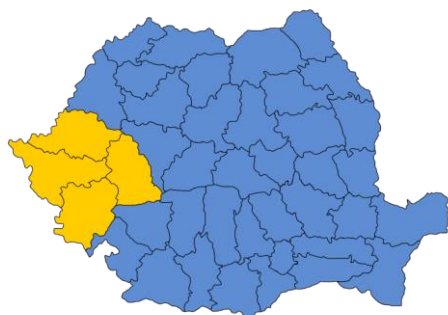
Politicile de Cooperare teritorială europeană direct legată de Cooperarea teritorială România - Serbia.

Politica Agricolă Comună - corelată cu PO Dezvoltare Rurală și PO Pescuit.

3. Aspecte demografice

3.1. Evoluții și situația actuală¹⁴

Regiunea de dezvoltare Vest este situată în partea de vest a României la granița cu Ungaria și Serbia, cuprinde 42 orașe (din care 12 municipii) și 276 comune (318 unități administrativ teritoriale) și este alcătuită din punct de vedere administrativ-teritorial din patru județe: **Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.**

Cu o suprafață de 32.034 km², adică 13,4% din suprafața României, este comparabilă cu Republica Moldova sau Belgia. Este traversată de paralele 45° și 46° latitudine nordică și de meridianele 21°, 22° și 23° latitudine estică.

Poziția geografică a celor 3 județe de frontieră - Arad, Caraș-Severin și Timiș- asigură Regiunii Vest un grad de deschidere determinant pentru viitorul său și constituie un atu major, iar prezența Dunării, care

formează parțial frontiera cu Serbia, întărește această dimensiune de "zonă de trecere, zonă de contacte".

Regiunea Vest face parte din Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DCMT) care este formată din cele patru județe ale Regiunii Vest, trei comitate din Ungaria și regiunea autonomă Voivodina din Serbia.

Regiunea Vest are un relief variat și armonios distribuit în zone de câmpie, deal și munte.

Din 1990, populația regiunii a scăzut constant, de la 2.201.717 locuitori, la 1.828.313 locuitori în 2011, ca urmare a unei rate negative a natalității și emigrației externe a populației din regiune. Regiunea se confruntă cu un proces de îmbătrânire demografică, efectele sale în viața economică și socială urmând să fie resimțite după anul 2005, când în populația în vârstă aptă de muncă vor intra generațiile, reduse numeric, născute după 1990.

3.1.1. Statistica recensământului populației 2011

Populația regiunii cu 1.828.313 de locuitori înregistrați¹⁵ reprezintă 9% din populația României (20.121.641 locuitori), cu următoarea distribuție, neuniformă între județe: județul Arad cu 430.629 locuitori, județul Caraș Severin cu 295.579 locuitori, județul Hunedoara cu 418.565 locuitori și județul Timiș cu 683.540 de locuitori. Regiunea Vest este regiunea din România cu cea mai scăzută populație (1.828.313 locuitori), urmată de Regiunea Sud-Vest-Oltenia (2.075.642 locuitori) și București-Ilfov (2.272.163 locuitori).

Se constată că în județul Timiș se concentrează 37,38% din populația totală a Regiunii Vest în timp ce în județul Caraș-Severin locuiesc doar 16,16% din locuitorii regiunii. Modul de distribuție a populației pe județe este în legătură directă cu nivelul de dezvoltare economică al acestora.

¹⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„01 DEMOGRAFIE” - pentru vizualizare clic aici](#)

¹⁵ în conformitate cu datele recensământului populației din 2011, și datele publicate în Anuarul Statistic 2013,

Disparități în rândul populației pe grupe de vârstă se observă pentru: populația tânără (0-14 ani) reprezintă 14,5% din total, populația adultă (15-64 ani) reprezintă 70,1% din total iar populația vârstnici (peste 65 ani) reprezintă 15,40% .

În cadrul populației adulte ponderea cea mai mare o reprezintă populația din grupa de vârstă 30-64 de ani, 50,59%, în timp ce tinerii cu vârste cuprinse între 15-19 ani și 20-24 ani înregistrează ponderi de 5,51% respectiv 7,39%.

La nivelul Regiunii Vest se constată că în fiecare din cele 4 județe procentul populației din grupa de vârstă 30-64 ani este cel mai ridicat în raport cu populația fiecărui județ. Un procent semnificativ din populația fiecărui județ îl reprezintă grupa de vârstă peste 65 de ani. La această grupă de vârstă, județul Timiș se diferențiază cu cel mai scăzut procent de populație, respectiv 13,48% față de 15,40% media regională și 16,14% media națională.

Distribuția între medii de rezidență arată: mediul urban 1.135.415 locuitori cu ponderea de 62,10% și cea din mediul rural, ce însumează 692.898 locuitori cu ponderea de 37,90 %.

În ceea ce privește gradul de urbanizare a regiunii, acesta se plasează peste media națională (53,97%) pentru fiecare dintre județele regiunii, având cea mai ridicată valoare pentru județul Hunedoara de 75%.

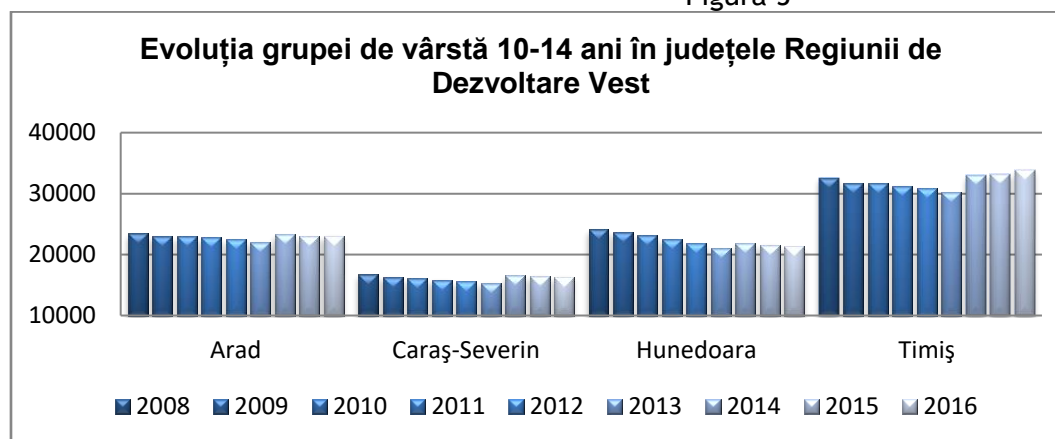
Distribuția pe sexe pune în evidență, la nivel regional, un decalaj în favoarea persoanelor de sex feminin 51,62% față de 48,38% persoanele de sex masculin, fără mairi diferențe față de valorile naționale.

3.1.2. Structura pe grupe de vârstă

La nivel național, în 2016 se înregistrează o populației cu 710.553 persoane (3,30%) mai mare decât în 2008, iar la nivelul Regiunii Vest în schimb avem o diferență de 86.511 persoane (4,49%), cu toate că pentru ultimii ani tendința arată o descreștere constantă. Din analiza grupelor de vârstă ale populației relevante pentru învățământul profesional și tehnic (10-14 ani, 15-19 ani și 20-24 ani), în perioada 2008-2016, situația se prezintă astfel:

Grupa de vârstă 10-14 ani - la nivelul regiunii, asistăm la o descreștere a populației (-2,38%) adică 2.305 persoane. În trei județe se înregistrează o scădere a populației Hunedoara (-11,90%), Caraș-Severin (-2,16%), Arad (-1,55%) iar județul Timiș înregistrează creștere (3,98%).

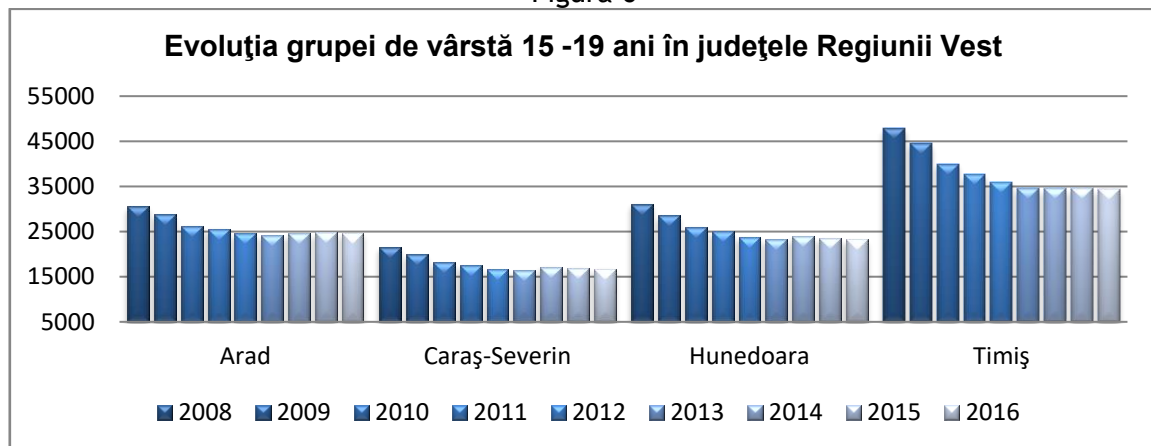
Figura 5

Sursa: INS , Baza de tate TEMPO, 2014

Grupa de vârstă 15-19 ani - înregistrează o semnificativă și îngrijorătoare scădere a populației, cu 32.092 persoane (-24,48%). Pe județe, situația se prezintă astfel: în județul Timiș se înregistrează cea mai accentuată scădere (-28,23%), urmat în ordine de județul Hunedoara (-25,42%), județul Caraș-Severin (-22,27%) și județul Arad cu (-19,20%).

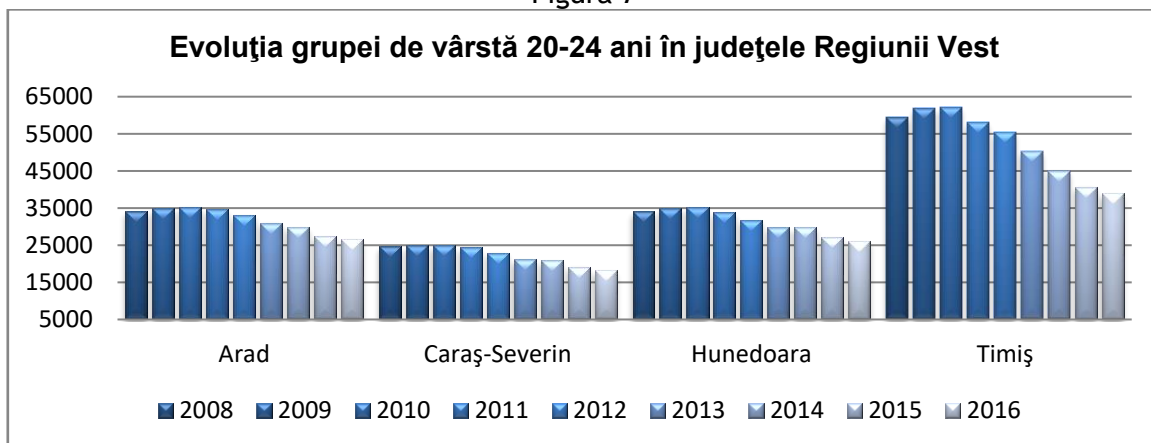
Figura 6

Sursa: INS , Baza de date TEMPO, 2014

Grupa de vârstă 20-24 de ani - scăderea înregistrată la nivelul regiunii a fost de (-28,13%) adică 42.866 persoane. Cea mai accentuată scădere, peste media regională, s-a înregistrat în județul Timiș (-34,49%) urmat de județul Caraș-Severin cu (-26,59%). Celelalte județe înregistrează scăderi cuprinse între (-23,99%) Hunedoara și (-22,29%) Arad.

Figura 7

Sursa: INS , Baza de date TEMPO, 2014

Creșterea populației aferentă grupelor de vârstă 25-29 de ani (cu 10.380 persoane) respectiv 30-64 de ani (cu 107.409 persoane), poate fi corelată cu șanse de ocupare crescute la nivelul regiunii, care atrag populația activă (o creștere de peste 11%) dublat de oportunități de continuarea studiilor în învățământul superior.

Creșterea populației în grupa de *vârstă de peste 65 de ani*, cu 16, 24%, față de media națională de 9,99% este o dovadă a procesului accentuat de îmbătrânire în regiune, mai ales în județul Timiș (cu 23,51%).

3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

Analiza distribuției pe medii de rezidență a populației pe grupe de vârstă, relevante pentru educație și formarea profesională, scoate în evidență o serie de aspecte regionale și județene specifice.

Pentru orizontul de timp 2008-2016, la nivel regional, evoluția populației pe cele două medii de rezidență a înregistrat per ansamblu o tendință generală de scădere a populației, astfel:

- Majoritatea persoanelor aparținând grupei de *vârstă 10-14 ani* trăiesc în mediul urban. Comparând datele în perioada analizată, pentru grupa de vârstă 10-14 ani, pe medii de rezidență se poate observa că în mediul urban a avut loc o scădere a populației cu 1,3%, iar în mediul rural a crescut cu 1,3%.

- În condițiile unui grad de urbanizare a regiunii peste media națională, surprinde creșterea ponderii persoanelor în mediul rural față de cel urban, pentru grupele de *vârstă 15-19 ani* (4,9%), respectiv *20-24 de ani* (6,1%), deși numărul de locuitori arată o scădere constantă în valoare absolută.

3.1.4. Distribuția pe sexe

Analizând distribuția populației, la nivel regional, pe grupe de vârstă și sexe, reiese că populația masculină este majoritară (valori între 50,9% - 51,6%) față de populația feminină (valori între 48,8% - 49,2%). Evoluția populației pe sexe și grupe de vârstă relevante pentru învățământul profesional și tehnic, în perioada analizată, arată o tendință generală de scădere, în valoare absolută:

- Populația masculină din grupa de vârstă 10-14 ani a înregistrat o scădere cu 3.418 persoane, iar în cazul populației feminine, scăderea este cu 3.356 persoane;

- Pentru grupa de vârstă 15-19 ani scăderea este de 17.471 persoane de sex masculin și 17.705 persoane de sex feminin;

- Reduceri mari în rândul populației se înregistrează la grupa de vârstă 20-24 ani, cu 23.255 persoane de sex masculin și cu 22.178 persoane de sex feminin;

- Se remarcă faptul că, la grupele de vârstă 10-14 ani și 20-24 ani scăderea mai accentuată se înregistrează în rândul populației de sex masculin în timp ce la grupa de vârstă 15-19 ani scăderea mai accentuată este la persoanele de sex feminin.

Structura populației pe sexe și grupe de vârstă este similară la nivelul tuturor județelor din regiune.

3.1.5. Structura etnică

Potrivit rezultatelor recensământului din 2011, **populația stabilă a României a fost de 20.121.641 persoane**, din care 10.858.790 persoane aveau domiciliul în municipii și orașe iar 9.262.851 persoane locuiau în comune.

Din totalul populației stabile, un număr de 16.792.868 persoane (83,46%) s-au declarat români, 1.227.623 persoane (6,10%) de etnie maghiară, și 621.573 persoane (3,09%) s-au declarat romi, iar pentru 1.236.810 persoane, (6,15%) nu a fost înregistrată etnia (informație nedisponibilă)

Distribuția populației după etnie pentru Regiunea Vest arată o pondere a românilor de 82,23%, comparabil cu valoarea națională (de 83,46%).

Etnia cel mai bine reprezentată, la nivel regional, este cea maghiară, în număr de 90.701 persoane, ceea ce reprezintă 4,96% din totalul populației din cele patru județe. Cetățenii de etnie romă se află în număr de 45.747 persoane, în proporție de 2,5%. Numărul persoanelor pentru care nu a fost înregistrată etnia (informație nedisponibilă) a fost de 124.155 persoane, reprezentând 6,79% din populația stabilă a regiunii.

În Regiunea Vest se regăesc de asemenea etnici sârbi (0,88%), germani (0,84%), ucrainieni (0,54%), slovaci (0,34%), bulgari (0,28%) și croați (0,29%).

În județele regiunii sunt reprezentate toate etniile prezente la nivel național, astfel că regiunea are un caracter multi-etnic și multicultural.

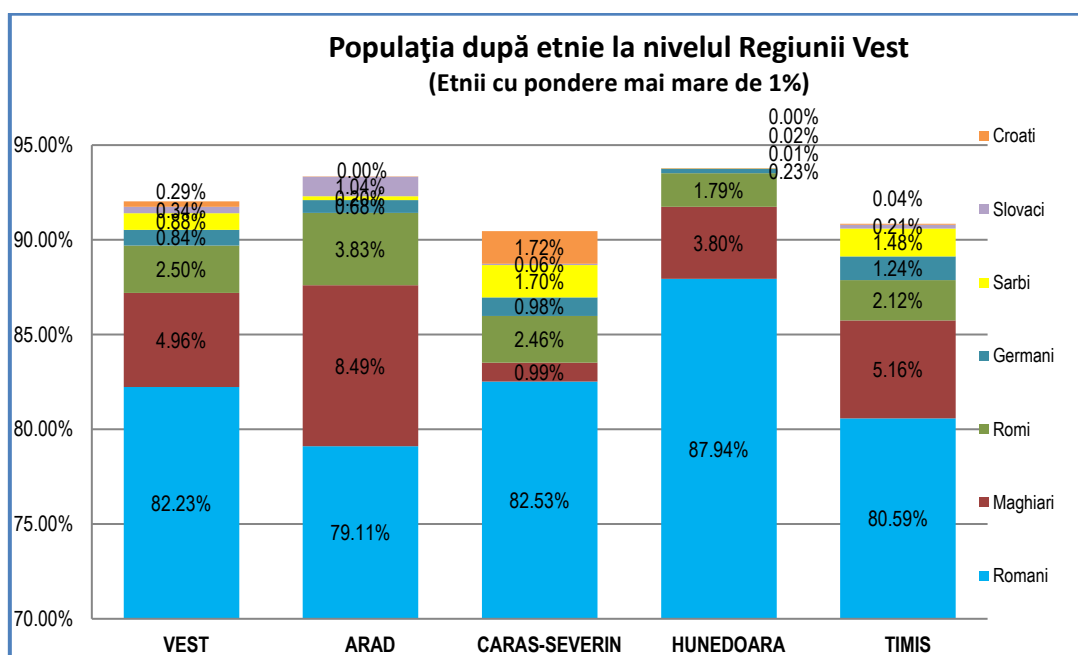
Județul Hunedoara se situează pe primul loc în regiune ca pondere a populației de etnie română (87,94%), cu 5,71% peste ponderea înregistrată la nivel regional, urmat de județul Caraș-Severin (82,53%).

În ceea ce privește ponderea populației de etnie maghiară cea mai însemnată valoare se înregistrează în județul Arad 8,49%.

Populația de etnie romă înregistrează cea mai mare pondere în județele Arad (3,83%) și Timiș (2,12%) iar în județul Hunedoara este cea mai scăzută pondere 1,79 puncte procentuale.

Ponderea populației de etnie germană este cea mai mare în județul Timiș (1,24%), cu 0,4 puncte procentuale peste media regională, și județul Caraș-Severin (0,98%).

Figura 8

Sursa datelor: INS Statistica Recensământului populației 2011

La nivel național, analiza populației pe grupe de vârstă a scos în evidență existența unei distribuții aproape simetrice pentru grupele de vârstă 0-4 ani (1.045.029 persoane), 5-9 ani (1.054.391 persoane) și 10-14 ani (1.090.226 persoane).

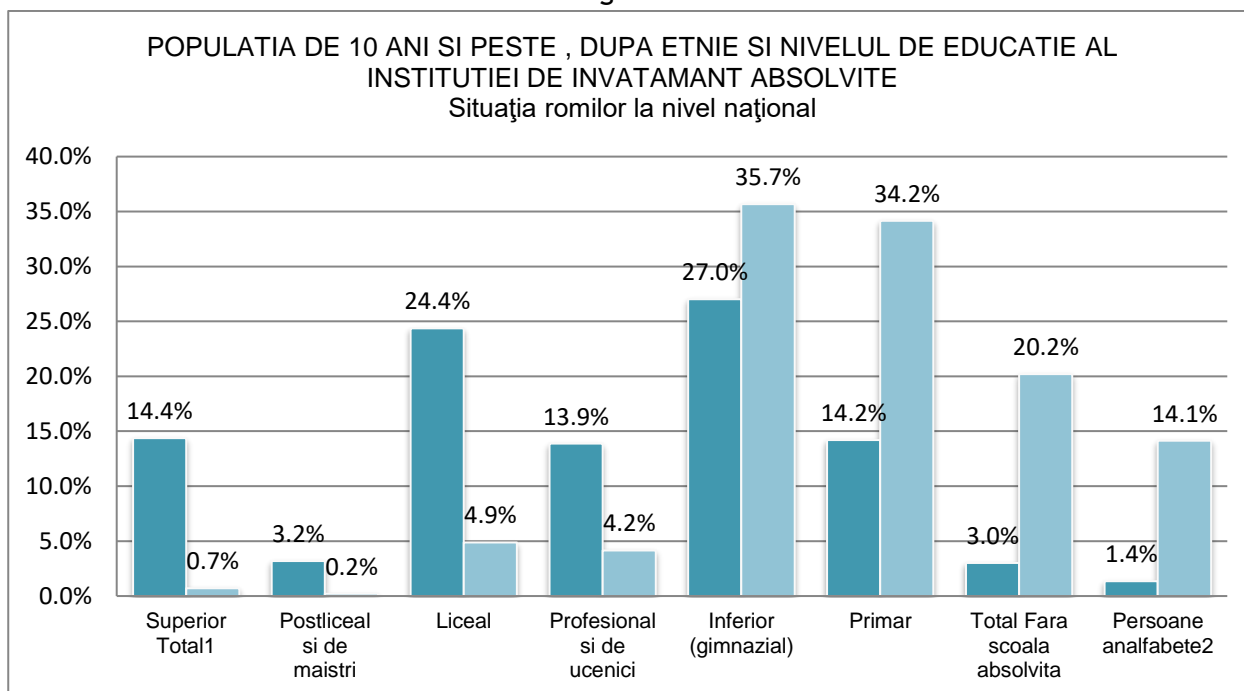
Pe intervalul 15-19 ani populația numără 1.108.453 persoane iar numărul persoanelor în vârstă de 20-24 ani a fost de 1.366.374.

În ceea ce privește structura etnică, persoanele în vârstă de 15-19 ani sunt în număr de 911.478 de etnie română, 59.737 de etnie maghiară și 53.768 de etnie romă; persoanele din grupa vârstă 20-24 ani sunt în număr de 1.119.417 de etnie română, 76.714 de etnie maghiară și 60.542 de etnie romă.

Toate etniile sunt reprezentate proporțional pentru fiecare grupă de vârstă; numărul acestora justifică constituirea de clase sau școli cu limba de predare a etniei respective.

La nivel național, din totalul populației de 10 ani și peste, 14,4% au nivel superior de educație, 3,2% studii postliceale și de maștri, 65,3% nivel secundar (gimnazial, liceal și profesional), 14,2% primar și 3% fără școală absolvită, din care 1,4% sunt persoane analfabete. Conform datelor analizate numărul romilor fără școală absolvită este de 96.511 (20,2%) din care un număr de 67.480 (14,1%) sunt persoane analfabete.

Figura 9

Sursa datelor: INS Statistica Recensământului populației 2011

Cu privire la nivelul de educație putem observa că județul Timiș înregistrează valori comparabile cu cele de la nivel național pentru ponderea populației de etnie romă fără școală absolvită (20,3%) sau persoane analfabete (cu 15,2%), însă pentru celelalte județe aceste valori sunt vizibil mai bune decât media națională.

3.1.6. Mișcarea migratorie

105.169 persoane au emigrat definitiv din Regiunea Vest în perioada 1990-2015. Fenomenul de emigrare definitivă este unul puternic prezent în Regiunea Vest, cu 20,85 % din numărul total de emigranți la nivel național provin din județele regiunii noastre, cu 11,24% Timiș, 4,61% Arad, 3,14% Caraș Severin și 1,84% Hunedoara.

Deși tendința generală este de scădere a emigranților definitivi (de la 32.535 persoane în 1990 la 1.930 persoane în 2015), fenomenul a fost accentuat în perioada 1990-1991 cu 22.021 de persoane, după care arată o scădere în anii ce urmează.

Județul Timiș se situează pe primul loc, în perioada 1990-2015, cu cel mai mare număr de emigranți definitivi 56.739 persoane urmat fiind de județul Arad cu 23.261 persoane, și județul Hunedoara cu 9.320 persoane.

În anul 2015 se constată o creștere a emigrației definitive în toate județele din Regiunea Vest. Acest fenomen influențează în sens de descreștere populația de vârstă școlară.

Există un segment important al persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-64 de ani, cu o pondere de 61,61%.

În valoare absolută, pe grupe de vârstă, cel mai mare număr de emigranți definitiv s-a înregistrat în județul Timiș (31.275 persoane) și Arad (13.118 persoane).

În perioada 2014-2015, în toate județele, se observă o creștere a emigrației pe segmentele de vârstă 0-14 ani, 15-19 ani și 25-64 ani, excepție fiind pentru cei din grupa de vârstă 20-24 ani, la care emigrația definitivă a scăzut.

Fenomenul de emigrare temporară are un impact semnificativ asupra economiei regionale și implicit asupra sistemului educațional.

În perioada 2012- 2015 față de 7.637 persoane în situație de emigrare definitivă la nivelul regiunii, sunt înregistrați ca emigranți temporar 17.925 persoane, cu o distribuție între județe proporțională cu populația totală. La nivel regional, în perioada analizată, se remarcă o creștere a acestui indicator cu 2.259 persoane.

La nivelul Regiunii Vest, analiza numărului de emigranți temporari pe grupe de vârstă, în perioada 2012-2015, a scos în evidență faptul că grupa de vârstă 25-64 ani înregistrează cel mai mare număr de emigranți.

La nivelul județelor regiunii, județul Timiș înregistrează cel mai mare număr de emigranți temporari - 24.288 persoane (37,64%) iar cel mai mic număr de emigranți temporari se înregistrează în județul Caraș-Severin - 10.702 persoane (16,58%), în perioada analizată.

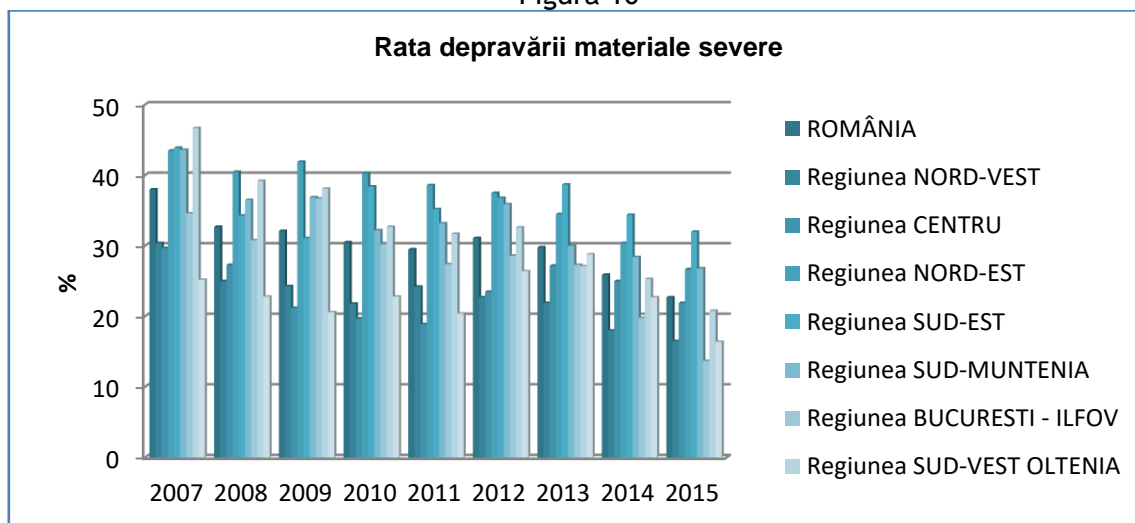
3.1.7. Nivelul de trai

Rata deprivării materiale severe reprezintă ponderea în total populație a persoanelor persoanelor în stare de depravare materială severă (adică a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste care datorită resurselor financiare) nu își pot permite deținerea unor bunuri, efectuarea unor plăți sau consumul unor produse care reprezintă un minim de elemente necesare unui trai decent.

Date statistice arată că în România, față de anul 2007, rata de deprivare materială severă a scăzut cu 15,3 puncte procentuale, ajungând la 22,7% din populație.

În anul 2015 rata cea mai ridicată a deprivării materiale severe s-a înregistrat în Regiunea Sud-Est (32 puncte procentuale) iar rata cea mai mică s-a înregistrat în Regiunea București-Ilfov (13,7 puncte procentuale).

Figura 10

Sursa detelor: INS. Baza de date TEMPO

Analiza evoluției deprivării materiale severe, în profil regional, în perioada analizată evidențiază faptul că, față de începutul perioadei (anul 2007) scăderi ale deprivării materiale severe s-au simțit în majoritatea regiunilor, cea mai mare fiind înregistrată în regiunea Sud-Vest Oltenia (25,9 puncte procentuale), urmată de regiunile București-Ilfov și, la egalitate, Nord-Est și Sud-Muntenia, cu 20,9 și respectiv 16,8 puncte procentuale.

Din punct de vedere al evoluției ratei deprivării materiale severe și la nivelul Regiunii Vest se înregistrează o scădere cu 8,8 puncte procentuale (de la 25,2% în 2007 la 16,4% în 2015).

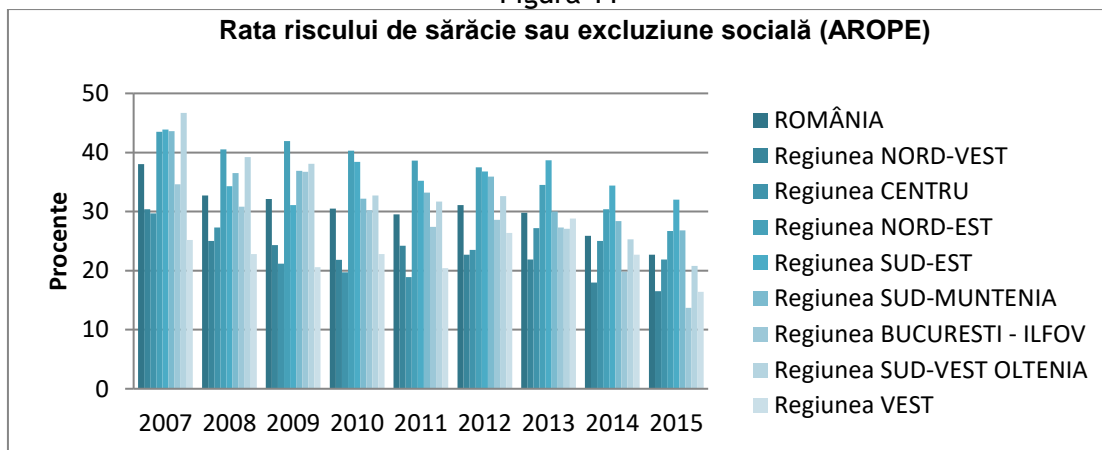
Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială abreviat ca *AROPE* se referă la situația persoanelor reprezentând ponderea în total populație a persoanelor care au venituri disponibile inferioare pragului de saracie sau care sunt în stare de deprivare materială severă sau trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii. Rata AROPE, ponderea populației totale care este expusă riscului sărăciei sau excluziunii sociale, este un indicator la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, privind reducerea sărăciei.

Potrivit analizei, în România, în anul 2015, 37,3% din populația țării se afla în risc de sărăcie sau excluziune socială, în scădere cu 9,7% față de anul 2007.

În **Regiunea Vest**, ponderea populației cu risc de sărăcie sau excluziune socială este, în 2007, de 33% fiind sub media națională (de 47%) iar în 2015 este de 31,7% sub media națională (de 37,3%).

Dacă analizăm evoluția acestui indicator pentru Regiunea Vest se poate observa că diferența față de valoarea națională se micșorează, dar încă rămâne sub media națională.

Figura 11

Sursa detelor: INS. Baza de date TEMPO

3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060¹⁶

Proiecțiile demografice ale populației la orizontul anului 2060 semnalează o descreștere pentru fiecare categorie de vârstă supusă analizei.

Comparativ cu anul 2011, în anul 2060 se remarcă diminuarea populației de vârstă preșcolară și școlară astfel:

- a) Populația de vârstă preșcolară (3-6 ani) va descrește cu -446,9 mii persoane (-52,5%) în varianta cu migrație externă și cu -423,1 mii persoane (-49,7%) în varianta fără migrație externă.

¹⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 Proiectarea populației școlare” - pentru vizualizare clic aici

- b) Populația de vârstă școlară (7-14 ani) va descrește cu -850,9 mii persoane (-49,4%) în varianta cu migrație externă și cu -799,4 mii persoane (-46,4%) în varianta fără migrație externă.
- c) Pentru populația de vârstă școlară (15-24 ani) se proiectează o descreștere cu -1333,9 mii persoane (-49,4%) în varianta cu migrație externă și cu -1258,8 mii persoane (-46,6%) în varianta fără migrație externă.

În 2011 populația înregistrată la recensământ a fost de 20121,6 mii de locuitori. Se anticipează ca populația țării să scadă până în anul 2060 cu 7174,9 mii persoane în varianta cu migrație externă și cu 6888,9 mii persoane în varianta fără migrație externă. Până în anul 2030 scăderea populației va fi moderată (cu valori cuprinse între 791 mii persoane și 1283,6 mii persoane) și ușor mai accentuată spre anul 2060 (5100,3 mii persoane).

Ținând cont de evoluția fenomenelor demografice, caracterizată prin valori scăzute ale natalității și fertilității, precum și de înaintarea în vârstă a generațiilor, structura pe grupe mari de vârstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului tinerilor și al creșterii numărului de persoane adulte și vârstnice.

Populația tânără (0-14 ani) va cunoaște, în perioada 2011-2060, o scădere semnificativă de 1621,8 mii persoane în varianta cu migrație externă și de 1530,2 mii persoane în varianta fără migrație externă. Corespunzător și ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua de la 15,9% (2011) la 12,1%-12,5% (2060).

Ponderea populației din grupa mare de vârstă 15 - 64 ani va înregistra o scădere de la 68% în 2011, în ambele cazuri, la 61,2% (în varianta cu migrație externă) și la 61,3% (în varianta fără migrație externă) în anul 2060, cu efecte dificil de previzionat și contracarat în ceea ce privește forța de muncă activă, rata de ocupare și fenomenul de îmbătrânire al populației. Ponderea populației de 65 ani și peste va crește de la 16,1% (2011), în ambele cazuri, la 26,7% (în varianta cu migrație externă) și la 26,2% (în varianta fără migrație externă), în anul 2060.

Numărul populației de 65 ani și peste va crește de la 3247,7 mii persoane, în anul 2011, la 3672,2 mii persoane în ambele variante, în anul 2030, apoi numărul populației vârstnice va cunoaște o diminuare în anul 2060, înregistrându-se 3457,2 mii persoane. În Regiunea Vest, populația pe grupe de vârstă va cunoaște în intervalul 2014/2015-2030-2060 schimbări de structură remarcabile. Cea mai semnificativă este reducerea ponderii populației rezidente școlare în vârstă de 19-23 ani (modificările procentuale față de anul 2030 sunt de -20,96%). În cifre absolute scăderea este de 16.796 persoane în 15 ani și de 37.503 persoane în 45 ani. Cele mai mici scăderi se vor înregistra la populația școlară în vârstă de 11-14 ani. În 2030 se preconizează că aceasta va scădea cu 7.059 persoane iar până în 2060 cu 25.885 persoane.

Scăderea populației școlare va fi resimțită în toate județele regiunii. Pentru grupa de vârstă 19-23 ani cele mai mari scăderi se vor înregistra în județul Timiș. Dacă pentru județele Arad, Caraș-Severin și Hunedoara pentru grupele de vârstă 6-10 ani, 11-14 ani și 15-18 ani până în anul 2030 se vor înregistra scăderi ale populației școlare, în județul Timiș populația va înregistra creșteri.

Proгноza populației școlare la nivelul anului 2030, exprimat în procente arată o evoluție similară la nivelul Regiunii Vest cu cea națională; pentru grupele de vârstă 6-10 ani și 11-14 ani, este prognozată o scădere a populației școlare sub media națională, cu -15,51% față de -19,79% național și -11,36% față de -15,33% național.

Pentru grupele de vârstă 15-18 ani și 19-23 ani, este prognozată tot o scădere a populației școlare dar de data asta ne situăm peste media națională, cu -16,37% față de -13,82% național și -20,96% față de -12,77% național.

Este de remarcat faptul ca exista disparități foarte mari între județele regiunii, care este prezentă pentru fiecare categorie de vârstă, cele mai afectate județe fiind Caraș Severin și Hunedoara, urmate de județul Arad.

3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT **Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru IPT**

Gradul de urbanizare a Regiunii Vest peste media națională înseamnă pentru IPT o mai mare concentrare în orașe a unităților școlare care oferă servicii de educație și formare profesională, fiind necesar însă asigurarea accesului la aceste servicii pentru populația din mediul rural, totuși semnificativă.

Din analiza grupelor de vârstă ale populației relevante pentru învățământul profesional și tehnic (10-14 ani, 15-19 ani și 20-24 ani), în perioada 2008-2016, situația se prezintă astfel:

Grupa de vârstă 10-14 ani - la nivelul regiunii, asistăm la o descreștere a populației (-2,38%) adică 2.305 persoane.

Grupa de vârstă 15-19 ani - se înregistrează o semnificativă și îngrijorătoare scădere a populației, cu 32.092 persoane (-24,48%).

Grupa de vârstă 20-24 de ani - scăderea înregistrată la nivelul regiunii a fost de (-28,13%) adică 42.866 persoane.

Fenomenul de îmbătrânire este accentuat în regiune, și trebuie luat în considerare în procesul de planificare a ofertei, analizând pe sectoare procentul de persoane active care vor ieși în pensie în următoarea perioadă, cu efecte majore în ceea ce privește forța de muncă calificată și ocupată.

Din 1990, populația regiunii a scăzut constant, de la 2.201.717 locuitori, la 1.828.313 locuitori în 2011, ca urmare a unei rate negative a natalității și emigrației externe a populației din regiune.

Regiunea se confruntă cu un proces de îmbătrânire demografică, efectele sale în viața economică și socială urmând să fie resimțite după anul 2005, când în populația în vârstă aptă de muncă vor intra generațiile, reduse numeric, născute după 1990.

Populația regiunii, inclusiv populația de vârstă școlară este afectată de fenomenul de emigrare temporară, cu influențe asupra ofertei de calificări la nivel regional. Diminuarea numărului de elevi, implicit diminuarea claselor din oferta regiunii are drept efect limitarea diversificării calificărilor. În cazul numărului mai mic de clase propuse, nu se va putea asigura acoperirea nevoilor de calificări și domenii de calificare în fiecare județ. Această situație va influența în mod negativ posibilitățile de adecvare a ofertei la cererea angajatorilor, în primul rând în ceea ce privește includerea de noi calificări profesionale în ofertă.

Pentru populația de etnie romă sunt necesare trasee de formare profesională de tip „a doua șansă”, având în vedere nivelul de educație și analfabetism înregistrate.

Ținând cont de evoluția fenomenelor demografice, caracterizată prin valori scăzute ale natalității și fertilității, precum și de înaintarea în vârstă a generațiilor, structura pe grupe mari de vârstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii numărului tinerilor și al creșterii numărului de persoane adulte și vârstnice.

Populația tânără (0-14 ani) va cunoaște, în perioada 2011-2060, o scădere semnificativă de 1621,8 mii persoane în varianta cu migrație externă și de 1530,2 mii persoane în varianta fără migrație externă. Corespunzător și ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua de la 15,9% (2011) la 12,1%-12,5% (2060).

Ponderea populației din grupa mare de vârstă 15 - 64 ani va înregistra o scădere de la 68% în 2011, în ambele cazuri, la 61,2% (în varianta cu migrație externă) și la 61,3% (în varianta fără migrație externă) în anul 2060, cu efecte dificil de previzionat

și contracarat în ceea ce privește forța de muncă activă, rata de ocupare și fenomenul de îmbătrânire al populației.

4. Profilul economic regional

4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici

4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)¹⁷

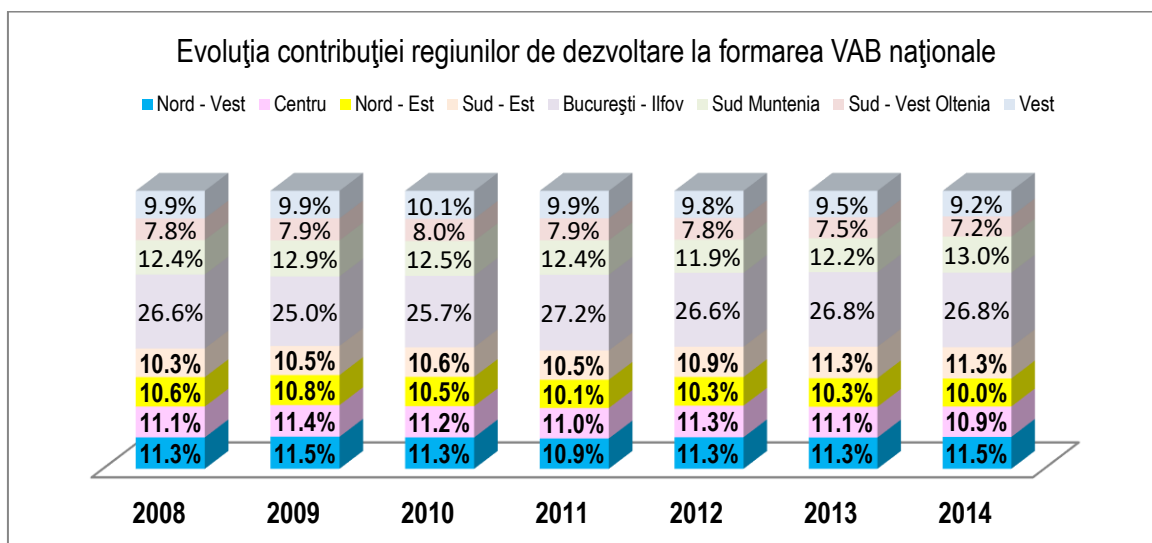
Valoarea adăugată brută reprezintă valoarea nou creată în procesul de producție (măsoară excedentul valorii bunurilor și serviciilor produse peste valoarea bunurilor și serviciilor consumate pentru producție).

Analizând contribuția fiecărei regiuni la realizarea valorii adăugate brute se poate evidenția faptul că cea mai mare pondere a avut-o Regiunea București - Ilfov, înregistrând valori adăugate brute cuprinse între 25% și 27,2%.

Din analiza datelor statistice furnizate pentru Regiunea Vest, rezultă că valoarea adăugată brută pe ramuri de activitate a avut o creștere continuă în perioada 2008-2014. Valorile absolute sunt însă mult sub media națională pe întreaga perioadă de analiză.

Contribuția Regiunii Vest la dezvoltarea și formarea VAB naționale a oscilat în perioada 2008-2014 în intervalul de 9,2% - 10,1%, devansând doar Regiunea Sud-Vest Oltenia (7,2% - 8%).

Figura 12

Sursa datelor: INS Conturi naționale regionale

Evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) la nivel regional pe ramuri de activitate evidențiază o tendință de creștere a ponderii VAB pentru patru ramuri¹⁸: A02, A08, A09 și A10

¹⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 ECONOMIE” - [pentru vizualizare clic aici](#)

¹⁸ **A02** (Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; **A08** (Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport);

A09 (Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială) și

Pe sectoare mari de activitate, în perioada 2008-2014, la nivel regional se detașează sectorul A02 (Industria extractivă), urmat de A04 (Comerț cu ridicata și cu amănuntul) și A09 (Administrație publică și apărare).

Comparativ cu structura VAB la nivel național în perioada 2008-2014, Regiunea Vest se remarcă prin ponderea mare a indicatorului A02 (industria extractivă). Ponderea ramurilor A01 (agricultură, silvicultură și pescuit), A04 (comerț cu ridicata și cu amănuntul) și A07 (tranzacții imobiliare) în structura VAB la nivel regional este semnificativ mai mare decât la nivel național.

Analizând contribuția fiecărui județ la realizarea valorii adăugate brute a regiunii, se pot evidenția următoarele aspecte relevante:

Județul Arad: cea mai mare pondere în regiune la VAB în industria extractivă (A02), în intermediari financiare și asigurări (A06);

Județul Caraș-Severin: are cea mai mare contribuție la realizarea valorii adăugate brute a ramurilor A01- agricultură, silvicultură și pescuit, A04 - comerț, hoteluri și restaurante și A09 - administrație publică și apărare, învățământ, sănătate și asistență socială, iar cea mai mică contribuție în A06 - intermediari financiare și asigurări;

Județul Hunedoara: are cea mai mică pondere a VAB a ramurii A01- agricultură, silvicultură și pescuit;

Județul Timiș: a avut cel mai mare aport la realizarea VAB a ramurii A05 - informații și comunicații;

Aceste date sunt o dovadă clară a diversității și a disparităților intraregionale, având patru județe pentru care se conturează profile economice diferite.

Valoarea PIB/locuitor este un indicator sintetic utilizat pentru aprecierea gradului de dezvoltare, și pentru a realiza comparații între regiuni, state și a previziona dezvoltarea strategică.

În perioada 2005-2015, Regiunea Vest a înregistrat o creștere economică dinamică din perspectiva PIB-ului. În perioada 2005 - 2008, PIB-ul are un parcurs ascendent, în anul 2009 s-a înregistrat o ușoară scădere, apoi tendința ascendentă revine în perioada 2010-2011. Anul 2011 este al doilea an consecutiv în care PIB-ul/locuitor în Regiunea Vest are o evoluție pozitivă față de anul 2009, chiar dacă la un nivel nu prea ridicat de doar 300 euro/locuitor față de anul 2010. Regiunea s-a păstrat peste media națională în privința PIB/locuitor, în întreaga perioadă supusă analizei, însă rămâne la mare distanță față de valorile UE28.

La nivelul județelor, situația este asemănătoare celei de la nivel național și regional, respectiv pentru perioada de timp 2004-2008 trendul este ascendent, iar începând cu anul 2010 tendința ascendentă revine.

Disparitățile în cadrul Regiunii Vest în ceea ce privește PIB-ul/locuitor la prețuri curente sunt semnificative și arată diferențe semnificative și în creștere între județele regiunii; În anul 2011 înregistrăm valorile de 94.1% pentru AR, 70,4% pentru CS, 71,9% pentru HD și TM 136,3 pentru TM - valori raportate la nivelul regiunii (considerat referință cu 100%).

La nivelul Regiunii Vest, **produsul intern brut pe locuitor calculat pe baza parității puterii de cumpărare (în PCS)** arată o tendință de creștere în perioada analizată, de la valoarea 8.200 Euro/locuitor până la valoarea actuală de 13.500 Euro/locuitor, tendință similară cu evoluția indicatorului la nivel național, dar cu valori mai ridicate.

A10 (Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ;sănătate și asistență socială).

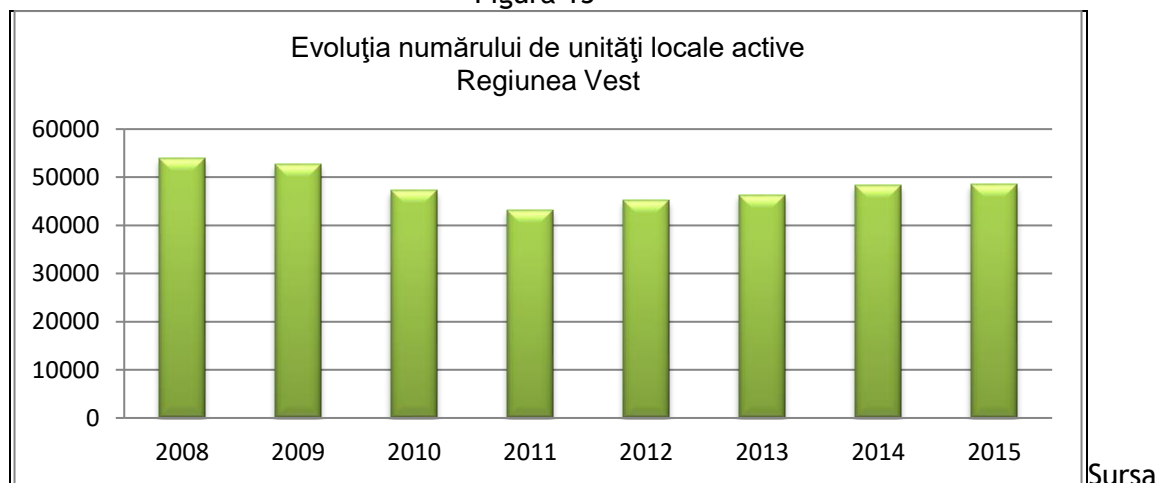
Disparitățile în cadrul Regiunii Vest în ceea ce privește PIB-ul (în PCS) sunt semnificative. În Regiunea Vest, județul care are cel mai mare aport la PIB este județul Timiș (cu valori cuprinse între 9.700 euro/locuitor și 18.400 euro/locuitor) urmat de județul Arad (cu valori cuprinse între 8.300 euro/locuitor și 12.700 euro/locuitor), iar județele Timiș și Arad, prezintă un ritm de creștere superior chiar mediei naționale.

4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active¹⁹

Ca o dovadă a dinamicii specifice perioadei 2008-2015, și a unui spirit antreprenorial în curs de definitivare, **unitățile locale active pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2**, se caracterizează prin variații de până la 10.000 și peste a numărului de unități. În perioada analizată (2008-2015), anul 2008 a reprezentat anul de vârf al numărului de întreprinderi.

Comparativ cu anul 2008, în anul 2015, numărul întreprinderilor din regiune a scăzut de la 53.852 la 48.541 întreprinderi. La nivelul Regiunii Vest, în această perioadă de timp cea mai puternică scădere, de 10.611 întreprinderi, s-a înregistrat între 2008 - 2011, ca reacție la schimbările din economia globală, semnalând o puternică dependență de evoluțiile europene și mondiale.

Figura 13

datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

Analiza pe sectoare ale economiei naționale relevă faptul că cel mai mare număr de întreprinderi în Regiunea Vest se află în sectorul *comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (G), activități profesionale, științifice și tehnice (M), industria prelucrătoare (C) și construcții (F)*.

Dacă se analizează evoluția pentru perioada 2008-2015 cele mai semnificative schimbări raportate la anul 2008 se înregistrează în sectoarele:

- **scăderi unități locale active** cu: 4183 în sectorul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (G); 1132 în sectorul construcții (F) și 1059 în sectorul industria prelucrătoare (C);
- **creșteri unități locale active** cu: 412 în sectorul agricultură, vânătoare și servicii anexe (A); 257 în sectorul transport și depozitare (H) și 150 în sectorul activități de spectacole, culturale și recreative (R);

¹⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 ECONOMIE” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Distribuția întreprinderilor la nivelul județelor este neuniformă, cu ponderea dominantă a județului Timiș, urmat de județul Arad și județul Hunedoara iar județul cu cea mai mică pondere de întreprinderi din regiune este Caraș-Severin.

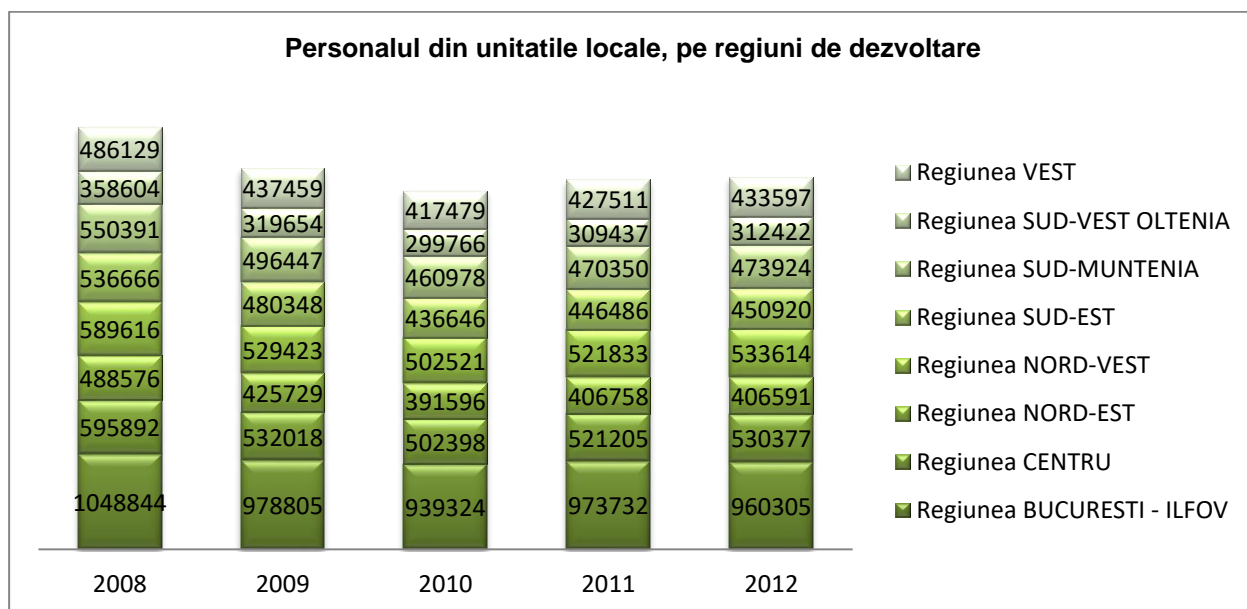
Distribuția **unităților locale active pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați** înregistrate în Regiunea Vest arată o concentrare a microîntreprinderilor (0-9 persoane), urmate de întreprinderi mici (10-49 persoane), întreprinderi mijlocii (50-249 persoane) și întreprinderi mari (250 persoane și peste). Datele statistice pentru perioada 2008-2015 evidențiază dinamica întreprinderilor active care s-a situat pe un trend descendent. Cea mai mare scădere s-a înregistrat în cazul microîntreprinderilor - 4.953 unități locale active. În această perioadă, o scădere importantă o reprezintă cea a întreprinderilor mici -141 unități locale active, și întreprinderilor mijlocii -189 unități locale active. Cea mai mică scădere se înregistrează la nivelul întreprinderilor mari - 28 unități locale active.

În fiecare județ, valorile cele mai mari se înregistrează pentru *comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (G)*, urmat de *industria prelucrătoare (C)*, *activități profesionale, științifice și tehnice (M)*, *transport și depozitare (H)*, *construcții (F)* și *hoteluri și restaurante (I)*.

Din perspectiva **personalului din unitățile locale, pe regiuni de dezvoltare**, Regiunea Vest devansează doar Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Vest Oltenia. Totalul de personal din unitățile locale ale Regiunii Vest prezintă variații în intervalul 486.129 - 433.597 persoane, aferent perioadei 2008-2012 însă ponderea contribuției regionale rămâne relativ constantă în jurul valorii de 10% în raport cu valoarea națională.

Numărul total de personal al firmelor din regiune a avut o evoluție similară cu cea de la nivel național, respectiv o scădere în perioada 2008-2010, urmată de o ușoară creștere în anii 2011-2012.

Figura 14

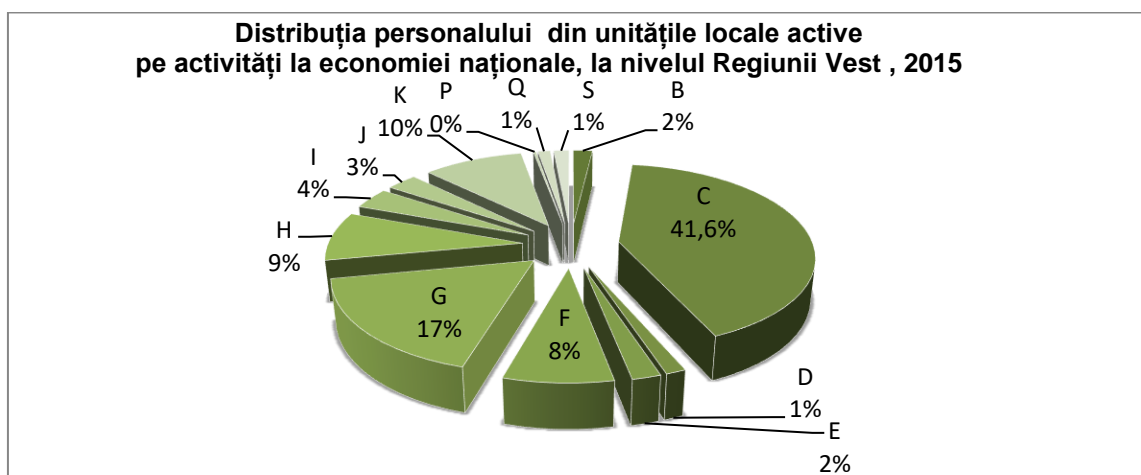
Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO ONLINE

La nivel național, cel mai numeros **personal din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, regiuni de dezvoltare**, este

în industria prelucrătoare (C), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (G), construcții (F) și tranzacții imobiliare, închirierii și activități de servicii prestate întreprinderilor (K*).

Distribuția personalului pe activități ale economiei naționale, la nivel regional, scoate în evidență importanța sectorului *industria prelucrătoare* (C) cu valoarea de 41,6%, mult peste media națională de 29%, urmat de *comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (G), *construcții* (F) și *tranzacții imobiliare, închirierii și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor* (K*).

Figura 15

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO ONLINE

Daca se analizează evoluția numărului *personalului din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, regiuni de dezvoltare și județe*, în intervalul 2008-2015, pe activități ale economiei, se constată că în sectorul *comert cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor* (G) și *construcții* (F) se înregistrează o scădere foarte mare, iar sectorul *tranzacții imobiliare, închirierii și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor*(K*) și *transport și depozitare* (H) înregistrează o creștere.

Tendința regională se repetă la nivelul fiecărui județ, cu ponderi similare și valori absolute proporționale cu populația județului.

Analiza la nivelul județelor, evidențiază aceeași distribuție cu cele mai mari valori pentru industria prelucrătoare, urmată de comerț, construcții și tranzacții. De menționat, importanța sectorului *industria extractivă* (B), la nivelul județului Hunedoara.

4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune - investiții²⁰

Datele suport pentru acest paragraf se referă la perioade pînă în 2012, ceea ce face dificilă valorificarea acestora pentru recomandări în ceea ce privește nevoile de competențe și calificări.

Investițiile brute în bunuri corporale din unitățile locale, pe regiuni de dezvoltare la nivel național arată o tendință de descreștere de la 148.349 milioane lei în 2008 la 132.424 milioane lei în 2012. Evoluția investițiilor brute în bunuri corporale este una oscilantă cu o valoare minimă în 2010 (99.663 milioane lei) și o valoare maximă în 2011 (149.853 milioane lei). Se remarcă același trend descrescător în perioada 2008-2012 în

²⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 ECONOMIE” - [pentru vizualizare clic aici](#)

toate regiunile de dezvoltare, cu excepția regiunii Sud-Vest Oltenia care cunoaște un trend crescător.

Analiza investițiilor brute în bunuri corporale din unitățile locale, la nivelul Regiunii Vest pentru anii 2008-2012, arată că acestea au cunoscut o scădere de la 14.189 milioane lei în 2008, la 10.289 milioane lei în 2012. Valoarea investițiilor este însă scăzută față de nivelul național și față de regiunea București-Ilfov, care este pe primul loc din această perspectivă.

Investițiile brute în învățământ s-au menținut la un nivel modest, fiind în scădere de-a lungul perioadei 2008-2014 urmate de o ușoară creștere în perioada 2014-2015.

Cu excepția Regiunii Centru unde cele mai mari investiții brute precum și cea mai mare dinamică s-au înregistrat în *industria extractivă* (B) și a Regiunii București - Ilfov cu nivel ridicat în sectorul *construcții* (F), în toate celelalte regiuni cele mai mari investiții brute sunt în *industria prelucrătoare* (C).

Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, Regiunea Vest, în ceea ce privește investițiile brute ocupă locul al cincilea cu 8% din investițiile realizate la nivel național în perioada 2008-2012 (pentru care există date oficiale).

La nivel regional, cele mai mari investiții brute în bunuri corporale sunt în: *industria prelucrătoare* (C), valorile fiind cuprinse între 3.461 milioane lei în anul 2008, în creștere până la 3.775 milioane lei în anul 2015;

Investițiile brute în bunuri corporale în sectorul învățământ, au scăzut de la 8 milioane lei în anul 2008 la 5 milioane lei în anul 2015, având o evoluție oscilantă cu un maxim de 13 milioane lei în anul 2010.

Distribuția regională se repetă și la nivelul județelor, cu diferențe în valorile absolute, cea mai mare valoare fiind înregistrată pentru județul Timiș, urmat de Arad, Hunedoara și Caraș Severin.

La nivelul județelor, cele mai însemnate investiții brute în bunuri corporale s-au realizat în industria prelucrătoare (C), din total industrie, construcții, comerț și alte servicii astfel: județul Timiș cu 38,1%, județul Caraș-Severin cu 35,3%, județul Arad cu 35% și județul Hunedoara cu 25,9%

Investitii nete din unitatile locale, pe regiuni de dezvoltare- Evoluția investițiilor nete din unitățile locale, la nivel național, arată o tendință de descreștere în perioada 2008-2010 pentru ca apoi să înceapă o perioadă de creștere (din 2011), dar fără să ajungă în anul 2012 valoarea din 2008.

În ceea ce privește investițiile nete, Regiunea Vest se află între cele cu valori moderate, în jurul valorii de 5.500 de milioane lei, valoare cu care devansează Regiunea Sud-Vest Oltenia și Regiunea Nord-Est.

Investitii nete în bunuri corporale din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de sectiune CAEN Rev.2, regiuni de dezvoltare și județe-

La nivel național, distribuția investițiilor nete pe sectoare ale economiei repetă situația investițiilor brute, cu prioritățile: *industria prelucrătoare* (C), urmată de *construcții* (F), de *comerț cu ridicata și cu amănuntul*; *repararea autovehiculelor și motocicletelor* (G) și *tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii suport)* (K).

Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, Regiunea Vest, în ceea ce privește investițiile nete ocupă locul al șasele cu 7,6% din investițiile realizate la nivel național în perioada 2008-2012 (pentru care există date oficiale), devansând doar Regiunea Sud-Vest Oltenia și Regiunea Nord - Est.

Investiții nete din unitățile locale, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, regiuni de dezvoltare și județe: Investițiile nete din unitățile locale realizate în Regiunea Vest 2008-2012, arată că acestea au cunoscut scădere în această perioadă (de la 7.371 milioane lei în 2008, la 5.870 milioane lei în 2012).

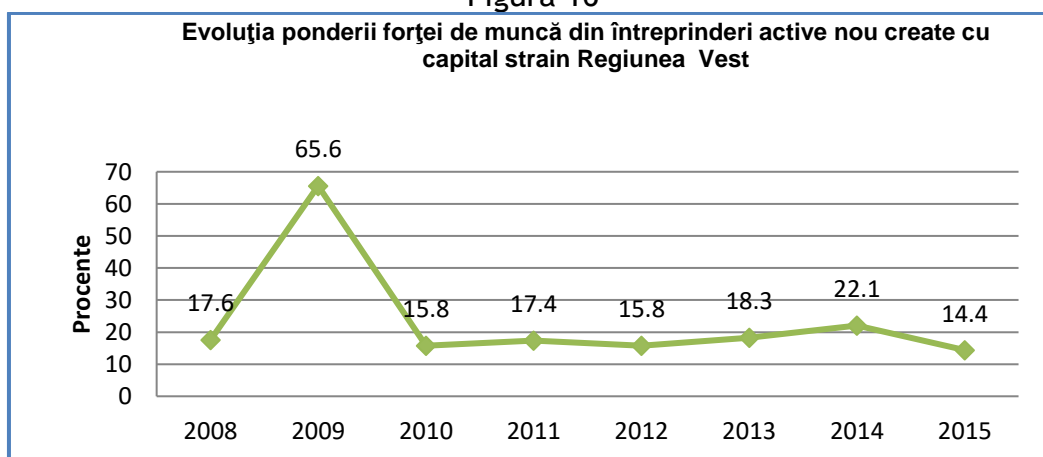
În Regiunea Vest, cele mai mari valori ale investițiilor nete din unitățile locale se înregistrează în *industria prelucrătoare (C)*.

De remarcat că valoarea investițiilor nete ale unităților locale active din învățământ (P), la nivelul regiunii Vest, a înregistrat un trend descrescător și cele mai mici valori, lucru alarmant pentru modul în care furnizorii de educație răspund la cerințele, necesitățile și exigențele pieței muncii la nivel regional dar și național. Pe activități ale economiei naționale, industria prelucrătoare (C) este dominantă și la acest indicator în fiecare județ din Regiunea Vest.

4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create²¹

Pondere a forței de muncă din întreprinderi active nou create cu capital străin: La nivelul Regiunii Vest, ponderea forței de muncă din întreprinderile active nou înființate cu capital străin în perioada 2008-2015 a avut o evoluție oscilantă în limitele de 18,3% și 14,4%, cu o valoare de 65,6% în 2009, care nu se încadrează în tendința generală.

Figura 16

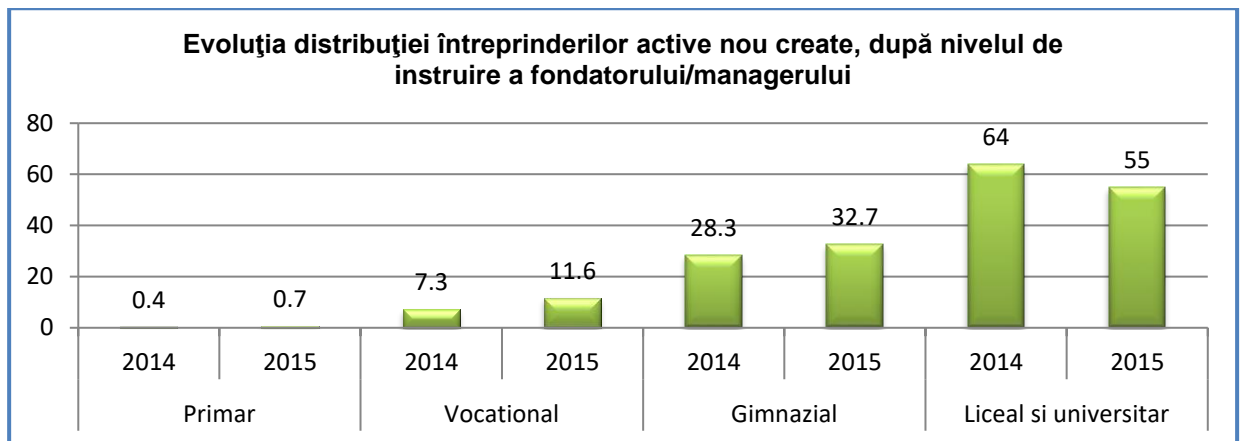

Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111P

Distribuția întreprinderilor active nou create, după nivelul de instruire a fondatorului/managerului, pe regiuni de dezvoltare: Din datele furnizate de Institutul National de Statistica întreprinderile nou create sunt înființate de fondatori/manageri care au un nivel de instruire preponderent liceal și universitar (64% - 55,0%).

Figura 17

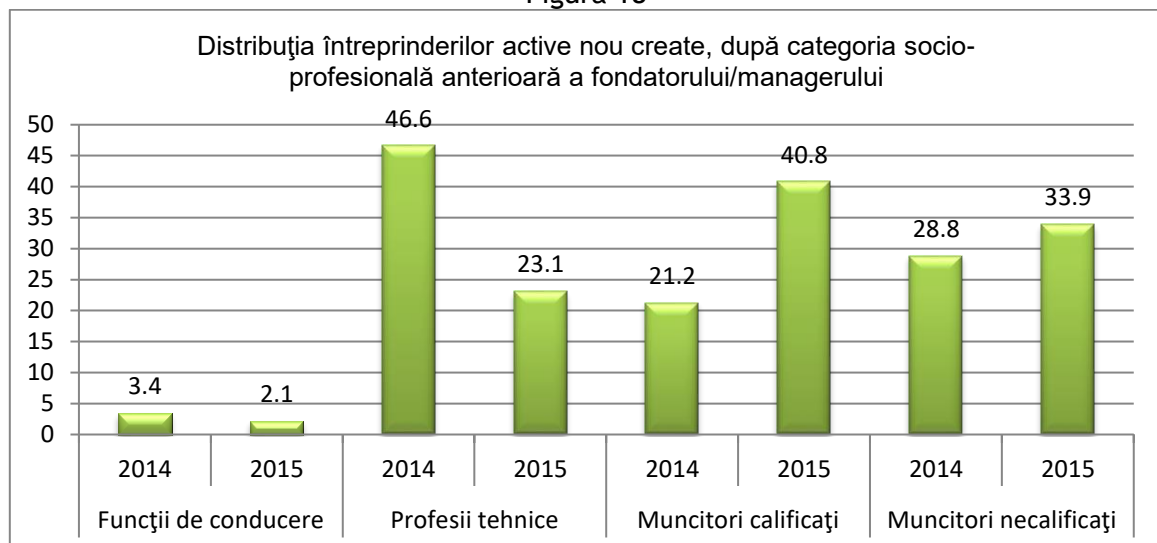
²¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 ECONOMIE” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111V

Analizând datele la nivel național, privind indicatorul *Distribuția întreprinderilor active nou create, după categoria socio-profesională anterioară a fondatorului/managerului* în anul 2015, se observa descreștere semnificativă la categoria "profesiuni tehnice" comparativ cu anul precedent și creșteri la categoria "muncitori calificați" și "muncitori necalificați". O descreștere mai puțin semnificativă se înregistrează la categoria "funcții de conducere".

Figura 18

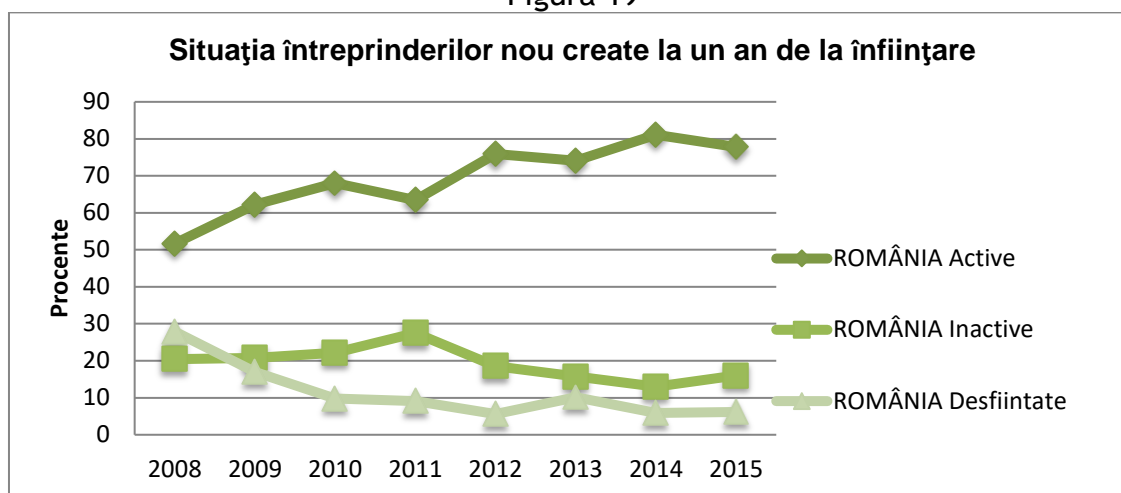

Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111W

Aceste date sunt importante și pot fi valorificate în analize cu privire la spiritul antreprenorial și șanse de succes ale diferitelor categorii sociale și profesionale, în demararea unei afaceri.

La nivel național, în perioada 2008-2015, la un an de la înființare ponderea întreprinderilor care rămân active crește de la 51,7% la 77,8%, ponderea celor care sunt inactive scade de la 20,4% la 16% iar cele care se desființează arată o tendință de decreștere, de la 27,9% la 6,2%. Aceste tendințe pot fi dovada capacităților crescute de antreprenoriat în regiune.

Figura 19

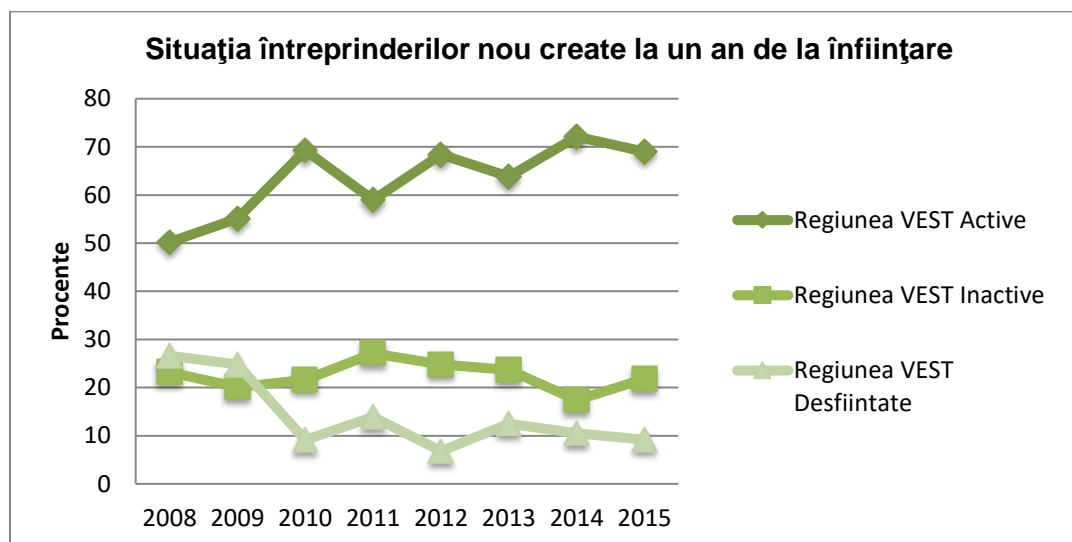

Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111Y

La nivelul Regiunii Vest, evoluția situației întreprinderilor din 2008 până în 2015 indică următoarele :

- întreprinderile active înregistrează o creștere de la 50,2% la 69% (18,8%)
- întreprinderile inactive înregistrează o scădere de la 23,2% la 21,8 % (-1,4%)
- întreprinderile desființate înregistrează o scădere de la 26,6% la 9,2% (-17,4%)

Figura 20

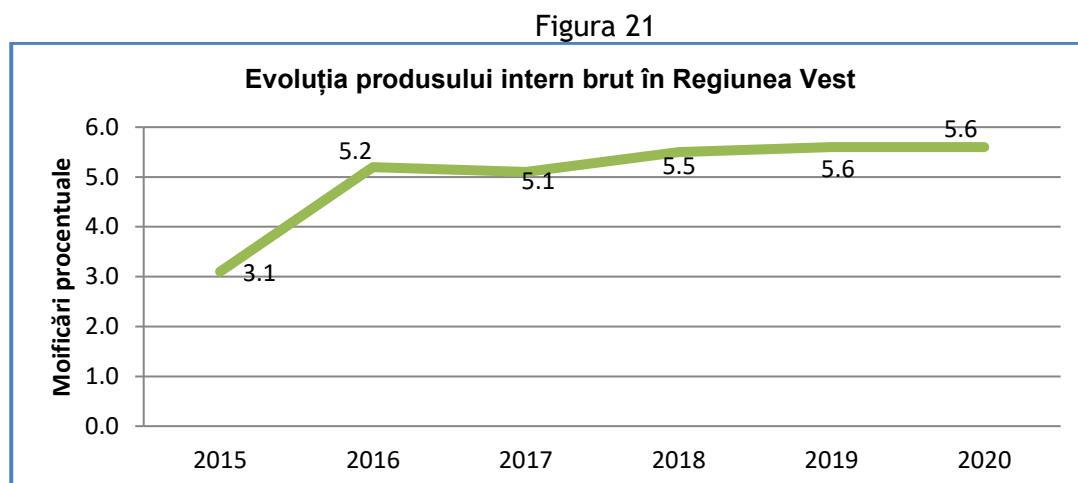
Sursa datelor: INS. Baza de date TEMPO On line - Demografia întreprinderilor - INT 111Y

4.2. Proiecția principalilor indicatori economici ²²

Comisia Națională de Prognoză (CNP) elaborează prognoze privind dezvoltarea economico-socială a României pe termen scurt, mediu și lung în corelare cu prevederile Programului de guvernare, a strategiilor naționale, sectoriale și regionale precum și pe baza tendințelor din economia națională și cea mondială.

²²Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „05 Prognoza profil teritorial mai 2016” - pentru vizualizare clic aici

Lucrarea furnizează informații referitoare la acești indicatori în perspectiva anului 2020. Prognoza în profil teritorial s-a realizat pe baza prognozei pe termen mediu 2015 - 2020, publicate de Comisia Națională de Prognoză, în luna mai 2017.

Sursa: * Prognoza în profil teritorial s-a realizat pe baza prognozei pe termen mediu 2015 - 2020, varianta mai 2017, pentru Programul de Convergență.

Valoarea produsului intern brut, pe județe și regiuni: Proiecția produsul intern brut la orizontul anului 2020 prevede pe total economie, creșteri de până la 5,7%. Pentru Regiunea Vest este de asemenea prognozată o creștere, asemănătoare cu cea care se prevede pentru nivelul național, de la 3,1% în 2015 la 5,6 % în 2020. Cea mai importantă creștere procentuală față de anul precedent, la nivel regional, a fost preconizează a se înregistra în anul 2016 de la 3,1% la 5,2%

Tabel nr.2 Indicatori PIB Regiunea Vest

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PRODUS INTERN BRUT						
VEST	3,9	4,8	5,2	5,5	5,7	5,7
din care valoarea adăugată brută din:						
Industrie						
VEST	5,0	4,1	5,8	5,8	5,4	4,6
Agricultură, silvicultură, piscicultură						
VEST	-18,8	1,4	1,8	1,8	1,8	0,7
Construcții						
VEST	7,6	1,9	4,8	7,1	7,3	7,8
Servicii						
VEST	3,1	6,6	5,2	5,7	6,1	6,5

Sursa: * Prognoza în profil teritorial s-a realizat pe baza prognozei pe termen mediu 2015 - 2020, varianta mai 2017, pentru Programul de Convergență.

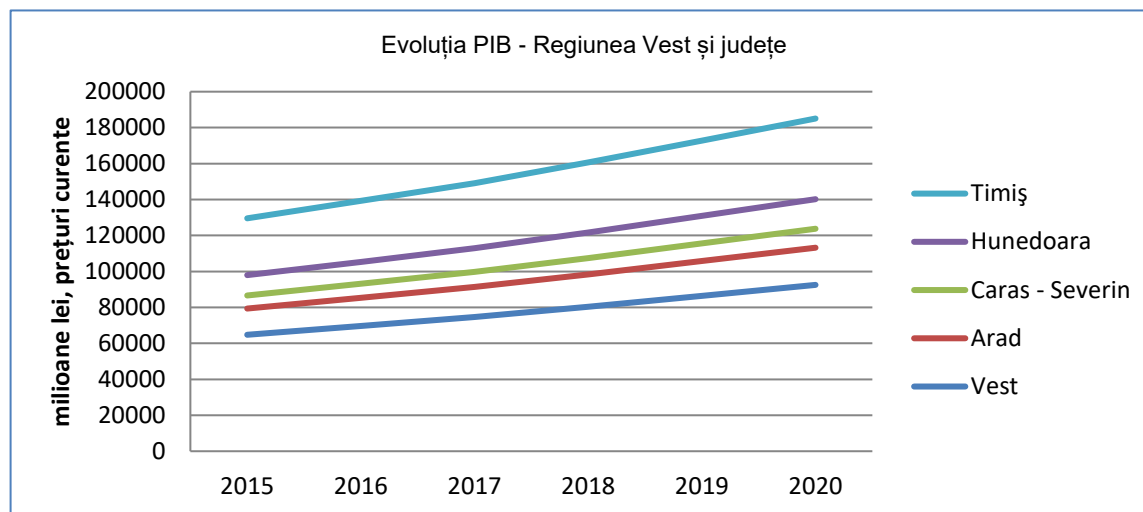
Analizând evoluțiile prognozate ale VAB pe sectoare de activitate, în perioada 2015-2020, se constată că cele mai ridicate ritmuri de creșteri anuale se vor înregistra în agricultură, silvicultură, piscicultură, urmată de servicii. Cu toate acestea, în anul 2020 se prognozează ca cea mai mică valoare a VAB în regiunea Regiunea Vest să fie în agricultură, silvicultură, piscicultură

Prognoza produsului intern brut pe județe este asemănătoare cu evoluția regională. Cea mai însemnată creștere față de anul 2015 este estimată în județul Timiș (13.282

milioane lei) urmat de județul Arad (6.095 milioane lei), județul Hunedoara (5.111 milioane lei) și județul Caraș-Severin (3.267 milioane lei)

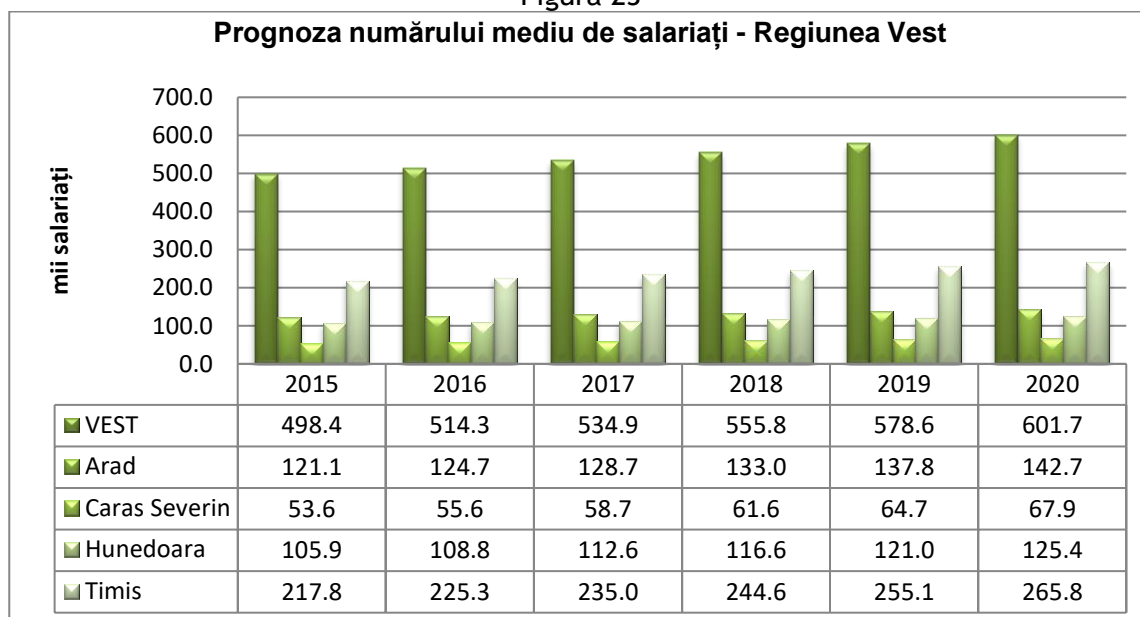
Sursa: Anii 2015 - 2016 estimări CNP pe baza datelor statistice la nivel național; date conform metodologiei SEC 2010.

Figura 22

Pentru **numărul mediu de salariați** - se prognozează o creștere în Regiunea Vest cu 103,3 mii persoane în 2020 față de 2015, din care 48 mii persoane în județul Timiș.

Figura 23

Sursa: Anul 2015 - Institutul Național de Statistică

Câștigul salarial mediu brut lunar pe total economie este prognozat să crească cu 1.422 lei/salariat, în anul 2020 față de anul 2015. Și la nivelul regiunii prognoza arată o tendință clară de creștere de la 2.448 lei/salariat către 3.768 lei/salariat lunar brut. În mod similar și câștigul salarial mediu net lunar, va crește de la 1.787 până la 2.750 lei/lună.

La nivel național, evident, cel mai mare câștig salarial mediu net lunar în 2020 se preconizează în București - 4.053 lei/salariat, urmat de Ilfov cu 3.372 lei/salariat și județul Timiș cu 3.181 lei/salariat.

Decalaje regionale - sunt raportate la Regiunea Vest, având valorile cele mai mari ale indicatorilor analizați.

Tabel nr.3 - Decalaje regionale (în %) - față de valorile pentru Regiunea Vest

	Produsul intern brut pe locuitor			Câștigul salarial mediu net		
	2008	2014	2020	2008	2014	2020
NORD - EST	55,2	60,7	60,7	95,7	89,8	90,8
SUD - EST	71	89	88,4	98,6	92	90,1
SUD MUNTENIA	73,1	83,6	82,7	101,1	98,8	97,7
SUD - VEST OLTENIA	66,7	70,6	74,2	104,4	96,1	88,8
NORD - VEST	80,7	87,6	87,9	92,7	92,5	93,7
CENTRU	85,3	92,1	92,4	95,3	93,8	94,1
BUCUREȘTI - ILFOV	229	231,8	225	150	149,9	144,3

** Fiecare regiune față de regiunea Vest (dat fiind specificul sau, regiunea București - Ilfov nu a fost luată ca bază), aflată pe locul doi din punct de vedere al dezvoltării economice.

Evoluția principalilor indicatori economico - sociali în Regiunea Vest este prezentată sintetic în tabelul de mai jos:

Tabel nr.4 Evoluția principalilor indicatori (în modificări procentuale)

	Total regiune	Arad	Caraș Severin	Hunedoara	Timiș
2015					
Creșterea reală a PIB	3,1	3	4,1	1,4	3,6
PIB/Locuitor (euro)	8063	7712	5759	6354	10204
Numărul mediu de salariați	2,5	1,5	5,4	-0,9	4,1
Rata șomajului înregistrat - %	3	2,4	4,2	6,1	1,3
Câștigul salarial mediu net lunar - lei/salariat	1787	1671	1459	1524	2060
Câștigul salarial mediu net lunar	11,6	12	10	9,4	12,2
2017					
Creșterea reală a PIB	5,1	4,8	5,3	5,6	4,9
PIB/Locuitor (euro)	9295	8898	6770	7441	11576
Numărul mediu de salariați	4	3,2	5,5	3,5	4,3
Rata șomajului înregistrat - %	2,4	2,2	2,1	5,4	1,3
Câștigul salarial mediu net lunar (lei/salariat)	2168	2011	1813	1840	2501
Câștigul salarial mediu net lunar	10,4	10	12,2	9,2	10,7
2018					
Creșterea reală a PIB	5,5	5,3	5,6	5,9	5,4
PIB/Locuitor (euro)	10077	9636	7403	8159	12446
Numărul mediu de salariați	3,9	3,4	5	3,6	4,1
Rata șomajului înregistrat - %	2,3	2	2,1	5,2	1,2
Câștigul salarial mediu net lunar (lei/salariat)	2373	2185	1994	2014	2742
Câștigul salarial mediu net lunar	9,4	8,6	10	9,4	9,6
2020					
Creșterea reală a PIB	5,6	5,3	6,1	6,2	5,5
PIB/Locuitor (euro)	11762	11212	8811	9762	14284

Numărul mediu de salariați	4,0	3,5	4,9	3,7	4,2
Rata șomajului înregistrat - %	2,1	2,0	2,0	5,0	1,2
Câștigul salarial mediu net lunar (lei/salariat)	2750	2536	2300	2325	3181
Câștigul salarial mediu net lunar	7,3	7,3	7,1	7,0	7,4

4.3. Alte informații și informații parțiale ²³

4.3.1. Cercetarea - dezvoltare

Activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare cuprinde munca creativă întreprinsă pentru a crește stocul de cunoștințe și pentru a concepe noi aplicații. Comisia Europeană a pus un accent puternic pe conversia expertizei științifice a Europei în produse și servicii vandabile.

Învățământul superior este puternic dezvoltat în Regiunea Vest, fiind în 2011 a patra regiune din țară cu 11 unități de învățământ superior, după București-Ilfov (34 unități), Nord- Vest (16 unități) și regiunea Nord-Est (15 unități).

În regiune sunt prezente 7 universități publice și 4 universități private.

Cercetarea este dezvoltată în cadrul universităților în centre de cercetare-acreditate de Consiliul Național pentru Cercetare Științifică în Educația Superioară sau în departamentele (catedrele) facultăților. (informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020, pag. 81)

Cele mai importante instituții de cercetare din Regiunea Vest sunt Institutele de Cercetare și Dezvoltare (ICD) Naționale. Unele dintre acestea sunt sucursale regionale ale ICD Naționale mai mari care își au sediul în București, acoperind în total un spectru larg de domenii de cercetare.

Profilul sectorial al unităților de cercetare în Regiunea Vest este diferit de la un județ la altul:

-În județul Arad unitățile de cercetare sunt predominante în: construcții și material rulant, sectorul vinului și creșterea bovinelor;

-În județul Hunedoara în siderurgie și metalurgie, silvicultură. Minerit și securitatea mineritului sunt principalele sectoare cu unități de cercetare;

-În județul Caraș-Severin găsim unități de cercetare în inginerie mecanică, cultivarea fructelor și creșterea ovinelor;

-În județul Timiș sunt concentrate majoritatea unităților de cercetare ale regiunii, așadar domeniile sunt mai diverse: sudură și testarea materialelor, chimie și electrochimie, fizică, silvicultură, construcții, sănătate publică, mașini hidraulice, agricultură, medicină, științe sociale etc. (informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020, pag. 82-83)

Activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare stă la baza strategiei UE de a deveni cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere până în 2020. Unul din obiectivele inițiale stabilite de Strategia de la Lisabona și menținut în strategia Europa 2020 este de a crește cheltuielile de cercetare-dezvoltare cu cel puțin 3% din PIB până în 2010, din care două treimi ar trebui finanțate de sectorul de afaceri. (informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020, pag. 83-85)

Cantitatea de cheltuieli interne brute pentru cercetare-dezvoltare pe cap de locuitor (CIBCD) în Regiunea Vest este de doar 15,5 Euro/locuitor în anul 2011. Această valoare plasează regiunea pe locul 4 în România, cu 47,7% din media pe România și doar 9,3% față de zona cu cele mai bune performanțe (București-Ilfov - 167,3 Euro/locuitor). Regiunea Vest înregistrează totuși o dinamică semnificativă a CIBCD pe

²³ Notă: informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020).

cap de locuitor, cu o creștere globală de 106,7% pentru perioada 2005-2011. În termeni de creștere, regiunea se situează pe locul 4 în România, prima regiune fiind Nord-Vest (creștere globală de 191,1%).

În anul 2008, în Regiunea Vest echivalentul a 0,3% din PIB-ul regional reprezentau cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare. În anul 2009, situația regiunii se deteriorează, cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare ca % din PIB în regiune fiind de doar 0,18%, valoare ce plasează regiunea pe penultimul loc în România, cu doar 38,3% din media națională (mai puțin chiar decât în 2001) și 16,5% din media regiunii București-Ilfov. În anul 2011, ponderea cheltuielilor din PIB din Regiunea Vest pentru cercetare-dezvoltare a cunoscut o ușoară creștere ajungând la 0,23% alocare PIB. Disparitățile inter-regionale în activitățile de cercetare-dezvoltare ca % din PIB sunt semnificative. Județul Timiș este pe primul loc, cu 0,36% din PIB și înregistrează o scădere medie anuală de 4,2% pentru perioada 2000-2009, în timp ce în județul Caraș-Severin CIBCD ca % din PIB sunt de doar 0,01%. În jud. Arad, CIBCD ca % din PIB sunt de 0,10%, în timp ce în jud. Hunedoara acestea sunt mai ridicate: 0,15%.

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă în tehnologie și sectoarele puternic bazate pe cunoștințe, Regiunea Vest se află pe locul 2 în România, cu 4,3% din totalul ocupării forței de muncă, ceea ce reprezintă mai mult decât dublu față de media națională de 2%. Comparativ cu regiunea cu cele mai bune performanțe din România - București-Ilfov (5,8%), Regiunea Vest deține 74,1% din media acesteia. Regiunea Vest deține 110% din media UE, având performanțe mai bune comparativ nu doar cu noile state membre, dar și cu unele regiuni din Franța, Spania, Italia, precum și cu alte regiuni Vest Europene.

Pornind de la o bază relativ joasă, (1,9% în 2000), Regiunea Vest a fost caracterizată de o creștere dinamică în termeni de ocupare a forței de muncă în tehnologie și sectoarele puternic bazate pe cunoștințe. În 2000-2011 ocuparea forței de muncă în sectorul tehnologiei înalte a crescut mai mult decât dublu, cu rată de creștere medie anuală de 10,5%, în timp ce media UE a scăzut ușor (de la 6 la 3,9%).

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă în sectoarele tehnologiei înalte și puternic bazate pe cunoștințe, Regiunea Vest este cea mai dinamică dintre regiunile NUTS II din România. Regiunea are o tendință de creștere similară regiunii București-Ilfov, dar mai puternică.

Cererile de brevetare sunt o măsură a rezultatului activității de cercetare-dezvoltare-inovare. Scopul unui brevet este de a proteja rezultatul activității de cercetare-dezvoltare, dar sunt la fel de semnificative ca și sursă a informației tehnologice, care poate ajuta la evitarea unei reinvestiri și reinventării de idei care nu sunt necesare.

Informațiile din Tabloul de Bord al Uniunii Inovării Regionale (2012) arată o performanță mixtă pentru Regiunea Vest în ceea ce privește brevetele OEB în comparație cu celelalte regiuni din România. Regiunea Vest pare să ajungă din urmă Bucureștiul conform celor mai recente date.

4.3.2. Industria (informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020, pag. 67- 80)

Comparativ cu anul 2008, în anul 2011, numărul întreprinderilor din regiune a scăzut de la 52.621 la 41.904 întreprinderi, scăderea fiind de -20,4%. Această scădere a fost peste media națională (-18,6%), iar la nivel regional, această scădere a fost a doua cea mai mare dintre toate regiunile de dezvoltare, doar regiunea Nord-Vest având o scădere mai puternică (20,8%). În termeni absoluți, în această perioadă, 10.717 de întreprinderi au fost desființate. La nivelul regiunii Vest, în această perioadă de timp cea mai puternică scădere s-a înregistrat în jud. Hunedoara (-24,1%).

Structura întreprinderilor la nivelul județean este dominată de județul Timiș, care deține 46,7% din totalul întreprinderilor din regiune. Județul Arad deține 23,7% din totalul întreprinderilor. La mică distanță se află județul Hunedoara (19,1%), pe când

județul cu cea mai mică pondere de întreprinderi din regiune este jud. Caraș-Severin (10,6%).

Comparativ cu UE27, Regiunea Vest se caracterizează în principal printr-o pondere mai mare a ocupării în industrie (10,2 p.p. peste media UE27) și agricultură (19,9 p.p. peste media UE27), în timp ce ponderea sectorului construcții, a informațiilor și comunicațiilor și a tranzacțiilor imobiliare sunt similare cu media UE27. Acest lucru indică faptul că Regiunea Vest este în continuare capabilă de a susține o producție industrială.

În Regiunea Vest 30 de țări au realizat investiții directe. În fruntea listei se află Germania cu 47 ISD. 4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Infrastructura rutieră a Regiunii Vest este printre cele mai slab dezvoltate din România. Acest fapt se evidențiază atât prin lungimea redusă a drumurilor publice, 10.428 km la începutul anului 2011 (ultima regiune din România, din acest punct de vedere, neluând în calcul Regiunea București-Ilfov, care are un statut aparte), cât și prin densitatea drumurilor publice la 100km² teritoriu, de 32,6% , ceea ce o plasează doar înaintea Regiunilor Centru și Sud-Est și sub media națională, de 34,6%.

Infrastructura feroviară este dată, în general, de totalitatea lucrărilor care susțin suprastructura căii ferate, asigurând legătura cu terenul și transmiterea către acesta a eforturilor statice și dinamice. Cu o lungime a liniilor de cale ferată de 1.894 km (anul 2011), Regiunea Vest rămâne, ca și în anii precedenți zona cu cea mai întinsă rețea feroviară, de pe teritoriul României (aproximativ 17,6% din totalul rețelei la nivel național).

Principalele caracteristici ale rețelei feroviare din Regiunea Vest pot fi sintetizate astfel:

Existența unui număr de trei puncte transfrontaliere de cale ferată, unul la granița cu Ungaria (Curtici din județul Arad) și două la granița cu Serbia Moravița și Jimbolia (județul Timiș)

Existența a trei rute internaționale și anume: (România) - București - Craiova - Timișoara - Jimbolia - (Serbia); (România) - București - Timișoara - Stamora-Moravița - (Serbia); (România) - București - Brașov - Sibiu - Deva - Arad - Curtici - (Ungaria) (informații preluate din PDR Regiunea Vest 2014-2020, pag. 46-49).

În cadrul Regiunii Vest, există un număr de trei aerogări. Din cele trei aeroporturi două sunt internaționale (Timișoara și Arad) și unul doar pentru traficul intern (Caransebeș) precum și o a patra aerogară, la Deva, specializată doar pe activități de aviație sportivă. Dunărea constituie principala cale navigabilă interioară a României, împreună cu canalele Dunăre - Marea Neagră și Poarta Albă - Midia Năvodari. Din cei 2411 km navigabili, peste 40% (1075 km) constituie granița naturală a României sau străbat teritoriul acesteia. România dispune de 28 de porturi funcționale pe Dunăre, dintre care Galați, Brăila și Tulcea au o infrastructură care permite accesul navelor maritime. Dunăre-Rin-Main constituie o axă importantă europeană TEN-T legând sud-estul (Constanța) de nord-vestul (Rotterdam). Dunărea asigură țărilor riverane Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, Bulgaria, România, Moldova și Ucraina o alternativă importantă la transportul terestru.

În cadrul Regiunii Vest Dunărea este navigabilă pe tronsonul Baziaș-Orșova, iar râul Bega pe o lungime de 40 km. Există, totodată încă un canal navigabil care străbate și Regiunea Vest și anume cel al râului Mureș (între Alba Iulia - Arad).

4.3.4. Agricultura

În Regiunea Vest, agricultura reprezintă a treia ramură economică ca importanță. Contribuția agriculturii, silviculturii, pisciculturii în formarea Produsului Intern Brut (PIB) la nivelul regiunii se situează în anul 2009 la 6,58% (3.239,6 milioane lei prețuri curente), iar în statele membre ale UE se situează la aproximativ 1,7%.

La nivel național, Regiunea Vest deține 12,81% din suprafața agricolă a României, dispunând de un important potențial de valorificare. În cadrul Regiunii Vest sunt anumite diferențieri ce se evidențiază la nivelul județelor și anume că în județele Arad și Timiș, suprafețele agricole sunt superioare celor din județele Caraș-Severin și Hunedoara, primele două dispunând de un mare potențial conferit de prezența Câmpiei de Vest, pe când în celelalte două relieful predominant este cel al treptelor mai înalte (munți și dealuri), pe de altă parte, județele Caraș-Severin și Hunedoara adăpostind mari resurse forestiere.

4.3.5. Turismul

Privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, se observă că la nivel național Regiunea Vest se situează pe locul 6 cu 513 unități de cazare, reprezentând 10.25% din totalul unităților de cazare. Dintre structurile de primire turistică cele mai răspândite sunt pensiunile turistice (32,9%), hotelurile și motelurile (29,8%), pensiunile agroturistice (16,6%), vilele turistice și bungalourile (9,9%) și cabanele turistice (3,1%).

În anul 2011, capacitatea de cazare a regiunii Vest deținea 23.671 locuri, plasându-se pe locul 5 dintre cele 8 regiuni ale României, cu 8,5% din numărul total de paturi din România. Regiunea Sud - Est, unde este situat litoralul Mării Negre, deține cel mai mare procent al locurilor - 34,3%.

4.3.6. Dezvoltarea durabilă

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, documentul vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României;

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Orizont 2030: Aproximarea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor UE.

Îndeplinirea acestor obiective strategice a avut în vedere pe termen mediu și lung, o creștere economică ridicată și, în consecință, o reducere substanțială a decalajelor economico-sociale dintre România și celelalte state membre ale UE.

În acest moment pot fi analizate rezultatele deja înregistrate, în raport cu obiectivele stabilite pentru orizontul 2013, și pot fi reconsiderate obiectivele rămase relevante pentru Orizontul 2020 și 2030; astfel, indicatorul sintetic prin care se masoară procesul de convergența reală, produsul intern brut pe cap de locuitor al României, era estimat să depășească în anul 2013 media UE din acel moment, să se apropie de media UE în anul 2020 și să fie ușor superior nivelului mediu european în anul 2030.

Direcțiile principale de acțiune, printre care se regăsește și educația și formarea profesională, detaliate pe sectoare și orizonturi de timp sunt:

Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;

Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională, sănătate publică și servicii sociale, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora pe piața muncii;

Folosirea generalizată a celor mai bune tehnologii existente, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale;

Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;

Asigurarea securității și siguranței alimentare;

Identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;

Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită de revitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viață tradiționale, în special în zonele montane și cele umede.

În cadrul Temelor inter - și trans - sectoriale sunt abordate două sectoare de interes din perspectiva noastră, a elaborării PRAI, și anume: 1.1. Educație și formare profesională și 1.2. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, inovarea

Tabelul sintetic de mai jos prezintă pe scurt Obiectivele pe termen scurt, mediu și lung aferente acestor teme, cu exemple de direcții de acțiuni și măsuri, care apoi sunt detaliate în paragrafele ce urmează.

Tabel nr.5 - Temelor inter - și trans - sectoriale

Tema inter- și trans -sectorială		
	1.1. Educație și formare profesională	1.2. Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, inovarea
Orizont 2013 termen scurt Obiectiv național	Dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea oportunității sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă.	Atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare.
Direcții de acțiune /măsuri	Conținuturi de educație socio-culturală pe teme locale și universal; Conținuturi de educație ambientală; Conținuturi de educație și formare tehnică și profesională prin competențe și proatitudini, abilități și aptitudini; etica în mijlocul dezvoltării durabilității sociale.	Crearea de cunoștințe și creșterea vizibilității internaționale a cercetării românești: Creșterea competitivității economiei românești prin promovarea inovării Creșterea calității sociale a cercetării.
Orizont 2020 - termen mediu Obiectiv național	Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.	Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.
Direcții de acțiune /măsuri	Restructurarea ciclurilor de învățământ pe baza Cadrul Național al Calificărilor Dezvoltarea capacității și inovației instituționale; Profesionalizarea managementului educațional și școlar; Deschiderea sistemului formal de educație prin recunoașterea achizițiilor de învățare dobândite în contexte non-formale sau informale; Dezvoltarea bazei instituționale și logistice a sistemului educațional național; Creșterea calității procesului de formare a personalului didactic și de conducere din învățământ;	Se are în vedere perfecționarea, în continuare, a cadrului legislativ, regulatoriu și instituțional, dezvoltarea interfeței cu firmele inovative și promovarea cofinanțării cu capitalul privat. Cheltuielile publice pentru cercetare-dezvoltare-inovare în universități și unități

	Accentuarea pregătirii tinerilor pentru a se instrui pe tot parcursul vieții; Dezvoltarea unor programe de studiu diferențiate conform specificului regiunilor și nevoilor elevilor; Extinderea învățământului și formării profesionale de calitate în mediul rural, cultivarea egalității de șanse și atragerea în sistemul educațional a tinerilor din grupurile defavorizate; Extinderea cooperării internaționale;	specializate se vor ridica la cel puțin 3% din PIB.
Orizont 2030- termen lung Obiectiv național:	Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.	Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.
Direcții de acțiune /măsur	Principiile și practicile dezvoltării durabile vor fi încorporate organic în ansamblul politicilor educaționale; Eficiența internă și externă a sistemului de educație va fi în continuare obiectivul principal; Metodologia de evaluare, certificare și atestare a calității actului educațional se va alinia la procedurile de raportare la repererele de performanță adoptate în Uniunea Europeană; Extinderea în continuare a cooperării internaționale.	

4.3.7. Zona montană și dezvoltarea durabilă-aspecte specifice ruralului montan

Egalitatea de șanse și de tratament este principiul conform căruia se asigură participarea deplină a fiecărei persoane la viața economică, politică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

El reprezintă un drept fundamental și o valoare de bază a Uniunii Europene, stipulată în articolul 8 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene, și punerea în practică a acestui principiu poate asigura inclusiv dezvoltarea durabilă a zonelor montane, cu aspecte specifice ruralului montan.

Valorificarea diversității culturale, etnice sau a diferențelor de vârstă sunt premise pentru dezvoltarea societății și asigură o creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă, asigurând, în același timp, un cadru în care relațiile sociale au la bază valori precum toleranța și egalitatea.

La nivelul Uniunii Europene au fost emise o serie de acte normative pentru implementarea principiului egalității de șanse, care se aplică în majoritatea domeniilor: accesul la încadrarea în muncă; promovarea și formarea profesională; condițiile de muncă; securitate socială.

În plus, egalitatea de șanse este privită în contextul schimbărilor demografice, din perspectiva efectelor îmbătrânirii populației și al eliminării decalajelor dintre generații.

Pornind de la două componente importante ale dezvoltării, economia și populația, în care România ocupă încă o poziție fragilă în rândul țărilor europene, a fost elaborată Strategia de dezvoltare teritorială a României-România policentrică 2035 (SDTR), în perspectiva asigurării coeziunii și competitivității teritoriale, dezvoltării și șanselor egale pentru oameni.

Acest document reprezintă viziunea asumată a Guvernului și Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035: România 2035, o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei.

SDTR a fost elaborată cu scopul de a crea un instrument strategic de planificare teritorială la nivel național pentru sprijinirea și direcționarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de

dezvoltare al fiecărui teritoriu, ținând cont de prevederile principalelor documentele strategice europene și naționale și în special obiectivele Strategiei Europa 2020; prioritățile Agendei Teritoriale revizuite UE 2020 Programul de guvernare; Acordul de parteneriat 2014 - 2020; Obiectivele strategiilor politicilor sectoriale din România.

La nivel european, obiectivele coeziunii economice și sociale stabilite în documentele strategice au fost completate cu cel al coeziunii teritoriale, conceput cu înțeles cuprinzător care se referă la elemente precum accesul echitabil la servicii, valorificarea potențialului teritorial sau coordonarea politicilor sectoriale.

Conceptul de coeziune teritorială include mai multe direcții majore, astfel: dezvoltarea armonioasă a teritoriului; valorificarea elementelor de potențial teritorial; utilizarea caracteristicilor geografice în dezvoltarea teritorială; orientarea în jurul a trei coordonate strategice cheie, respectiv concentrarea activităților umane, conectarea orașelor și teritoriilor și cooperarea reală în diverse domenii.

Pe plan național, există încă disparități profunde cauzate de bariere naturale, accesibilitate redusă către unele zone rurale sau montane, dar și acces scăzut la servicii publice de interes general. Aceste disparități conduc spre un grad scăzut de coeziune și de participare a cetățenilor la viața publică, precum și imposibilitatea valorificării potențialului întregului teritoriu național.

Viziunea de dezvoltare pentru orizontul de timp 2035 se concretizează într-un scenariu de dezvoltare care înglobează premisele de dezvoltare caracteristice ale teritoriului național și a cărui implementare are ca efect creșterea competitivității teritoriului odată cu reducerea disparităților importante dintre anumite zone de la nivelul teritoriului, asigurând, în același timp șanse egale tuturor cetățenilor țării, indiferent de mediul în care trăiesc, învață și muncesc.

Operaționalizarea obiectivelor SDTR se realizează prin cadrul de măsuri teritoriale și acțiuni strategice la nivel național și la nivelul zonelor specifice; acțiuni cu impact direct în asigurarea de șanse egale la educație, sunt:

Înființarea, modernizarea și dotarea grădinițelor și a creșelor din mediul rural

Reabilitarea, modernizarea și dotarea școlilor gimnaziale din mediul rural

Înființarea, modernizarea și dotarea centrelor de tip "After-School" din mediul rural

Implementarea soluțiilor de tip e-educație la unitățile de învățământ din zona montană, cu precădere în localitățile rurale;

Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ preuniversitar din localitățile montane;

Achiziționarea de autobuze școlare pentru transportul copiilor și elevilor din satele de munte lipsite de unități de învățământ;

Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea campusurilor școlare și de formare profesională continuă din zonele montane, cu precădere în jurul liceelor cu profil tehnologic;

Derularea de programe de formare profesională continuă pentru ocupații tradiționale, cu precădere în zone montane cu potențial turistic ridicat;

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României și asigurarea unui caracter integrat al acesteia, va fi asigurat prin corelarea acțiunilor instituțiilor publice și actorilor privați ale căror decizii influențează dezvoltarea spațială, unul din principiile de bază care stă la baza procesului fiind reprezentat de cooperarea interinstituțională strânsă la nivel central și local.

4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

- În perioada 2005-2015, Regiunea Vest a înregistrat o creștere economică dinamică din perspectiva PIB-ului. Regiunea s-a păstrat peste media națională în

privința PIB/locuitor, în întreaga perioadă supusă analizei, însă rămâne la mare distanță față de valorile UE28.

➤ Din analiza datelor statistice furnizate pentru Regiunea Vest, rezultă că valoarea adăugată brută pe ramuri de activitate a avut o creștere continuă în perioada 2008-2014. Valorile absolute sunt însă mult sub media națională pe întreaga perioadă de analiză.

➤ Contribuția Regiunii Vest la dezvoltarea și formarea VAB naționale a oscilat în perioada 2008-2014 în intervalul de 9,2% - 10,1%, devansând doar Regiunea Sud-Vest Oltenia (7,2% - 8%).

➤ Analizând contribuția fiecărui județ la realizarea valorii adăugate brute a regiunii, se pot evidenția următoarele aspecte relevante: **județul Arad:** cea mai mare pondere în regiune la VAB în industria extractivă (A02), în intermediari financiare și asigurări (A06); **județul Caraș-Severin:** are cea mai mare contribuție la realizarea valorii adăugate brute a ramurilor A01- agricultură, silvicultură și pescuit, A04 - comerț, hoteluri și restaurante și A09 - administrație publică și apărare, învățământ, sănătate și asistență socială, iar cea mai mică contribuție în A06 - intermediari financiare și asigurări; **județul Hunedoara:** are cea mai mică pondere a VAB a ramurii A01- agricultură, silvicultură și pescuit; **județul Timiș:** a avut cel mai mare aport la realizarea VAB a ramurii A05 - informații și comunicații;

Aceste date sunt o dovadă clară a diversității și a disparităților intraregionale, având patru județe pentru care se conturează profile economice diferite.

➤ Distribuția personalului pe activități ale economiei naționale, la nivel regional, scoate în evidență importanța sectorului *industria prelucrătoare (C)* cu valoarea de 41%, mult peste media națională de 29%, urmat de *comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (G), construcții (F) și tranzacții imobiliare, închirierii și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (K)*.

➤ Investițiile brute în bunuri corporale în sectorul învățământ, au scăzut de la 8 milioane lei în anul 2008 la 5 milioane lei în anul 2015, având o evoluție oscilantă cu un maxim de 13 milioane lei în anul 2010.

➤ Valoarea investițiilor nete ale unităților locale active din *învățământ (P)*, la nivelul regiunii Vest, a înregistrat un trend descrescător și cele mai mici valori, lucru alarmant pentru modul în care furnizorii de educație răspund la cerințele, necesitățile și exigențele pieței muncii la nivel regional dar și național.

➤ La nivelul Regiunii Vest, evoluția situației întreprinderilor din 2008 până în 2015 indică următoarele : întreprinderile active înregistrează o creștere de la 50,2% la 69% (18,8%); întreprinderile inactive înregistrează o scădere de la 23,2% la 21,8 % (-1,4%); întreprinderile desființate înregistrează o scădere de la 26,6% la 9,2% (-17,4%)

➤ Pentru Regiunea Vest este prognozată o creștere a produsului intern brut, asemănătoare cu cea care se prevede pentru nivelul național, de la 3,1% în 2015 la 5,6 % în 2020.

Implicații pentru IPT

➤ Mediul economic este bine conturat la nivelul Regiunii, și oferă repere importante pentru IPT. Este deosebit de clară tendința de dezvoltare a sectoarelor economiei către domenii cu productivitate ridicată, iar competitivitatea regională are una dintre cele mai importante resurse, cea umană, existentă și viitoare.

➤ Având în vedere gradul de îmbătrânire a forței de muncă și lipsa unui surplus de calificări pe piața muncii, investitorii se orientează puternic către forța de muncă pe care și-o dezvoltă încă din etapa de formare inițială, pe toate nivelurile (muncitori calificați, specialiști și experți cu studii superioare).

➤ În județele regiunii se conturează zone de interes pentru sectoare economice mai relevante, ceea ce ar necesita o planificare regională a ofertei de formare profesională: ar fi eficiente dacă ar funcționa centre de formare puternice acolo unde există și cea mai importantă cerere de calificări, și care poate investi în instruirea practică.

➤ Nu este eficient nici din perspectiva costurilor păstrarea aceluiași oferte în fiecare județ, în raport de competiție între aceste centre. Abordarea ofertelor în mod complementar ar aduce un plus de eficiență, cu condiția asigurării unui grad mai ridicat de mobilitate a tinerilor pentru perioada de formare profesională.

➤ Cea mai importantă preocupare a mediului economic din regiune vizează asigurarea resursei umane, la nivelul cantitativ și calitativ corespunzător.

➤ Cel mai mare obstacol în dezvoltarea companiilor, în creșterea productivității și extinderea producției o reprezintă lipsa de personal calificat, iar companiile se îndreaptă către absolvenți de IPT sau studii superioare dar și pentru atragerea de forță de muncă din statele vecine.

5. Piața muncii la nivel regional

5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)

5.1.1. Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe, medii, grupe de vârstă

5.1.2. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii²⁴

Populația activă

La nivel național, număra în anul 2015, 9.159 mii persoane cu 920 mii persoane mai puțin decât la începutul perioadei analizate, anul 2002. În perioada 2002 - 2015 populația activă din Regiunea Vest număra 11.697 mii persoane, respectiv 8,69% din populația activă la nivel național. Din punct de vedere al evoluției, în perioada analizată, tendința de scădere a populației active s-a manifestat atât la nivelul Regiunii Vest cât și la nivel național. La nivel regional, după un maxim în 2007 (885 mii persoane), numărul populației active a ajuns în 2015 la 771 mii persoane.

Atât pe sexe, cât și pe medii rezidențiale, ponderile de la nivelul regiunii sunt mult peste cele de la nivel național.

Populația ocupată

Populația ocupată totală în Regiunea Vest a fost în anul 2002 de 803 mii persoane, înregistrând un vârf de 835 mii persoane în 2007 după care a urmat o scădere anuală aproape constantă ajungând în 2015 la 729 mii persoane.

Cu un număr de 11.001 mii persoane ocupate, în perioada analizată, Regiunea Vest deținea 8,78% din totalul populației ocupate la nivel național.

Pe întreaga perioadă analizată, cifrele privind populația ocupată pe medii de rezidență, arată că în mediul urban numărul de persoane ocupate este mai mare decât în mediul rural

Șomerii (definiți conform Biroului Internațional al Muncii (BIM))

Numărul total al șomerilor din Regiunea Vest se ridică în perioada 2002 - 2015, la 695 mii persoane ceea ce reprezintă 7,39% din numărul total al șomerilor la nivel național. Compararea privind rata șomajului BIM regională cu cifrele de la nivel național arată că în perioada 2002-2015 șomajul în regiune s-a situat sub media națională anuală, cu două excepții: în anul 2004 se înregistrează aceeași rată a șomajului (8%) iar în 2008 șomajul în regiune este cu 0,1 %, mai mare decât procentul pe țară.

Situația șomajului pe sexe arată că, din totalul șomerilor în perioada analizată, 62,5% sunt de sex masculin și 37,5% sunt de sex feminin.

Rata șomajului BIM pentru mediul urban din Regiunea Vest s-a menținut pe majoritatea intervalului 2002-2015 sub media națională.

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe sexe

În intervalul 2002-2015, în Regiunea Vest, rata de activitate a tinerilor de vârstă 15-24 ani urmează același trend descendent ca și la nivel național, înregistrând o scădere de la 36,2% în 2002 la 25,7% în 2015.

²⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 a,b PIATA MUNCII” - pentru vizualizare clic aici](#)

Rata de activitate a tinerilor din grupa de vârstă 15-24 ani este relevantă din punct de vedere al educației și formării profesionale.

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență

Între cele 2 medii de rezidență s-au înregistrat discrepanțe semnificative, valorile cele mai ridicate fiind în mediul rural, iar pe întreaga perioadă analizată rata de activitate arată un trend de descreștere pronunțat.

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe sexe

În ceea ce privește diferențierea pe sexe, este de remarcă faptul că rata de ocupare a populației de sex feminin este mai scăzută față de populația de sex masculin în medie cu 6,33 puncte procentuale.

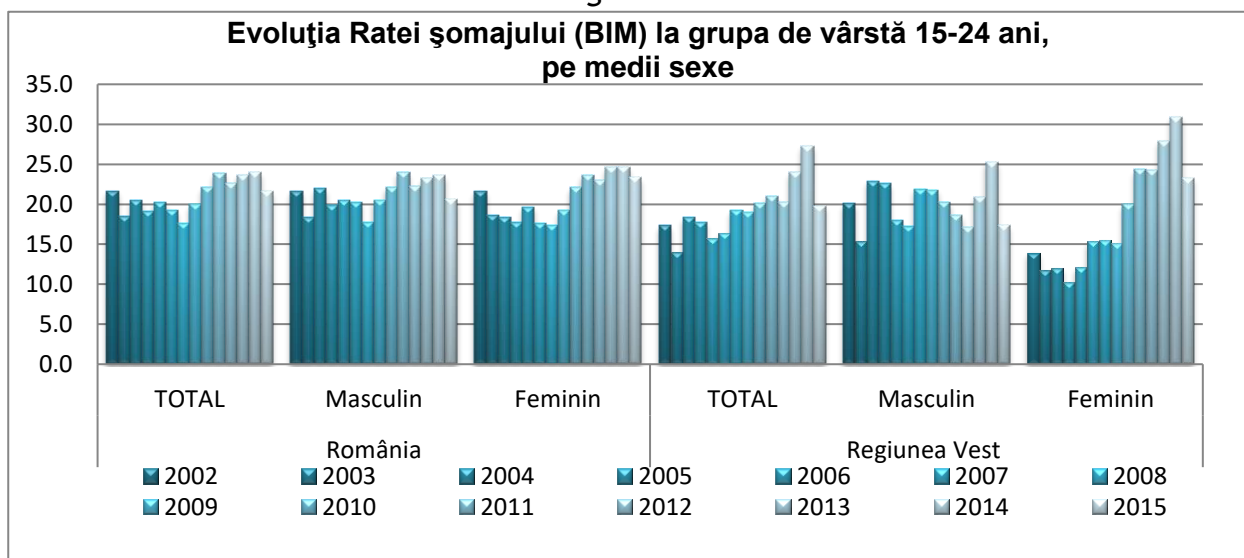
Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență

Pentru grupa de vârstă 15-24 ani rata de ocupare prezintă valori oscilante între un maxim în 2004 (31,2%) și un minim în 2014 (14,5%) iar scăderea ratei de ocupare este mai accentuată în cazul populației din mediul rural, pentru că tinerii din mediul rural renunță la continuarea studiilor în favoarea intrării pe piața muncii.

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe sexe

Rata șomajului (BIM) la grupa de vârstă 15-24 ani, la nivel regional a fost sub valorile mediei naționale în perioada 2002-2012 iar în intervalul 2013-2014 rata șomajului a fost ușor mai ridicată la nivel regional.

Figura 24

Sursa: INS Baza de date TEMPO

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență

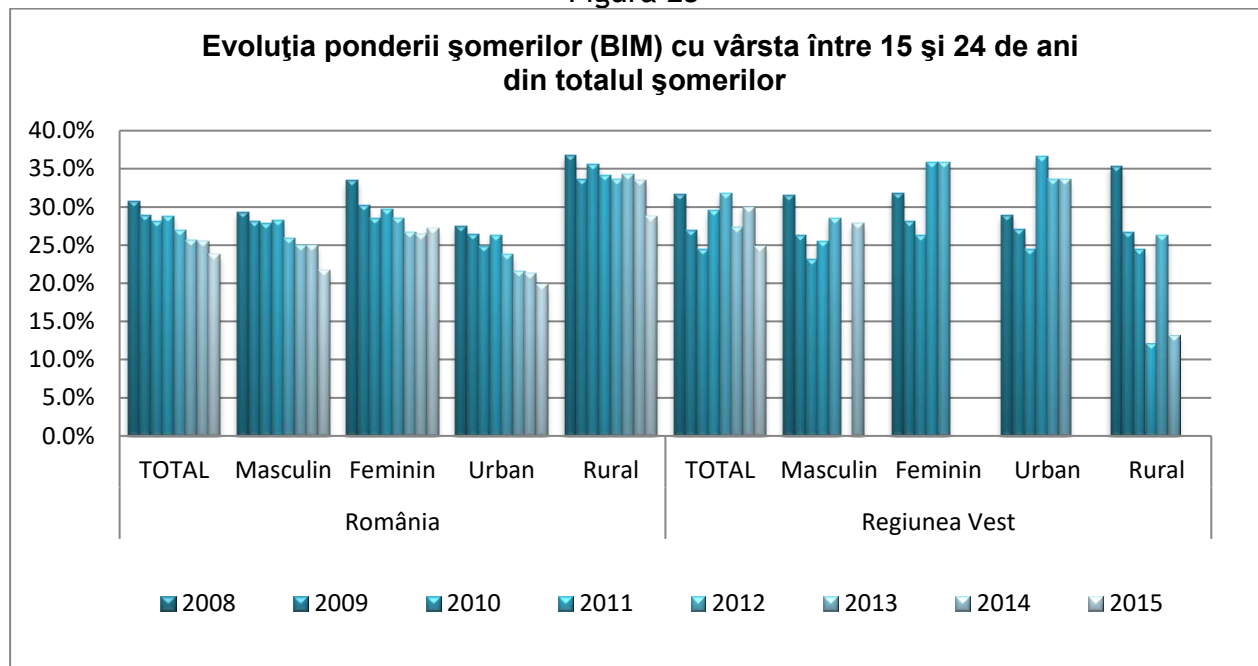
La nivel regional, ponderea șomajului BIM al tinerilor a crescut în intervalul de timp 2002-2015 cu 2,5% (de la 17,3% la 19,8%) cu valori mai mari pentru mediul urban.

Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor (BIM)

Raportându-ne la mediile de rezidență, se poate observa faptul că rata șomajului în mediul rural este mai scăzută decât cea înregistrată în mediul urban.

Dacă la nivel național se poate identifica o tendință constantă pentru valorile totale, (distribuție pe sexe și medii de rezidență) la nivelul Regiunii Vest se înregistrează fluctuații relativ mari, ca semn al instabilității ridicate a pieței muncii.

Figura 25

Sursa: INS "Forța de muncă în România: Ocupare și șomaj"

5.1.3. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii²⁵

Evoluția structurii populației ocupate după nivelul de instruire, în Reginea Vest, în perioada 2008 - 2015 evidențiază creșterea ponderii populației ocupate cu studii superioare și a populației ocupate cu nivel de pregătire mediu (liceal), în paralel cu o scădere semnificativă a ponderii persoanelor cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial și primar sau fără școală absolvită).

Procentul de populație cu nivel de pregătire postliceal de specialitate sau tehnic de maitri a înregistrat un trend descrescător de la 3,0% în 2008 la 1,7% în 2015.

Persoanele cu *nivel mediu* de educație dețin, în perioada analizată, cea mai mare pondere din totalul populației 65,40%.

Urmează populația cu *studii superioare*, cu o pondere de 17,5% din totalul populației ocupate.

Ponderea cea mai mica din totalul populației ocupate o dețin persoanele cu *nivel scăzut de educație* 17,13%.

Populația cu nivel de pregătire scăzut (gimnazial sau fără școală absolvită), are posibilități foarte reduse de a ocupa un loc de munca. Posibilitatea de a ocupa un loc de muncă este de aproape 5 ori mai mare pentru persoanele care dețin un nivel de instruire mediu față de persoanele care nu au nici o calificare.

Acest lucru este vizibil din tendința înregistrată pe perioada 2008-2015, în care crește cu 5% ponderea celor cu studii superioare din totalul populației active, și în mod similar și a celor cu studii liceale (cu 12,6%), în defavoarea celor cu studii gimnaziale (-3,1%) sau profesionale (-11,6%).

Chiar dacă ponderea populației active cu studii superioare prezintă o creștere evidentă în perioada analizată, valoarea de 17,5% rămâne mult în urma țintelor europene.

²⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 a,b PIATA MUNCII” - pentru vizualizare clic aici](#)

5.1.4. Șomajul de lungă durată²⁶

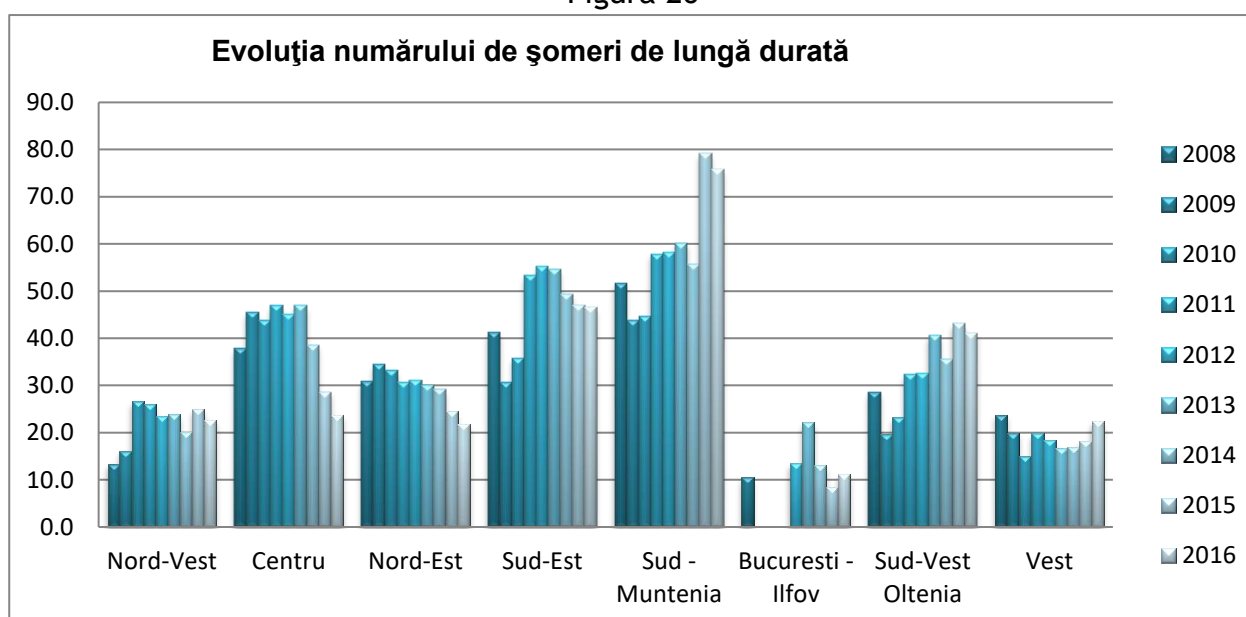
În perioada analizată 2008-2015, comparativ cu media UE (28 state), în România, ponderea șomajului de lungă durată (12 luni și peste), înregistrează 1,9 puncte procentuale sub media țărilor Uniunii Europene care este de 43,3% iar șomajului de lungă durată (12 luni și peste) - din populația activă, în România, se situează cu puțin peste un procent (1,3%) sub media țărilor Uniunii Europene care este de 4,1 puncte procentuale.

Șomerii de lungă durată sunt o categorie formată în general din persoane disponibilizate care, în timp s-au deprofesionalizat, calificările acestora nemaiaivând căutare pe piața muncii.

Un șomaj persistent pe termen lung are implicații atât asupra societății (cu impact negativ în ceea ce privește creșterea economică) cât și a persoanelor în cauză.

Șomajul pe termen lung, ce înregistrează valori din ce în ce mai ridicate, este unul dintre factorii care au dus de creșterea sărăciei în UE de la începutul crizei.

Figura 26

Sursa datelor: Eurostat

Rata șomajului de lungă durată (12 luni și peste) în regiunea Vest înregistrează 2,3% peste media națională care este 41,4% iar valoarea mediei șomajului de lungă durată (12 luni și peste) - din populația activă, se situează cu 0,4 procente procentuale sub media națională care este de 2,8%.

Rata șomajului de lungă durată pentru tineri (de șase luni și peste) are o evoluție oscilantă cu un minim de 10,8% în 2009 și un maxim de 16,2% în 2014. Se constată că tendința descrescătoare este nesemnificativă (de la 10,8% în 2009 la 10,7% în 2015). Rata șomajului de lungă durată pentru tineri (6 luni și peste) de sex masculin prezintă o evoluție oscilantă cu valoarea cea mai ridicată 15,2% în 2014.

Indicatorul *incidența șomajului de lungă durată (12 luni și peste)* înregistrează un trend crescător cu 8,5% (de la 35,5% în 2009 la 44% în 2015).

Pe sexe, diferența dintre media incidenței șomajului de lungă durată (12 luni și peste) a fost de 1,8 puncte procentuale (40,2 % la bărbați față de 38,4 % la femei), iar pe medii de rezidență de 3,3 puncte procentuale (38,6% în urban față de 41,9 % în rural).

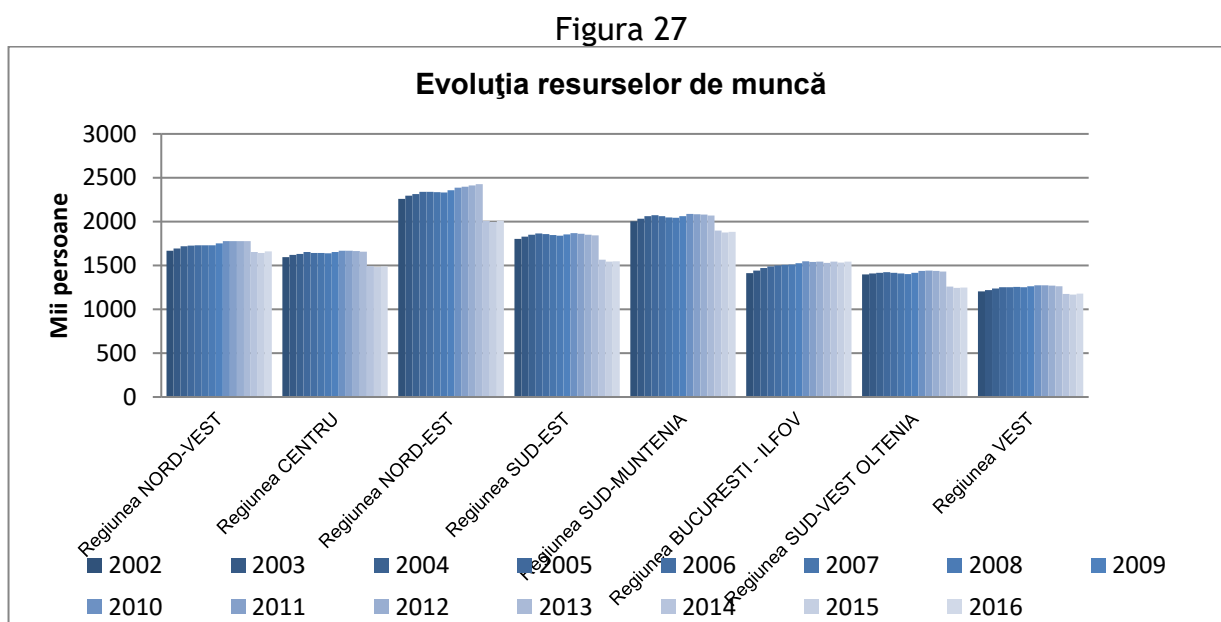
²⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 h PIATA MUNCII” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Analizând *incidența șomajului de lungă durată pentru tineri (6 luni și peste)* se observă că diferența dintre valorile medii la bărbați (61,6%) și femei (61,4%) este foarte mică de 0,2%. Media incidenței șomajului de lungă durată pentru tineri (6 luni și peste) din mediul urban este de 67,5% mult ridicată față de media din mediul rural 45,33%.

5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)

5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică²⁷

La nivel național, în perioada 2002-2016 numărul *resurselor de muncă* a înregistrat un trend descrescător de la 13342,6 mii persoane la 12562 mii persoane, cu evoluții fluctuante.

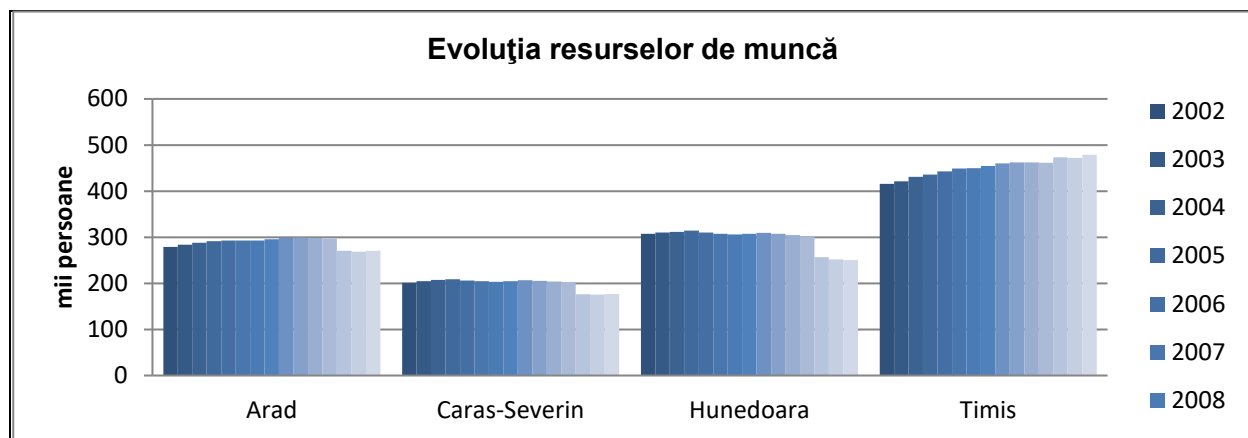

Sursa: INS. "Balanta forței de munca"

În perioada analizată, *resursele de muncă de la nivelul Regiunii Vest* au avut o evoluție descendentă de la 1203,4 mii persoane în 2002, la 1177,2 mii persoane în 2014. În județul Timiș se păstrează o tendință de creștere a resurselor de muncă (de la 415,8 mii persoane în 2002 la 479,1 mii persoane în 2016). Tendința de scădere a resurselor de muncă se manifestă în județul Arad, (cu 8,1 mii persoane), în județul Caraș-Severin (cu 24,2 mii persoane) și în județul Hunedoara (cu 57,2 mii persoane).

Figura 28

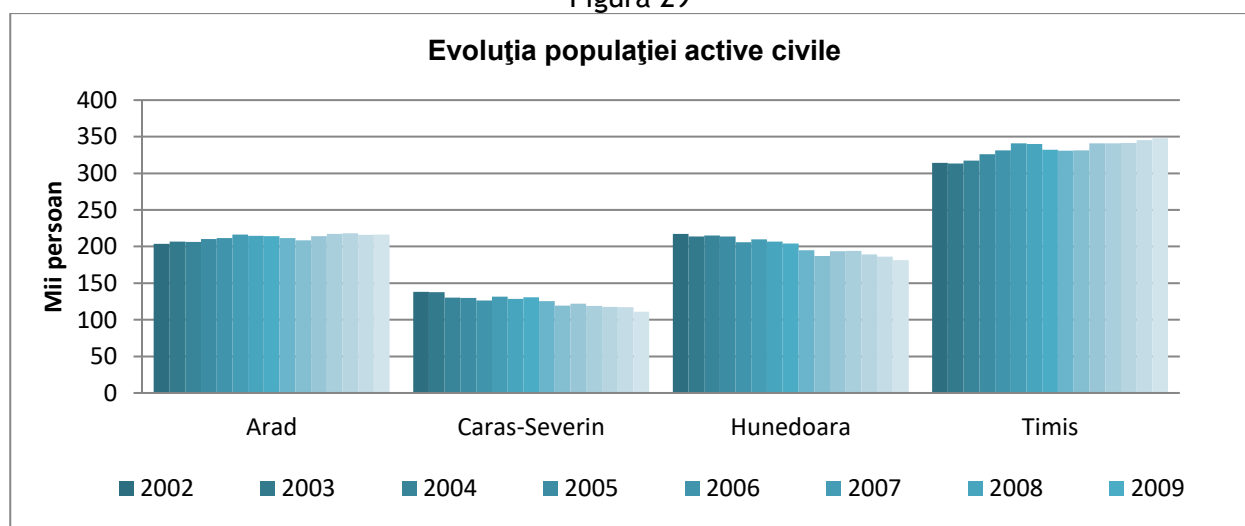
²⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 c PIATA MUNCII” - pentru vizualizare clic aici](#)

Sursa: INS. "Balanta fortei de munca"

În perioada 2002-2016, din punct de vedere numeric, *populația activă civilă* a avut o tendință de scădere în județele Caraș-Severin (cu 26,8 mii persoane) și Hunedoara (cu 35,8 mii persoane). Un trend crescător a înregistrat în județul Timiș (cu 33,9 mii persoane) și în județul Arad (cu 12,6 mii persoane).

Figura 29

Sursa: INS. "Balanta fortei de munca"

La nivel regional, *populația ocupată civilă* a crescut cu 19,3 mii persoane. Conform datelor BFM, evoluția acestui indicator este diferită la nivelul județelor. Dacă în județul Timiș populația ocupată civilă a crescut cu 42,3 mii persoane, și în Arad a crescut cu 18 mii persoane, în celelalte două județe ale regiunii trendul a fost descrescător: Caraș-Severin a scăzut cu 15,7 mii persoane și în județul Hunedoara cu 25,3 mii persoane.

În Regiunea Vest, numărul *șomerilor înregistrați* în anul 2016 era de 22.083 persoane, cu 61,4% mai puțini decât în anul 2002. În județele regiunii se păstrează aceeași tendință de scădere a numărului de șomeri astfel:

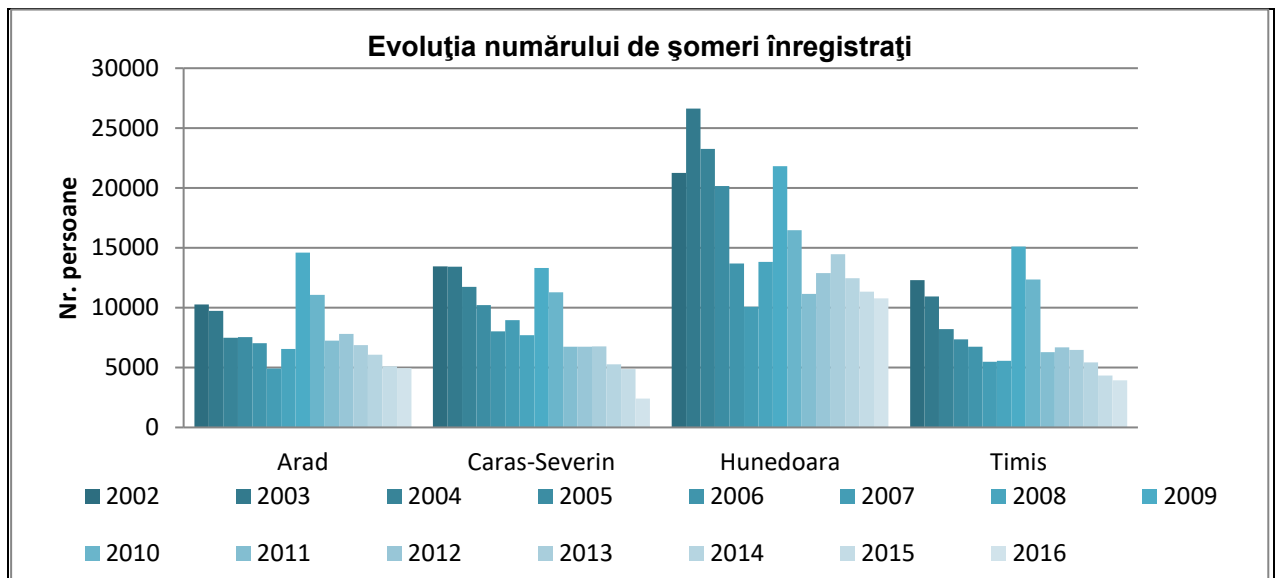
județul Caraș Severin în 2016 erau 2413 de șomeri, cu 82% mai puțini decât în anul 2002;

județul Timiș în 2016 erau 3.944 de șomeri, cu 67,9% mai puțini decât în anul 2002;

județul Arad în 2016 erau 4.937 de șomeri, cu 51% mai puțini decât în anul 2002

județul Hunedoara în 2016 erau 10.789 de șomeri, cu 49% mai puțini decât în anul 2002.

Figura 30

Sursa: INS. "Balanta fortei de munca"

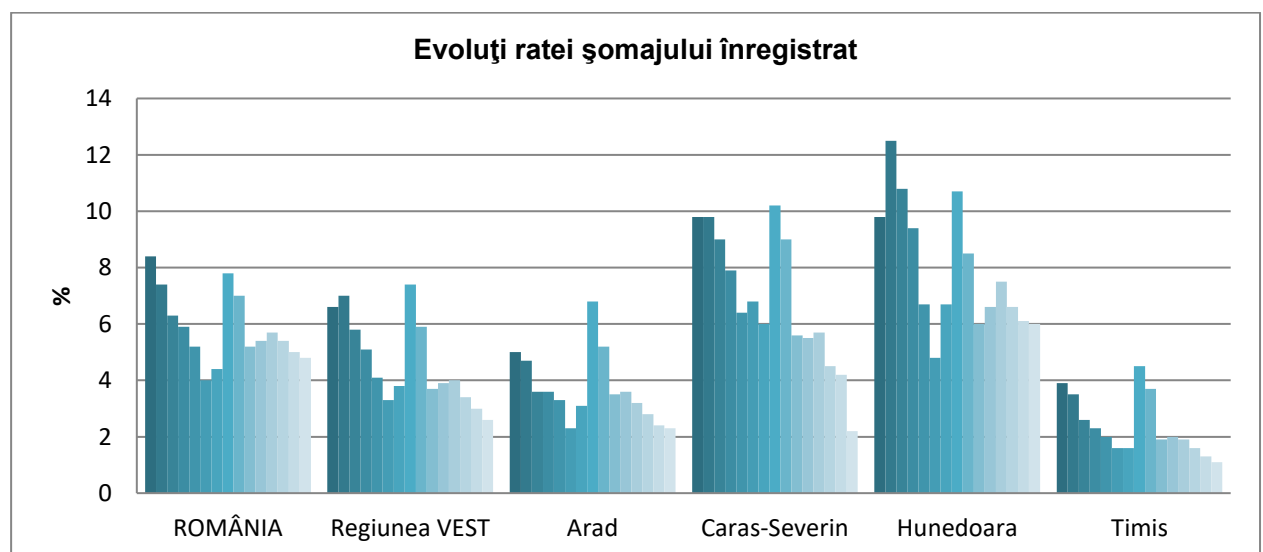
Populația în pregătire profesională și alte categorii de populație în vârstă de muncă a fost în județul Timiș 131,8 mii urmat de județul Hunedoara cu 67,0 mii.

Pe tot intervalul analizat, Balanța Forței de Munca evidențiază rata de ocupare a resurselor de muncă cu valori mai ridicate la nivel județean (Timiș și Arad) decât cele agregate la nivel regional. Cele mai mari valori ale ratei de ocupare s-au înregistrat în județul Arad (78,6%) și în Timiș (74,7%) iar cele mai scăzute s-au înregistrat în județul Hunedoara (57,3%) și în județul Caraș Severin (55,1%)

Cea mai mică rată a șomajului (în 2016) de 1,1 % s-a înregistrat în județul Timiș, urmat de județul Caraș-Severin 2,2% iar rate mai mari s-au înregistrat în Hunedoara 6% urmat de Arad 2,3%.

Pentru întreaga perioadă se înregistrează o tendință de scădere a ratei șomajului, un semn al revigorării pieței muncii, ajungând la valori critice pentru acest indicator, fiind astfel necesară deschiderea pieței și pentru muncitori din alte regiuni.

Figura 31

Sursa: INS. "Balanta fortei de munca"

5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale²⁸

În perioada analizată, la nivelul Regiunii Vest, cel mai mare număr al populației ocupate (7483,9 mii persoane) se regăsește în servicii (3148,2 mii persoane), urmat de industrie (2166 mii persoane) și apoi de agricultură, silvicultură, pescuit (1725,8 mii persoane). Cele mai scăzute valori și cu tendință de descreștere (corelat cu criza economică) avem în domeniul construcții (443,9 mii persoane).

În Regiunea Vest, populația ocupată pe activități ale economiei naționale, în perioada 2008-2016, arată distribuții similare pentru județele regiunii, cu excepția județului Caraș Severin.

În cazul serviciilor cea mai mare medie a ponderii populației ocupate în domeniul de activitate al serviciilor o înregistrează județul Timiș (45,3%) cu 3,2 puncte procentuale peste media regională (42,1%). În ordine se situează județul Hunedoara cu 41,1% urmat de județul Arad (40,4%) și județul Caraș-Severin care a avut cea mai scăzută medie a ponderii populației ocupate din regiune 37,1 %.

Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor activitatea cu cea mai mare reprezentare dintre activitățile domeniului servicii (14,5% din media regională), înregistrează în județul Hunedoara o medie a ponderii persoanelor ocupate de 16,6%, cu 2,1 puncte procentuale peste media regională. Urmează județul Arad cu 14,8%, județul Timiș cu 14,4% și pe ultimul loc județul Caraș Severin cu 10,8%.

Industria este bine reprezentată în fiecare județ. În județul Arad se înregistrează cea mai ridicată medie a ponderii populației ocupate (32,7%), cu 3,8 puncte procentuale peste media regională, urmat de județul Hunedoara cu 30,0 % iar județul Caraș - Severin deține cea mai mică medie a ponderii în acest sector (22,2%). În Regiunea Vest industria prelucrătoare a avut în perioada analizată cea mai reprezentativă medie a ponderii populației ocupate (25,3%), județul Arad înregistrând cea mai ridicată medie a ponderii populației ocupate în acest domeniu (30,5%), urmat de județul Timiș cu 26,1%.

Agricultură, silvicultură și pescuit este prezentă, în perioada analizată, cu ponderi în jur de 15% - 24%, cu excepția județului Caraș-Severin cu cea mai ridicată medie a ponderii populației ocupate din regiune, 34,6% cu 11,5 % peste media ponderii regionale (23,1%) și cu 7,5% peste media ponderii naționale (27,1%).

Construcțiile sunt prezente cu cele mai mici valori, în jur de 6%, în fiecare județ și cu o ușoară tendință de creștere. Județul Hunedoara înregistrează cea mai ridicată medie a ponderii populației ocupate 6,8% cu 0,9 puncte procentuale peste media regională.

5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați²⁹

Pe perioada analizată se poate distinge clar un maxim al acestui indicator pentru anul 2009, atât la nivel național (709.383 persoane) cât și la nivelul Regiunii Vest (6.4850 persoane) după care urmează o tendință clară de descreștere, care este și semnificativă în valoare absolută (la nivel național : 418.237 persoane; la nivel regional: 22.083 persoane).

Referitor la structura șomajului pe nivele de educație, putem observa că cea mai afectată categorie și totodată expusă riscului este cea a tinerilor cu *nivel de educație*

²⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 d PIATA MUNCII” - pentru vizualizare clic aici](#)

²⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3 e PIATA MUNCII” - pentru vizualizare clic aici](#)

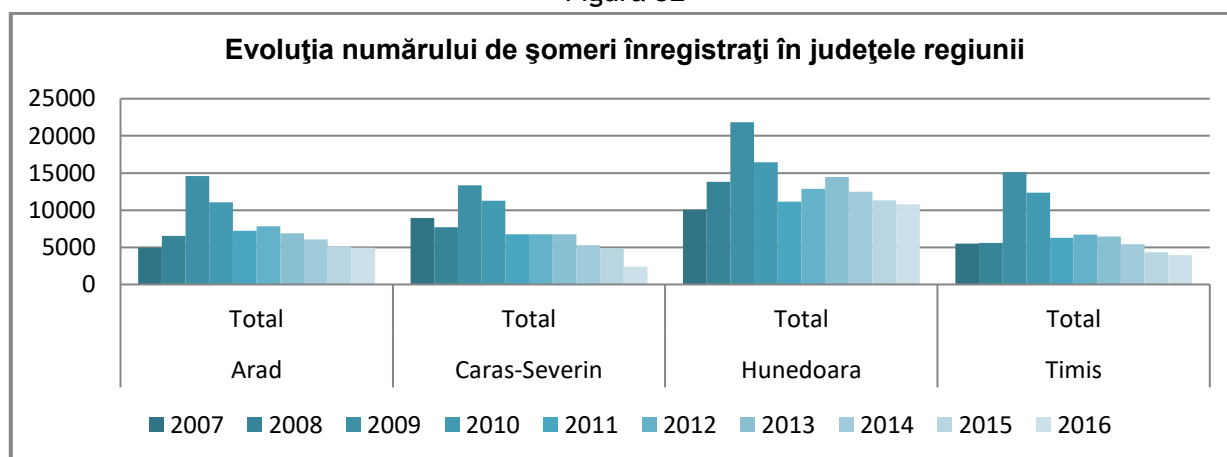
primar, gimnazial și profesional atât la nivel național (cu o medie a ponderii de 73,8%) cât și la nivel regional (cu o medie a ponderii de 63,9%). La polul opus se situează cei cu *nivel de educație universitar*, identificați la nivel regional, pe perioada analizată, cu ponderi mai mari decât cele înregistrate la nivel național. Această situație poate fi corelată cu faptul că o mare parte a absolvenților de studii superioare acceptă locuri de muncă sub calificarea lor, iar aceste poziții sunt mai vulnerabile schimbărilor de pe piața muncii, cu risc mai mare de șomaj.

Pentru șomerii înregistrați pe nivele de educație, în perioada 2007-2016, județele prezintă deviații semnificative. Pentru șomerii înregistrați cu studii *primar, gimnazial și profesional* cele mai mari valori se înregistrează în județul Arad cu o medie de 72,5 %, cu 8,6 puncte procentuale peste media regională iar la extrema cealaltă se situează județul Timiș cu o medie a șomerilor înregistrați pe acest nivel de educație de 60,1% cu 3,7 puncte procentuale sub media regională.

În ceea ce privește șomerii înregistrați cu nivel de educație *Liceal și postliceal* se înregistrează valori ale mediei peste media regională (26,6%) în județele Caraș-Severin (30,4%) și Hunedoara (30,1%) iar în județele Arad (19,1%) și Timiș (25,1%) media șomerilor înregistrați pe acest nivel de educație este sub media regională.

Referitor la șomerii înregistrați cu nivel de educație *universitar* se înregistrează valori ale mediei sub media regională (9,5%), în județele Arad (8,4%), Hunedoara (8,2%) și Caraș-Severin (8,5%). Excepție face județul Timiș unde media șomerilor înregistrați pe acest nivel de educație este de 14,8 % cu 5,3 puncte procentuale peste media regională.

Figura 32

Sursa datelor: INS - Baza de date TEMPO-Online

5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

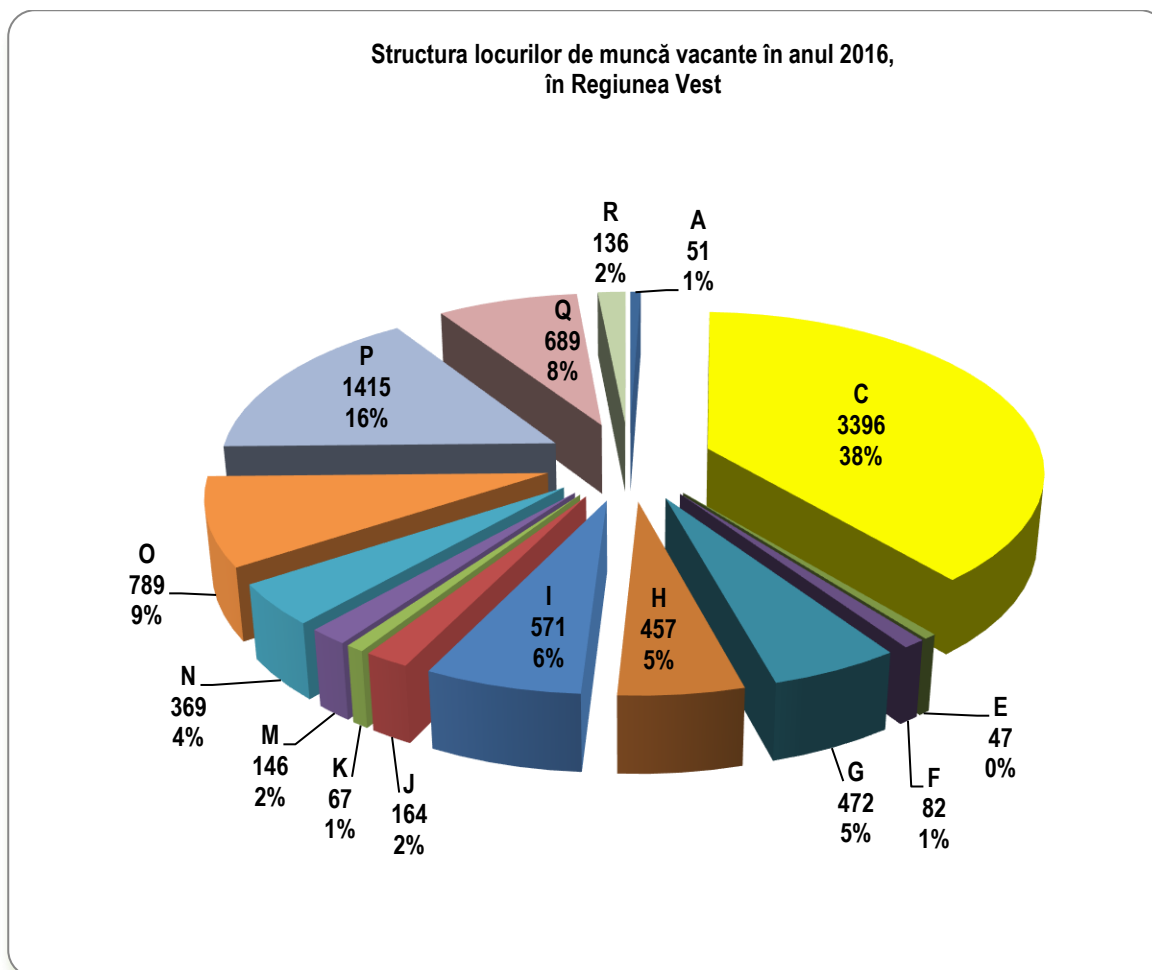
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale³⁰

În România, numărul locurilor de muncă vacante, în perioada analizată, a fost de 384.839 locuri iar în Regiunea Vest 52.293 locuri ceea ce a reprezentat 13,58% din numărul locurilor de muncă vacante din întreaga țară.

În anul 2016, din totalul de 8.860 locuri de muncă vacante, cele mai multe erau în industria prelucrătoare (C) - 3.396 (38%), în învățământ (P)-1425 (16%) și administrație publică și apărare (O) - 789 (9%).

Figura 33

³⁰Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Sursa datelor: INS - Baza de date TEMPO-Online

5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații³¹

În perioada 2011- 2016, cea mai mare cerere de forță de muncă salariată exprimată de angajatori prin intermediul *numărului anual al locurilor de muncă vacante* s-a constatat în rândul ocupațiilor de *specialiști în diverse domenii de activitate* (9.007 locuri de muncă vacante), urmate de ocupațiile de *muncitori necalificați* (6.866 locuri vacante) și *operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente* (4.809 locuri vacante). La polul opus, cea mai redusă disponibilitate a cererii de forță de muncă salariată s-a constatat pentru ocupațiile de *lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit* - (34 locuri vacante), respectiv de *membri corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori* (829 locuri vacante).

5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei³²

³¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII” - [pentru vizualizare clic aici](#)

³² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 g PIATA MUNCII” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Din analiza datelor la nivel regional rezultă că, în anul 2016 industria avea cel mai mare număr de salariați, în industria prelucrătoare cu 191.207 salariați.

În cadrul industriei prelucrătoare cel mai mare număr de salariați, în anul 2016, s-a înregistrat în *fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor* cu 63.356 salariați, urmează *fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice* cu 14.107 salariați și *industria alimentară* cu 13.605 salariați.

Distribuția numărului de salariați, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei CAEN, pentru fiecare județ, date care împreună cu informații privind vârsta acestora, pot fi relevante în procesul de definire a cererii ofertei, pentru calificările din oferta școlilor VET.

5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)

5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați³³

Conform datelor Comisiei Naționale de Prognoză, la nivel național se estimează o creștere a numărului mediu de salariați cu 988,6 mii persoane de la 4611,4 mii în 2015 la 5.600 mii persoane în 2020. Cea mai mare creștere se preconizează în București-Ilfov (180,1 mii) urmat de Regiunea Nord-Vest (138,4 mii) și Regiunea Centru (127,9 mii) iar la polul opus se situează Regiunea Sud-Vest Oltenia (84,5 mii).

În Regiunea Vest se estimează ca până în anul 2020 numărul mediu de salariați să crească cu 103,3 mii persoane, ceea ce reprezintă o creștere cu 20,7% (o creștere procentuală relativă mai mică decât pentru Regiunea Vest, se înregistrează pentru București Ilfov, de 18,6%)

5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului³⁴

Rata șomajului înregistrată la nivel național era, la sfârșitul anului 2015, de 5%, și conform estimărilor ar trebui să scadă cu 1,6 puncte procentuale până la sfârșitul anului 2020 după cum arată datele Comisiei Naționale de Prognoză.

Conform datelor prognozate, ponderea șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului va avea o evoluție descendentă în toate regiunile. Cea mai mare scădere se va înregistra în Regiunea Sud-Vest Oltenia (1,9%).

5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat³⁵

La nivelul Regiunii Vest este preconizat ca rata șomajului să se reducă cu 0,9% de la 3% înregistrat în 2015, la 2,1% în 2020, astfel încât regiunea se va situa și la acest indicator imediat după București-Ilfov.

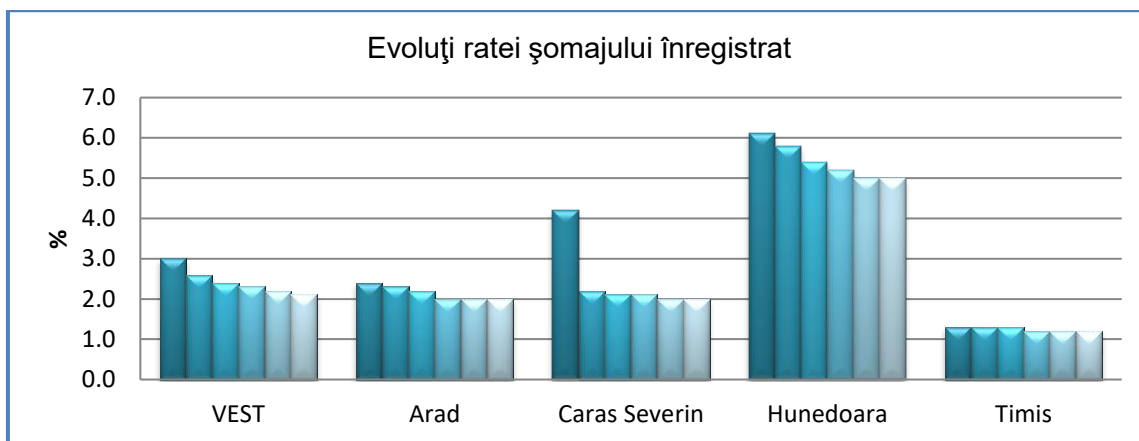
Rata șomajului în județele regiunii este prognozată cu o scădere față de valorile actuale, dar la valori cu diferențe semnificative între județe, cu valori finale extreme prognozate între 0,1% pentru județul Timiș și 2,2% pentru județul Caraș-Severin și cu valorile de 0,4% pentru județul Arad și 1,1% pentru Hunedoara.

Figura 34

³³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” - pentru vizualizare clic aici](#)

³⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” - pentru vizualizare clic aici](#)

³⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” - pentru vizualizare clic aici](#)

Sursa datelor: Comisia Nationala de Prognoza, Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial până în 2020, mai 2017

5.6.4. Proiecția câștigului salarial mediu net lunar

Câștigul salarial net lunar pe total economie este prognozat să crească cu 1.005 lei/salariat, în anul 2020 față de anul 2015. Și la nivelul regiunii prognoza arată o tendință clară de creștere de la 1.787 lei/salariat către 2.750 lei/salariat net lunar. La nivelul județelor, cel mai mare câștig salarial mediu net lunar în 2020 se preconizează în Timiș de 3.181 lei/salariat.

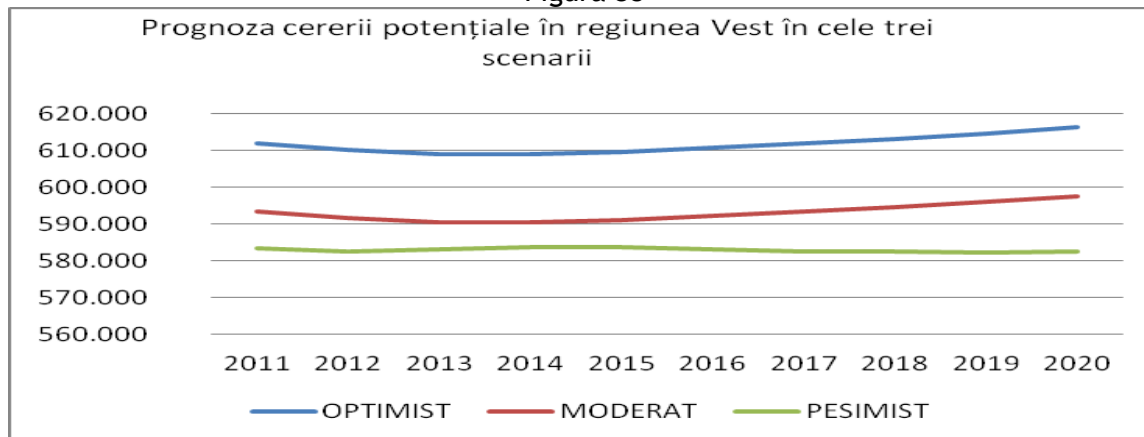
La nivel național, evident, cel mai mare câștig salarial mediu net lunar în 2020 se preconizează în București de 4.057 lei/salariat.

5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă

5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European - CEDEFOP

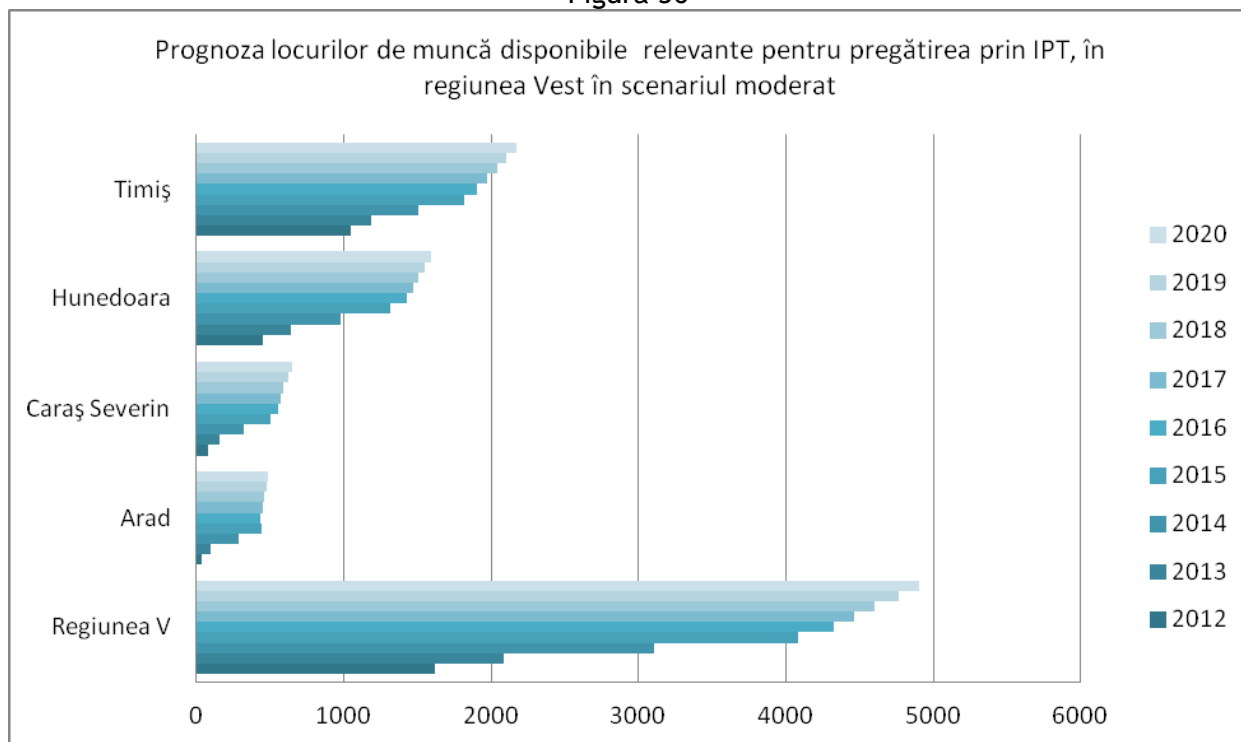
În regiunea Vest, cererea potențială prezintă o tendință ușor ascendentă în cadrul scenariilor optimist și moderat, astfel că cererea potențială se estimează că va crește în perioada 2011-2020 cu aproximativ 2% în ipotezele scenariului moderat și 2,7% în ipotezele scenariului optimist. În cazul scenariului pesimist, se previzionează o evoluție vasi-staționară a cererii potențiale de-a lungul perioadei prognozate.

Figura 35

În cadrul regiunii Vest, în **scenariul moderat** proiecția locurilor de muncă disponibile se încadrează de-a lungul perioadei 2012-2020 pe un trend ascendent, ajungând să se tripleze la nivel regional la finele anului 2020 comparativ cu anul 2012. Proiecțiile locurilor de muncă disponibile la nivelul județelor din componența regiunii par să urmeze un tipar de evoluție similar, foarte accentuat crescător până în 2015 și în ritmuri ceva mai reduse începând din 2016.

Figura 36

În **scenariul optimist**, locurile de muncă din regiunea Vest se încadrează pe un trend ascendent pe ansamblul intervalului de prognoză.

Pe domenii de formare, în ipotezele scenariului moderat, în **regiunea Vest**, observăm faptul că domeniul *Industrie textilă și pielărie* ocupă un loc semnificativ mai important în cadrul cererii potențiale de forță de muncă relevantă pentru IPT decât în alte regiuni. Celelalte domenii păstrează o structură foarte apropiată de cea de la nivel național, cuponderi importante și în creștere pentru *Mecanică, Economic și Comerț*.

Structura cererii potențiale, pe domenii de formare ale IPT, în regiunea Vest, în ipotezele scenariului moderat, în perspectiva 2017-2020

Tabelul nr.6

Domenii de formare	%
Agricultură	2,3
Chimie industrială	1,5
Construcții instalații și lucrări publice	5,8
Comerț	10,5
Economic	13,0
Electric	5,2
Electromecanică	3,6
Electronică automatizări	5,0
Fabricarea produselor din lemn	1,5
Industrie alimentară	1,0

Industrie textilă și pielărie	15,5
Materiale de construcții	2,4
Mecanică	25,4
Turism și alimentație	5,5
Resurse 64ritic64 și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2
Total	100,0

5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale

Comisia Națională de Prognoză (CNP) elaborează prognoze privind dezvoltarea 64ritic64n-socială a României pe termen scurt, mediu și lung în corelare cu prevederile Programului de guvernare, a strategiilor naționale, sectoriale și regionale precum și pe baza tendințelor din economia națională și cea mondială.

Lucrarea furnizează informații referitoare la acești indicatori în 64ritic64nt64e anului 2020.

Conform Comisiei Naționale de Prognoză, numărul mediu de salariați în regiune va avea un trend 64ritic64nt, fiind prognozată o creștere de 1,5% în 2020 față de 2015.

Tendința de creștere se va manifesta în toate regiunile de dezvoltare.

Regiunea Vest avea o pondere de 5,8% din numărul total de șomeri înregistrați, însemnând 25,6 mii de persoane (față de 436,2 mii de persoane la nivel național). Se prognozează că ponderea lor să scadă continuu în intervalul 2015-2020. Scăderea la nivelul Regiunii Vest se prognozează a fi de 10,6 mii persoane până în 2020.

Proiecția ratei șomajului înregistrat în regiunea Vest, se preconizează că va avea o tendință de scădere cu 0,9 puncte procentuale în 2020 față de 2015, și pe întreaga perioadă va rămâne sub media națională.

În cadrul regiunii, cea mai mare reducere a ratei șomajului în 2020 față de 2015 se preconizează că se va înregistra în județul Caraș-Severin (cu 2,2%), urmat de județul Hunedoara (cu 1,1%) iar la polul opus va fi județul Timiș care ar înregistra o reducere a ratei șomajului de numai 0,1%.

Valorile prognozate pentru rata șomajului sunt relative mici, indicând o lipsă 64ritic a forței de muncă disponibilă pentru o economie în dezvoltare.

Tabelul nr.7

Indicatori	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Șomeri înregistrați, la sfârșitul anului - mii persoane						
Total economie	436,2	429	387	359	341	312
VEST	25,6	25	23	19	18	15
Structura numărului de șomeri înregistrați, la sfârșitul anului						
Total economie	100	100	100	100	100	100
VEST	5,9	5,8	5,9	5,3	5,3	4,8
Rata șomajului înregistrat - %						
Total economie	5,0	4,8	4,3	4,0	3,7	3,4
VEST	3,0	2,6	2,4	2,3	2,2	2,1
Arad	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	2,0
Caraș Severin	4,2	2,2	2,1	2,1	2,0	2,0

Hunedoara	6,1	5,8	5,4	5,2	5,0	5,0
Timiș	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2

Sursa: INS - Comisia națională de prognoză- mai 2017

5.7.3. Anchete în firme

Estimări la orizontul următoarelor 6 luni și 12 luni

Intențiile angajatorilor în privința creării și distrugerii de locuri de muncă în perioada imediat următoare reprezintă informații cheie pentru o evaluare adecvată a potențialului de cerere de forță de muncă. Având în vedere perioada economică prin care întreaga economie trece, angajatorii întâmpină mai mult ca niciodată dificultăți în a estima viitorul lor număr de salariați. Cu toate acestea, intențiile acestora de a-și crește sau a reduce numărul de locuri de muncă se dovedesc a fi indicii valoroase pentru estimarea cererii de calificări.

În primul rând 13,6% dintre firmele din eșantion, fie nu știu, fie nu vor să spună câți salariați estimează că vor avea peste 6 luni (procent cu mult sub cel înregistrat la nivel național); același procent se înregistrează și în cazul estimărilor de la 12 luni.

Mai mult de jumătate dintre respondenți declară că au intenția de a-și păstra constantă dimensiunea afacerii, din punct de vedere al numărului de salariați la orizontul următoarelor 6 luni. Doar o minoritate de 17,2 % dintre respondenți anticipează creșteri ale numărului de salariați (procentul este însă cel mai mare înregistrat la nivel național). Contrar așteptărilor, cele mai optimiste din punct de vedere al evoluției numărului de salariați pe termen scurt nu sunt micro-firmele, ci firmele mari, mult mai robuste în fața provocărilor crizei. Similar însă, pe măsură ce clasa de mărime crește, crește și ponderea firmelor care declară că își vor reduce numărul de salariați la orizontul următoarelor 6 luni. Cu cât clasa de mărime crește, cu atât scade ponderea firmelor care au ca scop la orizontul următoarelor 6 luni să-și păstreze efectivele de personal intacte.

La orizontul următoarelor 12 luni optimismul crește; crește astfel ponderea firmelor care estimează creșteri ale numărului de salariați, iar modelul înregistrat în cazul estimărilor de la 6 luni se menține parțial și la 12 luni, exceptând firmele mari, care sunt ușor mai moderate în estimări.

Întreprinderile din județele *Caraș-Severin* (23,1%) și *Arad* (18,8%) sunt cele mai optimiste în estimarea evoluției numărului de personal pe termen scurt (6 luni). Ele declară, în ponderea cea mai ridicată, că intenționează să își crească numărul de locuri de muncă în următoarele șase luni (procente peste cele ale mediei regionale). La polul opus, județul *Timiș* (13,2%) este caracterizat de cea mai redusă dinamică din perspectiva evoluției numărului de salariați pe termen scurt, firmele din acest județ având ca obiectiv mai probabil păstrarea intactă a numărului de salariați. Județul *Caraș-Severin* înregistrează și cea mai ridicată rată a răspunsurilor de tip „nu știu”.

Toate județele regiunii devin optimiste la orizontul următoarelor 12 luni, ponderea celor care estimează creșteri ale numărului de salariați crescând cu 10,7%. Județele *Caraș-Severin* și *Arad* sunt iarăși cele mai optimiste cu privire la evoluția numărului de salariați și la revirimentul economic pe termen scurt.

Cererea înlocuită

11,1% dintre firmele investigate estimează că vor realiza pensionări în următoarele 12 luni (procent ușor peste cel înregistrat la nivel național). Practic, prin pensionare vor fi vacantate locuri de muncă, iar aceasta este o dimensiune a cererii de forță de muncă. Trebuie însă subliniat faptul că în situația în care condițiile economico-financiare se

vor agrava, iar firmele vor trebui să-și reducă și mai mult activitatea, atunci este mai probabil ca firmele să amâne ocuparea acestor locuri de muncă până la momentul în care mediul economic va deveni predictibil.

23,1% dintre firmele din *Industria prelucrătoare* estimează că vor realiza pensionări la orizontul următoarelor 12 luni. Cea mai mică incidență a pensionărilor se estimează a fi în sectoarele *Transport și depozitare* și *Activități de servicii administrative și servicii suport*. Există și domenii de activitate în care nu sunt estimate pensionări la orizontul următoarelor 12 luni, precum *Distribuția apei și salubritate*, *Intermedieri financiare și asigurări* și *Tranzacții imobiliare*.

5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

- Scăderea populației active cât și a populației ocupate;
- Populația cu nivel de pregătire scăzut (gimnazial sau fără școală absolvită), are posibilități foarte reduse de a ocupa un loc de muncă. Posibilitatea de a ocupa un loc de muncă este de aproape 5 ori mai mare pentru persoanele care dețin un nivel de instruire mediu față de persoanele care nu au nici o calificare. Acest lucru este vizibil din tendința înregistrată pe perioada 2008-2015, în care crește cu 5% ponderea celor cu studii superioare din totalul populației active, și în mod similar și a celor cu studii liceale (cu 12,6%), în defavoarea celor cu studii gimnaziale (-3,1%) sau profesionale (-11,6%). Chiar dacă ponderea populației active cu studii superioare prezintă o creștere evidentă în perioada analizată, valoarea de 17,5% rămâne mult în urma țintelor europene.
- Evoluția structurii populației ocupate după nivelul de instruire, în Regiunea Vest, în perioada 2008 - 2015 evidențiază creșterea ponderii populației ocupate cu studii superioare și a populației ocupate cu nivel de pregătire mediu (liceal), în paralel cu o scădere semnificativă a ponderii persoanelor cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial și primar sau fără școală absolvită).
- Referitor la structura șomajului pe nivele de educație, cea mai afectată categorie și totodată expusă riscului este cea a tinerilor cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional.
- Pentru întreaga perioadă se înregistrează o tendință de scădere a ratei șomajului, un semn al revigorării pieței muncii, ajungând la valori critice pentru acest indicator, fiind necesară deschiderea pieței și pentru muncitori din alte regiuni.
- În Regiunea Vest se estimează ca până în anul 2020 numărul mediu de salariați să crească cu 103,3 mii persoane, ceea ce reprezintă o creștere cu 20,7% (o creștere procentuală relativă mai mică decât pentru Regiunea Vest, se înregistrează pentru București Ilfov, de 18,6%)
- Rata șomajului de lungă durată (12 luni și peste) în regiunea Vest înregistrează 2,3% peste media națională care este 41,4% iar valoarea mediei șomajului de lungă durată (12 luni și peste) - din populația activă, se situează cu 0,4 procente procentuale sub media națională care este de 2,8%.
- Rata șomajului înregistrată la nivel național era, la sfârșitul anului 2015, de 5%, și conform estimărilor ar trebui să scadă cu 1,6 puncte procentuale până la sfârșitul anului 2020 după cum arată datele Comisiei Naționale de Prognoză.
- Până în 2025, ponderea forței de muncă din România cu nivel înalt de calificare ar trebui să crească până la 39,4%, comparativ cu 26,6% în 2013 și 17,3% în 2005. Persoanele cu nivel mediu de calificare în 2025 vor reprezenta 37,8% din forța de muncă, comparativ cu 51,5 % în 2013. Ponderea celor cu nivel scăzut sau fără calificări este previzionat să rămână la aproximativ 22% în anul 2025.

- Forța de muncă din România este din ce în ce mai înalt calificată. Aceasta se explică prin faptul că mai multe persoane în vârstă, mai puțin calificate, părăsesc piața forței de muncă și mai mulți oameni tineri, cu studii superioare, intră pe piața forței de muncă.
- Cele mai multe oportunități de angajare în România vor necesita calificări de nivel inferior, adică ISCED 97 niveluri 1 și 2. Cu toate acestea, va exista și un număr semnificativ de oportunități de angajare care necesită calificări de nivel înalt, adică ISCED 97 niveluri 5 și 6

6. Învățământul profesional și tehnic din regiune

6.1. Indicatori de intrare în IPT

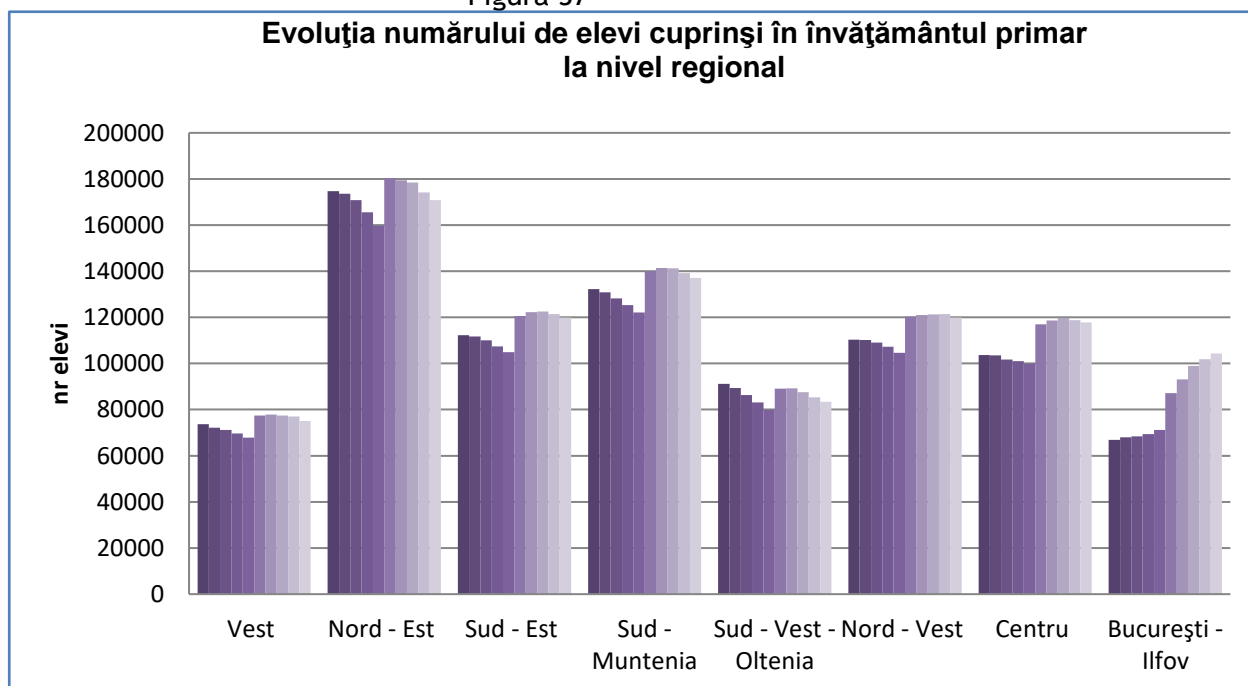
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență³⁶

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul primar

La nivel național, în perioada analizată, numărul de elevi cuprinși în învățământul primar a crescut cu 63.070 elevi.

În profil teritorial, regiunea cu cel mai mare număr de elevi cuprinși în învățământul primar în anul școlar 2016-2017 este Regiunea Nord-Est cu 170 842 elevi, iar în **Regiunea Vest** avem 75 048 de elevi, regiunea cu cel mai mic număr de elevi cuprinși în învățământul primar.

Figura 37

Sursa: INS-Baza de date TEMPO online

Diferența pe sexe se menține în toată perioada analizată în favoarea băieților cu valori cuprinse între 3,3 - 3,6 puncte procentuale.

Pe medii de rezidență, ponderea elevilor din învățământul primar a crescut constant în perioada analizată, în urban și a scăzut constant în mediul rural; în perioada 2007-2017, se înregistrează o creștere de 7,2 puncte procentuale în favoarea mediului urban.

La nivel regional creșterea numărului de elevi în mediul urban a fost de 1.379 elevi (de la 73.669 elevi în 2007 la 75.048 elevi în 2017).

Evoluția indicatorului a fost una oscilantă: după o perioadă de scădere constantă a numărului de elevi cuprinși în învățământul primar evoluția a înregistrat o ușoară creștere începând cu anul școlar 2012-2013, ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare. Această perioadă de creștere a durat doi ani după care urmează o nouă perioadă de scădere a numărului de elevi.

La nivel regional, în mod similar cel național ponderea băieților este ușor mai ridicată față de fete (băieți: 51,9% - 51,7%; fete: 48,1% - 48,3%).

³⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „01 Populația școlară (INS)” - pentru vizualizare clic aici

Disparități importante se remarcă pe medii de rezidență: învățământul din mediul rural este defavorizat în comparație cu cel din mediul urban din perspectiva participării școlare.

Analiza pe județe relevă faptul că cel mai mare număr de elevi în ciclul primar este în județul Timiș iar cel mai mic în județul Caraș-Severin.

Analiza ponderilor pe sexe arată că nu sunt variații semnificative, pe întreaga perioadă procentele situându-se în jurul a 50,8%-52,6% masculin și 47,4%-49,2% feminin.

În ceea ce privește mediul de rezidență, se remarcă o creștere continuă a ponderii în învățământul primar din urban, în detrimentul mediului rural. Situația este însă diferită la nivelul județelor din regiune: în județele Arad, Caraș-Severin și Timiș ponderile sunt relative echilbrate; în județul Hunedoara ponderea elevilor din urban este, pe toată perioada analizată, mult superioară celei din rural, valorile situându-se în jurul a 78,7%-81,5% pentru mediul urban și 18,5%-21,3% pentru mediul rural.

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul gimnazial

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul gimnazial în perioada analizată, înregistrează o reducere semnificativă atât la nivel național cât și la nivel regional. La nivel național, populația școlară înregistrează o scădere cu 157.302 elevi în perioada 2007-2017.

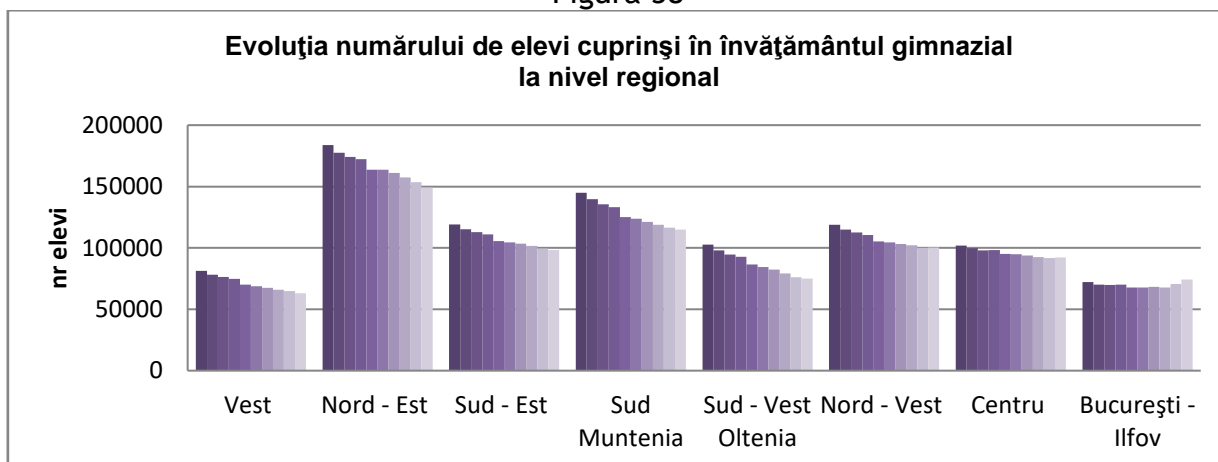
Numărul de elevi cuprinși în învățământul gimnazial a înregistrat cele mai ridicate valori în regiunile Nord-Est respectiv Sud-Muntenia. **Regiunea Vest** are una din cele mai mici valori ale numărului de elevi cuprinși în învățământul gimnazial, devansând doar București-Ilfov.

Din datele analizate rezultă că, la nivel regional, efectivele de elevi au scăzut cu 18.107 elevi în perioada 2007-2017. În anul școlar 2011-2012 s-a înregistrat cea mai puternică scădere a efectivelor cu 4.722 elevi față de anul școlar precedent.

Analiza pe județe relevă faptul că cel mai mare număr de elevi în învățământul gimnazial este în județul Timiș iar cel mai mic în județul Caraș-Severin.

În ceea ce privește raportul masculin - feminin există diferențe cuprinse între 3 - 4,4 puncte procentuale în favoarea populației școlare masculine, însă pentru relația urban - rural diferența este de 29 puncte procentuale la începutul perioadei de analiză, și arată o mică tendință de scădere depășind 28,5 puncte procentuale pentru ultimul an din perioada analizată.

Figura 38

Sursa: INS-Baza de date TEMPO online

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul liceal

Pe parcursul intervalului analizat, la nivel național, efectivele de elevi au scăzut cu 140.516 elevi în perioada 2008-2017 (de la valoarea de 791.348 la 650.832 elevi).

Există și situații de excepție în care, în trei ani școlari consecutivi, începând din anul școlar 2009-2010 urmează o creștere bruscă, determinată de intrarea în lichidare a SAM-urilor (cu începere din 2009/2010) care a orientat către liceu toți absolvenții de gimnaziu, după care, din anul școlar 2013 - 2014 se inversează trendul.

În perioada 2007-2017, cel mai mare număr de elevi cuprinși în învățământul liceal este înregistrat în Regiunea Nord-Est urmată de Regiunea Sud-Muntenia, iar la polul opus se situează, cu cel mi mic număr de elevi, Regiunea Vest urmată de București-Ilfov.

Diferențele de gen sunt la nivel de câteva puncte procentuale, în favoarea fetelor apoi în favoarea populației masculine.

Decalajul dintre mediul urban și cel rural se pastrează la un nivel ridicat, media fiind de 85,6%, pentru mediul urban.

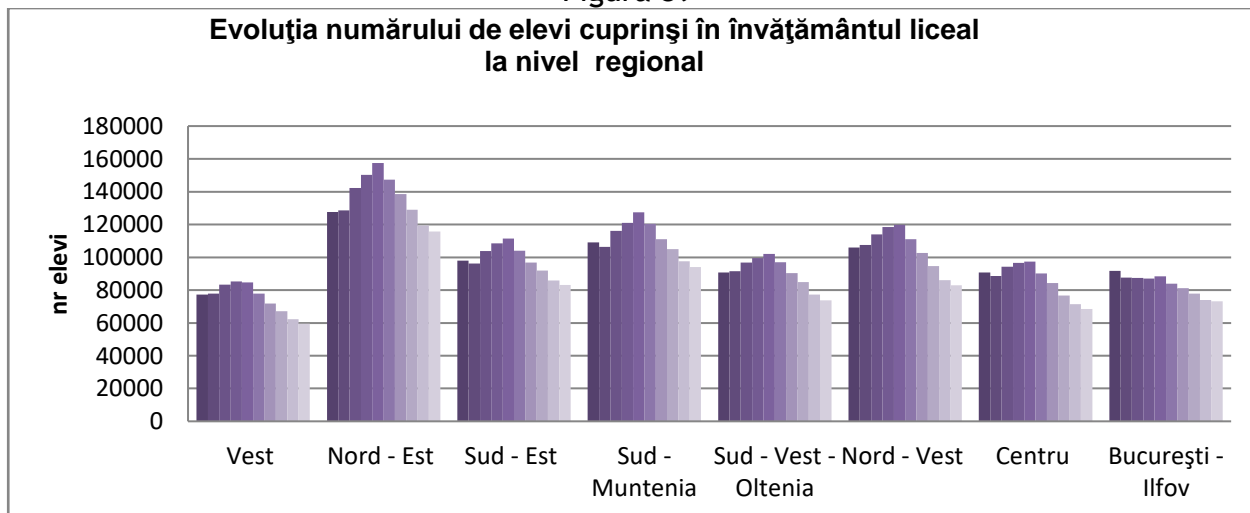
Analiza regională a datelor referitoare la evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul liceal, este asemănătoare cu evoluția de la nivel național. **În Regiunea Vest, efectivele de elevi, de la începutul și până la sfârșitul perioadei analizate au scăzut cu 17.747 elevi.**

La nivelul tuturor județelor s-a înregistrat o scădere a numărului de elevi cuprinși în învățământul liceal, cea mai mare scădere fiind în județul Timiș cu 6.087 elevi și județul Hunedoara cu 5.766 elevi în perioada 2007- 2017.

De-a lungul perioadei de analiză, decalajul între mediul urban și rural s-a păstrat la un nivel ridicat (peste 86-88%) în favoarea mediului urban.

Având în vedere criteriul de gen, se evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul liceal a populației masculine față de cea feminină, dar sunt perioade în care raportul se inversează, diferențele fiind în jur de 3 puncte procentuale.

Figura 39

Sursa: INS-Baza de date TEMPO online

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional

Pe parcursul intervalului analizat, atât la nivel național cât și la nivel regional evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional înregistrează un trend continuu descendent.

Cea mai dramatică scădere începe cu anul 2009-2010, influențată de decizia de desființare a SAM-urilor: la nivel național scăderea înregistrată este de 73.809 elevi (de la 189.254 elevi în 2008-2009 la 115.445 elevi în 2009-2010);

Scăderea continuă până în anul școlar 2011-2012 când se înregistrează cele mai scăzute valori.

Începând cu anul școlar 2012/2013, numărul elevilor din învățământul profesional începe să crească. Măsurile de politici educaționale implementate în ultimii ani au determinat orientarea mai multor elevi către această formă de calificare.

Odată cu măsurile de reînființare a claselor de învățământ profesional, evoluția numărului de elevi înregistrați se redresează.

În anul școlar 2016-2017 cel mai mare număr de elevi cuprinși în învățământul profesional este înregistrat în Regiunea Nord-Est urmată de Regiunea Sud-Muntenia. La polul opus se situează București-Ilfov și Regiunea Vest.

Ponderea populației masculine este mai mare decât a celei feminine pe întreg intervalul analizat.

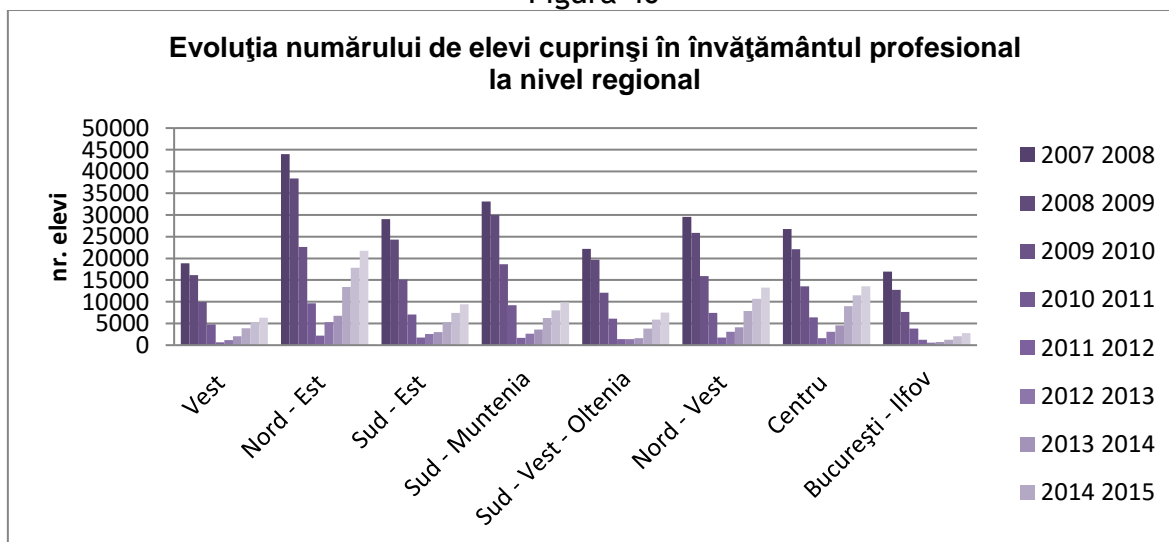
În Regiunea Vest situația evoluției numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional este similară cu cea de la nivel național.

În perioada analizată, efectivele de elevi din învățământul profesional, la nivel regional au scăzut cu 12.523 elevi de la 18.863 elevi în anul școlar 2007-2008 la 6.340 elevi în anul școlar 2016-2017. Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional, evidențiază o scădere până la nivelul anului 2011-2012 după care urmează o creștere anuală aproape constantă.

Între județele regiunii se constată diferențe semnificative în ceea ce privește evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional.

În ceea ce privește structura populației școlare pe medii de rezidență, în perioada analizată, majoritatea elevilor sunt în mediul urban (valori între 100% și 85,2%) în timp ce cotele elevilor din mediul rural sunt cuprinse între (0,0% și 14,8%). Apar perioade în care nu exista niciun elev nu este cuprins în învățământul profesional, în mediul rural. Structura populației școlare este similară în județele regiunii, cu populația de sex masculin majoritară (valori între 87,8% și 52,7%).

Figura 40

Sursa: INS-Baza de date TEMPO online

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul postliceal

Învățământul postliceal a redevenit o opțiune atractivă, ceea ce explică creșterea semnificativă a efectivelor de elevi care frecventează această rută.

Numărul elevilor cuprinși în învățământul postliceal a crescut în mod continuu atât la nivel național cât și în toate regiunile țării în perioada 2007-2016, cu câteva excepții cu scăderea interesului.

Creșterea, la nivel național, în perioada analizată este de 48.188 elevi (de la 45.528 elevi în 2007-2008 la 93.716 elevi în 2016-2017).

Cel mai mare număr de elevi cuprinși în învățământul postliceal se înregistrează în Regiunea Sud-Vest-Oltenia urmată de Regiunea Nord-Est, iar la polul opus se situează Regiunea Vest.

Populația școlară feminină cuprinsă în acest nivel de educație este mai numeroasă decât cea masculină.

La nivel regional, în perioada analizată, efectivele au crescut cu 5.989 elevi, de la 3.909 elevi în 2007 la 9.898 elevi în 2016.

În județele din Regiunea Vest se menține aceeași tendință, de creștere a numărului de elevi la nivel postliceal până în 2014/2015 și cu o ușoară scădere în următorii doi ani.

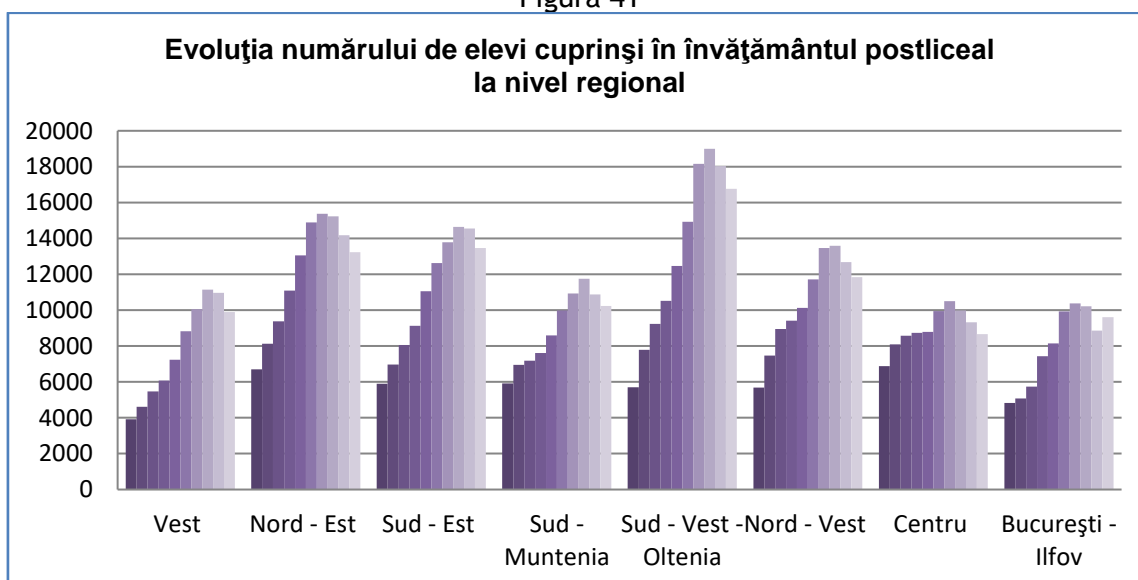
Analiza pe județe relevă faptul că cel mai mare număr de elevi în învățământul postliceal este în județul Hunedoara, iar cel mai mic în județul Caraș-Severin.

Datele evidențiază faptul că ponderea populației feminine (valori cuprinse între 62,2% și 77,1%) este mult superioară ponderii populației masculine.

Ponderea de 100% în mediul urban, nu surprinde, cunoscând lipsa de oferte pentru acest nivel din mediul rural (elevii au domiciliul în mediul rural dar sunt înregistrați la școală în mediul urban).

Creșterea interesului pentru școlile postliceale este cel mai probabil determinată de faptul că această forma de învățământ a devenit mai atractivă, în condițiile în care în ultimii ani a crescut numărul absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, în același timp a scăzut numărul de cuprindere al populației școlare în învățământul superior.

Figura 41

Sursa: INS-Baza de date TEMPO online

Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul superior

În perioada 2007/2008-2016/2017 dinamica populației școlare la nivel național, indică scăderi importante de efective în învățământul superior de la 907.353 studenți în 2007-

2008 la 531.586 studenți în anul 2016-2017, în condițiile în care indicatorul de tineri cu studii superioare se păstrează la mare distanță față de ținta europeană de 40%!

În perioada analizată cel mai mare număr de persoane cuprinse în învățământul superior sunt în Regiunea București-Ilfov, urmată de Regiunea Nord-Vest și Regiunea Centru. Regiunea Vest ocupă doar locul cinci.

La nivelul Regiunii Vest, învățământul superior reprezintă nivelul de învățământ cu o evoluție oscilantă a numărului de studenți în intervalul analizat. La nivel regional, după un maxim de 85.268 studenți în 2007-2008, numărul populației școlare cuprinse în învățământul superior a ajuns în 2016 -2017 la doar 55.790 studenți.

La nivelul județelor Regiunii Vest, numărul studenților cuprinși în învățământul superior se concentrează în județul Timiș, ceea ce reprezintă 62,85% din totalul regiunii, urmat de județul Arad, județul Hunedoara și județul Caraș-Severin.

Există un puternic decalaj între femei și bărbați în ceea ce privește participarea la învățământul universitar, cu valorile procentuale pentru femei în intervalul 55,4% - 51,6%.

6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)³⁷

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 3-23 ani.

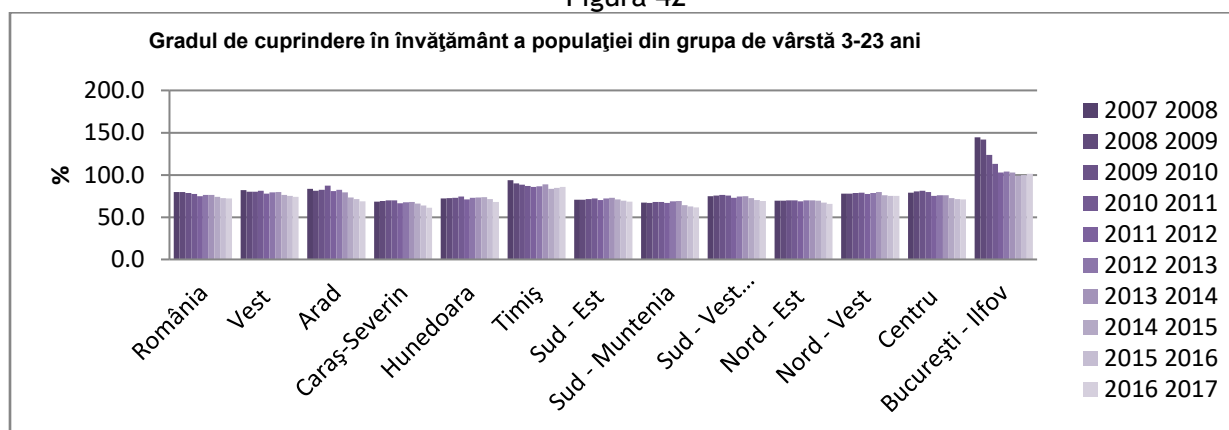
In perioada 2007-2008/2016-2017 România a înregistrat o scădere a ponderii acestui indicator cu 7,6% de la 79,7% în 2007-2008 la 72,1% în 2016-2017.

Valoarea acestui indicator înregistrează cea mai mare scădere, de 43,2%, în Regiunea București-Ilfov, urmată de Regiunea Vest cu 8,0 puncte procentuale (de la 81,9% în anul școlar 2007-2008 la 73,9% în anul școlar 2016-2017).

În ceea ce privește raportul feminin - masculin, la nivel regional, există diferențe cuprinse între 4,6% și 1,9%.

Pentru relația urban-rural diferența este mare și cu tendință de creștere, în anul 2016-2017 avem o pondere de 103,3% pentru urban și 41,4% rural.

Figura 42

Sursa datelor: INS

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 3-6 ani.

Comparativ cu anul școlar 2007-2008, la nivel național, gradul de cuprindere a populației din grupa de vârstă 3-6 ani crește cu 1,7 puncte procentuale, în anul școlar 2016-2017.

³⁷Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „02 Gradul de cuprindere (INS)” - pentru vizualizare clic aici

La nivelul Regiunii Vest, scăderea gradului de cuprindere este de 2,1 puncte procentuale de la 85,4% în 2007-2008 la 83,3% în 2016-2017.

Din structura pe sexe se observă că valori mai mari pentru gradul de cuprindere se înregistrează pentru fete, iar în cazul distribuției pe medii de rezidență, mediul rural este ușor înaintea celui urban (cu două situații de excepție).

Remarcăm tendința de creștere a gradului de cuprindere a populației din grupa de vârstă 3-6 ani în județele Caraș-Severin cu 2,0%, Hunedoara cu 2,6% și iar în județul Arad și Timiș acest indicator scade cu 0,4% respectiv 8,4%

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 7-10 ani

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 7-10 ani înregistrează valori ridicate de peste 90% dar observăm că, de-a lungul perioadei analizate acesta are o evoluție descendentă atât la nivel național (-6,5 puncte procentuale) cât și la nivelul Regiunii Vest (- 8,5 puncte procentuale). Cu excepția ultimilor trei ani ai perioadei analizate (2014-2015, 2015-2016 și 2016-2017), valorile înregistrate la nivelul Regiunii Vest sunt peste cele înregistrate la nivel național.

Totuși trebuie remarcat că acest interval de vârstă corespunde învățământului obligatoriu, deci ar fi de dorit să avem o rată de cuprindere apropiată de 100%.

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 11-14 ani

La nivel național, în perioada analizată, gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 11-14 ani a scăzut cu 4 puncte procentuale de la 94,4% în 2007-2008 la 90,4% în 2016-2017. Indicatorul înregistrează o tendință de descreștere și la nivelul regiunii, de 6,2 puncte procentuale: 95,1% în anul școlar 2007-2008 și 88,9% în anul școlar 2016-2017.

Între raportul dintre populația masculină și cea feminină sesizăm ușoare diferențe (cuprinse între 0,3% și 1,7%) în favoarea băieților. Excepție face anul școlar 2013-2014 atunci când diferența este de 0,4% în favoarea fetelor.

Diferențe mai importante, care tind să se accentueze, se constată pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural. În timp ce în mediul urban valoarea indicatorului destul de ridicată (atinge valori apropiate sau chiar peste 100%), cu o evoluție oscilantă, continuă să crească și în ultimul an al perioadei analizate ajunge la 106%, în rural se înregistrează o diminuare continuă a gradului de cuprindere de la 81,3% (în anul școlar 2007-2008) la 67,9% (în anul școlar 2016-2017). Diferența de la un an la altul dintre mediul urban și cel rural are tendință de creștere în favoarea mediului urban, de la 23,2% la începutul perioadei analizate, la 38,1% la sfârșitul acestei perioade, semnalând posibile obstacole de tip acces cu șanse egale la educație și formare profesională, în acest caz fiind vorba de tineri de vârstă aferentă învățământului obligatoriu.

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 15-18 ani

Din datele statistice rezultă că, în perioada analizată, la nivel național, acest indicator înregistrează o scădere de 0,3%, de la 77,4% în anul școlar 2007-2008 la 77,1% în anul

școlar 2016-2017, cu oscilații de câteva puncta procentuale în cadrul intervalului analizat.

De-a lungul perioadei analizate, datele evidențiază decalajul semnificativ din perspectiva participării la educație, pe sexe, iar din perspectiva mediului de rezidență, datele evidențiază un grad de cuprindere mult mai bun pentru populația din grupa de vârstă 15-18 ani din mediul urban decât pentru cea din mediul rural.

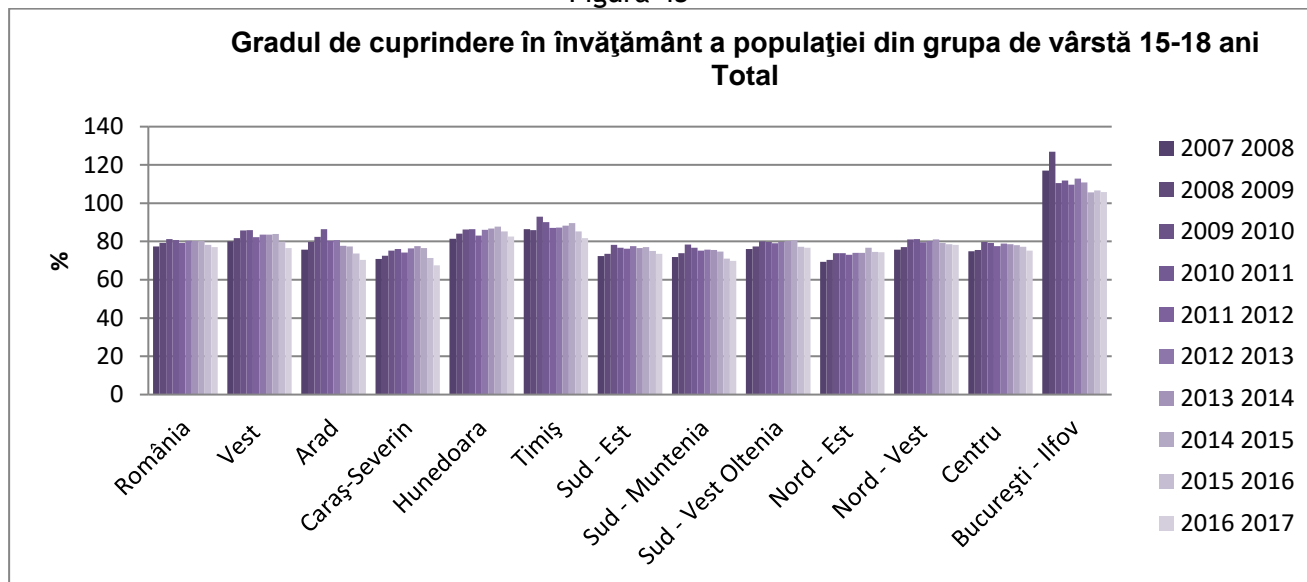
În Regiunea Vest gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă 15-18 ani, prezintă un trend descrescător de la 80,1% (2007-2008) la 76,5% (2016-2017). Evoluția a fost oscilantă cu o valoare maximă de 85,9% în anul școlar 2010-2011. Acest indicator este important de analizat mai ales în ceea ce privește diferența de la valorile înregistrate până la 100%, această diferență reprezentând elevii care au părăsit din diferite motive învățământul, iar intervalul de vârstă 15-18 ani cuprinde și perioada aferentă încă învățământului obligatoriu.

Analizând gradul de cuprindere la nivelul județelor regiunii, județul Timiș are cel mai ridicat grad de cuprindere, cu o medie de 87,5% iar cel mai scăzut grad de cuprindere pentru grupa de vârstă analizată, este județul Caraș-Severin cu o medie de 73,8%.

În ceea ce privește diferențele pe sexe se pot constata diferențe relative mici și cu schimbarea raportului între fete și băieți.

Disparități importante se remarcă, însă, pe medii de rezidență: surprinde diferența foarte mare dintre mediul urban și cel rural (valori cuprinse între 107,6% și 124,5%). Valorile de peste 100% ale acestui indicator pentru mediul urban se pot explica prin lipsa de oferte educaționale din mediul rural, populația școlară cu domiciliul în mediul rural este înregistrată după sediul unității de învățământ (mediul urban), unde găsesc oferte multiple și mai atrăgătoare. Cei care nu își pot permite această opțiune, nu frecventează școala, ceea ce duce la scăderea gradului de cuprindere în mediul rural.

Figura 43

Sursa datelor: INS

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 19-23 ani

La nivel național, în perioada 2007-2017, gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 19-23 ani, înregistrează o ușoară creștere, cu 1,9%, atingând valoarea de 65,7%.

La nivelul anului 2016-2017 Regiunea Vest înregistrează cea mai mare valoare a acestui indicator, de 78,4% este urmată de Regiunea Nord Vest cu 77,9%, și de celelalte regiuni cu valori sub valorile naționale.

Excepție face București-Ilfov unde gradul de cuprindere este de 209,5%. Din datele statistice rezultă că, în perioada analizată, la nivelul Regiunii București-Ilfov, acest indicator înregistrează o creștere de 11,8%, de la 221,3% în anul școlar 2007-2008 la 209,5% în anul școlar 2016-2017.

Poziția Regiunii Vest este determinată de valorile înregistrate în județul Timiș, de 127%, un centru universitar puternic și atractiv, urmat de județul Arad cu 57,9%.

Analiza pe medii rezidențiale scoate în evidență faptul că, gradul de cuprindere arată diferențe semnificative pe sexe, cu valori ale diferenței cuprinse între 11,2% și 6% în favoarea fetelor. Se observă diferențe foarte mari între mediul urban și cel rural. Gradul de cuprindere atinge în mediul urban valori cuprinse între 97% și 122,6% iar în mediul rural valorile sunt cuprinse între 2,2% și 3,6%, explicabile și prin modalitatea de înregistrare a datelor.

6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională³⁸

Rata netă de cuprindere în învățământul primar elevi 7-10 ani

Per ansamblu, la nivel național, pentru perioada analizată, rata netă de cuprindere în învățământul primar înregistrează o scădere de 5,3 puncte procentuale (de la 88,5% în 2007-2008 la 83,2% în 2016-2017).

La nivelul Regiunii Vest, după tendința continuu ascendentă până în anul școlar 2010-2011, rata netă de cuprindere în învățământul primar scade în anul următor cu 2,5 puncte procentuale (87,3% de la 89,8%). În anul școlar 2013-2014 valoarea indicatorului crește cu 1,3 puncte procentuale (88,6%) iar în anul școlar 2016-2017 valoarea indicatorului scade pentru al cincilea an consecutiv, înregistrând valoarea de 80,5%.

Tendința de scădere se înregistrează atât în cazul populației școlare feminine cât și a celei masculine, valorile ratei fiind ușor mai ridicate în favoarea băieților. De asemenea, valorile acestui indicator sunt mai ridicate în mediul urban.

Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial 11-14 ani

Analiza datelor referitoare la rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial 11-14 ani în perioada anilor școlari 2007-2017, relevă o scădere cu 6,1%.

La nivel regional, în învățământul gimnazial, valoarea ratei nete de cuprindere a crescut în perioada 2007-2011 (ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu al copiilor ce au intrat în clasa I în 2003/2004 - două generații de 6 și de 7 ani) cu 0,6 puncte procentuale de la 87,7% în anul 2007-2008 la 88,3% puncte procentuale în 2010-2011. În anul școlar 2016-2017, rata netă de cuprindere în gimnaziu a fost de 79,9%, în scădere față de anul anterior, cu 1,6 puncte procentuale.

Rata netă de cuprindere a scăzut, pe perioada analizată atât în cazul populației feminine, (cu 8,6%) cât și în cazul populației masculine (7,0 %)

Discrepanțele dintre mediul rural și urban sunt semnificative și mai accentuate în defavoarea mediului rural cu valori cuprinse între 17,3 puncte procentuale și 27 puncte procentuale.

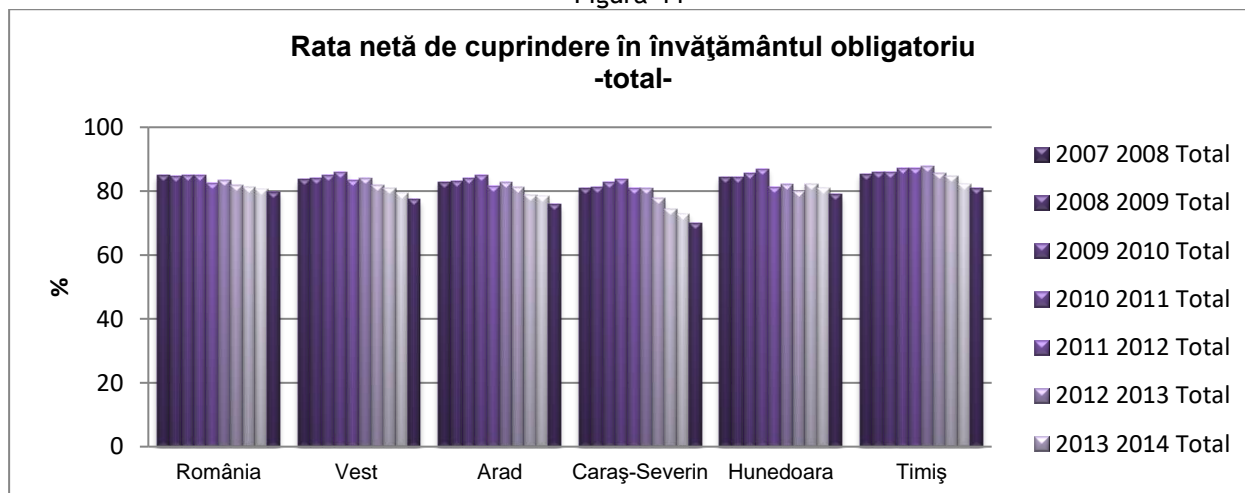
Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu elevi 7-16 ani

³⁸Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „03 Rata netă de cuprindere (INS)” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Din punct de vedere al evoluției, în perioada analizată, tendința de scădere a ratei nete de cuprindere în învățământul obligatoriu s-a manifestat atât la nivel național cât și la nivel regional.

La nivel național, rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu a înregistrat o scădere de 5,6 puncte procentuale de la 84,9% (în 2007-2008) la 79,8% (în 2016-2017). În Regiunea Vest, valoarea ratei nete de cuprindere în perioada analizată a manifestat o tendință oscilantă, între valorile de 86% în 2010/2011 și 77,4% în 2017. Valorile acestui indicator reflectă același fenomen îngrijorător de neparticipare în educația obligatorie (similar cu valorile pentru părăsirea timpurie a școlii), cu efecte grave privind inserția profesională viitoare a tinerilor, în condițiile unei lipse cronice de forță de muncă calificată în regiune.

Figura 44

Sursa datelor: INS

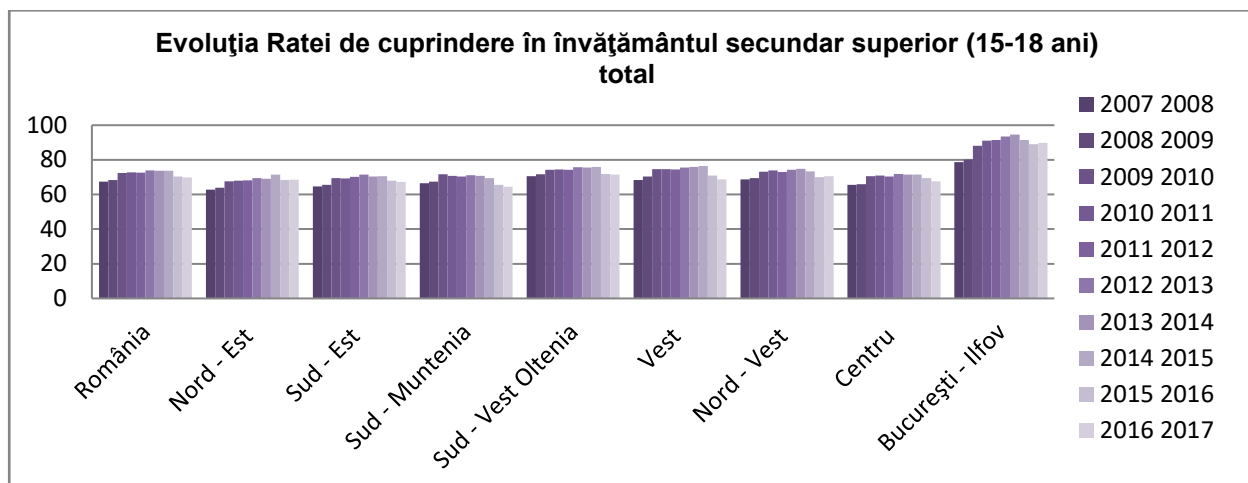
Tendențe similare se constată atât în cazul populației feminine, cât și masculine, diferența pe sexe fiind mai mare în cazul fetelor (6,9% fete, respectiv 5,6% băieți). Diferențe mai importante, care tind să se accentueze, se constată pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural.

Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior elevi 15-18 ani.

La nivel național, pe parcursul perioadei analizate, rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior a avut o evoluție ascendentă: de la 68,4% în anul școlar 2007-2008 la 69,9% în anul școlar 2016-2017.

Din analiza datelor se constată că la nivelul regiunilor rata netă de cuprindere a crescut cu valori cuprinse între 0,5 puncte procentuale (Regiunea Vest) și 11,0 puncte procentuale (București Ilfov) cu o excepție, Regiunea Sud-Muntenia unde acest indicator a scăzut cu 2 punct procentuale.

Figura 45

Sursa datelor: INS

În Regiunea Vest, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul secundar superior, în perioada analizată, a manifestat o tendință de creștere de la 68,3% (în anul 2007-2008) la 68,8% (în 2016-2017).

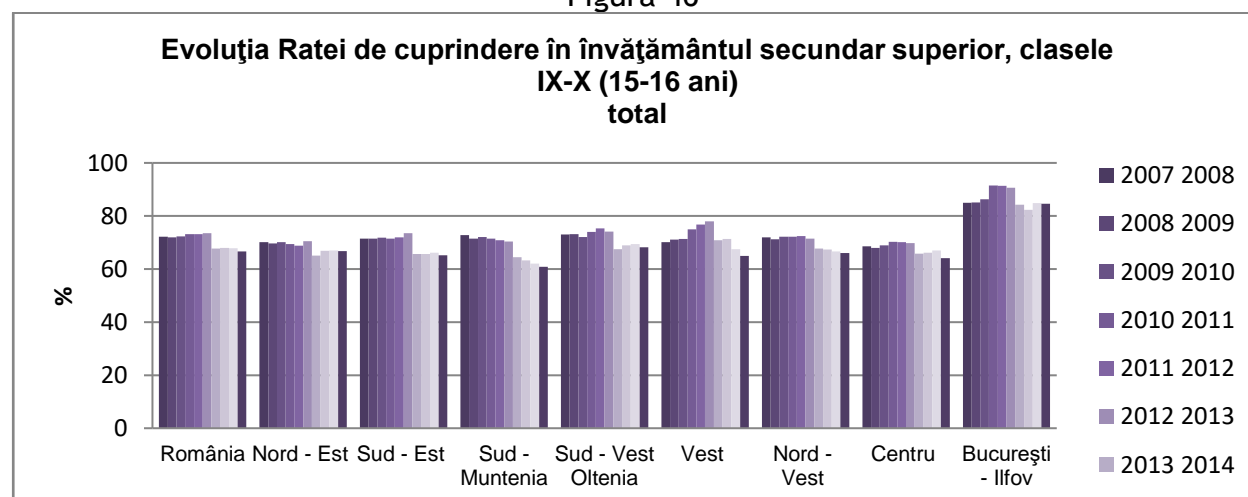
Pe sexe, în perioada analizată, rata brută de cuprindere se menține constant mai ridicată în cazul fetelor decât în cazul băieților, cu tendință de creștere în cazul fetelor (cu 0,2 puncte procentuale) și descreștere în cazul băieților (cu 1,1 puncte procentuale).

Diferența între mediul urban și rural se menține la un nivel ridicat în favoarea mediului urban.

Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior clasele IX-X (anul I-II).

De-a lungul intervalului analizat, la nivel național, rata netă de cuprindere a scăzut de la 72,2% (în 2007-2008) la 66,6% (în 2016-2017). Evoluția a fost oscilantă cu creșteri sau scăderi de la un an la altul în toate regiunile cu valori mai mari în valoare absolută pentru București-Ilfov.

Figura 46

Sursa datelor: INS

În perioada analizată, în Regiunea Vest se înregistrează o scădere, atât pentru populația masculină cât și cea feminină.

Diferențe semnificative se înregistrează în favoarea mediului urban: majoritatea liceelor funcționează în orașe. Valoarea ratei nete de cuprindere pentru mediul urban

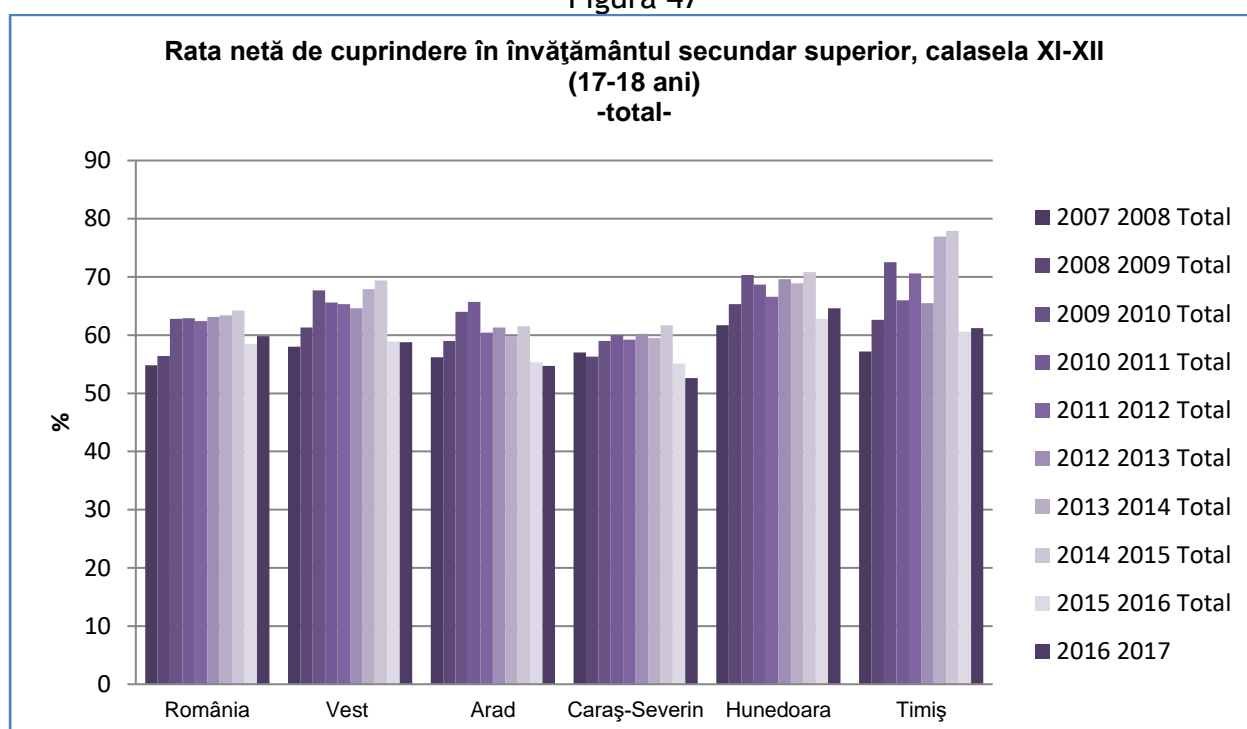
a crescut de la 108,4% (în 2007-2008) până la 115,2% (în 2016-2017) în timp ce în mediul rural rata a avut o tendință de scădere cu 1,3 puncte procentuale (de la 9,1% în 2007-2008 la 7,8% în 2016-2017).

Fenomenul de scădere a valorii acestui indicator după 2012 trebuie analizat, pentru identificarea soluțiilor de stopare a descreșterii care s-a înregistrat în fiecare județ al regiunii cu excepția județului Hunedoara.

Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI-XII, anul III - elevi 17-18 ani.

Din punct de vedere al evoluției, în perioada analizată, tendința de creștere a ratei nete de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI-XII, anul III s-a manifestat atât la nivel național (de la 54,8% în 2007-2008 la 59,8% în 2016-2017) cât și la nivelul regiunilor; în Regiunea Vest, s-a înregistrat o creștere mica, cu 0,8 puncte procentuale de la 58% la 58,8%.

Figura 47

Sursa datelor: INS

În ceea ce privește diferența pe genuri, se constată că ratele nete de cuprindere, în perioada analizată, sunt mult mai scăzute pentru populația de gen masculin față de populația de gen feminin.

Datele statistice evidențiază diferențe semnificative între mediile de rezidență: rata netă de cuprindere în cazul elevilor din mediul urban este net mai mare decât a celor din rural. De-a lungul perioadei analizate, această diferență a crescut semnificativ înregistrând cea mai mare valoare de 104,5 puncte procentuale în anul școlar 2014-2015 iar în anul școlar următor a scăzut cu 12,6 puncte procentuale (91,9%).

6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional³⁹

Situația elevilor înscriși la începutul anului școlar

Urmărind evoluția elevilor înscriși la începutul anului școlar în unitățile de învățământ proprietate publică, în perioada 2004-2017, se observă o scădere semnificativă a numărului acestora atât la nivel național cât și la nivelul Regiunii Vest.

Populația școlară înregistrează, la nivel național, în anul școlar 2016-2017 un număr de 722.357 elevi față de 1.050.032 elevi în anul școlar 2004-2005.

La nivel național, față de anul 2004-2005, numărul elevilor înscriși per total în sistemul ÎPT a scăzut cu 42,27%, (de la 629.472 elevi ajungându-se doar la 357.200). Ponderea IPT, la nivel național, din total a avut un trend ușor crescător în perioada 2004/2005-2007/2008 (de la 59,95% la 60,31%), pentru ca în perioada următoare, până în 2016/2017 să scadă în mod continuu, până la 49,49%.

Cei mai mulți elevi din IPT se regăsesc în unitățile de învățământ public, sectorul privat fiind destul de slab reprezentat din acest punct de vedere.

Figura 48

Sursa datelor: Calculat pe baza datelor din Caiete statistice - INS

La nivelul Regiunii Vest populația școlară se diminuează de la valoarea de 94.240 elevi (2004-2005) la 64.410 elevi (2016-2017).

Această scădere de 29.830 elevi are o distribuție puternic dezechilibrată între formele de învățământ liceu tehnologic, afectat cu o scădere de 7.135 elevi, învățământul profesional înregistrează o scădere de 18 334 de elevi, în timp ce învățământul teoretic și vocațional împreună înregistrează o scădere de 4.361 elevi.

Această diminuare puternică a ofertei educaționale prin învățământ profesional și tehnic (IPT) este și mai vizibilă dacă comparăm ponderea acestor forme de învățământ. La începutul perioadei de referință, anul școlar 2004-2005 valorile acestor ponderi sunt de 63% pentru IPT față de 37% pentru învățământul teoretic și vocațional (ÎTV). Valorile ponderilor se modifică, astfel încât în anul școlar 2016-2017 IPT ajunge la 52,7% iar ÎTV crește la 47,3%.

După cum se poate observa din datele supuse analizei, Regiunea Vest are cel mai mic număr de elevi înscriși la începutul anului școlar în unitățile de învățământ proprietate publică: 94.240 elevi la începutul perioadei analizate (8,97% din numărul elevilor

³⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „04 Evoluția elevilor IPT(INS)”- pentru vizualizare clic aici și în anexa „05 Evoluția elevilor IPT liceu , sc prof (INS)”- pentru vizualizare clic aici

înregistrați la nivel național) și 64.410 elevi la sfârșitul perioadei analizate (8,91% din numărul elevilor înregistrați la nivel național).

Evoluția numărului elevilor înscriși la începutul anului școlar în unitățile de învățământ proprietate publică la nivelul județelor este, asemănătoare evoluției din regiune, ca tendință:

în județul Arad numărul total al elevilor scade cu 4.850 elevi iar în învățământul profesional și tehnic cu 4.527 elevi (94% din scădere revine IPT);

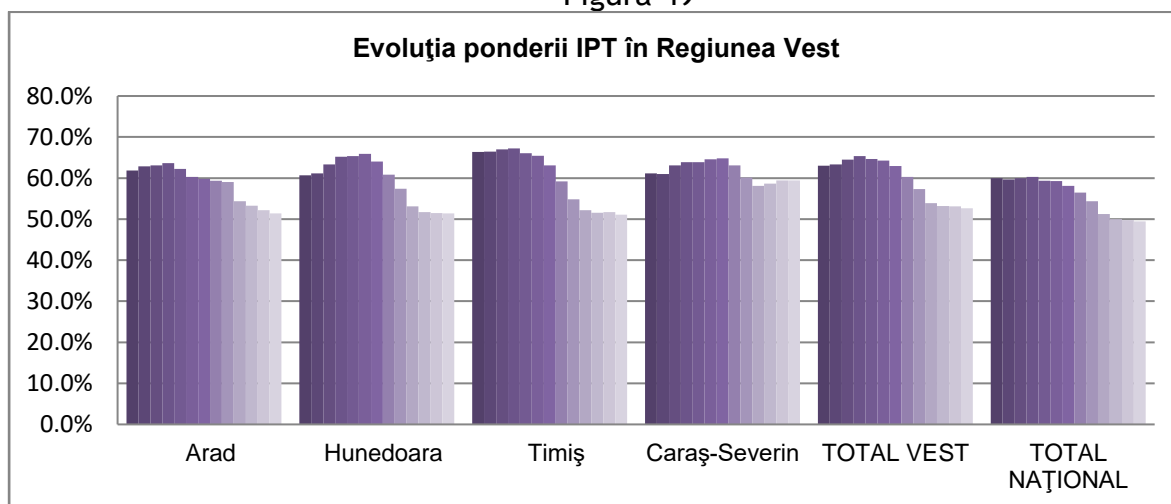
în județul Hunedoara scăderea numărului total de elevi este de 9.696 elevi iar în învățământul profesional și tehnic de 7.372 elevi (77%);

în județul Timiș se înregistrează o scădere cu 11.137 a numărului total de elevi și cu 10.845 (98%) elevi în învățământul profesional și tehnic;

în județul Caraș - Severin numărul total al elevilor înscriși la începutul anului școlar scade cu 4.147 elevi iar în învățământul profesional și tehnic se înregistrează o scădere de 2.725 elevi (66%).

Se poate observa însă diferența dintre măsura în care scăderea populației școlare a afectat în mai mare măsură IPT: în județul Caraș Severin scăderea numărului de elevi în IPT reprezintă 66% din total diminuare efective școlare, urmat de județul Hunedoara cu 77%, Arad cu 94% și Timiș unde 98% din diminuare s-a realizat pe seama IPT, și în favoarea ITV.

Figura 49

Sursa datelor: Calculat pe baza datelor din Caiete statistice - INS

În perioada supusă analizei au avut loc mai multe decizii de politici educaționale, după cum urmează:

- generalizarea învățământului obligatoriu de 10 ani (2003-2004);
- în 2003-2004 a fost coborâtă vârsta de debut școlar la 6 ani în clasa I;
- desființarea Școlii de Arte și Meserii (2009-2010);
- reînființarea claselor de învățământ profesional (pentru clasa a X-a, 2011-2012);
- au fost introduse stagii de pregătire practică cu durata de 6 luni pentru elevii care finalizau clasa a X-a în cadrul învățământului liceal și doreau dobândirea unei calificării profesionale de nivel 2;
- reînființarea claselor de învățământ profesional de 3 ani inclusiv dual (2014-2015), după finalizarea clasei a VIII-a, cu influențe bune și asupra altor indicatori din educație.

La nivelul Regiunii Vest, ponderea elevilor înscriși la începutul anului școlar în învățământul secundar superior, în unități de învățământ proprietate publică au înregistrat în unele cazuri creșteri iar în altele scăderi accentuate.

Ponderea elevilor din învățământul profesional scade cu 16,6% de la 25,7% în anul școlar 2004 - 2005 la 9,1% în anul școlar 2016- 2017. (anexa 05 -Evoluția elevilor IPT....)

Măsurile de revigorare a învățământului profesional au determinat orientarea mai multor elevi către această formă de calificare și în perioada 2012-2017 înregistrează o creștere cu 6,8 puncte procentuale. Ponderea elevilor înscriși la începutul anului, în învățământul profesional are pentru fiecare județ, în perioada 2004-2012, o evoluție descrescătoare. Cea mai scăzută pondere se înregistrează la începutul anului 2011-2012 astfel: 0,2% în Hunedoara și 0,4% în Timiș, valori sub ponderea înregistrată la nivel regional iar în Arad (1,5%) valori peste ponderea națională. În județul Caraș - Severin cea mai scăzută pondere a acestui indicator (1,2%) se înregistrează la nivelul anului 2012-2013, valoare peste ponderea regională.

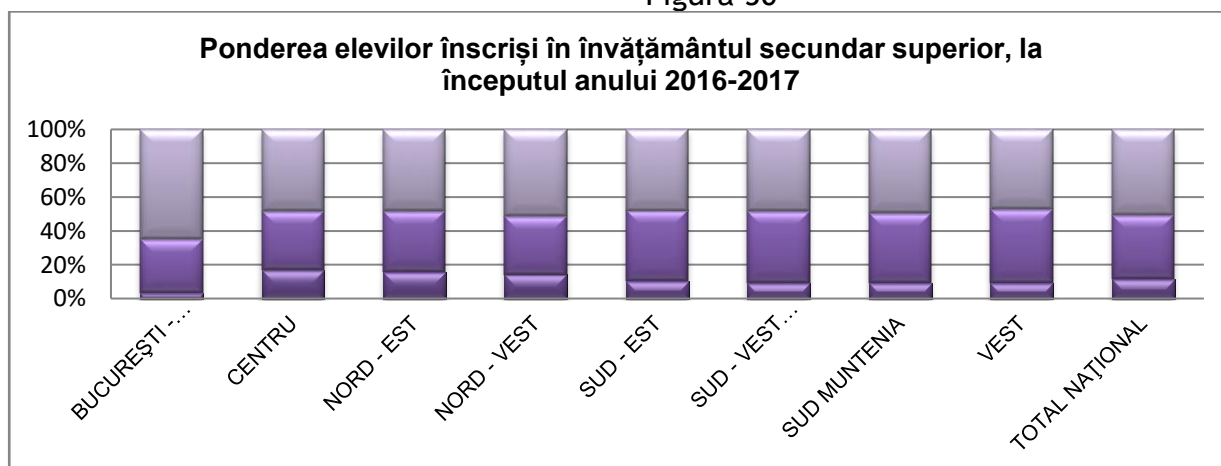
Analizând ponderea elevilor înscriși la începutul anului în învățământul liceal teoretic și vocațional, în perioada analizată, se observă o creștere a acestuia în fiecare județ. Evoluția ponderii acestui indicator a fost una oscilantă în fiecare județ.

Ponderea elevilor înscriși în învățământul secundar superior, la începutul anului școlar 2016-2017, în unități de învățământ proprietate publică

Cu o pondere de 9,1% a elevilor înscriși în învățământul profesional Regiunea Vest, la egalitate cu Regiunea Sud-Vest-Oltenia, se plasează pe locul șase la nivel național, (cu 2,3 puncte procentuale sub ponderea națională) pe ultimul loc situându-se București-Ilfov (3,3%). Menționăm că cea mai mare pondere a acestui indicator este înregistrată în Regiunea Centru (16,5%) cu 5,1 puncte procentuale peste ponderea națională, urmată de Regiunea Nord -Est (15,7%) și Regiunea Nord-Vest (14,0%).

În ceea ce privește ponderea în învățământul liceal tehnologic, cea mai mare valoare se înregistrează în Regiunea Vest (43,6%), cu 5,5 puncte procentuale peste ponderea națională (38,1%), urmată de Regiunea Sud-Vest-Oltenia (42,3%) și Regiunea Sud-Est (41,6%). În regiunile București - Ilfov, Centru, Nord-Est și Sud-Vest ponderea înregistrează valori cuprinse între 2 și 6,5 puncte procentuale sub ponderea națională. În anul școlar 2016/2017, analiza cuprinderii în IPT la nivelul regiunilor evidențiază faptul că cel mai ridicat procent se înregistrează în regiunea Vest (53,1%) și cel mai scăzut în București-Ilfov (35,6%).

Figura 50

Sursa datelor: INS Caiet statistic

În complementaritate față de situația anterioară, ponderea în învățământul liceal teoretic și vocațional situează Regiunea Vest pe ultimul loc (47,3%) cu 3,2 puncte procentuale sub ponderea națională (50,5%). Cea mai ridicată pondere a acestui indicator este înregistrat în Regiunea București-Ilfov (65,1%) cu 14,2 puncte procentuale peste ponderea națională, urmată de Regiunea Nord-Vest (51,9%).

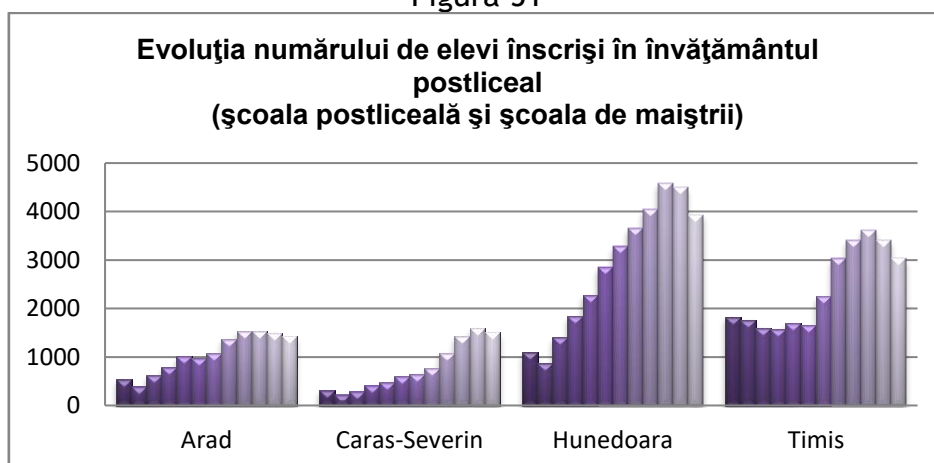
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal⁴⁰

Învățământul postliceal este o formă de calificare accesibilă pentru absolvenții de 12 clase, și în special pentru cei care nu au obținut diplomă de bacalaureat. Învățământul postliceal (școala postliceală și școala de maistri), în perioada 2005-2017, a cunoscut o dezvoltare continuă.

Numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal în Regiunea Vest a fost în anul școlar 2005-2006 de 3.770 elevi, iar în anul școlar 2016-2017 numărul elevilor s-a ridicat la valoarea de 9.898 elevi. Pe întreaga perioadă analizată numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal a avut o evoluție fluctuantă cu un minim în anul școlar 2006-2007 (3.255 elevi) și un maxim în 2014-2015 (11.139 elevi).

În județele regiunii s-a menținut tendința de creștere a numărului de elevi la învățământul postliceal. Județul cu cel mai mare număr de elevi în învățământul postliceal a fost județul Hunedoara care avea la începutul perioadei analizate 1.091 elevi iar la sfârșitul perioadei numărul acestora a crescut la 3.935 elevi. Numărul maxim de elevi înregistrat în județul Hunedoara a fost de 4.576 elevi în anul școlar 2014-2015. Județul cu cel mai mic număr de elevi în învățământul postliceal a fost județul Arad, care în anul școlar 2016-2017 avea 1.424 elevi.

Figura 51

Sursa datelor: INS - TEMPO Online

Pe forme de proprietate, la nivelul Regiunii Vest, pe parcursul perioadei analizate, numărul cel mai mare de elevi a fost în învățământul postliceal public.

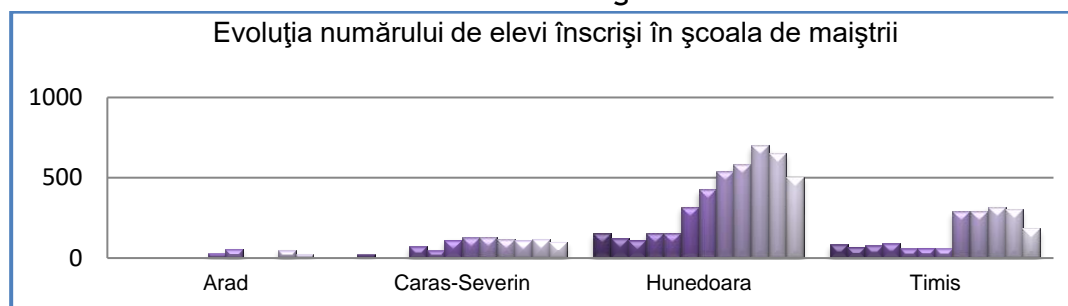
Școlile postliceale, au cunoscut o dezvoltare continuă în perioada 2005-2017. Numărul de elevi la nivel regional a înregistrat o ușoară scădere în 2005-2006 apoi a crescut constant până în anul școlar 2014-2015 și a înregistrat o nouă scădere în perioada 2015-

⁴⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„06 Evoluția elevilor Înv. postliceal\(INS\)”- pentru vizualizare clic aici](#)

2017. În perioada analizată, creșterea a fost de 5.559 elevi, de la 3.481 elevi în 2005-2006 la 9.040 elevi în 2016-2017.

În județele regiunii s-a menținut tendința, de creștere a numărului de elevi în școlile postliceale. Județul cu cea mai mare creștere a fost Hunedoara (cu 2.490 elevi), Timiș (cu 1.110 elevi) urmat de Caraș-Severin (cu 1.102 elevi). La polul opus se află județul Arad cu 857 elevi. Pe forme de proprietate, la nivelul Regiunii Vest, pe parcursul perioadei analizate, numărul cel mai mare de elevi a fost în școlile postliceale publice. **La nivel regional, în școala de maștri, numărul de elevi a crescut de la 257 elevi în anul școlar 2005-2006 la 790 elevi în 2016-2017.**

Figura 52

Sursa datelor: INS - TEMPO Online

Evoluția numărului de elevi a fost una fluctuantă, cu o valoare minimă 190 elevi în anul școlar 2006-2007 și o valoare maximă 1179 elevi în anul școlar 2014-2015, însă această ofertă rămâne mult sub nivelul cantitativ necesar pentru o economie performantă.

Județele respectă, în general, același trend. Excepție fac județele Arad și Caraș-Severin cu oferte practice nerelevante numeric.

6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2017-2018⁴¹

Invațământ liceal tehnologic

În anul școlar 2017-2018, numărul elevilor din învățământul profesional și tehnic de stat și particular - învățământ liceal-filieră tehnologică-zi, la nivel național, a fost de 209.195 de elevi (8.605 clase).

Distribuția elevilor, a claselor în regiunile de dezvoltare este neuniformă, dar respectă distribuția populației în aceste regiuni, inclusiv diferențele de natalitate și alte fenomene demografice.

În Regiunea Vest populația școlară pentru acest nivel de învățământ este de 17.843 de elevi, reprezentând 754 de clase (8,7%)

În cadrul regiunii distribuția dezzechilibrată între județe este pronunțată, cu județe „mari,, având chiar de două ori mai mulți elevi decât județele „mici,,.

Desigur aceste dezzechilibre sunt corelate cu demografia și potențialul și capacitatea economică a acestor județe.

Pe medii de rezidență numărul elevilor din învățământul profesional și tehnic de stat și particular din mediul rural este semnificativ mai redus decât în mediul urban, atât la nivel național cât și la nivel regional. Doar 8% din elevii înregistrați figurează pentru mediul rural, și 92 % pentru mediul urban.

⁴¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „07Oferta IPT inv. liceal zi 2016-2017” - [pentru vizualizare clic](#) aici și în anexa „08 Oferta IPT inv. prof 2016-2017”- [pentru vizualizare clic](#) aici

Cauzele și argumentele pentru această distribuție puternic dezechilibrată sunt legate de capacitatea diferită a celor două medii de a oferi condiții de parteneriate relevante pentru întregul proces de formare profesională.

Analiza acestor valori este necesar să fie completată de o analiza dedicată privind accesul elevilor din mediul rural și mediul urban la formare profesională.

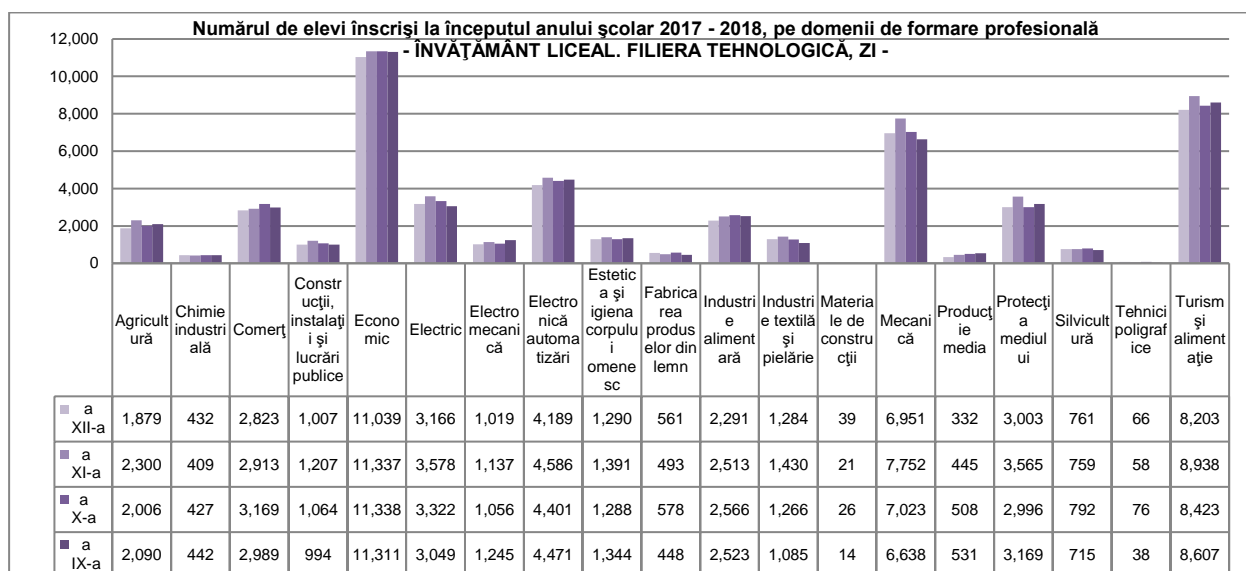
Chiar dacă unitățile performante de formare profesională se găsesc în mediul urban cu preponderență, ar fi posibilă încurajarea și sprijinul special acordat elevilor care provin din mediul rural pentru a urma o formă de profesionalizare în mediul urban. Acest fenomen de „mobilitate profesională”, este necesar să fie încurajat, pentru a asigura elevilor din mediul rural opțiuni reale corelate cu aspirațiile acestora, și abilitățile lor, ceea ce este posibil doar dacă există o diversitate a ofertei de formare, în termeni de calificări, ceea ce nu este posibil în mediul rural, unde oferta în cele mai multe situații este de tip mono-calificare.

În ceea ce privește raportul dintre unități de stat și unități particulare, se observă apariția unei timide încercări a sectorului privat, în cele două județe (Timiș - 9 clase cu 223 elevi și Arad - 3 clase cu 28 elevi) cu economie mai dezvoltată a regiunii, și cu investitori care consideră că este necesară investiția în educație și au și puterea financiară pentru acoperirea acestor costuri.

Graficul de mai jos vizualizează **Numărul de elevi înscriși la începutul anului școlar 2017 - 2018, pe domenii de formare profesională, învățământ liceal. Filiera tehnologică, zi**, și imaginea este semnificativă pentru a identifica cele mai atractive domenii de calificare care domină oferta globală, dar și domeniile care nu au o reprezentare numerică puternică, dar răspund la o cerere potrivit dimensionată.

Trebuie concluzionat că în ceea ce privește distribuția elevilor înscriși pe domenii de calificare, nu este relevant să ne așteptăm la o distribuție echilibrată! Cerința cea mai importantă pentru ofertă corectă, este ca aceasta să fie corelată cu cererea actuală și mai ales cea previzionată a pieței, iar această cerere nu este echilibrată între domenii, ci este determinată de dezechilibrele economice reale.

Figura 53

Sursa datelor: ISJ / ISMB

Analizând oferta la nivelul Regiunii Vest, în comparație cu distribuția națională. Se poate observa că în mod similar cele patru domenii puternice sunt: **economic, turism și alimentație, mecanică, electronică automatizări**. Iar diferențe și disparități mai

mari se vor identifica la nivelul județelor, prin care se manifestă specificul cererii locale.

Este importantă analiza distribuției calificărilor individuale, din cadrul domeniilor de pregătire. La acest nivel analiza în termeni de ponderi nu mai este relevantă, mai ales pentru calificările deosebit de slab reprezentate în oferta la nivel național.

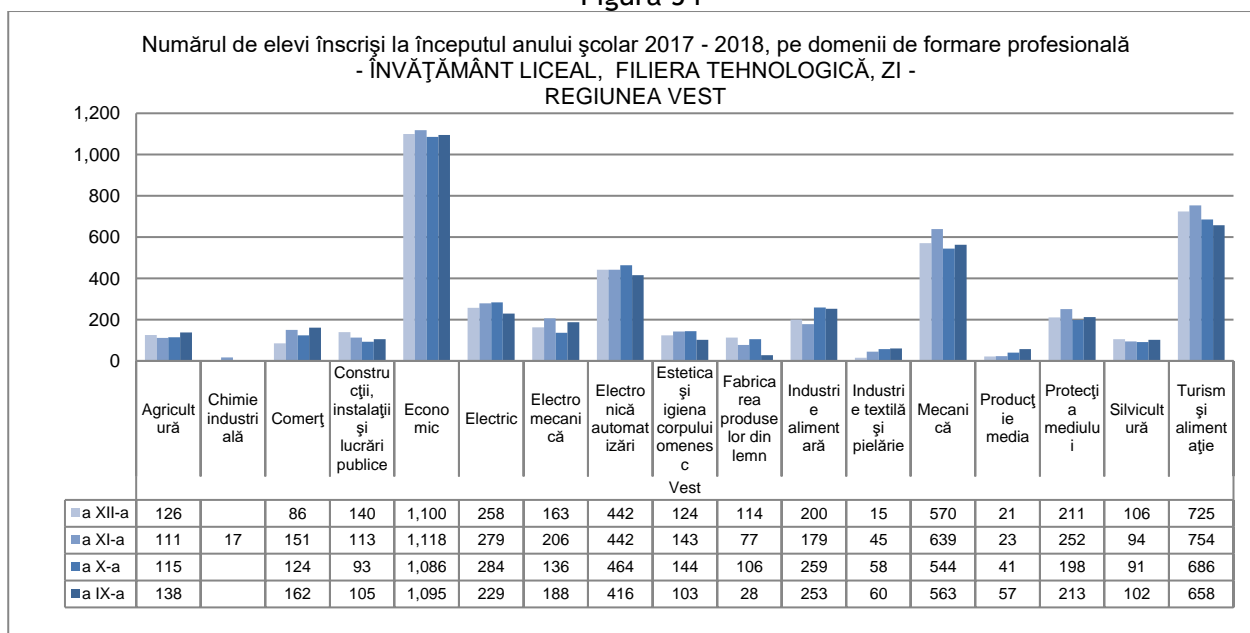
În total oferta națională cuprinde 67 de calificări distincte, grupate în domeniile de calificare definite.

La prima vedere valoarea de 67 de calificări ar putea sugera o mare diversitate de oferte, deci șansa crescută pentru elevi de a găsi o calificare cât mai apropiată de aspirațiile și abilitățile lor personale.

În realitate însă aceste calificări nu sunt accesibile pentru toți elevii, având în vedere faptul că nu fiecare calificare apare în oferta fiecărei regiuni, fiecărui județ!

Disponibilitatea de mobilitate profesională a elevilor este puternic limitată de capacitatea financiară a acestora și a familiilor, care nu permite să opteze pentru oferte în alte regiuni, dar în cele mai multe situații nici în ale localității; de exemplu nici mobilitatea către reședința de județ nu este accesibilă pentru toți elevii, mai ales pentru cei din mediul rural, decât dacă ar exista un sprijin financiar pentru transport și cazare (și exista câteva exemple locale în acest sens).

Figura 54

Sursa datelor: ISJ / ISMB

Din totalul de 67 de calificări oferite la nivel național sunt:

- O singură calificare, **Tehnician în activități economice**, care poate fi relativ accesibilă în toate județele țării, cu 366 de clase în total, cu o medie de 9 clase / județ.
- Următoarele trei calificări, **Tehnician în turism**, **Tehnician ecolog și protecția calității mediului**, **Tehnician în gastronomie** au oferta medie de 2-3 clase / județ, care deja necesită o bună mobilitate interjudețeană pentru asigurarea accesului egal la calificare corelat cu aspirații.
- Următoarele **10 calificări importante** oferă o medie de cel puțin o clasă până la două clase pe județ, însemnând că aceste calificări pot fi accesate doar dacă există oportunități reale de mobilitatea intrajudețeană.

- Pentru aproximativ **20 de calificări ar fi necesară definirea** unor centre regionale, definirea acestor calificări de interes regional cu asigurarea suprotului pentru mobilitatea la intraregională, dacă ne asumăm ținta de asigurare a accesului la o calificare în concordanță cu aspirații, deci pentru prevenirea abandonului școlar, sau a angajării în altă calificare decât cea dobândită.
- **Pentru celelalte 30 de calificări** însă accesul este deosebit de dificil, pentru aceste calificări nu avem ofertă nici măcar în fiecare regiune. Acest lucru înseamnă că pentru dobândirea acestor calificări candidații ar avea nevoie de sprijin pentru acces, prin mobilitate în altă regiune.

Aceste observații sunt necesar a fi reluate la nivel de județ, și regiune, cu date concrete, și sunt necesare propuneri de politici pentru respectarea principiului de acces la o calificare profesională, cât mai bine corelat cu aspirațiile profesionale și abilitățile personale ale elevilor. Aceste corelări stau la baza întregului proces de consiliere.

Pe de altă parte, lipsa accesului la calificarea dorită este cu mare probabilitate una din principalele cauze ale fenomenului de părăsire timpurie a școlii, sau mai târziu a ratei reduse de inserție în piața muncii.

Pentru a exemplifica fenomenul mai sus detaliat, analizăm distribuția de calificări la nivelul județelor din Regiunea Vest, care oferă **47 de calificări din totalul de 67 la nivel național**.

În cadrul județelor regiunii, situația calificărilor se prezintă astfel:

Județul Arad are în ofertă 31 de calificări din totalul de 67 la nivel național. Elevii din județul Arad au acces:

- prin mobilitatea intrajudețeană la 31 de calificări din total posibil 67 la nivel național
- prin mobilitate intraregională la încă 16 calificări
- și doar prin mobilitatea națională la 36 de calificări profesionale.

Județul Caraș Severin are în ofertă 23 de calificări din totalul de 67 la nivel național. Elevii din județul Caraș Severin au acces:

- prin mobilitatea intrajudețeană la 23 de calificări din total posibil 67 la nivel național
- prin mobilitate intraregională la încă 24 calificări
- și doar prin mobilitatea națională la 44 de calificări profesionale.

Județul Hunedoara are în ofertă 26 de calificări din totalul de 67 la nivel național. Elevii din județul Hunedoara au acces:

- prin mobilitatea intrajudețeană la 26 de calificări din total posibil 67 la nivel național
- prin mobilitate intraregională la încă 21 calificări
- și doar prin mobilitatea națională la 41 de calificări profesionale.

Județul Timiș are în ofertă 33 de calificări din totalul de 67 la nivel național. Elevii din județul Timiș au acces:

- prin mobilitatea intrajudețeană la 33 de calificări din total posibil 67 la nivel național
- prin mobilitate intraregională la încă 14 calificări
- și doar prin mobilitatea națională la 34 de calificări profesionale.

Învățământ profesional 2017-2018

Oferta pentru IPT, 2017-2018 este relevant să fie analizată din perspectiva distribuției de domenii de pregătire, deoarece prin intermediul acestor domenii de pregătire este

posibilă analiza comparativă a ofertei de formare profesională în raport cu cerințele angajatorilor.

Angajatorii își exprimă nevoile și cerințele de forță de muncă în cele mai variate modalități: posturi, poziții, câteodată cu ocupația conform COR, și sunt situații în care există și set de competențe și abilități necesare postului / ocupației.

Această varietate de definire a cerințelor de către angajatori face dificilă corelarea ofertei de formare profesională cu cererea angajatorilor, pentru ca este necesară corelarea acestor nevoi, exprimate în termeni diferiți.

Un avantaj pentru a realiza aceste corelări constă în definirea și descrierea calificărilor profesionale cu „finalități”, ale acestora, exprimate în termeni de „rezultate ale învățării”, (LO learning outcomes). Procesul de re-descriere a calificărilor prin SPP și curriculum centrat pe rezultate ale învățării este demarat, și va permite o mai nuanțată corelare a cerințelor, așteptărilor angajatorilor și oferta de formare profesională a școlilor VET.

În anul școlar 2017-2018, numărul elevilor din învățământul profesional la nivel național, a fost de 84.864 de elevi (3.627 clase). La nivelul Regiunii Vest, numărul elevilor din învățământul profesional a fost de 6.301 de elevi (281 clase).

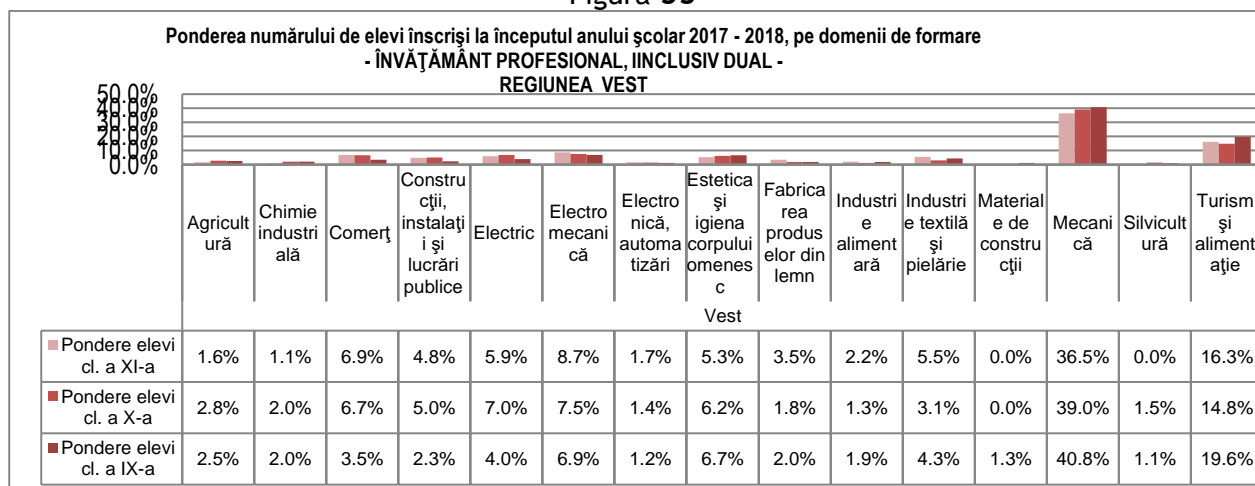
În ceea ce privește oferta prin școală profesională, putem observa că Regiunea Vest are o contribuție cu 7,42% la oferta națională, cu o distribuție dezzechilibrată între județele regiunii (Arad - 1,88%, Caraș-Severin - 1,07%, Hunedoara - 2,07% și Timiș-2,41%)

Această contribuție se află sub valoarea de 8,7% aferentă nivelului de liceu tehnologic, însă este necesar de menționat că oferta de școală profesională este completată de învățământul dual, bine reprezentat la nivelul regiunii (locul 3 la nivel național).

Distribuția ofertei de domenii, este puternic dominată de Mecanică cu ponderea de 36,2% urmat de Turism și alimentație cu 16,4%, pentru ca celelalte calificări să aibă o contribuție cu relevanță mică, statistică.

Graficul vizualizează aceasta distribuție neuniformă, dar bine ancorată cu cererea angajatorilor.

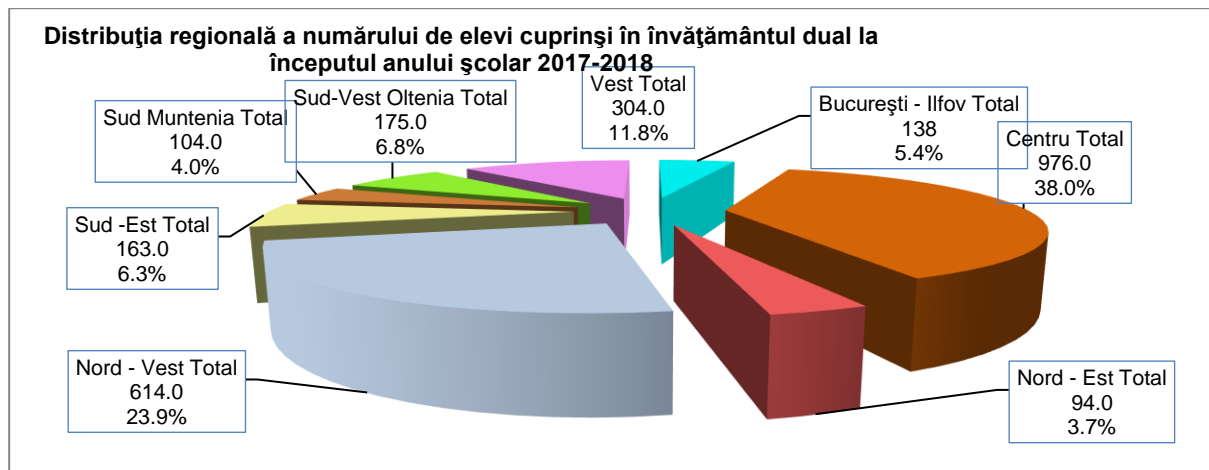
Figura 55

Sursa datelor: ISJ / ISMB

Analiza ofertei aferente învățământului dual, ne oferă următoarea perspectivă:

Figura 56

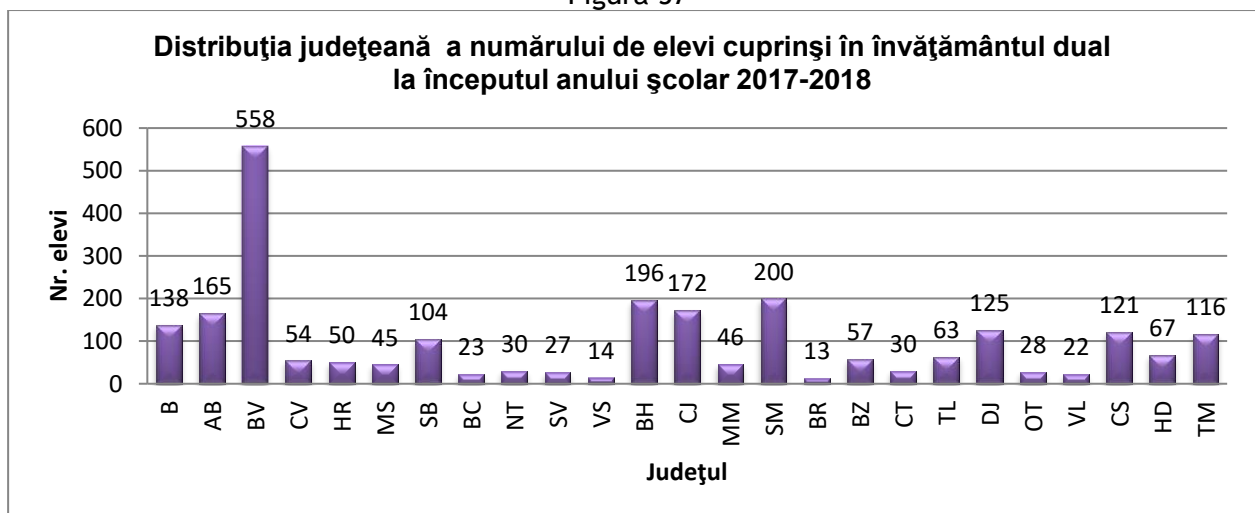
Sursa datelor: ISJ / ISMB

Dacă în ceea ce privește populația regiunii, și implicit și populația școlară, Regiunea Vest se poziționează la sfârșitul clasamentului național, atunci în ceea ce privește oferta pentru învățământ dual, ne aflăm pe locul trei, imediat după Regiunea Centru și Nord-Vest, cu 304 elevi, reprezentând o pondere a 11,8%.

Această diferență în raport cu ponderea populației reflectă pe de o parte cererea și interesul angajatorilor economici din regiune, a unei cereri clare de forță de muncă, chiar un deficit de forță de muncă calificată. Pe de altă parte este un rezultat al interesului recunoscut și al efortului unităților școlare și disponibilitatea acestora pentru actualizarea ofertei, și includerea acestei forme de profesionalizare.

Dacă analizăm distribuția la nivel de județe a acestei oferte, observăm că județele Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș au o ofertă reprezentativă și la nivel național, însă lipsește oferta județului Arad, ceea ce trage media regională în jos. Cauzele acestei lipse se află în principal în promovarea cu întârziere a cadrului legislativ aferent acestei forme de profesionalizare.

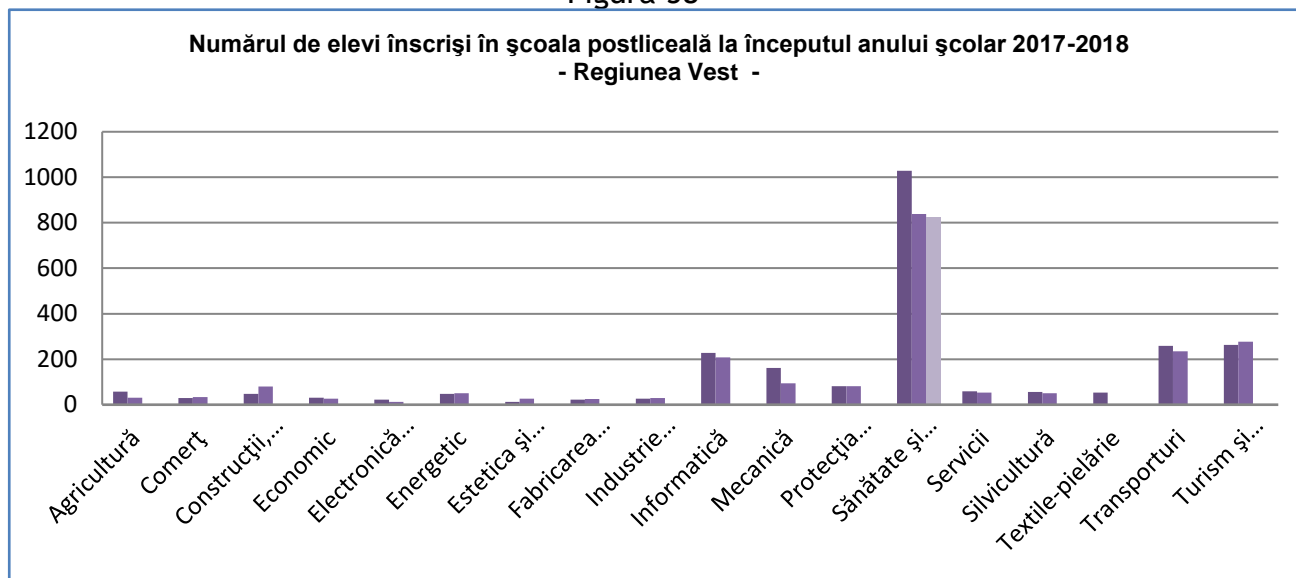
Figura 57

Sursa datelor: ISJ / ISMB

6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT - Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2017-2018⁴²

Figura 58

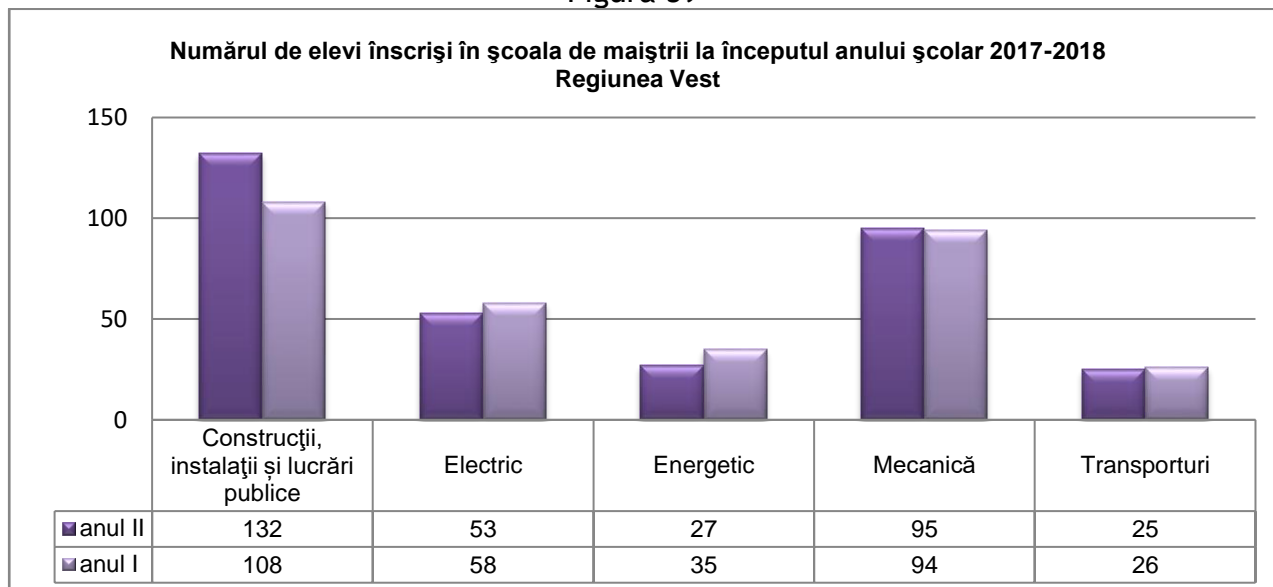
Sura datelor : Inspectoratele Școlare

Oferta existentă la nivelul regiunii arată o distribuție complet dezechilibrată în raport cu domeniile existente, însă situația este foarte similară cu a celorlalte regiuni, ceea ce înseamnă că analiza de politici privind acest sector este necesară să fie făcută la nivel național.

Oferta pentru nivelul școala de maiștrii este redusă la doar cinci calificări, și numeric este deosebit de mică, de exemplu în raport cu capacitatea care a exista la nivelul regiunii pentru această ofertă.

Distribuția și valorile existente cer o analiză serioasă împreună cu angajatorii a acestui fenomen.

Figura 59

Sura datelor : Inspectoratele Școlare

⁴² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „09 Oferta IPT înv. postliceal 2016-2017” - [pentru vizualizare clic aici](#)

6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional⁴³

Pentru anul școlar 2017-2018 au fost înregistrate solicitari ale operatorilor economici pentru învățământ dual, 463 de locuri cu următoarea distribuție pe județele regiunii:

Tabel nr.8

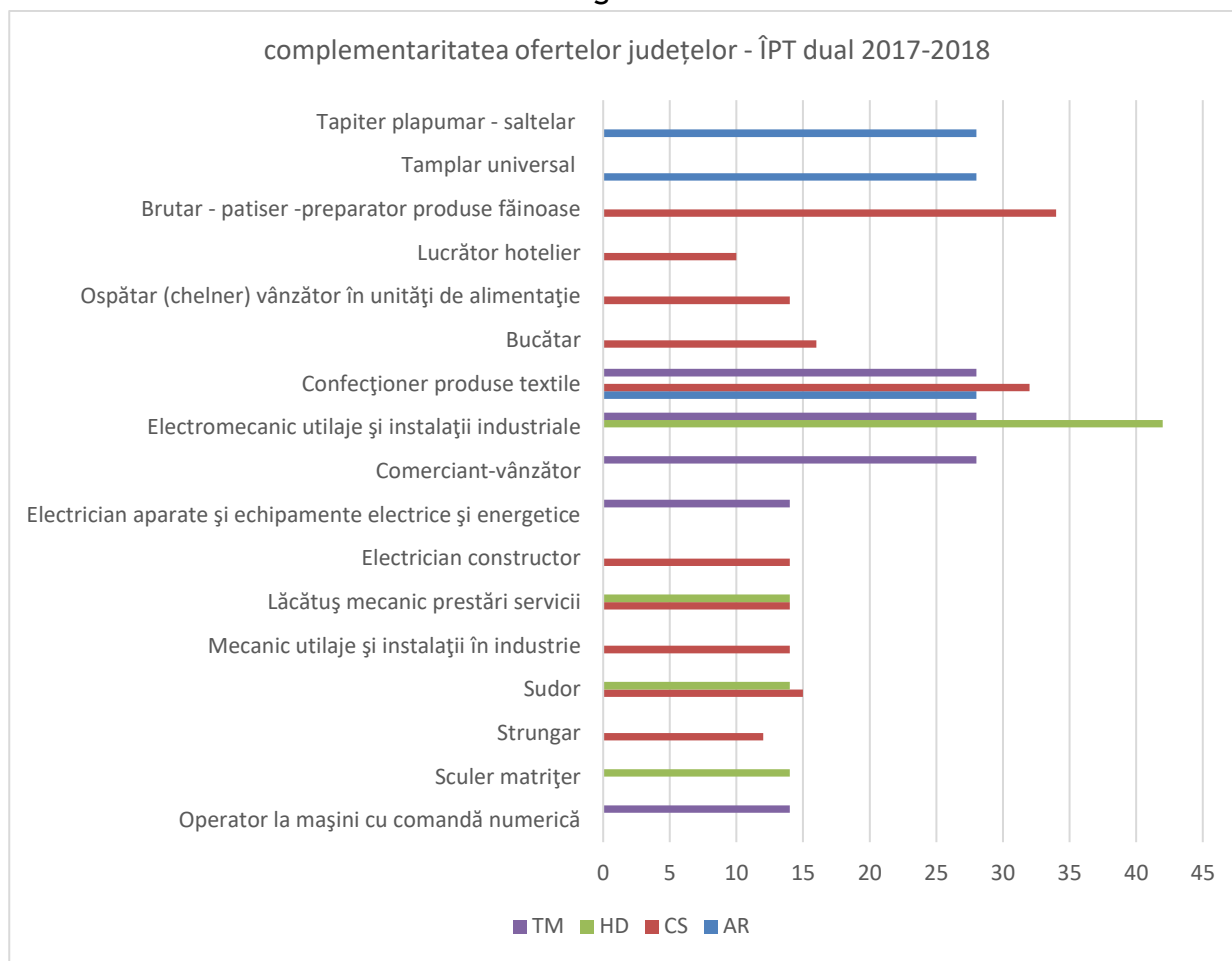
Județul	Total solicitări operatori economici	Total proiect plan de școlarizare	Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici
Arad	84	84	100,0%
Caraș-Severin	161	161	100,0%
Hunedoara	84	84	100,0%
Timiș	134	112	83,6%

Solicitarile operatorilor au fost onorate 100%, cu excepția județului Timiș, cu rata de 83,6%, motivată prin numărul de elevi sub limita normativelor pentru constituirea unei clase.

Din analiza ofertelor centralizate la nivel regional, **se poate observa că există o bună complementaritate** a ofertelor celor patru județe din regiune, existând o singură calificare oferită în trei județe, și alte două calificări oferite în câte două județe; Această complementaritate ar putea sta la baza unei oferte diversificate la nivel regional, dacă ar fi asigurată mobilitatea elevilor într-regional, pentru dobândirea unei calificări; dacă se vor asigura costurile aferente pentru transport, cazare și masă pentru elevii înscriși în aceste clase, ar fi posibilă opțiunea acestora pentru a urma specializarea dorită și în alt județ, iar pentru acest rezultat este necesară și o foarte bună promovare și vizibilitate a acestor propuneri, împreună cu șansele de angajare la finalizarea studiilor.

⁴³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„10 Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici” - pentru vizualizare clic aici](#)

Figura 60

În ceea ce privește **domeniile de calificare acoperite prin oferta de ÎPT dual**, putem observa că sunt reprezentate 8 domenii, dintre care patru sunt oferte unice într-un singur județ, două sunt oferite în câte doua județe, și alte două domenii prezente în câte trei județe ale regiunii.

Domeniile de calificare reprezentative pentru câte trei județe sunt:

Mecanică - pentru județele Caraș Severin, Hunedoara și Timiș

Industria textilă și pielărie - pentru județele Arad, Caraș Severin și Timiș

Domeniile prezente în oferta a două dintre cele patru județe ale regiunii, sunt:

Electromecanică - pentru județele Hunedoara și Timiș

Electric - pentru județele Caraș Severin și Timiș

Oferte unice la nivelul unui singur județ din regiune:

Industria alimentară - județul Caraș Severin **Turism și alimentație** - județul Caraș Severin

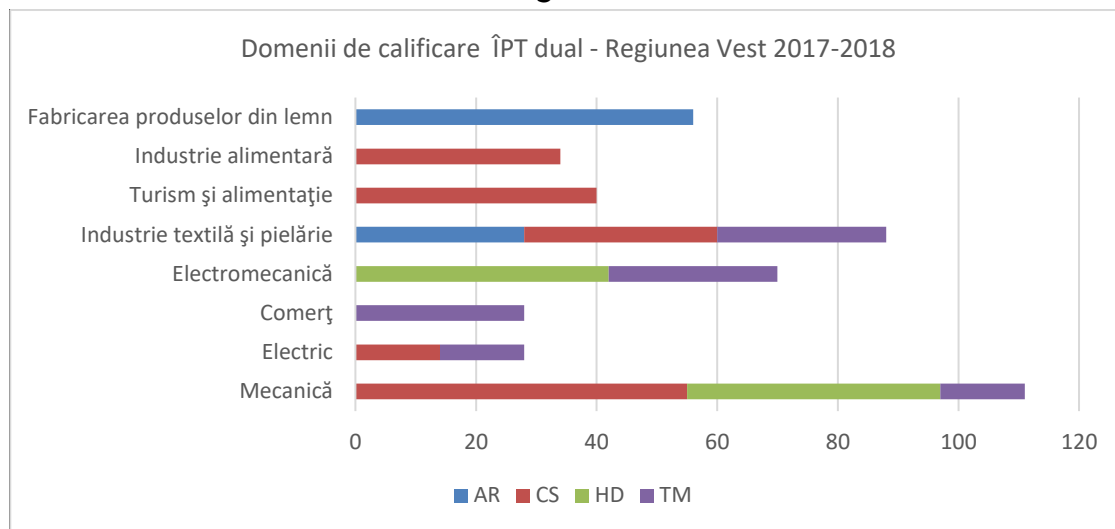
Comerț - județul Timiș

Fabricarea produselor din lemn - județul Arad.

Analiza distribuției ofertelor de ÎPT dual pentru 2017-2018 la nivelul Regiunii Vest, ne arată că avem două județe cu câte doua domenii de calificare prezente în ofertă:
Județul Arad - cu Fabricarea produselor din lemn și Industria textilă și pielărie **având ofertă unică pentru Fabricarea produselor din lemn;**

Județul Hunedoara cu Electromecanică și Mecanică;
Județul Caraș Severin - acoperă cinci domenii de calificare, Industrie alimentară, Turism și alimentație, Industrie textilă și pielărie, Electric și Mecanică, **având ofertă unică pentru Industrie alimentară, Turism și alimentație**

Figura 61

Județul Timiș - acoperă tot cinci domenii, Industrie textilă și pielărie, Electromecanică, Comerț, Electric și Mecanică, **având ofertă unică pentru Comerț.**
Cea mai competitivă ofertă - diversificată, cu domenii unice, și raport ofertă / grupă țintă - se înregistrează pentru județul Caraș Severin.

În următoarea perioadă ar fi de interes regional să fie analizate avantajele competitive ale economiilor locale, în vederea unui acord întra-regional de distribuire a locurilor oferite pentru calificări, răspunzând solicitărilor operatorilor economici și oferind șansa unei calificări relevante pentru elevi.

1.1. Concluzii și recomandări

Recomandăm județelor să facă o analiză în PLAI a capacității la nivelul rețelei școlare pentru a crește gradul de satisfacere a cerințelor angajatorilor mai ales în situațiile cu cereri înregistrate și neaprobate din variate motive.

Având în vedere complementaritatea ofertelor din județele regiunii, considerăm că această caracteristică ar putea sta la baza unei oferte **diversificate la nivel regional, dacă ar fi asigurată mobilitatea elevilor într-regional, pentru dobândirea unei calificări; Recomandăm identificarea soluțiilor reale** pentru asigurarea costurilor aferente pentru transport, cazare și masă pentru elevii înscriși în aceste clase. Astfel ar fi posibilă respectarea opțiunilor acestor elevi pentru a urma specializarea dorită și în alt județ, iar pentru acest rezultat este necesară și o foarte bună promovare și vizibilitate a acestor propuneri, împreună cu șansele de angajare la finalizare a studiilor.

În următoarea perioadă ar fi de interes regional să fie analizate avantajele competitive ale economiilor locale, în vederea unui acord întraregional de distribuire a locurilor oferite pentru calificări, răspunzând solicitărilor operatorilor economici și oferind șansa unei calificări relevante pentru elevi.

6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici⁴⁴

În vederea asigurării unei corespondențe între cerințele angajatorilor și formarea profesională inițială, la nivelul fiecărei unități de învățământ se dezvoltă parteneriate viabile școală-operatorii economici. Toți cei implicați în acest amplu proces au conștientizat necesitatea realizării unui parteneriat colaborativ și durabil, cu implicații directe atât pentru angajatori care au nevoie de indivizi motivați, cu aptitudini multiple cât și pentru mediul educațional care trebuie să răspundă standardelor europene.

Învățământul profesional se organizează pe baza unui contract cadru între unitățile de învățământ și operatorii economici, prin care se stabilesc obligațiile privind:

- organizarea și desfășurarea procesului de formare pentru obținerea calificării profesionale a elevilor și a stagiilor de pregătire practică;
- proiectarea curriculumului în dezvoltare locală;
- asigurarea condițiilor tehnice și a resursei umane necesare pregătirii practice a elevilor din învățământul profesional;
- asigurarea condițiilor tehnice și a resursei umane necesare pentru organizarea și desfășurarea examenului de certificare a calificării profesionale a elevilor;

Datele statistice privind situația parteneriatului cu operatorii economici pentru formarea profesională inițială prin învățământ profesional, an școlar 2017-2018, arată că, la nivel național s-au încheiat 4.749 contracte. Pe primul loc se situează Regiunea Nord-Est cu 986 contracte urmată de Regiunea Centru cu 945 contracte. Pentru învățământul profesional cu durata de 3 ani au fost încheiate 438 de contracte la nivelul Regiunii Vest

Figura 62

Sursa datelor: Inspectoratele școlare

Pe domenii de formare profesională cele mai multe contracte s-au încheiat cu operatorii economici din domeniul Mecanică (1.991 contracte) din care 1.003 contracte pentru calificarea Mecanic auto și 237 contracte - Tinichigiu vopsitor auto, iar la mare distanță urmează domeniul Turism și alimentație (968 contracte) din care 502 contracte

⁴⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „11 Parteneriatul cu operatori economici” - [pentru vizualizare clic aici](#)

pentru calificarea Ospătar (chelner) în unități de alimentație - 497 contracte, Bucătar - 293 contracte, și Construcții, instalații și lucrări publice (269 contracte). Cele mai puține contracte încheiate sunt înregistrate în domeniile Materiale de construcții (1 contract), Tehnici poligrafice (3 contracte) și Silvicultură (12 contracte).

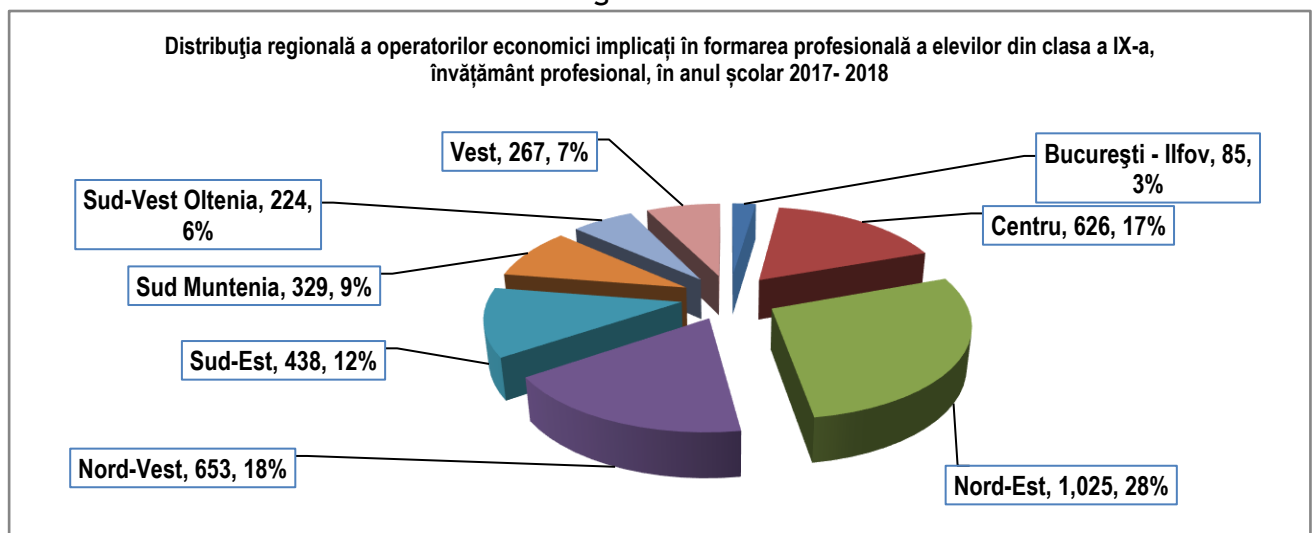
La nivelul Regiunii Vest interesul operatorilor economici este deosebit de mare pentru forța de muncă cu competențe specifice, având în vedere și rata scăzută a somajului, practic lipsa forței de muncă accesibile, fără deprinderile necesare. Din date analizate rezultă că există o categorie de domenii în care avem un număr semnificativ de operatori economici care solicită școlarizare și implicit sunt potențiale locuri de muncă, astfel:

-cu oferta consistentă la nivel regional pentru domeniile - Mecanică -182 contracte (41,55%), Turism și alimentație - 116 contracte (26,48%), Electric - 19 contracte (4,34%), Electromecanică -16 contracte (3,65%), Construcții, instalații și lucrări publice -17 contracte (3,88%) și Comerț- 16 contracte (3,65%);

-sub 10 operatori economici solicitanți, ceea ce înseamnă o cerere relativ mică din partea economiei locale - Industrie textilă și pielărie -7 contracte (1,60%), Chimie industrială -6 contracte (1,37%) și Silvicultură - 2 contracte (0,46%).

La nivel național, pentru anul școlar 2017-2018, unitățile IPT au încheiat **parteneriate pentru pregătirea formarea profesională a elevilor din clasa a IX-a, din învățământul profesional**, cu un număr de 3.647 operatori economici. Cele mai multe contracte. Pe primul loc se situează Regiunea Nord-Est cu 1.025 (28%) contracte urmată de Regiunea Nord-Vest cu 635 contracte (17%) și Regiunea Centru cu 626 contracte (16%). Pentru învățământul profesional cu durata de 3 ani, clasa a IX-a au fost încheiate 267 de contracte (7%) la nivelul Regiunii Vest.

Figura 63

Sursa datelor: ISJ / ISMB

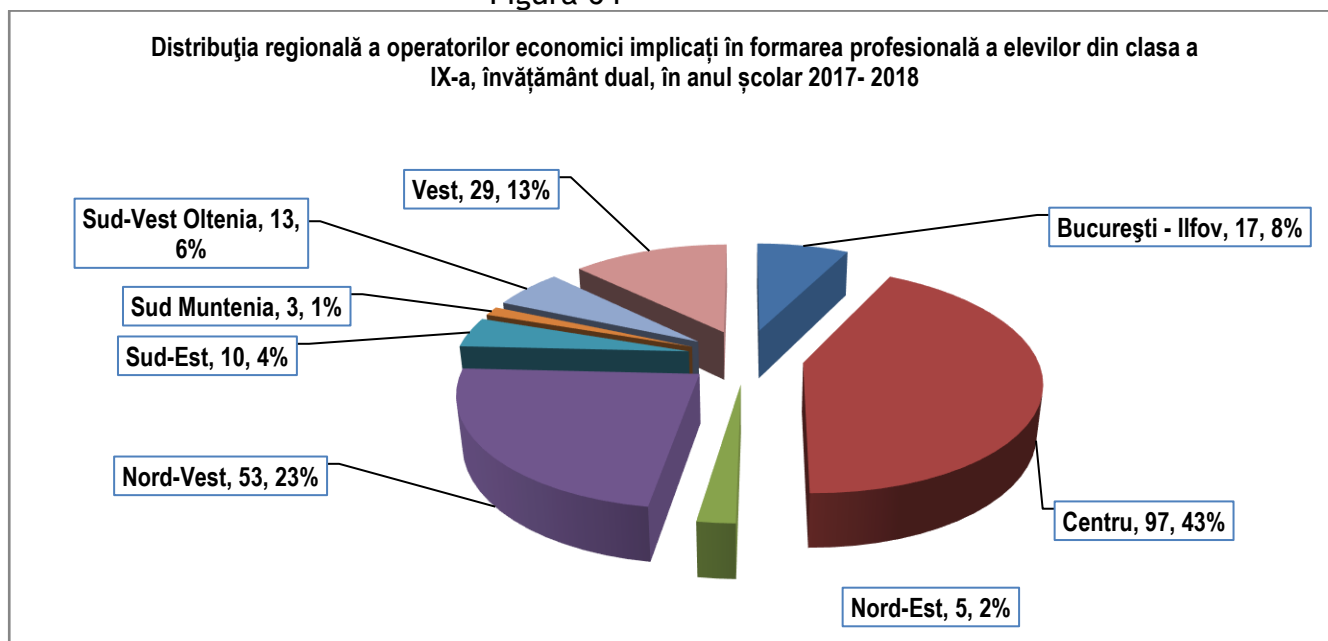
În fiecare județ al regiunii, au fost încheiate contracte cu operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor din clasa a IX-a, din învățământul profesional, în anul școlar 2017- 2018 astfel: județul Arad - s-au semnat 65 contracte (1,78%); în județul Caraș Severin s-au semnat 37 contracte (1,01%); județul Hunedoara - au semnat 81 contracte (2,22%); județul Timiș s-au semnat 84 de acorduri de cooperare pentru instruire practică cu operatori economici (2,30%).

Din anul școlar 2017-2018 învățământul dual este disponibil pentru elevi. În consecință, în proiectul planului de școlarizare 2017-2018 s-a introdus **învățământul dual** ca formă de organizare a învățământului profesional și tehnic. Cooperarea cu agenții economici este reglementată pentru învățământul dual prin OUG 81/ 2016, și metodologiile aferente. Având în vedere noile condiții de cooperare legiferate specific pentru această formă de calificare, și urmare a procesului de promovare a acestor oportunități pentru agenții economici (începând din iunie 2016, prin consultări ale partenerilor, care s-au concretizat în modificările legislative), pentru anul școlar 2017-2018 a fost implementată noua modalitate de constituire a formațiunilor de studiu. Învățământul dual se dezvoltă la inițiativa operatorilor economici, care își exprimă intenția și disponibilitatea de a asigura condițiile necesare pentru instruire practică de calitate prin adresa de solicitare a unui număr de locuri, pentru un domeniu de calificare și specializarile aferente.

În anul școlar 2017- 2018, la nivel național, s-au implicat 227 de operatori economici în formarea profesională a elevilor din clasa a IX-a, din învățământul dual.

Numărul cel mai mare de operatori economici implicați în formarea profesională a elevilor de clasa a IX-a învățământ dual, s-a înregistrat în Regiunea Centru - 97 agenți economici, urmată de Nord-Vest - 53 agenți economici și Vest - 29 agenți economici.

Figura 64

Sursa datelor: ISJ / ISMB

În anul școlar 2017-2018, pentru clasa a IX-a, învățământ dual au fost înregistrate solicitări din fiecare județ al regiunii, pentru mai multe domenii economice, cele mai relevante pentru dezvoltarea regională, astfel: pe primul loc se situează județul Caraș-Severin - 13 operatori economici (5,73%), urmat de județul Timiș - 10 operatori economici (4,41%). La polul opus se situează județul Arad - 2 operatori economici (0,88%) depășit de județul Hunedoara - 4 agenți economici (1,76%).

6.1.10. Rețeaua unităților școlare IPT⁴⁵

⁴⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „12 Unități IPT 2016-2017” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Rețeaua școlară pentru învățământ profesional și tehnic de stat, la nivel național, numără 988 de unități de învățământ din care 237 în mediul rural.

Distribuția teritorială a rețelei școlare la nivelul Regiunii Vest, în anul școlar 2017-2018, cuprinde 101 de unități de învățământ profesional și tehnic de stat. Din numărul total de unități de învățământ profesional și tehnic de stat, 84 sunt în mediul urban și 17 în mediul rural.

În județul Arad funcționează cel mai mare număr de unități de învățământ profesional și tehnic de stat -29, din care 6 sunt în mediul rural.

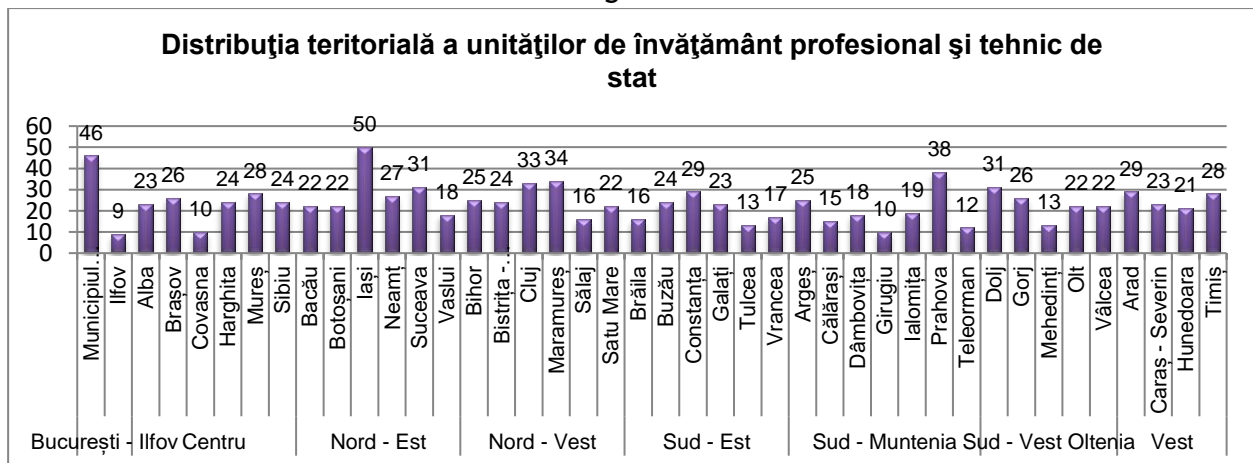
Rețeaua județului Caraș-Severin este formată din 23 de unități de învățământ profesional și tehnic de stat, din care 6 în mediul rural.

În județul Hunedoara rețeaua IPT este formată din 21 de unități școlare din care 2 în mediul rural.

În județul Timiș în rețeaua școlară sunt cuprinse 28 unități IPT, din care 3 în mediul rural.

O analiză interjudețeană va arăta că sunt județe în care această ofertă se concentrează puternic la nivelul reședinței de județ, ceea ce trebuie luat în considerare în analiza accesului la educație și formare profesională.

Figura 65

6.1.11. Ierarhizarea unităților IPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi⁴⁶

6.1.12. Resursele umane din ÎPT⁴⁷

Evoluția numărului personalului didactic din învățământul profesional și tehnic

La nivel național, în perioada ultimilor șase ani școlari, personalul didactic din învățământul profesional și tehnic a înregistrat o scădere cu 5.312 personal didactic de la 32.439 persoane în 2011-2012 la 27.127 persoane în 2016-2017. Pe categorii de angajați, s-au înregistrat scăderi ale efectivelor (cu 5.454 persoane) în cazul personalului didactic calificat, iar în cazul personalului necalificat s-au înregistrat creșteri de efective (cu 142 angajați).

Pe niveluri de învățământ scăderea sau creșterea efectivelor personalului didactic din învățământul profesional și tehnic se corelează cu tendințele efectivelor de elevi. Cele mai importante scăderi (și singurele) s-au înregistrat în învățământul liceal tehnologic:

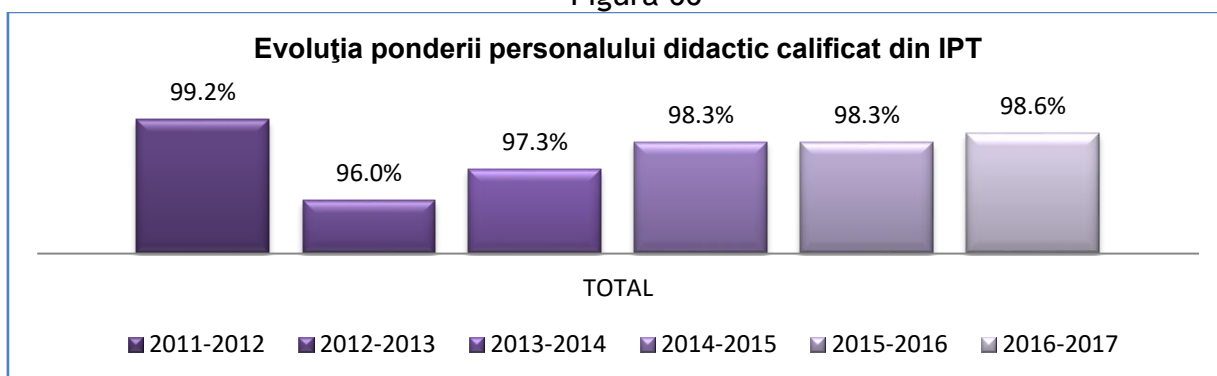
⁴⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „13 Ierarhizare școli” - [pentru vizualizare clic aici](#)

⁴⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „14 Resurse umane” - [pentru vizualizare clic aici](#)

5.951 persoane. La nivelul învățământului profesional se înregistrează o creștere a personalului (cu 618 persoane) iar în învățământul postliceal creșterea este numai de 21 persoane.

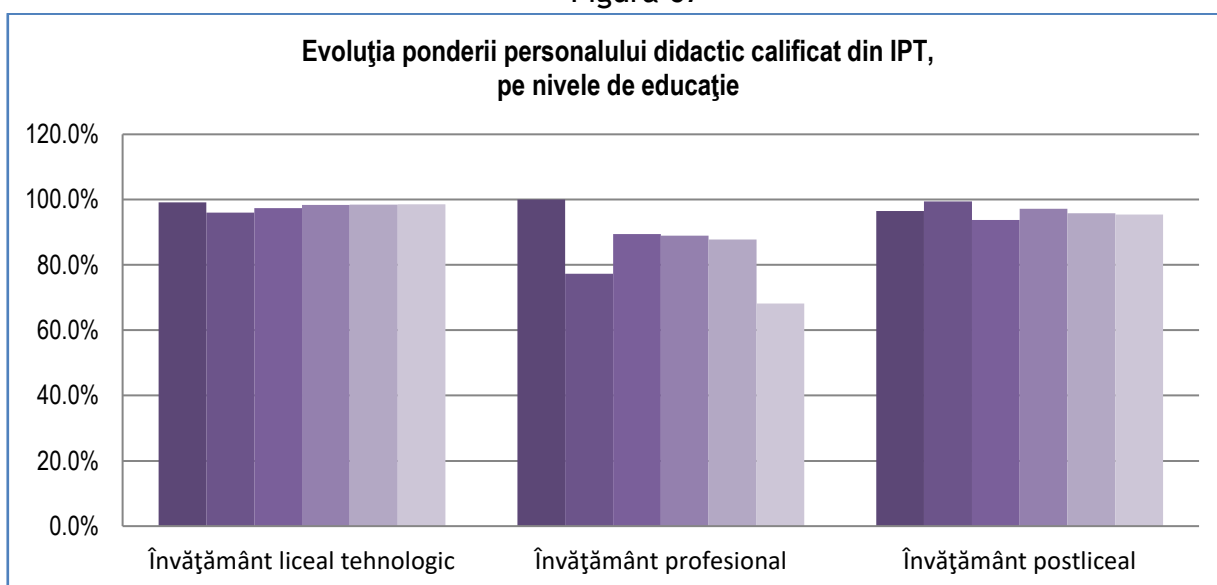
Gradul de acoperire cu personal calificat în învățământul profesional și tehnic este cuprins între 99,2% (2011-2012) și 96,0% (2012-2013). Se constată în continuare o creștere în ceea ce privește acoperirea cu personal calificat a posturilor: 97,5% în 2016-2017 față de 96,0% în 2012-2013.

Figura 66

Sursa datelor: INS

Figura 67

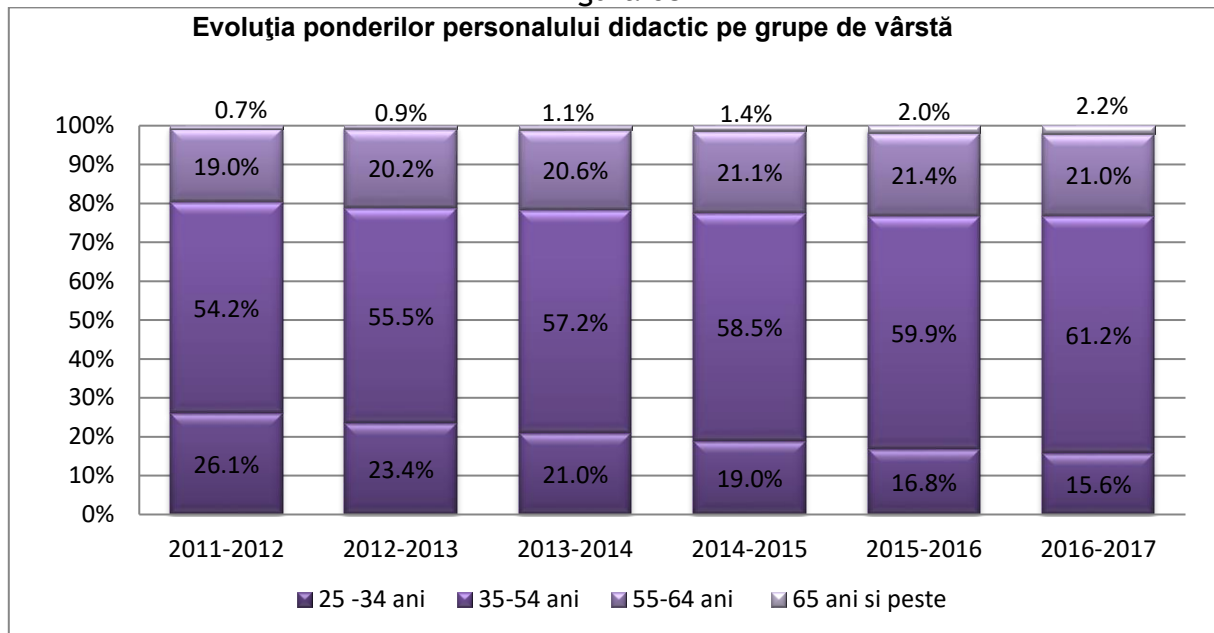
În ceea ce privește personalul din IPT, nivelul de calificare al acestora este foarte bun, însă analizând datele statistice se observă că evoluția ponderii pe grupe de vârstă arată o creștere a celor cuprinși în intervalul de vârstă 35-54 ani și 55-64 ani dar și o creștere a ponderii categoriei 65 de ani și peste.

Pentru această categorie ultimă categorie de vârstă devine o problemă care trebuie să stea în atenția politicilor locale, deoarece cariera profesională în învățământ pierde din atractivitate, ceea ce va avea ca efect fie o lipsa de personal, fie o calitate inferioară a celor care vor opta pentru ocupațiile din acest sector.

Analizele sunt necesar a fi realizate inclusiv pe domenii de calificare, deoarece pentru calificări aferente sectoarelor economice în dezvoltare se va înregistra inclusiv o migrare a resurselor umane tinere către sectorul industrial de stat sau privat.

În perioada analizată, la nivel național, ponderile personalului didactic calificat în învățământul liceal are o evoluție descendentă, de la 99,28% în 2011-2012 la 98,78% în anul 2016-2017. La nivelul Regiunii Vest indicatorul a avut o evoluție ascendentă, cu 0,25 puncte procentuale.

Figura 68

6.1.13. Infrastructura unităților școlare din IPT⁴⁸

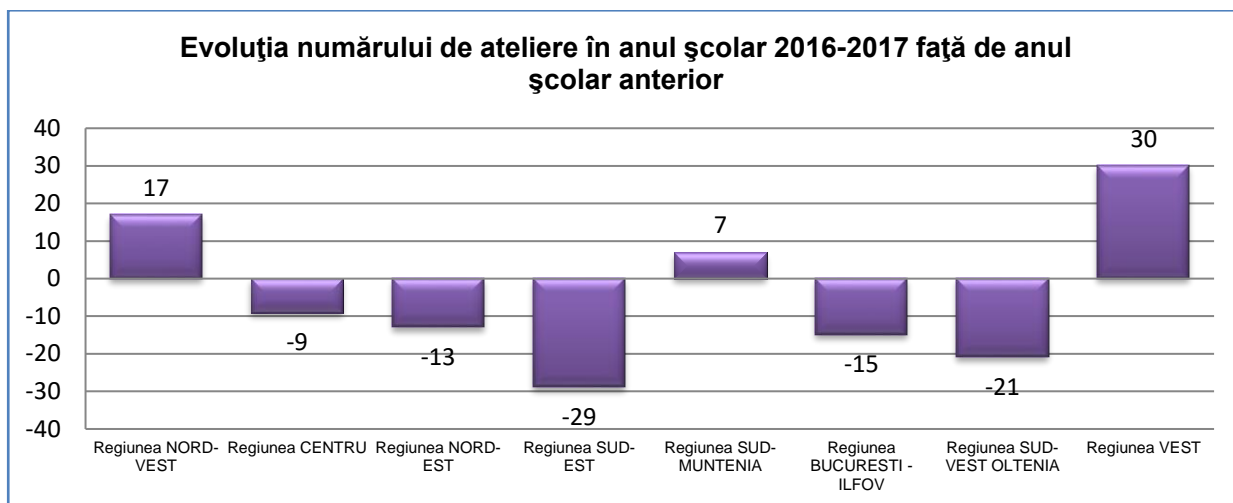
Din analiza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la începutul anului școlar 2016-2017, în unitățile școlare din România funcționează un număr de 8.635 laboratoare cu 109 mai multe laboratoare față de anul 2015-2016.

La nivelul Regiunii Vest, la începutul anului școlar 2016-2017, numărul laboratoarelor este de 1024, cu 44 laboratoare mai multe față de anul școlar anterior, repartizate pe județe astfel: Timiș - 427 laboratoare (cu 49 laboratoare mai multe față de 2015-2016), Arad - 226 laboratoare (cu 1 laborator mai mult față de 2015-2016, Caraș-Severin (cu 8 laboratoare mai puține față de 2015-2016) și Hunedoara (cu 2 laboratoare mai multe față de 2015-2016).

Referitor la numărul de ateliere școlare în învățământul profesional și tehnic, statistica reflectă faptul că la nivel național funcționează un număr de 3.885 ateliere cu 33 de ateliere mai puține față de anul anterior (2015-2016).

Figura 69

⁴⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „15 Baza materială” - [pentru vizualizare clic aici](#)

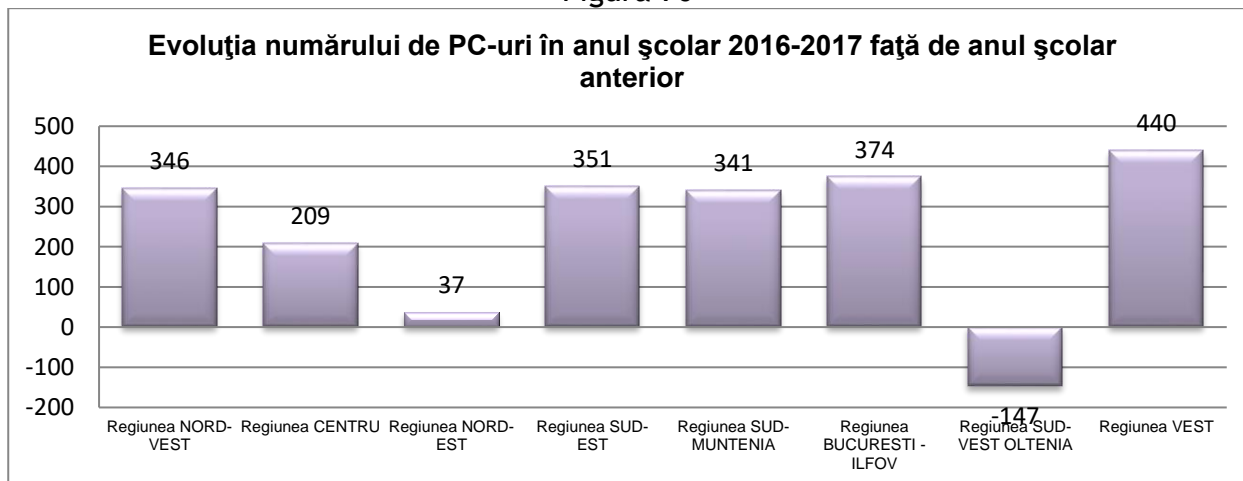
Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO -Online

Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, în ceea ce privește evoluția numărului de ateliere școlare în învățământul liceal, profesional și postliceal în anul școlar 2016-2017 față de anul școlar 2015-2016 situează Regiunea Vest pe primul loc, cu 30 de ateliere.

Dincolo de datele cantitative raportate însă este absolut necesară analiza gradului de doare a acestor ateliere în raport cu cerințele companiilor!

Numărul PC-urilor (Personal Computers) din Regiunea Vest unitățile de învățământ liceal, profesional și postliceal din Regiunea Vest, în anul 2016-2017 sunt în număr de 12.169 bucăți distribuite pe județe astfel: Arad-3144 PC-uri, Caraș-Severin - 1608 PC-uri, Hunedoara - 2735 PC-uri și Timiș - 4682 PC-uri. Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare, în ceea ce privește evoluția numărului de PC-uri în anul școlar 2016-2017 față de anul școlar 2015-2016 situează Regiunea Vest pe primul loc, cu 440 PC-uri.

Figura 70

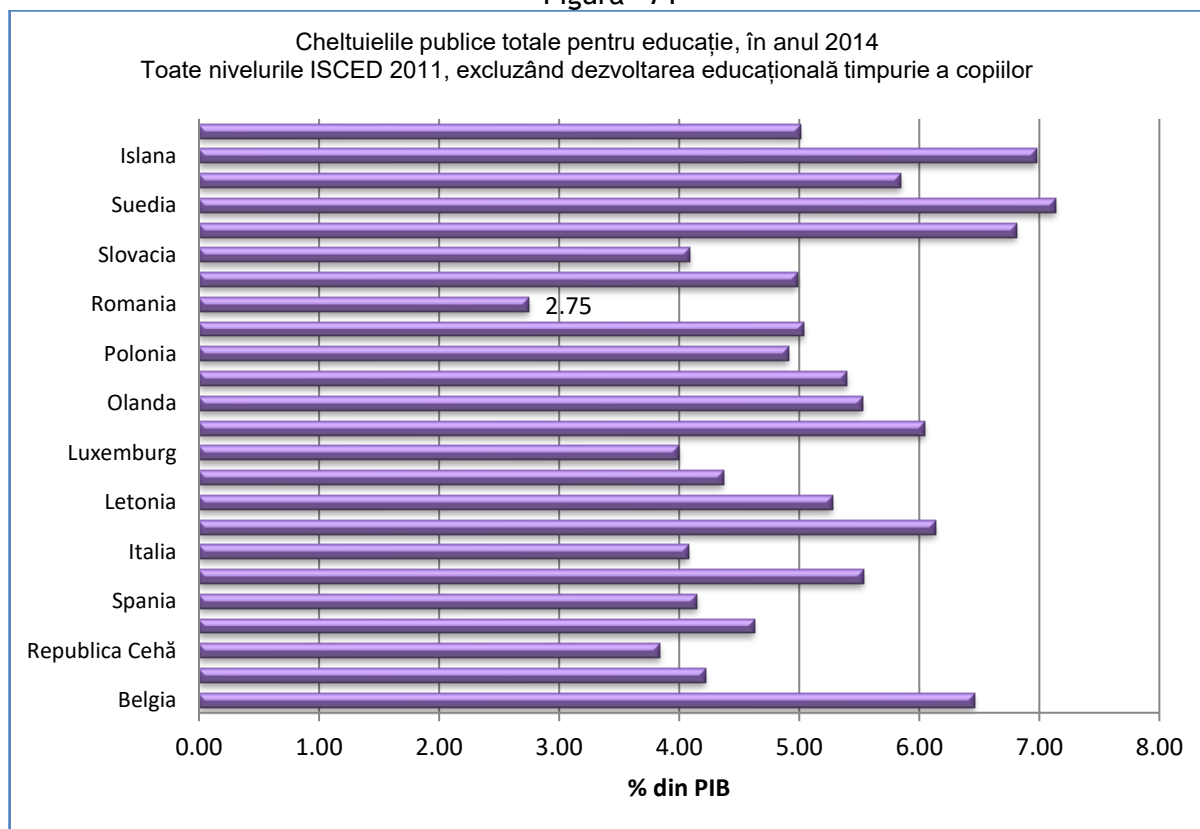

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO -Online

La nivel de județ, în PLAI sunt necesar a fi analizați acești indicatori, pentru a scoate în evidență gradul lor de utilizare, nivelul lor de performanță în raport cu cerințele unei formări de calitate, adecvat nivelului de competitivitate ale companiilor.

6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație⁴⁹

Figura 71

Sursa datelor: Eurostat (educ_uae_fine06)

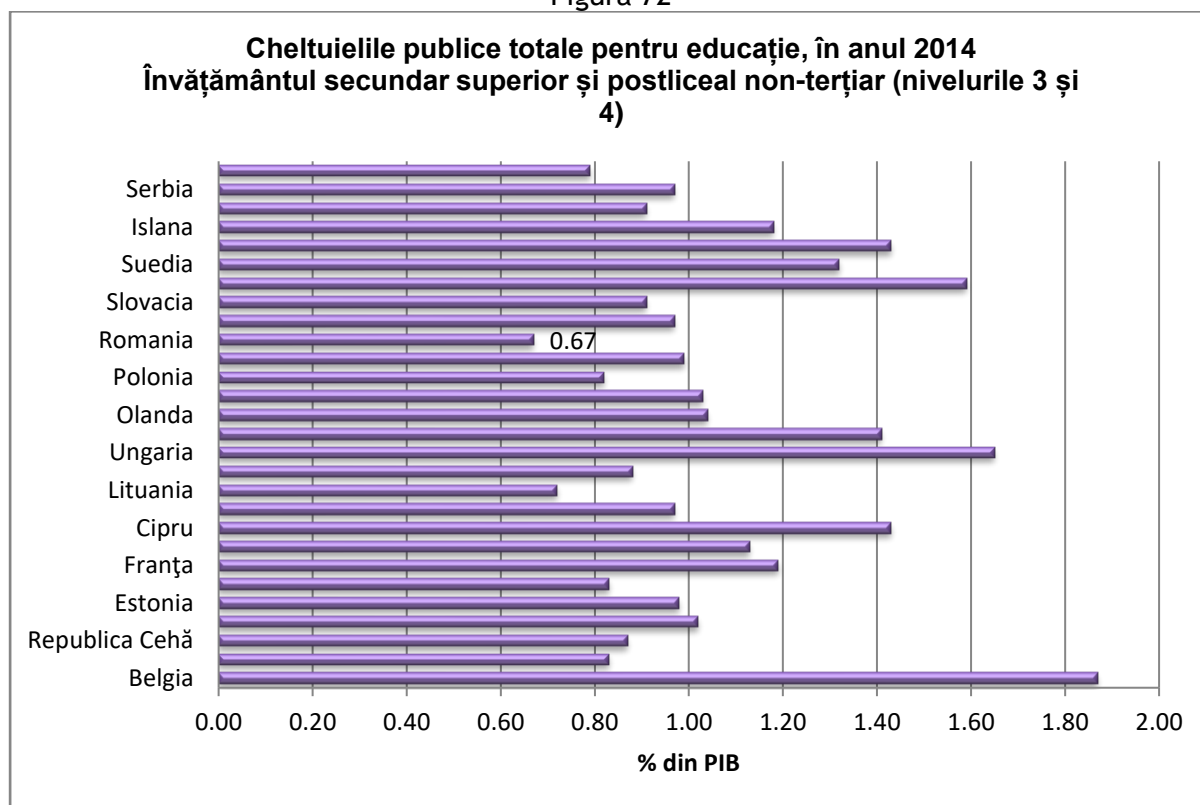
Statisticile publicate de Eurostat arată faptul că România se află pe ultimul loc în Uniunea Europeană și la mare distanță de economiile dezvoltate în ceea ce privește sumele cheltuite pentru educație.

Cheltuielile publice pentru educație, excluzând dezvoltarea educațională timpurie a copiilor au cunoscut o foarte mică creștere, de la 2,64% din PIB la 2,75% din PIB în anii 2012-2014, însă pentru a estima efectul așteptat al acestor investiții este relevant să ne raportăm la nivelul acestora în statele membre ale UE. Nici un alt stat nu are, în anul 2014, nivelul acestor investiții sub 3%, doar Republica Cehă are o valoare de 3,84%, toate celelalte state se găsesc cu valori peste 4%. Cel mai mult din PIB au cheltuit Suedia (7,14%), Islanda (6,98%) și Belgia (6,46%).

Cheltuielile publice, în anul 2014, pentru învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (Nivelurile ISCED 3 și 4), situează România, cu un procent din PIB de 0,67, din nou pe ultimul loc între Statele Uniunii Europene.

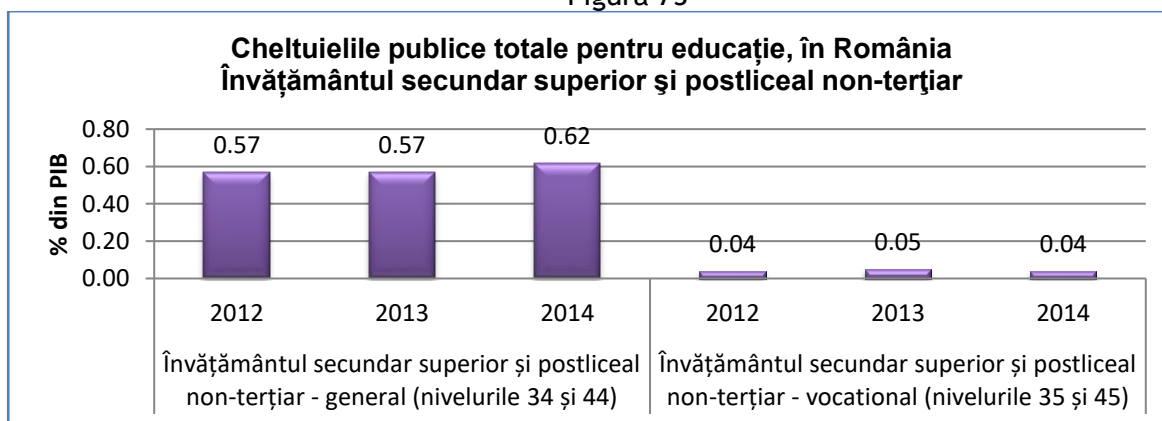
⁴⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „16 Cheltuieli pentru educație” - pentru [vizualizare clic aici](#)

Figura 72

Cheltuielile publice, în România, pentru învățământul secundar superior sunt într-o ușoară creștere, de la 0,57% în 2012 la 0,62% în 2014 din PIB. Ponderea cheltuielilor pentru învățământul secundar superior - vocațional este foarte scăzută cu valori cuprinse între 0,04 % (în 2012 și 2014) și 0,05% în 2013.

Figura 73

6.1.15. Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen

Egalitate de gen - este unul dintre principiile fundamentale care trebuie avute în vedere pentru planificarea conținuturilor și modalităților de consiliere și orientare pentru carieră.

Tendențele demografice evidențiază o creștere a speranței de viață la naștere. Pentru perioada 2005 - 2011 s-a înregistrat o tendință generală de creștere a speranței de viață

la naștere atât pentru bărbați, cât și pentru femei, în concordanță cu tendința generală UE 27. În a doua jumătate a perioadei menționate, s-a înregistrat o tendință de reducere a decalajelor dintre România și UE 27, mai accentuată pentru femei (media de creștere anuală a speranței de viață pentru femei în România este de 0,34 ani, aproape dublă față de media UE 27 de 0,18 ani la aceeași categorie.)

În ceea ce privește tendințele ocupării, în anul 2012, rata de ocupare a populației de 20-64 ani a fost de 63,8% și în creștere cu 1 punct procentual față de anul anterior, dar se afla sub media înregistrată la nivel european de 68,5%(UE 27). Acest indicator avea, ca și în anii anteriori, valori mai ridicate pentru bărbați 71,4%, față de 56,3% pentru femei, creșterea față de anul anterior fiind de 1,5 pp. în rândul bărbaților și de 0,6 pp. pentru femei.

Pe sexe, structura populației ocupate după statutul profesional evidențiază un nivel aproximativ egal pentru statutul de salariat (67,1% bărbați și 67,4% pentru femei), diferențe semnificative se înregistrează pentru celelalte statute ocupaționale, lucrător pe cont propriu și membru al unei societăți agricole sau al unei cooperative (24,3% bărbați și 12,3% femei), lucrător familial neremunerat (7,0% bărbați și 19,5% femei) și patron (1,6% bărbați și 0,8% femei). Nivelul ridicat al femeilor cu statutul de lucrător familial neremunerat evidențiază situație destul de precară pe piața muncii.

Pe niveluri de educație, tendința de scădere a populației ocupate în vârstă de muncă (15 - 64 ani) se manifestă pentru populația cu studii medii (ISCED503 - 4) și pentru populația cu nivel de pregătire scăzut (ISCED 0 - 2), pentru populația cu studii superioare (ISCED 5 - 6) se înregistrează o evoluție pozitivă a ocupării.

Această modificare destruktură poate fi interpretată ca o tendință de îmbunătățire a calității locurilor de muncă.

Tendința de creștere a numărului de femei cu studii superioare a fost mai pronunțată față de cea corespunzătoare bărbaților, deși nu s-au înregistrat diferențe semnificative în privința ratelor de ocupare.

Șomajul înregistrează o creștere accentuată din perioada 2008 - 2010, când rata șomajului s-a majorat cu 1,5 puncte procentuale evidențiază impactul destul de puternic al crizei asupra pieței muncii românești.

Pe sexe, aceasta a fost mai mare în cadrul populației masculine (8,92% în 2002 și 9,0% în 2010), șomajul în rândul populației feminine a avut cel mai mic nivel în anul 2008 (4,7%) și cel mai ridicat nivel (7,7%) în 2002.

Un factor îngrijorător este reprezentat de creșterea numărului de tineri (15 - 24 ani), care nu sunt ocupați, în educație sau formare așa-numiții NEETs fapt care indică dificultăți în tranziția de la sistemul de educație la piața muncii și reprezintă una dintre categoriile cărora ar trebui să li se acorde o atenție deosebită în perioada următoare.

În timp ce în anul 2007, 13,3% (bărbați: 11,6%; femei: 15,1%) din persoanele cu vârsta 15 - 24 de ani aparțineau grupului NEETs, cota acestor persoane a crescut la 16,8% în 2012 (bărbați:15,1%; femei: 18,6%) în scădere cu 0,8 pp. față de anul precedent, dar peste media europeană (13,2% valoare provizorie pentru 2012).

Programul Național de Reformă 2011 - 2013 (PNR) reprezintă platforma - cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și de coeziune socială.

Una dintre direcțiile de acțiune adoptate de România în acest document, fundamentată în scopul susținerii atingerii țintei de ocupare naționale (70% rata de ocupare în anul 2020 pentru grupa de vârstă 20 - 64 ani) asumate ca urmare a obiectivelor globale

⁵⁰ ISCED - International Standard Classification of Education - standardul de clasificare educațional instituit de UNESCO

prevăzute în Strategia Europa 2020, se referă la creșterea calității ocupării persoanelor rezidente în mediul rural, a tinerilor și femeilor. Aceasta are în vedere: 1. Creșterea competitivității sectorului agricol și asigurarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale 2. Integrarea pe piața muncii a tinerilor și a femeilor

Una dintre principalele provocări cu impact asupra pieței muncii în perspectiva anului 2020 o constituie din perspectiva participării pe piața muncii: ponderea ridicată a populației ocupate în agricultură și nivelul mai scăzut de participare pe piața muncii în rândul femeilor în comparație cu cel al bărbaților.

În conformitate cu Monitorul performanței ocupării forței de muncă (EPM)⁵¹, document utilizat pentru identificarea principalelor provocări existente la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivelul fiecărui stat membru în parte, printre provocările specifice pieței muncii din România identificate se află:

- rata de ocupare redusă a femeilor, decalaj mare între femei și bărbați în ceea ce privește acest indicator;
- furnizarea insuficientă a facilităților de îngrijire de calitate a copiilor și/sau a persoanelor dependente;
- incidența ridicată a inactivității și a muncii cu timp parțial involuntare (involuntary part-time employment);

Unul dintre obiectivele Strategiei pentru Ocuparea forței de muncă 2014-2020 vizează îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, cuprinzând următoarele direcții de acțiune:

1. Reducerea ocupării în agricultura de subzistență și facilitarea relocării acestei resurse umane către activități non-agricole.
2. Creșterea participării femeilor pe piața muncii, inclusiv prin măsuri suport de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie.
3. Creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii

prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.

În România, proporția forței de muncă active în agricultură este cea mai mare din UE (aproximativ 30%), o mare parte activând în agricultura de subzistență și de semisubzistență, în contextul în care contribuția acestui sector la PIB este de doar 7%, iar productivitatea per persoană reprezintă 25% din media națională. Serviciile subdezvoltate din zonele rurale și calitatea slabă a infrastructurii împiedică dezvoltarea altor activități economice și, implicit, crearea de oportunități de angajare alternative. În contextul în care una dintre condițiile fundamentale pentru atingerea convergenței reale este reducerea ponderii agriculturii în economia națională, documentul strategic propune o serie de măsuri menite să îmbunătățească structura ocupațională: dezvoltarea de scheme de garanții pentru persoanele defavorizate din mediul rural, sprijinirea activităților de antreprenariat, în special pentru tineri, acordarea de facilități fiscale întreprinzătorilor care demarează afaceri în mediul rural în sectoarele secundar și terțiar și celor care creează locuri de muncă adresate grupurilor dezavantajate, precum și dezvoltarea de scheme de garantare pentru beneficiarii Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Pe de altă parte, dat fiind faptul că aproximativ 28% din forța de muncă din agricultură este sub 35 de ani, are niveluri reduse de educație și calificare și, în consecință, posibilități reduse de adaptare la cerințele pieței muncii, susținerea investițiilor în dezvoltarea programelor de orientare și formare profesională poate contribui la

⁵¹ EPM se bazează pe informațiile furnizate de Cadrul Comun de Evaluare (JAF), care reprezintă un sistem de evaluare bazat pe indicatori, elaborat de către Comitetul de Ocupare (EMCO) în colaborare cu Comitetul de Protecție Socială (SPC) și Comisia Europeană și care acoperă arii generale și specifice de politică aflate sub umbrela Orientărilor Integrate în domeniul Ocupării forței de muncă.

creșterea nivelului de competențe ale forței de muncă. Modernizarea infrastructurii zonelor rurale și înființarea de unități/ instituții de învățământ și centre de formare profesională, precum și furnizarea de programe integrate pentru facilitarea mobilității ocupaționale și geografice a persoanelor inactive din mediul rural sunt măsuri imperios necesare ce contribuie la creșterea coeziunii sociale, facilitând tranziția de la activitatea de semisubzistență la o activitate care generează un venit constant. Aceste măsuri pot concura la o mai bună exploatare a potențialului sectorului agro-alimentar, sporindu-i rolul de motor al creșterii economice sustenabile, competitive și incluzive. Confruntându-ne cu perspectiva scăderii populației în vârstă de muncă, creșterea ratei ocupării femeilor apare ca fiind esențială pentru atingerea obiectivului național în materie de ocupare a forței de muncă stabilit în contextul Strategiei Europa 2020.

Înregistrând o rată de ocupare cu 15 % mai mică decât a bărbaților în anul 2012, femeile se situează într-o poziție vulnerabilă pe piața muncii din România, generată de factori care vizează nivelul educațional, perioade de întrerupere a carierei (nașterea unui copil, concediu de maternitate) în care se pierd oportunități de formare profesională în vederea adaptării la cerințele de competențe de pe piața muncii, insuficiența dezvoltare a facilităților de creștere și îngrijire a copiilor sau a altor persoane dependente și prețul inaccesibil al multora dintre cele existente pentru a permite o bună conciliere a vieții profesionale cu cea de familie. Pe de altă parte, angajatorii au atitudini preconcepute privind femeile, pe care le consideră forța de muncă inferioară cu productivitate redusă, performanța lor fiind întreruptă de maternitate.

Acțiunile propuse de strategie și orientate către sprijinirea femeilor pentru revenirea pe piața muncii și reintegrarea profesională, inclusiv prin promovarea antreprenoriatului și a programelor de tip “a doua șansă” pentru dobândirea de competențe și calificări cerute pe piața muncii. Dezvoltarea infrastructurii pentru a asigura facilități de îngrijirea copiilor și a serviciilor suport pentru îngrijirea membrilor de familie dependenți, activitățile de conștientizare cu privire la flexibilizarea timpului de lucru și diferența salarială între femei și bărbați, precum și cele legate de combaterea stereotipurilor de gen sunt menite să stimuleze participarea acestei categorii pe piața muncii. Dat fiind deficitul general de locuri de muncă, grupurile confruntate cu dezavantaje speciale sunt cele mai afectate. Pe lângă competențele inadecvate, atitudinile ostile și normele sociale, condițiile de muncă excesiv de rigide și accesul dificil la informații reprezintă obstacole în calea găsirii unui loc de muncă, având impact negativ asupra participării grupurilor dezavantajate la piața muncii și a standardului lor de viață. În acest context, Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2014-2020 propune acțiuni care vor viza: acordarea de facilități fiscale angajatorilor în vederea stimulării incluziunii pe piața muncii a persoanelor vulnerabile concomitent cu sprijinirea acestora pentru a facilita un acces mai ușor la mediul fizic, informațional și comunicațional, în scopul asigurării protecției, sănătății și securității la locul de muncă, precum și stimularea economiei sociale și a antreprenoriatului social. Asigurarea serviciilor suport pentru persoanele vulnerabile aflate în căutarea unui loc de muncă reprezintă modele de dezvoltare alternativă ce pot contribui semnificativ la promovarea coeziunii sociale, la dezvoltarea locală sustenabilă și nu în ultimul rând, la dezvoltarea unei economii incluzive.

AJO FM au în atribuții asigurarea de servicii specializate de Informare și consilierea profesională, „acordate în mod gratuit persoanelor în căutarea unui loc de muncă, acoperind:

- Furnizarea de informații privind piața muncii și evoluția ocupațiilor
- Profilarea și încadrarea în nivelul de ocupabilitate : ușor ocupabil, mediu ocupabil, greu ocupabil și foarte greu ocupabil
- Dezvoltarea abilității și încrederii în sine a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în vederea luării de către acestea a deciziei privind propria carieră

-Instruirea în metode și tehnici de căutare a unui loc de muncă
-Îndrumarea pe parcursul procesului de integrare socioprofesională la noul loc de muncă.

Prin desfășurarea acestor activități se urmărește obținerea următoarelor rezultate: Creșterea stimei față de sine; Optimizarea comportamentului și acțiunilor individului în scopul (re)integrării socioprofesionale; Conștientizarea necesității unei pregătiri profesionale continue, nu doar pentru păstrarea locului de muncă, ci mai ales în scopul unei ascensiuni profesionale; Determinarea clienților de a deveni activi pe piața forței de muncă (instruirea în tehnici de căutare a unui loc de muncă),,

6.2. Indicatori de proces

6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație. Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Aceste structuri sunt:

- la nivel regional: Consorțiul Regional (CR) - ca structură partenerială consultativă în sprijinul Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic și al Inspectoratelor Școlare;
- la nivel local (județean): Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) - ca structură partenerială consultativă în sprijinul Inspectoratelor Școlare;
- la nivelul unităților de învățământ: Consiliile de administrație/Consiliile profesionale
- la nivel național: Comitetele sectoriale.

Principalele atribuții ale structurilor menționate, în procesul de planificare a ofertei educaționale, sunt următoarele:

- Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea Standardelor de Pregătire Profesională.
- Consoțiul Regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea/actualizarea Planului regional de acțiune pentru învățământ (PRAI), cu integrarea componentei privind contribuția specifică a învățământului superior la dezvoltarea regională;
- CLDPS: corelarea ofertei educaționale din învățământul profesional și tehnic cu comanda socială și cu nevoile de dezvoltare personală și profesională a beneficiarilor pregătirii profesionale; elaborarea/actualizarea Planului local de acțiune pentru învățământ (PLAI); analizarea și avizarea propunerilor prezentate de inspectoratul școlar privind proiectele planurilor de școlarizare pentru învățământul profesional și tehnic din județ;
- Consiliile de administrație/Consiliile profesionale: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de Acțiune a Școlii (PAS)

În cadrul programului multianual Phare TVET și ulterior acestuia, Consorțiile Regionale și Comitetele Locale au fost antrenate în elaborarea, respectiv actualizarea anuală a documentelor de planificare strategică pe termen lung la nivel regional (PRAI) și local

(PLAI), pe baza cărora la nivelul fiecărei școli din program au fost elaborate planuri școlare de acțiune (PAS)

La nivelul unităților școlare, principalul instrument de planificare strategică pe baza analizei mediului intern (autoevaluare) și extern este concretizat prin Planurile de acțiune ale școlilor (PAS) Școlile cuprinse în programul Phare TVET au beneficiat de formare și asistență pentru elaborarea PAS și în raport cu PRAI și PLAI. Începând cu anul școlar 2006-2007 s-a generalizat elaborarea Planurilor de acțiune ale școlilor (PAS) pentru toate unitățile de învățământ profesional și tehnic.

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale);

- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente/pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung;

- antrenarea agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT;

- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor sociali din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii.

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este curriculum-ul în dezvoltare locală (CDL)-componentă importantă a planului de învățământ, care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi).

6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT

Adoptarea Legii nr. 87/2006 privind asigurarea calității educației a creat cadrul instituțional legal pentru dezvoltarea și implementarea mecanismelor de asigurare a calității în educație, la nivel de sistem și la nivel de furnizor. Au avut loc importante dezvoltări în domeniul normativ, prin extinderea cadrului legislativ și în cel operațional, prin crearea unor instrumente în domeniul evaluării și asigurării calității.

Asigurarea calității reprezintă condiția de optimizare și de dezvoltare a ofertei furnizorilor de educație sau formare profesională, ca răspuns la cerințele beneficiarilor direcți, a angajatorilor și a societății în ansamblul ei.

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic se realizează atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor și se bazează pe Cadrul Național de Asigurare a Calității (CNAC) și pe standardele de autorizare provizorie, de acreditare, de evaluare și de referință, respectiv metodologia de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație.

Procesele de autorizare și acreditare pentru fiecare program de calificare profesională, precum și evaluarea externă periodică a calității educației și formării profesionale oferite de școli sunt coordonate de ARACIP.

Metodologia asigurării calității educației precizează că asigurarea calității educației este centrată preponderent pe rezultatele învățării. Rezultatele învățării sunt exprimate în termeni de cunoștințe, competențe, valori și atitudini care se obțin prin parcurgerea și finalizarea unui nivel de învățământ sau program de studii.

Implementarea sistemului de asigurare a calității în ÎPT furnizează pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii) un set de indicatori standard (benchmark) care facilitează decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă.

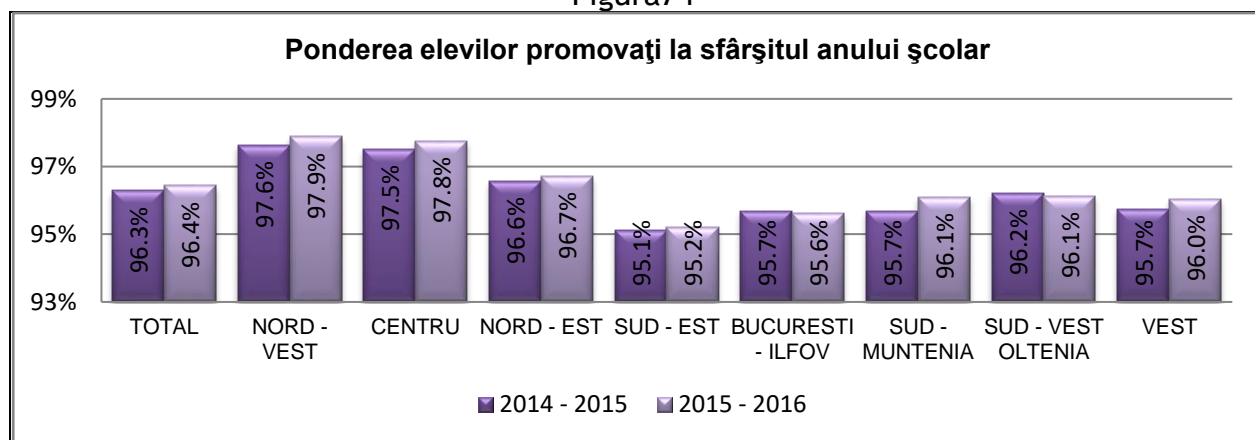
Conducând la creșterea transparenței față de beneficiari, mecanismele de asigurare a calității vor avea un impact decisiv în motivarea și implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire..

6.2.3. Situația școlară a elevilor din IPT la sfârșitul anului școlar⁵²

Indicatorul privind situația școlară a elevilor la sfârșitul anului școlar este important de analizat, din perspectiva și în corelație cu fenomenul de părăsire a școlii.

Analiza rezultatelor elevilor privind promovabilitatea în învățământul liceal, la sfârșitul anului școlar 2015-2016, scoate în evidență faptul că Regiunea Vest ocupă locul cinci cu un procent de promovabilitate între regiuni de 96,0%, devansând doar Regiunea Sud-Est (95,2%) și București-Ilfov (95,6%). Doi ani consecutivi, Regiunea Nord-Vest ocupă primul loc la nivel național având cel mai mare procent de promovabilitate între regiuni 97,6% în anul școlar 2014-2015 și 97,9 % în anul școlar 2015-2016. Media la nivel național, în 2015-2016 a fost de 96,4%

Figura74

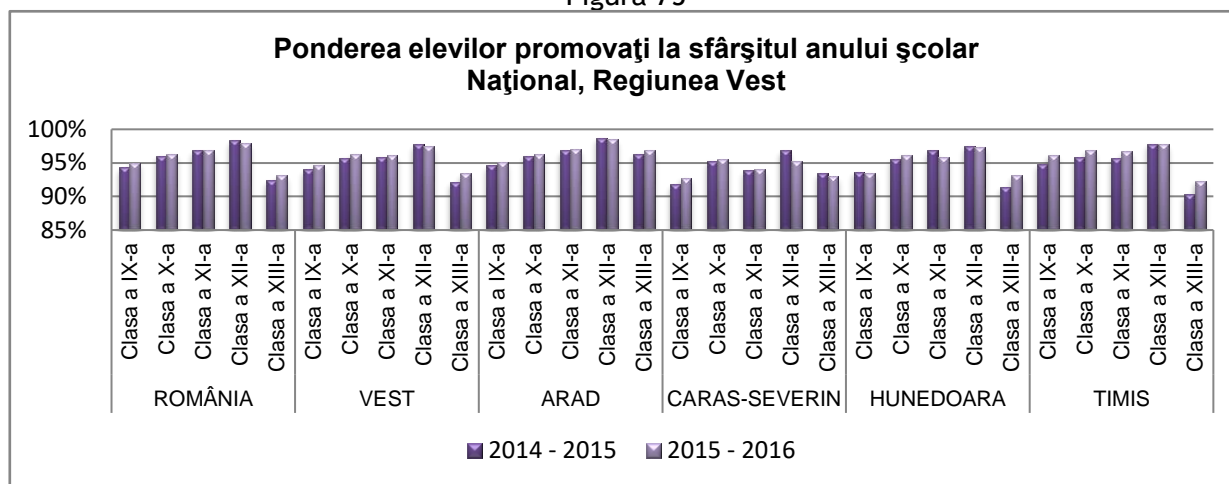
Sursa datelor: INS - “Învățământul liceal - sfârșitul anului școlar”, edițiile 2016 și 2017

Din analiza la nivelul județelor Regiunii Vest, se observă că, în anul școlar 2015-2016, județul Arad a avut cea mai mare rată de promovabilitate de 96,8% fiind urmat la o foarte mică diferență de județul Timiș cu 96,7%.

Din analiza pe cele patru clase de liceu privind promovabilitatea se poate observa că în fiecare județ al regiunii rata de promovare în clasa a XII-a este semnificativ mai mare decât cea pentru clasa a IX-a; După clasa a IX-a se înregistrează „pierderi”, raportate ca nepromovare de 6% la nivelul regiunii, și chiar 9% pentru județul Caras-Severin. Aceste valori sunt semnale și cer analize concrete la nivelul elevilor care încep studiile în clasa a IX-a, posibil cu deciziile luate pentru forma de educație fără o informare completă și corelată cu aspirațiile lor, cu potențialul lor, cu cerințele diferitelor forme de școlarizare.

⁵² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „17 Liceal sf de an 2014 2015” - [pentru vizualizare clic aici](#) ; „18 Profesional sf de an 2014 2015” - [pentru vizualizare clic aici](#); „ 19 Postliceal sf de an 2014 2015” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Figura 75

Sursa datelor: INS - "Învățământul liceal - sfârșitul anului școlar", edițiile 2016 și 2017

Nu trebuie uitat faptul că clasa a IX-a este parte a învățământului obligatoriu, deci reorientarea acestor tineri pentru finalizarea studiilor ar fi necesar să fie printre preocupările decidenților. Este de remarcat faptul că acești elevi au posibilitatea de a se înscrie în învățământul dual (până la vârsta de 26 de ani), care ar putea fi o bună soluție pentru continuarea studiilor împreună cu dobândirea unei calificări profesionale relevante pentru piața muncii regionale.

6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere

În procesul de planificare a ofertei educaționale este necesar să se respecte cerințele viitoare ale pieței forței de muncă, corelate cu aspirațiile individuale ale tinerilor. În vederea obținerii unei imagini, cât mai cuprinzătoare despre opțiunile elevilor, la nivelul regiunii se organizează diferite sondaje în rândul elevilor, înaintea marilor momente de decizie a orientării vocaționale. Opțiunile odată cunoscute, pot influența oferta unităților școlare, iar apoi prin activitățile de consiliere și orientare pentru carieră se poate ajunge la o situație în care să fie satisfăcute în cea mai mare măsură dorințele părților implicate în acest proces (piața muncii, angajatorii și elevii ca viitorii angajați).

Pentru a obține rezultate în procesul de formare profesională, pentru a dobândi competențele cerute de agenți, pentru o inserție profesională de succes, este necesar ca fiecare elev să aibă acces la o formare profesională corespunzătoare cu aspirațiile, aptitudinile și condițiile acestuia. Chiar dacă opțiunile globale la regional nu sunt în contradicție cu oferta globală existentă, sunt necesare analize suplimentare pentru a evalua gradul de mulțumire a tinerilor, în raport cu ruta de profesionalizare, domeniul de calificare și unitatea școlară ofertantă. Cu aceste nuanțări va fi posibil să fie identificată acea parte a tinerilor care obligați fiind să-și completeze studiile optează pentru oferte care de la început nu sunt dorite, ceea ce poate fi cel puțin una din cauzele abandonului și a pierderilor înregistrate. Una dintre preocupările celor responsabili cu planificarea educației o constituie ponderea celor nehotărâți. Acești tineri fără o orientare corectă vor opta pentru o rută oarecare, fără să fie motivați, ceea ce înseamnă că pornesc pe un traseu de calificare fără chemare, astfel fără a avea șanse reale pentru o carieră profesională de succes.

Consilierea și orientarea trebuie să se concentreze și pe dezvoltarea abilităților de învățare de-a lungul vieții, iar pregătirea tinerilor pentru o carieră este necesar să se pornească de la paradigma „o primă calificare, va fi urmată de specializări, perfecționări și recalificări pentru mai multe ocupații”, în funcție de cererea în continuă schimbare a pieței.

Recomandările PRAI pentru structura calificărilor la nivelul Regiunii Vest țin cont de toate criteriile existente, pe lângă cererea pieței prognozată, de resursele existente și cele ce vor fi necesar a fi atrase și de aspirațiile tinerilor, pentru a obține un nivel de educație cât mai ridicat.

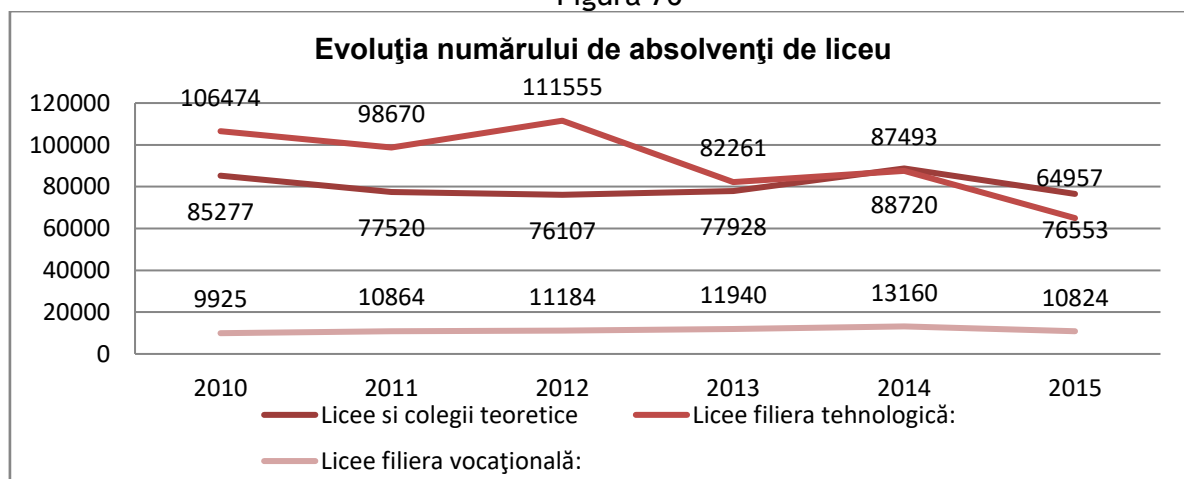
În sprijinul acestora trebuie să intervină resursele formate în domeniul de consiliere și orientare pentru o carieră, al căror număr deși a înregistrat o creștere, poate fi considerat tot insuficient.

6.3. Indicatori de ieșire

6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație⁵³

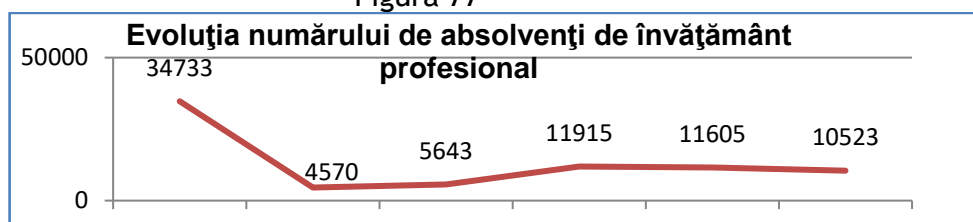
Evoluția numărului de **absolvenți de liceu**, la nivel național, în intervalul 2010-2015, nivel național, indică pentru licee următoarea situație: licee și colegii teoretice o scădere cu 8.724 (de la 85.277 absolvenți la 76.553 absolvenți); licee filieră tehnologică o scădere cu 41.517 (de la 106.474 absolvenți la 64.957 absolvenți); licee filieră vocațională o creștere (de la 9.925 la absolvenți la 10.824 absolvenți)

Figura 76

Evoluția numărului de absolvenți, ai **învățământului profesional**, în intervalul 2010-2015, la nivel național, indică o scăderea cu 34.733 absolvenți (de la 34.733 absolvenți la 10.523 absolvenți).

Figura 77

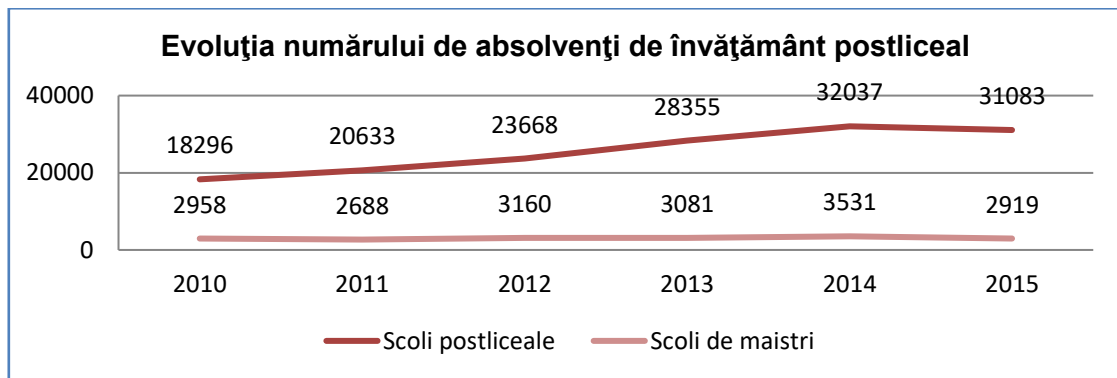

Analizând evoluția numărului de absolvenți de **învățământ postliceal și de maiștri** în intervalul 2010-2015 se constată o creștere cu 12.787 absolvenți (de la 18.296 absolvenți la 31.083 absolvenți) pentru **școlile postliceale** și o scădere cu 39 absolvenți (de la 2.958 absolvenți la 2.919 absolvenți) pentru **școlile de maiștri**.

Din analiza datelor se constată că solicitările pentru școala postliceală sunt mai mari față ce solicitările pentru școala de maiștri.

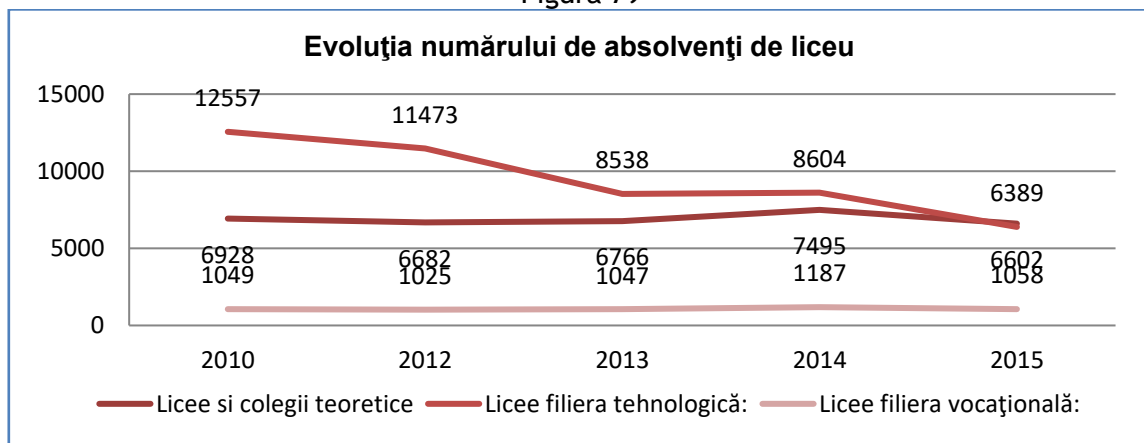
Figura 78

⁵³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „20 Absolvenți IPT” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Cu privire la distribuția absolvenților pe cele trei filiere de liceu, în Regiunea Vest, se poate observa o menținere a numărului pentru filiera vocațională, o creștere constantă pentru filiera licee și colegii teoretice, și o scădere constantă și îngrijorătoare pentru filiera tehnologică.

Figura 79

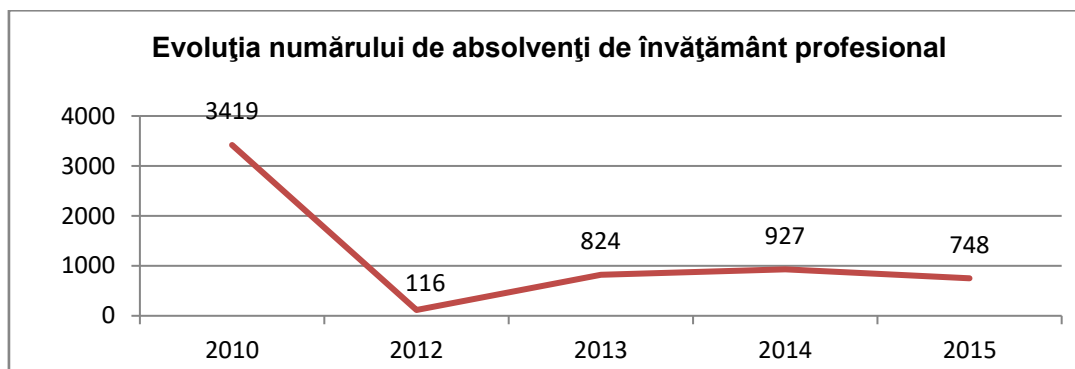
În perioada 2010-2015, evoluția absolvenților liceelor și colegiilor teoretice a fost una oscilantă ajungând să fie 7.495 de persoane în anul 2014, în creștere cu 729 absolvenți față de anul 2013, când s-au înregistrat 6.766 absolvenți. În anul 2015 numărul absolvenților s-a diminuat cu 893 absolvenți

Numărul absolvenților de liceu tehnologic în perioada 2010-2015 au avut un trend puternic descrescător cu 6.168 absolvenți (de la 12.557 absolvenți la 6.389 absolvenți).

Absolvenții liceului vocațional sunt în foarte ușoară creștere în tot intervalul analizat, cu 9 absolvenți (de la 1.049 absolvenți la 1.058 absolvenți).

Învățământul profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură ale sistemului de educație. În Regiunea Vest, numărul absolvenților din învățământul profesional a scăzut brusc în anul 2012, de la 3.419 absolvenți în anul 2010, la 116 absolvenți în anul 2012, începând să crească din nou până la 927 absolvenți în anul 2014. În anul 2015 numărul absolvenților s-a diminuat cu 179 absolvenți (de la 927 absolvenți la 748 absolvenți).

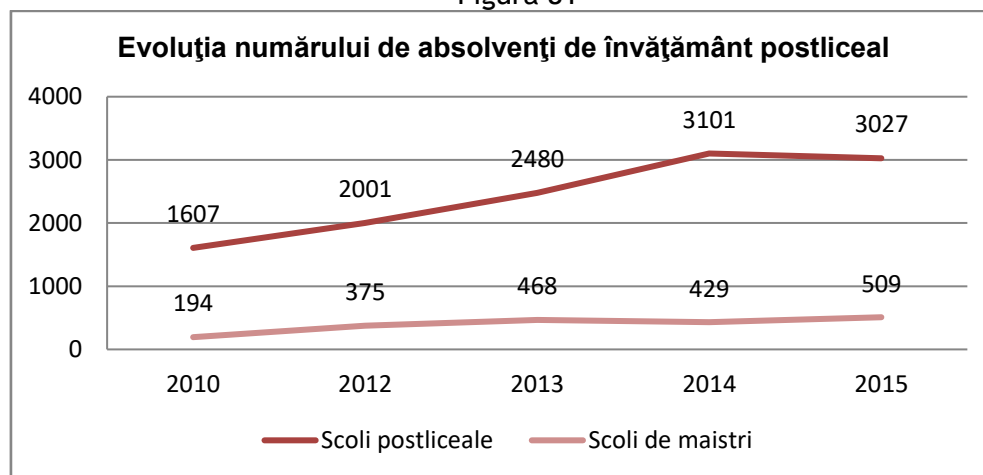
Figura 80

Numărul de absolvenți ai **școlilor postliceale** a înregistrat o creștere constantă, pe întreaga perioadă analizată, ceea ce evidențiază faptul că această formă de învățământ continuă să fie o opțiune atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu. În anul 2015 se înregistra un număr 3.027 absolvenți de față de 1.607 absolvenți în anul 2010.

Aceeași tendință de creștere a avut și numărul de absolvenți ai **școlilor de maistri** din regiune, în perioada 2010-2015, însă cu un număr mult mai mic decât școlile postliceale.

Figura 81

6.3.2. Rata de absolvire⁵⁴, pe niveluri de educație ISCED⁵⁵

Rata de absolvire în învățământul gimnazial

La nivel național, rata de absolvire în învățământul gimnazial a înregistrat în anul școlar 2015-2016 (84%) o scădere de 1,5% față de anul școlar 2006-2007 (85,5%). Pe parcursul perioadei analizate acest indicator a înregistrat valoare maximă 103,3% (2010-2011) și valoare minimă 82,2% (2012-2013).

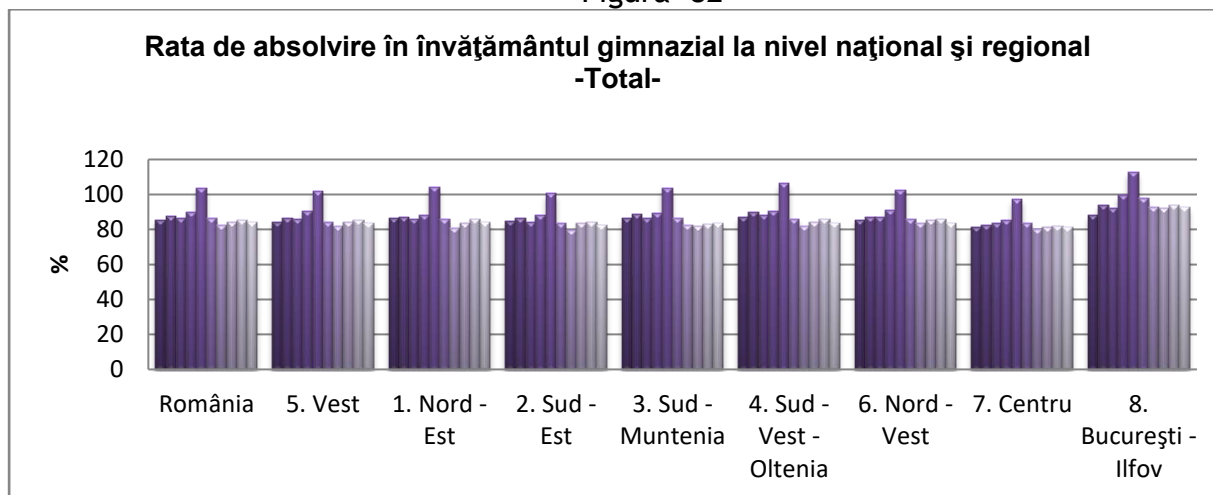
De remarcat că în anul 2010-2011 s-au înregistrat ponderi mai ridicate decât cele de la nivel național (103,3%) în regiunile București -Ilfov (112,9%), Sud-Vest Oltenia (106,3%), Nord-Est (104,3%) și Sud-Muntenia (103,4%) iar în regiunile Centru (96,9%), Nord-Vest (102,6), Vest (102%) și Sud-Est (100,4%) ponderile inregistrate au fost mai scăzute decât cele naționale.

⁵⁴ Rata de absolvire reprezintă numărul absolvenților unui anumit nivel de educație, exprimat ca raport procentual din totalul populației cu vârstă oficială de absolvire a nivelului respectiv de educație.

⁵⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„21Rata de absolvire \(INS\)” - pentru vizualizare clic aici](#)

Rata de absolvire în învățământul gimnazial, la nivel regional, a înregistrat în anul școlar 2015-2016 (83,7%) o ușoară scădere cu 0,5% față de anul școlar 2006-2007(84,2%). Valoarea de 83,7%, înregistrată la sfârșitul perioadei analizate, este cu 18,3% mai scăzută față valoarea maximă înregistrată în anul școlar 2010-2011(102%).

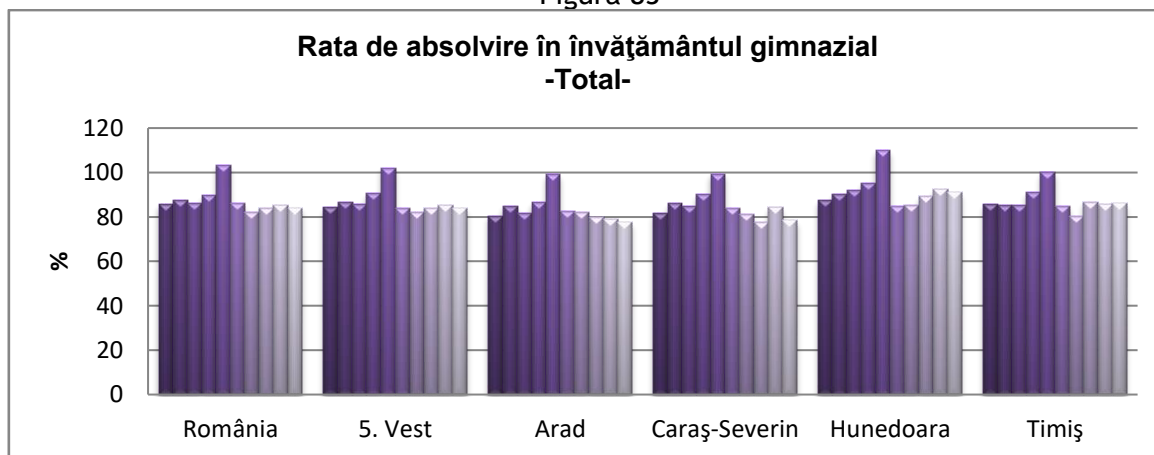
Figura 82

Sursa datelor: INS

La nivel județean, rata de absolvire are evoluții diferite: scădere în Caraș-Severin cu 3,3% și cu 2,9% în Arad; creștere în Hunedoara cu 3,5% și în Timiș cu 0,5%.

Figura 83

Sursa datelor: INS

La nivel regional, pentru întreaga perioadă analizată, rata de absolvire a învățământului gimnazial a înregistrat valori mai mici în mediul rural, comparativ cu mediul urban.

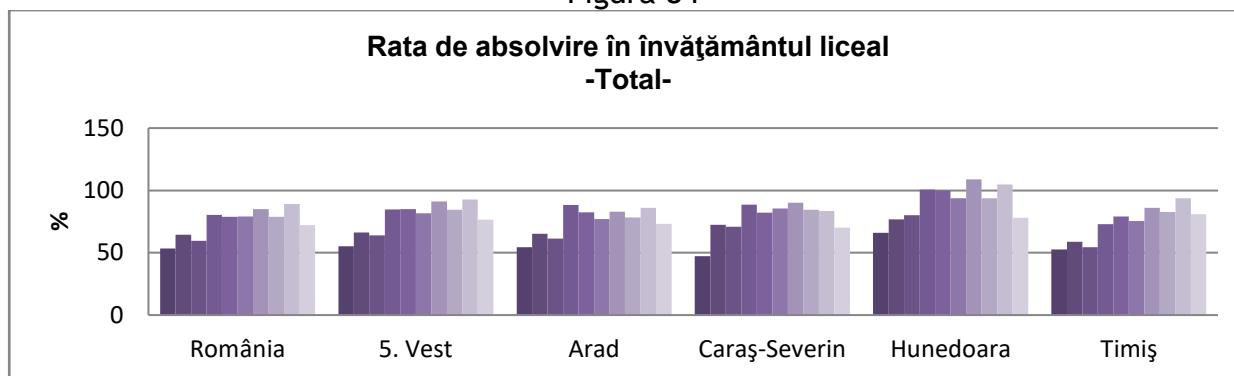
Analiza pe sexe arată procente mai mari pentru populația feminină, pe întreaga perioadă analizată

1.2. Rata de absolvire în învățământul liceal

La nivel național rata de absolvire în învățământul liceal a înregistrat o creștere cu 18,7%, de la 53,5% în anul școlar 2006-2007 la 72,2% în anul școlar 2015-2016, trend înregistrat în toate regiunile țării. Cele mai pronunțate creșteri ale ratei de absolvire s-au înregistrat în Regiunea București - Ilfov (28,4%), urmată de Regiunea Vest (21,3%) și la egalitate Regiunea Nord-Est și Sud-Est (19,7%).

Evoluția ratei de absolvire în învățământul liceal, la nivel regional, înregistrează un trend ascendent cu 4 momente de discontinuitate.

Figura 84

Sursa datelor: INS

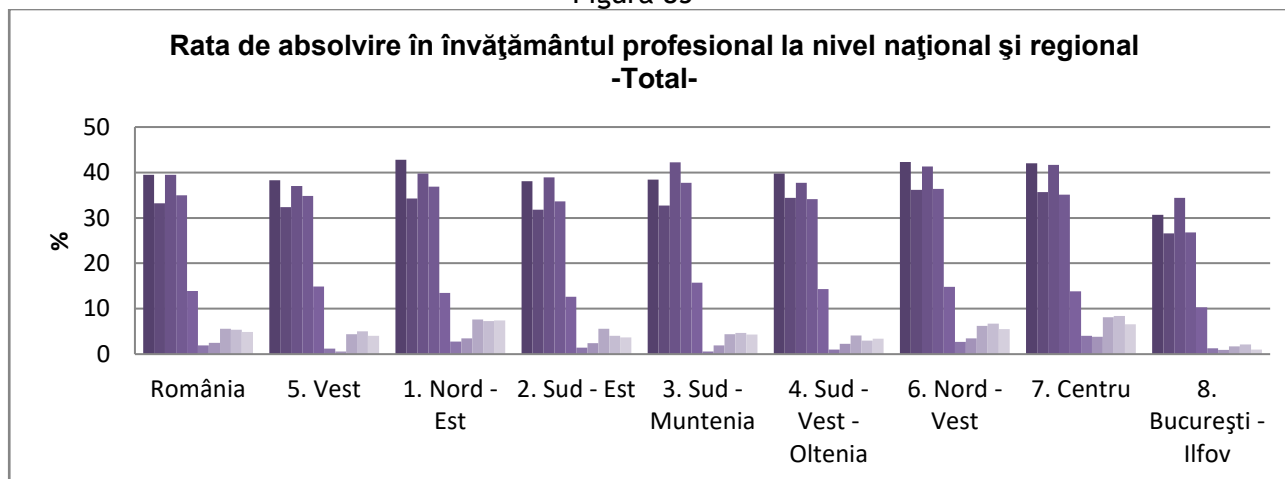
În ceea ce privește situația pe genuri, ratele de absolvire în învățământul liceal sunt mai mari în cazul fetelor, comparativ cu băieții.

Pe perioada supusă analizei, între raportul urban-rural se înregistrează un dezechilibru foarte mare în favoarea mediului urban.

1.3. Rata de absolvire în învățământul profesional

Scăderea dramatică a numărului de elevi înscriși la școlile profesionale a avut loc începând cu anul 2009, când s-a hotărât să nu se mai aloce cifre de școlarizare pentru aceste instituții de învățământ.

Figura 85

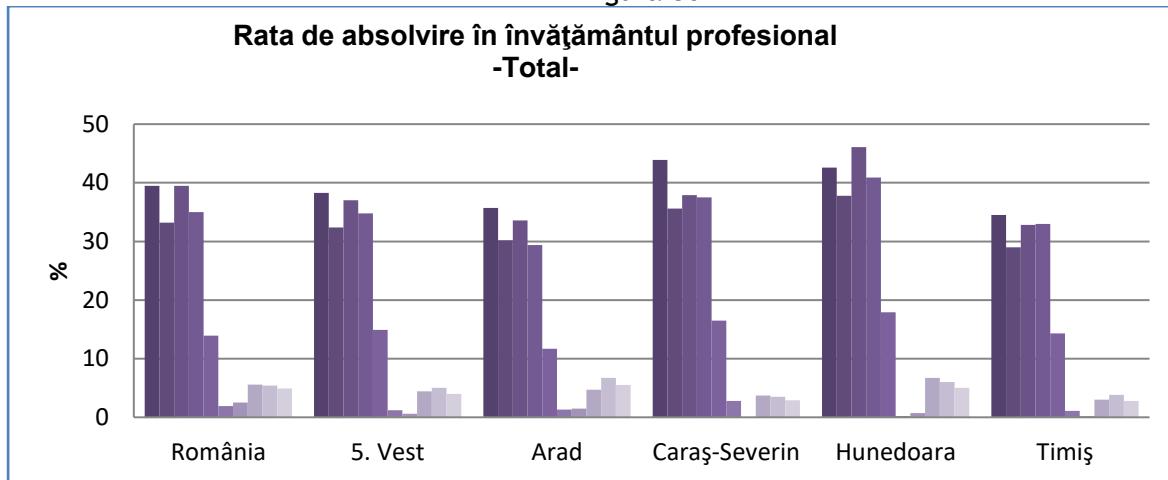

Sursa datelor: INS

Pe parcursul intervalului analizat, la nivel național, regional și județean evoluția ratei de absolvire în învățământul profesional înregistrează un trend continuu descendent. La nivel național, cea mai bruscă scădere cu 21,1% se înregistrează în anul 2010-2011 (de la 35% în 2009-2010 la 13,9% în 2010-2011). În anul 2011-2012 se înregistrează cea mai scăzută valoare a acestui indicator 1,9% din întreaga perioadă analizată. Odată cu reînființarea învățământului profesional după clasa a IX-a, în anul 2012/2013 și după clasa a VIII-a, începând cu anul școlar 2014/2015, rata de absolvire a cunoscut o ușoară creștere

La nivel regional, cea mai bruscă scădere cu 19,9% se înregistrează în anul 2010-2011 (de la 34,8% în 2009-2010 la 14,9% în 2010-2011). Scăderea continuă până în anul școlar 2012-2013 când se înregistrează cea mai scăzută valoare a acestui indicator 0,6% din întreaga perioadă analizată.

Figura 86

Sursa datelor: INS

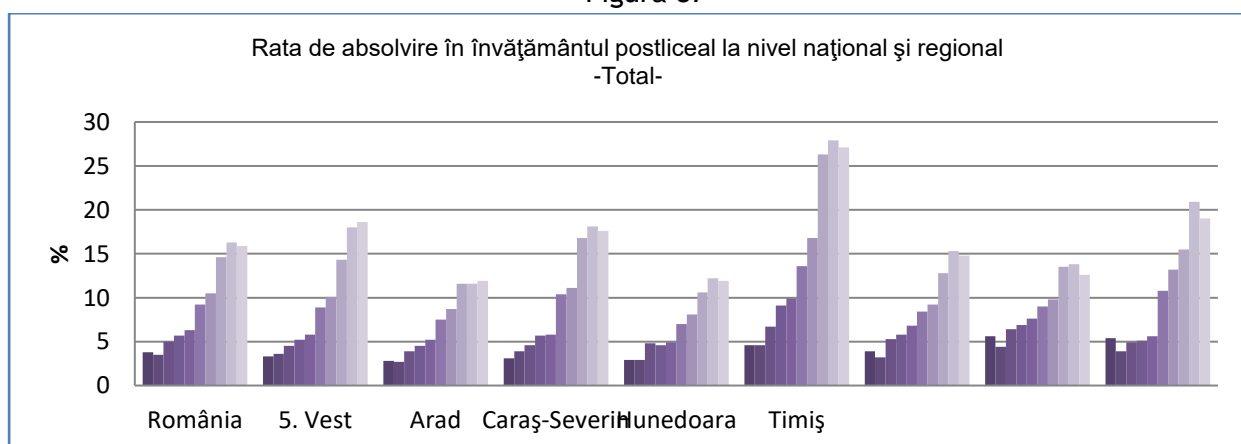
Populația școlară masculină are, de-a lungul intervalului analizat, o cuprindere școlară mai mare decât cea feminină, la acest nivel de educație.

Din datele analizate, la nivel regional, de-a lungul întregului interval de timp, ponderea a fost mai mare în rândul elevilor din mediul urban. În doi ani școlari consecutivi 2011-2012 și 2012-2013 rata de absolvire nu înregistrează valori în mediul rural.

1.4. Rata de absolvire în învățământul postliceal

În perioada analizată, la nivel național rata de absolvire în învățământul postliceal are un trend ascendent atingând în anul școlar 2015-2016 valoarea de 15,9% cu 12,1,% mai mult față de anul școlar 2006-2007 (3,8%).

Figura 87

Sursa datelor: INS

Creșterea a început cu anul școlar 2007-2008, când acest nivel educațional a primit finanțare de la bugetul național. Regiunea Sud-Vest Oltenia înregistrează cea mai mare pondere a acestui indicator (valori cuprinse între 4,6% și 27,9%) iar în regiunile Nord-Est și Sud- Muntenia cele mai mici ponderi (valori cuprinse între 2,8% și 12,2%).

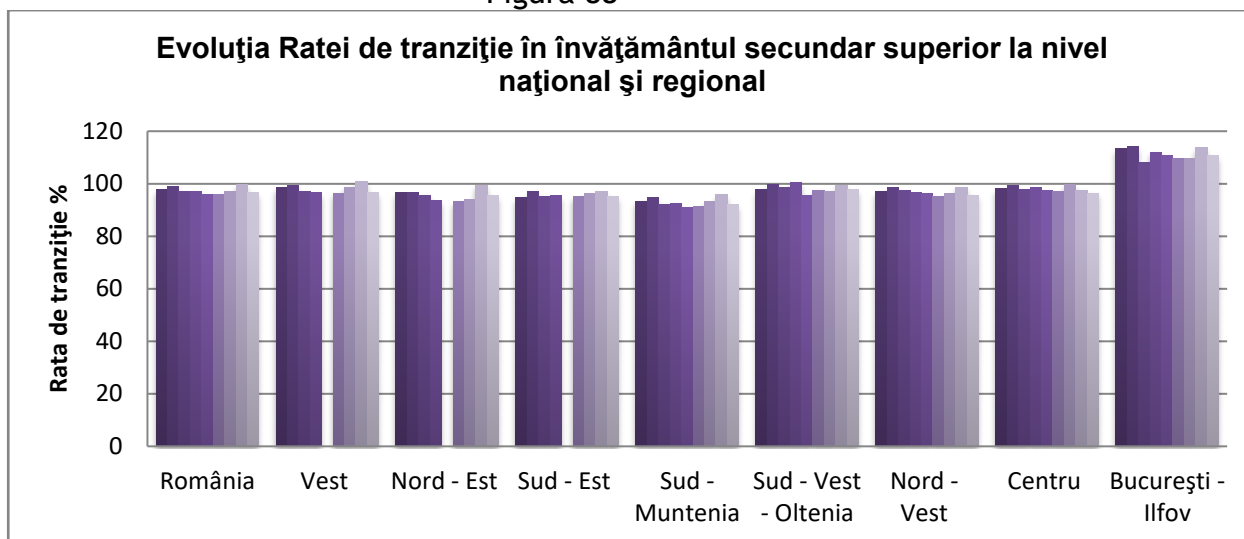
Același trend crescător se înregistrează și la nivelul regiunii Vest. Rata de absolvire în învățământul postliceal are un trend ascendent atingând în anul școlar 2015-2016 valoarea de 18,6% cu 15,3,% mai mult față de anul școlar 2006-2007 (3,3%)

6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație⁵⁶

Rata de tranziție în învățământul secundar superior (de la gimnaziu la liceu și SAM/scoala profesională)

În perioada de analiză 2007/2008-2016/2017, valorile indicatorului în Regiunea Vest sunt de peste 96%. Procentele la nivel de regiune sunt foarte apropiate de cele de la nivel național și printre cele mai ridicate din țară, exceptând București-Ilfov.

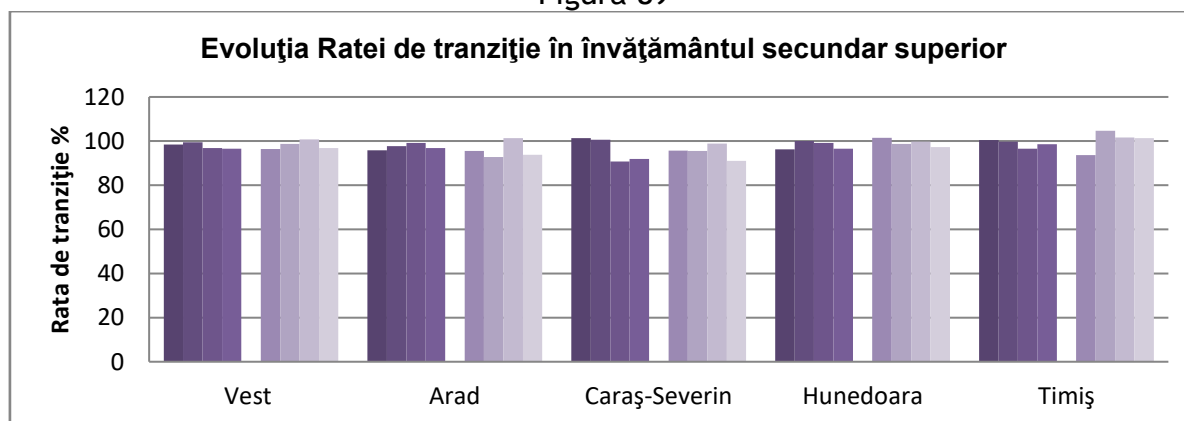
Figura 88

Sursa datelor: INS

În cadrul regiunii, procentele cele mai ridicate de tranziție se înregistrează în județul Timiș, urmat de județul Caraș-Severin, Arad și Hunedoara. În toate județele valorile acestui indicator sunt peste 90% în perioada de analiză.

Figura 89

Sursa datelor: INS

Analiza pe medii de rezidență arată în mod clar că o mare parte din absolvenții de gimnaziu își continuă studiile în învățământul liceal din mediul urban. Valorile ratei

⁵⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„22 Rata tranziție \(INS\)” - pentru vizualizare clic aici](#)

de tranziție fiind mult peste 100%, în întreaga perioadă analizată, în toate cele 4 județe ale regiunii. În ceea ce privește mediul rural, rata de tranziție este una foarte modestă, sub 26% per ansamblu.

Diferențele dintre populația școlară de gen masculin și cea de gen feminin oscilează cu valori cuprinse între 0,2% și 1,7% pentru fete și între 0,5% și 2,7% pentru băieți. Diferențe foarte mari se înregistrează între mediul urban și cel rural.

Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-tertiar/tertiar (de la liceal la postliceal și superior)

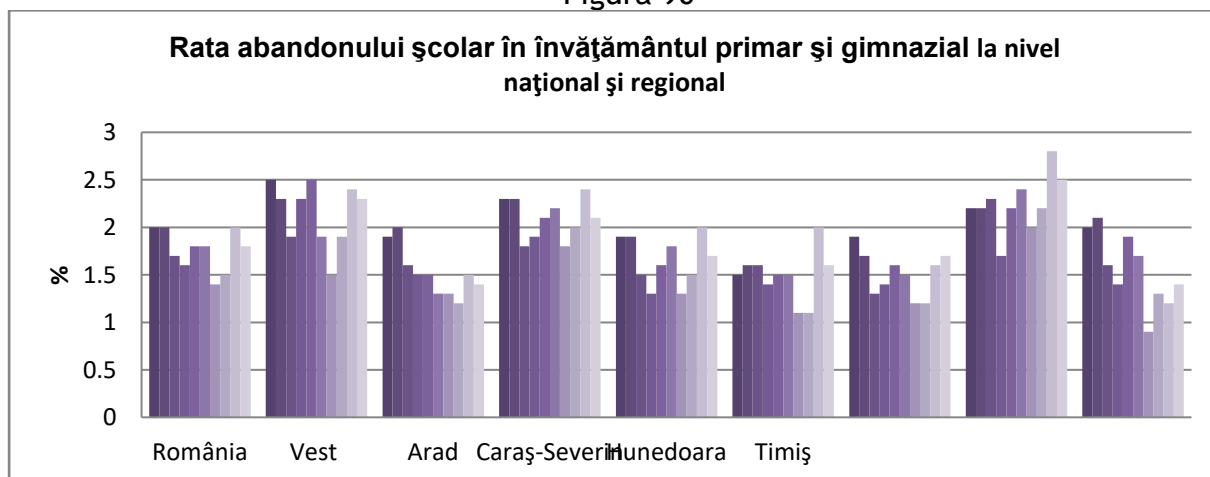
În perioada analizată, la nivel regional, rata de tranziție în învățământul post-secundar non-tertiar/tertiar înregistrează o scădere semnificativă de 14,6 puncte procentuale (85,4 în 2007-2008 față 70,8% în 2016-2017). Evoluția a fost oscilantă cu o valoare de minim 55,3% înregistrată în anul 2011-2012.

6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED⁵⁷

Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În intervalul analizat, la nivel regional, rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial a scăzut nesemnificativ cu 0,2%, de la 2,5% în 2006-2007 la 2,3 % în 2015-2016. Evoluția a fost oscilantă cu două valori maxime de 2,5% în 2006 și 2010 și o valoare minimă de 1,5% în 2012-2013, dar s-a păstrat la valori peste media națională în fiecare an.

Figura 90

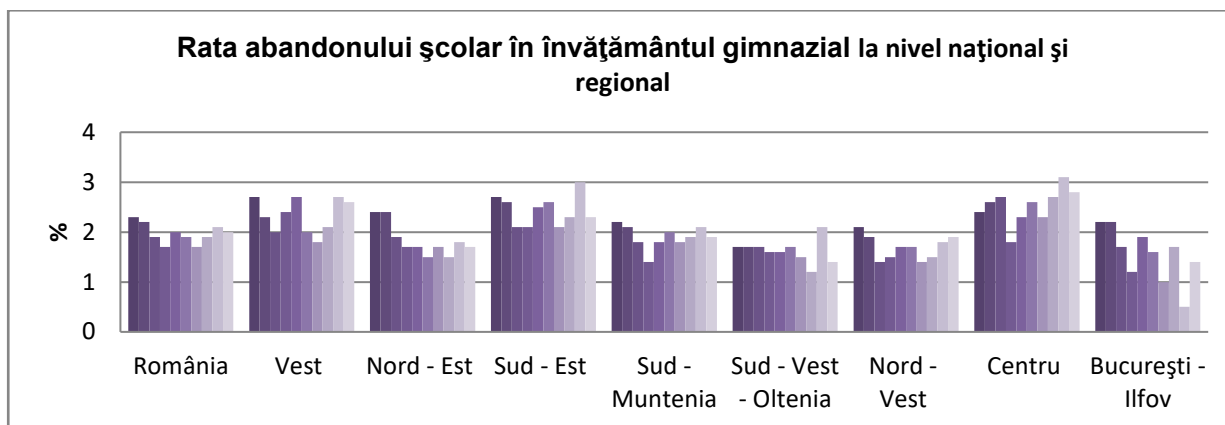
Sursa datelor: INS

Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial

La nivelul Regiunii Vest, în intervalul supus analizei, până la nivelul anului școlar 2008-2009, rata abandonului școlar, a înregistrat un trend continuu descendent, dar fără să se înregistreze scăderi spectaculoase.

Figura 91

⁵⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„23 Rata abandonului \(INS\)” - pentru vizualizare clic aici](#)

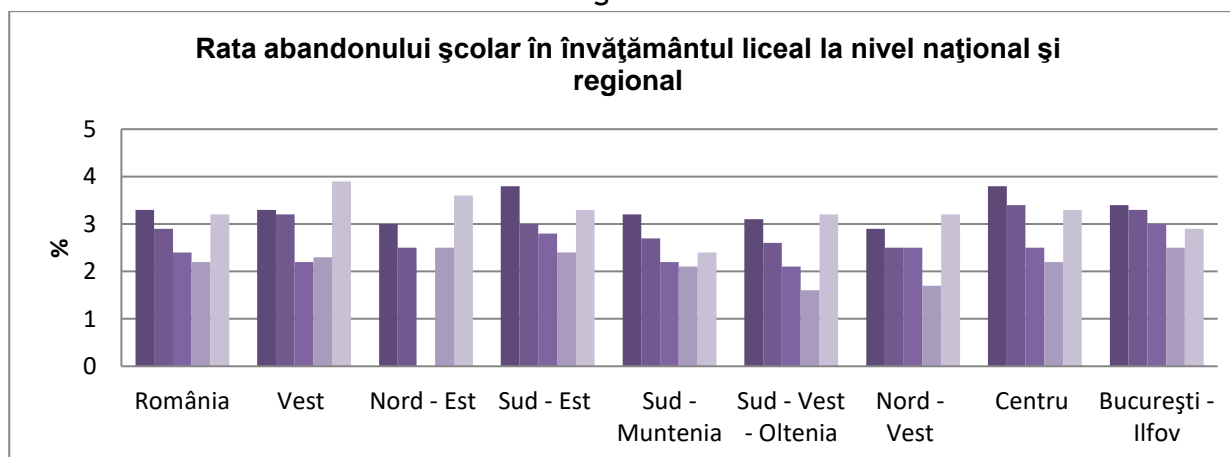
Sursa datelor: INS

Rata abandonului școlar în învățământul liceal

La nivel național, analiza ratei abandonului în învățământul liceal prezintă un trend descrescător până la nivelul anului școlar 2009-2010, după care urmează o creștere înregistrând valoarea de 3,2 puncte procentuale cu 1 punct procentual mai mult decât în anul școlar precedent.

În Regiunea Vest, rata abandonului școlar a înregistrat o creștere, diferența dintre începutul și sfârșitul perioadei analizate fiind de 0,6 puncte procentuale, de la 3,3% în 2006-2007 la 3,9% în 2010-2011, dar a existat și o valoare minimă înregistrată de 2,2% în 2008-2009. În anul școlar 2010-2011, primul după anul intrării în lichidare a SAM-urilor și de preluare a locurilor la liceu, s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale: ca urmare, în acest an școlar, rata abandonului a crescut de la 2,3% la 3,9%.

Figura 92

Sursa datelor: INS

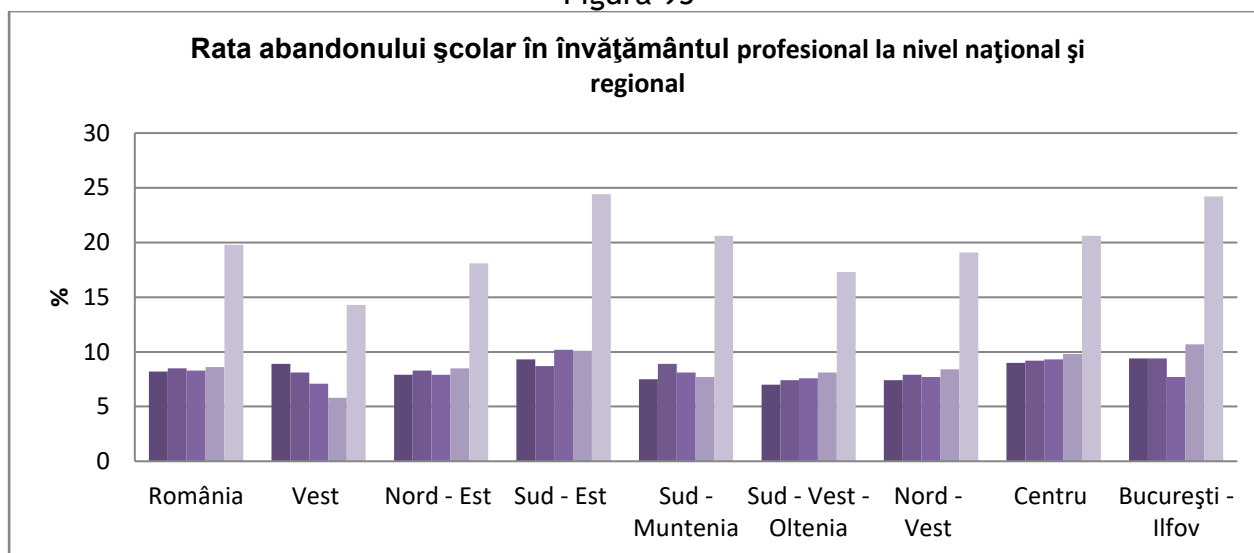
Dacă valorile regionale sunt comparabile cu cele naționale, atunc la nivelul județelor se înregistrează diferențe semnificative, cu cele mai bune valori în județul Arad, și cele mai îngrijorătoare situații în județul Timiș.

Rata abandonului școlar în învățământul profesional

La nivel național, până în anul școlar 2009-2010, rata abandonului a înregistrat o evoluție oscilantă cu valori cuprinse între 8,2% și 8,6%. În anul școlar 2010-2011 se remarcă o creștere cu 11,2% față de anul școlar 2009-2010 (8,6%).

În ceea ce privește rata abandonului școlar în învățământul profesional, la nivelul Regiunii Vest se remarcă următoarea evoluție: în perioada 2006 - 2010 indicatorul a înregistrat o scădere de la un an la altul cu valori cuprinse între 0,8% și 1,3%. În anul școlar 2010-2011 se remarcă o creștere semnificativă a ratei abandonului școlar. Astfel, rata abandonului școlar înregistrează o valoare de 14,3% în creștere față de anul școlar anterior cu 8,5 puncte procentuale.

Figura 93

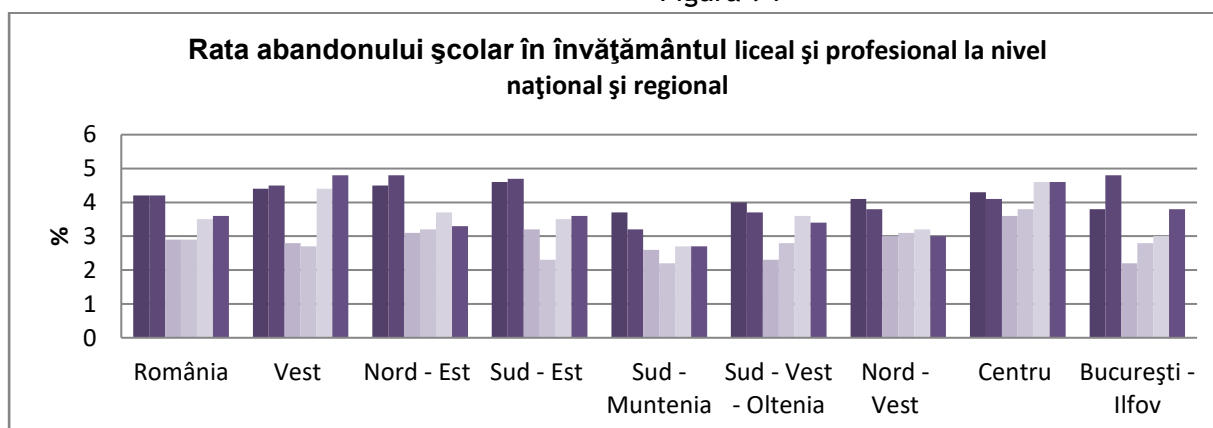

Sursa datelor: INS

Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

În perioada anilor școlari 2010/2011-2014/2015, la nivel național, rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional, înregistrează o valoare totală maximă de 4,2% în intervalul 2010-2012 și cu un minim de 2,9% doi ani consecutivi după care urmează o creștere cu 1,4 puncte procentuale (anul școlar 2015-2016).

Figura 94

Sursa datelor: INS

Rata abandonului școlar în învățământul postliceal

La nivelul Regiunii Vest, pe întreaga perioadă analizată evoluția ratei abandonului școlar în învățământul postliceal înregistrează o creștere cu 0,8% de la 11,7% în anul școlar 2006-2007 la 12,5% în anul școlar 2015-2016. Valoarea minimă înregistrată este de 2,4% în anul școlar 2007-2008.

6.3.5. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație⁵⁸

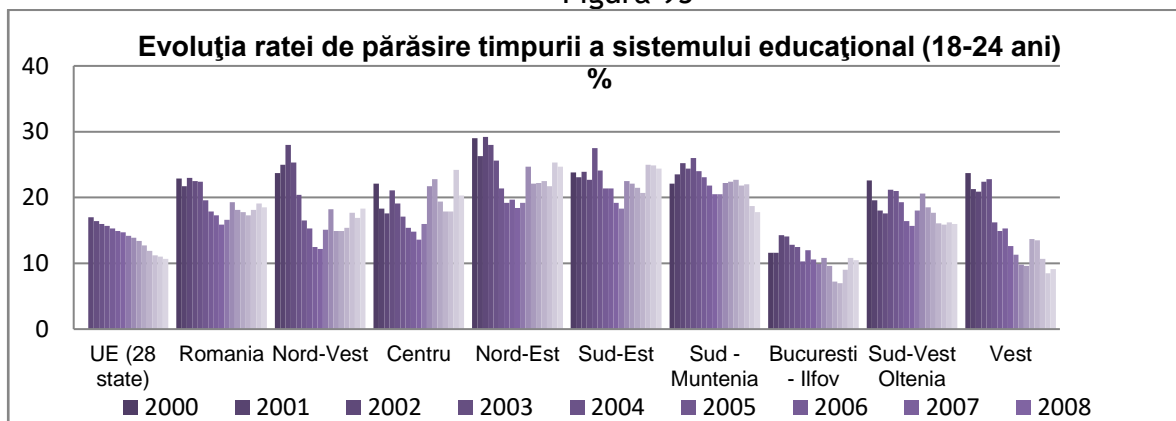
*Rata de parasire timpurie a sistemului educational a tinerilor (18-24 ani)** Proportia populatiei de 18-24 ani cu nivel de educatie elementar (scazut) care nu urmeaza nicio forma de instruire in ultimele patru saptamani precedente interviului, in total populatie de 18-24 ani

În România în perioada 2000-2016, rata de părăsire timpurie a școlii a scăzut cu 4,4 puncte procentuale de la 22,9 % la 18,5 %. În anul 2008 s-a înregistrat cea mai scăzută rată de părăsire timpurie a școlii 15,9%. România și-a propus să atingă ținta de 11,3% în 2020. În general, în perioada 2002-2016, ponderile înregistrate la nivelul țării noastre sunt cu 1,2% până la 8,1% peste media țărilor din Uniunea Europeană.

Valorile înregistrate în Regiunea Vest sunt sub mediile anuale naționale iar tendința generală, în perioada supusă analizei, este de scădere.

La nivelul Regiunii Vest rata de părăsire timpurie a sistemului educațional a tinerilor (18-24 ani) a scăzut, cu 14,6 puncte procentuale. Cu aceasta valoare, Regiunea Vest înregistrează cea mai mare scădere, fiind urmată de Sud-Vest Oltenia (6,6 puncte procentuale) pe locul trei situându-se Regiunea Nord- Vest (5,4 puncte procentuale). Analizând valorile pentru Regiunea Vest, se observă că acestea se situează sub valoarea mediei naționale, iar în perioada 2008-2011 și 2014-2016 cu valori chiar sub media UE28. Însă în perioada 2012-2013 asistăm la o creștere a acestui indicator, cu valori peste media națională.

Figura 95

Sursa: EUROSTAT

Analiza datelor pe sexe, la nivel național, arată că în perioada 2002-2005 și 2010-2015 rata de părăsire timpurie a școlii este ușor crescută în cazul populației masculine, față de cea feminină. În perioada 2002-2016, în cazul populației masculine, la nivel național, rata de părăsire timpurie a școlii înregistrează o scădere de 5,4% iar în cazul populației feminine de 3,3%.

6.3.6. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)⁵⁹

⁵⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „24 Rata de părăsire timpurie - EUROSTAT” - [pentru vizualizare clic aici](#)

⁵⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „25 PISA” - [pentru vizualizare clic aici](#)

Programul pentru evaluarea internațională a elevilor (*Programme for International Student Assessment - OECD / PISA*) este o evaluare standardizată internațional, inițiată și proiectată împreună de către toate țările membre OECD la care s-au adăugat ulterior un număr de țări partenere, non-membre. Populația-țintă în PISA este constituită din totalitatea elevilor cu vârste cuprinse între 15 ani și 3 luni (complete) și 16 ani și 2 luni (complete) la data testării. Testarea internațională se desfășoară o dată la 3 ani și arată nivelul elevilor la citire/lectură, matematică și științe.

Datele privind competențele elevilor în citire au o evoluție de descreștere a ponderii celor sub nivelul 2, de la 40,4% în 2009 la 38,6% în 2015, devansând doar Bulgaria (41,5%) valori mult peste media Eu și peste ținta asumată. În ceea ce privește performanțele elevilor la nivelul 5 sau peste aceste au crescut, în 2015, cu 1,3 puncte procentuale față de 2009 și cu 0,4 puncte procentuale față de 2012.

La matematică, sub nivelul 2, situația este similară, cu valori de 52,7% în 2006 și 39,9% în 2015. Țări care au performat mai slab decât România sunt Cipru (42,1%) și Bulgaria (42,6%).

Evoluția nivelului 5 sau peste este pozitivă 1,3% (2006), 1,3% (2009), 3,2% (2012) și 3,3% în 2015.

Figura 96

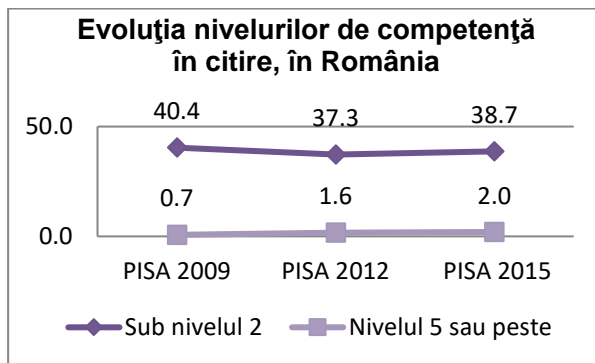
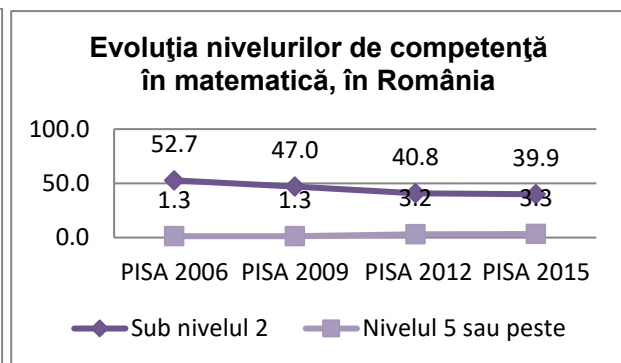

Figura 97

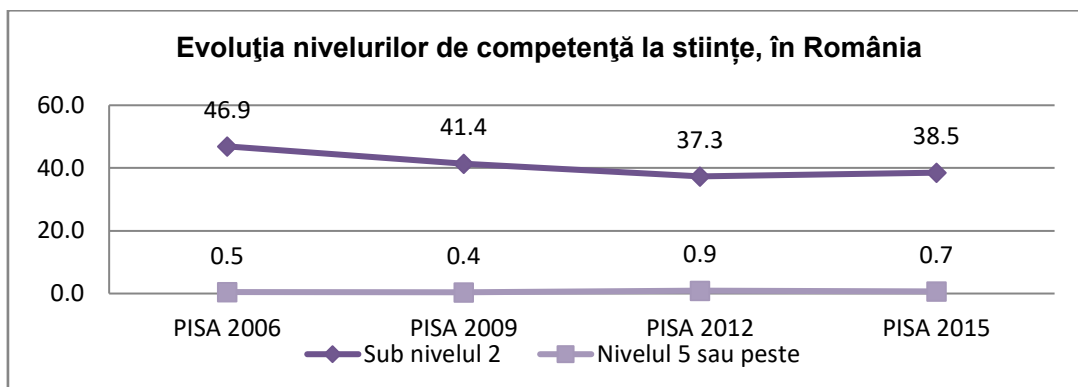

Sursa datelor: PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education - © OECD 2016

La științe pentru perioada 2006-2012, se remarcă o tendință de scădere a procentului elevilor cu performanțe sub nivelul 2: 2006 - 46,9%, 2009 - 41,4% , 2012 - 37,3% . În perioada 2012-2015 apare o creștere a procentului cu 1,2. Pentru perioada 2006-2015 procentele elevilor la nivelul 5 sau peste acest nivel au fluctuat astfel: 0,5% (2006) , 0,4% (2009), 0,9% (2012) și 0,7% (2015).

Pe scala performanțelor PISA 2015, la științe, România devansează doar Cipru.

Figura 98

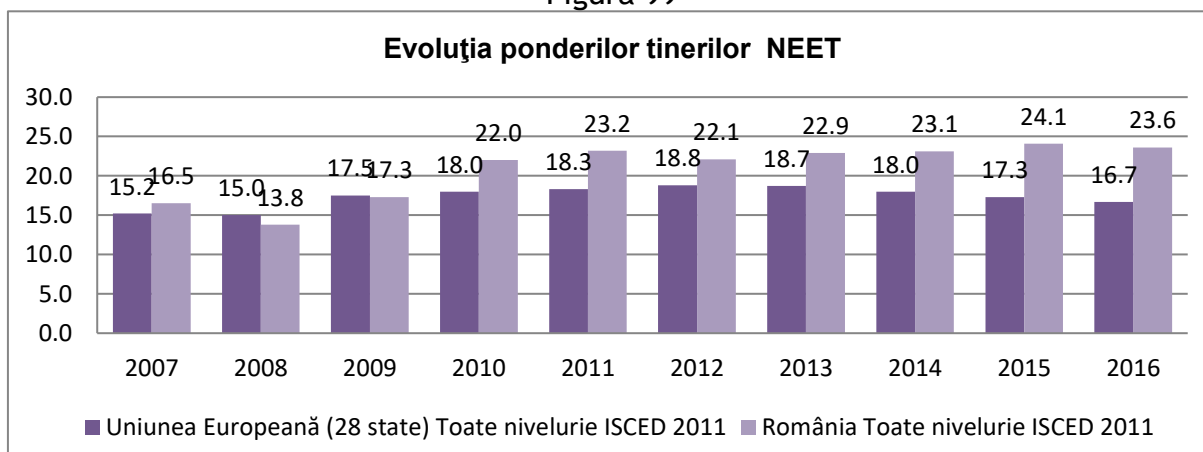
Sursa datelor: PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education - © OECD 2016
 Elevii care obțin aceste rezultate la testul PISA, au șanse mari de a nu reuși la examenul național de evaluare, și majoritatea lor se vor îndrepta către IPT; acest fenomen ne arată că este necesară o intervenție suplimentară din partea școlilor pentru a remedia acest deficit de competențe de bază, care sunt absolut necesare pentru dobândirea unei calificări și succes pe piața muncii.

6.3.7. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)⁶⁰

România are o poziție defavorabilă în rândul statelor Uniunii Europene în ceea ce privește indicatorul NEET. Tinerii din categoria NEET reprezintă o altă problemă importantă pe lângă elevii cu rezultate slabe la testul PISA.

Această problemă este prezentă în toate statele membre ale UE, și arată o evoluție ușor crescătoare în perioada crizei (2009-2012), după care sunt vizibile semne de îmbunătățire. În schimb pentru România nici după perioada crizei nu se observă o diminuare a procentului tinerilor NEET, care se situează peste valoarea medie UE, în anul 2016 fiind de 23,6% (16,7% UE).

Figura 99

Sursa datelor: EUROSTAT [edat_lfse_21]

Pe niveluri de educație, la valori ridicate se situează procentele de tineri NEET care au studii reduse, mai puțin de învățământul primar și secundar inferior (nivelurile 0-2),

⁶⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„26 Tineri NEET” - pentru vizualizare clic aici](#)

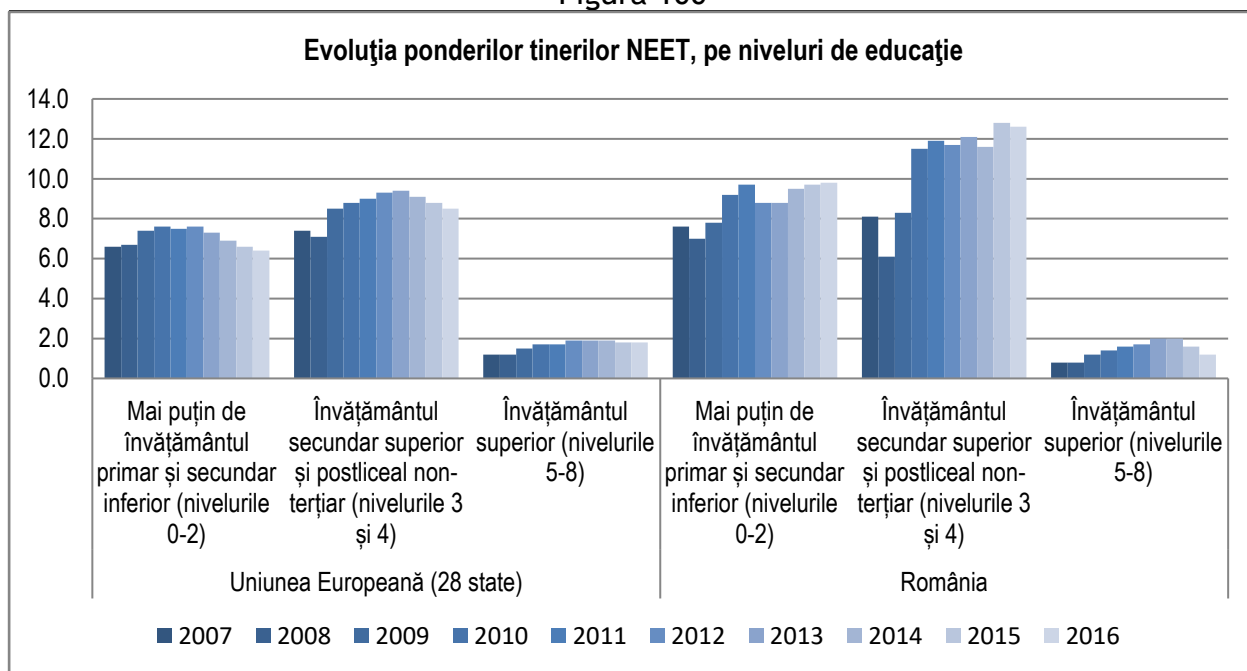
peste media europeană cu valori cuprinse între 0,3 puncte procentuale (2008) și 3,4 puncte procentuale (2016).

Situația cea mai alarmantă este pentru absolvenții de învățământ secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4) al căror procent a fost în creștere, în perioada 2009-2016, mult peste media europeană (cea mai mare diferență de 4,1 puncte procentuale a fost în anul 2016).

O situație care avantajează România, fata de statele Uniunii Europene este în cazul tinerilor NEET absolvenți de învățământ superior (nivelurile 5-8), al căror procent se situează, în perioada analizată, sub valorile de la nivelul UE.

Ținta asumată pentru 2020 necesită intervenții dedicate acestei categorii, atât de prevenire a fenomenului cât și reparatorie vizând populația care în ultimii 10 ani s-a găsit în această situație, și pentru care șansele de inserție profesională sunt reduse.

Figura 100

Sursa datelor: EUROSTAT

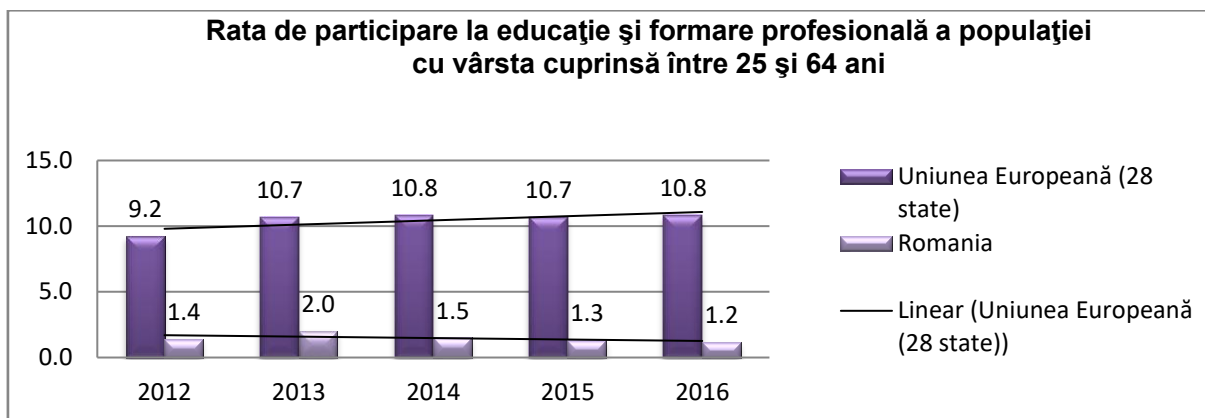
6.3.8. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)⁶¹

Ținta României de creștere a ratei de participare a adulților (25-64 ani) la formarea continuă este de 10% până în anul 2020 (obiectivului strategic care vizează participarea la formarea continuă a populației adulte este de 15% în UE până în 2020).

Din datele furnizate de EUROSTAT, în perioada analizată (2012-2016), la nivel național, se observa ca participarea populației adulte la programele de formare continua a fost la un nivel mult sub media europeană. La nivelul României procentul variază între 2% (2013) și 1,2% (2016) fata de 9,2% (2012) și 10,8% (2016) la nivelul Uniunii Europene (28 de state). În concluzie, începând din anul 2013, acest indicator prezintă un trend descrescător.

Figura 101

⁶¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„27 Formare continua” - pentru vizualizare clic aici](#)

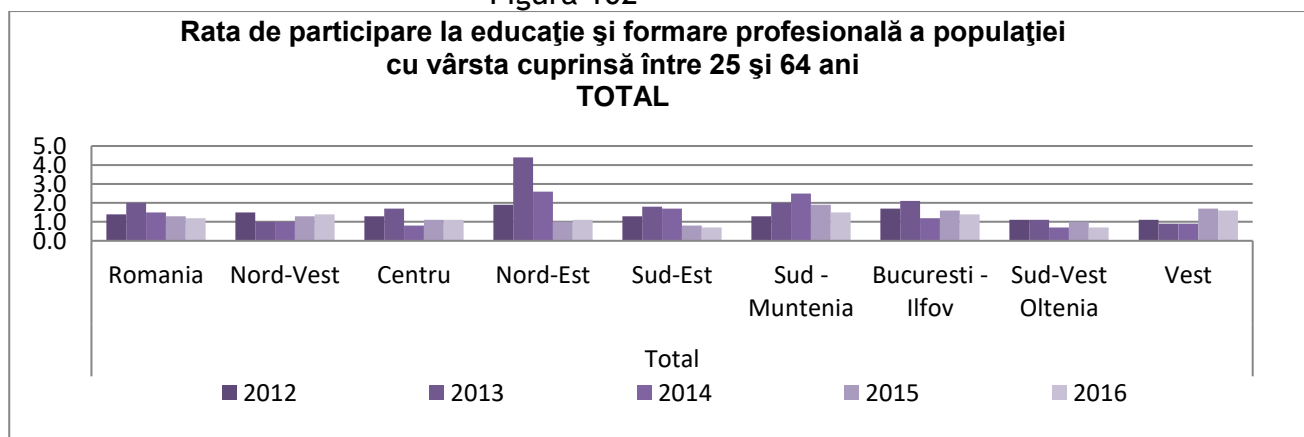

Sursa datelor: Eurostat [trng_lfse_04]

Aceeași evoluție descrescătoare din anul 2013 se remarcă în toate regiunile, cu excepția Regiunii Vest.

Din punct de vedere al evoluției în perioada 2012-2016, la nivel regional, conform datelor analizate, s-a înregistrat un progres al ratei de participare la formarea continuă a populației adulte de la 1,1% (2012) la 1,6% (2016).

Figura 102

Sursa datelor: Eurostat [trng_lfse_04]

6.4. Indicatori de impact

6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului

Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului ar putea fi evaluat prin stabilirea unor corelații în timp între rata de inserție profesională, respectiv rata șomajului absolvenților și rata totală a șomajului. În acest moment, în lipsa unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților, școlile raportează propriile evaluări care însă sunt dificil de validat.

Totusi, rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor, sugerează o problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, șomajul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, cu rezerva ca aceasta nu este diferențiat pentru absolvenții IPT.

Se recomandă, colaborarea între ministere în vederea structurării a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de formare

profesională. Ca strategie alternativă se recomandă evaluarea indicatorului privind rata de șomaj a absolvenților de IPT pe baza unor sondaje periodice reprezentative, menite să furnizeze și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională.

6.4.2 Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație

Pentru a spijini inserție profesională a absolvenților, Legea 76/2002 prevede diferite tipuri de sprijin de încurajare a trecerii la viața activă, astfel ” Absolvenții instituțiilor de învățământ și absolvenții școlilor speciale, în vârstă de minim 16 ani, înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă, în situația în care se angajează cu norma întreagă, pentru o perioada mai mare de 12 luni, beneficiază, din bugetul asigurărilor de șomaj, de prima de încadrare egală cu valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării „

Angajatorii sunt încurajați pentru încadrarea elevilor și studenților pe perioada vacanțelor, (conf. Legii nr. 72/2007) „Angajatorul care încadrează în muncă elevi și studenți pe perioada vacanțelor beneficiază de un stimulent financiar lunar egal cu 50% din valoarea indicatorului social de referință al asigurărilor pentru șomaj și stimulării ocupării forței de muncă în vigoare, prevăzute de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare. Stimulentul financiar se acordă la cererea angajatorului din bugetul asigurărilor pentru șomaj. Perioada maximă de acordare a stimulentului financiar prevăzut este de 60 de zile lucrătoare într-un an calendaristic,,

6.5. Concluzii din analiza IPT

6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta IPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire

6.5.2. Adaptarea ofertei IPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Aceste recomandări se pot prezenta sintetic in tabelul cu ponderile acestor domenii de calificare, propuse pentru analiză și avizate (Tabel nr.9)

Din analizele realizate se conturează necesitatea planificării ofertei la nivel regional, pentru a asigura o mai bună diversificarea a ofertei, care are limitare serioasă în descreșterea demografică, dar o bună oportunitate în designul unei oferte complementare la nivel regional. În același timp ar fi posibilă eliminarea ofertelor redundante, care produc un surplus de calificări pe piața regională

Pentru domeniile de calificare din oferta regională se pot formulă următoarele concluzii și recomandări:

Domeniul Mecanică figurează în oferta regională cu o pondere de 20%, cu tendința crescătoare. Recomandăm valoarea de 21% pentru nouă pondere în PRAI pentru acest domeniu, având în vedere cererea economiei locale și marea diversitate de calificări relevante pentru angajatori.

Domeniul Electric cu țintă regională de 10%, este deosebit de solicitat de angajatori. Oferta regiunii s-a adaptat treptat la aceste ținte, valoarea de 8% este validată pentru viitor.

Domeniul Economic are o atractivitate semnificativă atât în rândul angajatorilor dar și în rândul elevilor și părinților acestora. Având în vedere opțiunile elevilor și ale

părinților precum și rată ridicată de continuare a studiilor în învățământ superior, ponderea regională crește la valoarea de 14%.

Domeniul Turism și alimentație, este un domeniu în care se înregistrează o supraofertă față de țintă regională de 7%. Având în vedere potențialul turistic al regiunii și fluctuațiile deosebit de mari a forței de muncă în aceste sectoare ocupaționale, propunem o creștere a ponderii pentru acest domeniu la 10%.

Tabel nr.9

DOMENIU DE FORMARE	Ponderi			Pondere PRAI anterior	Esalonare anuală			Ponderi PRAI avizate
	IX-a	a X-a	a XI-a		2017	2018	2018	
Agricultură	2,70%	2,20%	2,60%	2,00%	2	2	2	2
Chimie industrială	0,70%	0,60%	0,20%	2,00%	1	1	1	1
Comerț	3,90%	4,70%	4,30%	3,00%	4	4	5	5
Construcții, instalații și lucrări publice	3,50%	3,40%	4,30%	14,00%	9	9	8	8
Economic	15,10%	15,60%	16,90%	9,00%	14	14	14	14
Electric	6,50%	6,80%	5,60%	10,00%	8	8	8	8
Electromecanică	4,70%	5,60%	4,10%	6,00%	6	6	6	6
Electronică automatizări	7,60%	7,30%	7,80%	6,00%	8	8	8	8
Estetica și igiena corpului omenesc	3,90%	3,40%	3,30%	2,00%	2	2	2	2
Fabricarea produselor din lemn	2,50%	2,60%	3,60%	5,00%	2	2	2	2
Industrie alimentară	4,40%	3,60%	3,70%	2,00%	4	4	4	4
Industrie textilă și pielărie	2,10%	2,50%	3,00%	5,00%	3	3	3	3
Mecanică	22,30%	20,50%	18,90%	20,00%	21	21	21	21
Producție media	0,70%	0,40%	0,40%	1,00%	1	1	1	1
Protecția mediului	3,20%	4,00%	3,50%	3,00%	3	3	3	3
Silvicultură	1,70%	1,00%	2,00%	3,00%	2	2	2	2
Turism și alimentație	14,80%	15,90%	15,80%	7,00%	10	10	10	10
Total Regiunea Vest	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100	100	100	100

Sursa: pe baza recomandărilor CR Vest

Domeniile Electromecanică și Electronică și automatizări figurează cu ținte regionale de 6%, și sunt domenii relativ relevante pentru economia regiunii, dominată de industria prelucrătoare și atomotiv, și propunem valorile de 6% pentru Electromecanică respectiv 8% pentru Electronică și automatizări.

Domeniul Construcții, instalații și lucrări publice, a înregistrat o scădere a investițiilor în ultimii ani, și nu are nici atractivitate pentru elevi; având în vedere investițiile prognozate pentru acest sector se recomandă o pondere de 8%, cu intervenții de tip informare și consiliere privind șansele de angajare.

Domeniile Fabricarea produselor din lemn și Industrie textilă și pielărie figurează în cu o țintă de 5% fiecare, deoarece ponderea acestor ramuri economice este în scădere în favoarea celorlalte, propunem reflectarea acestor schimbări în valoarea de 3% a ponderii pentru aceste calificări.

Agricultură, Chimie industrială, Comerț, Estetică și igiena corpului omenesc, Industrie alimentară, Protecția mediului, Producție media, Silvicultură.

calificări sunt curpinse în oferta regională cu valori de 1-2-3%, valori la nivelul de minim al ofertei (o oferta de 2% la nivel regional este echivalent cu 5 clase, însemnând câte 1 clasa pentru fiecare județ). Cu scopul de a păstra aceste calificări pentru asigurarea diversității și șanseii la opțiuni a elevilor, considerăm că fiecare județ trebuie să aibă posibilitatea de a propune câte 1 clasa / domeniu; asta înseamnă o pondere regională de minim 2%.

Astfel noile ponderi recomandate sunt: **Agricultură 2%, Chimie industrială 1%, Comerț 5%, Estetică și igienă corpului omenesc 2%, Industrie alimentară 4%, Protecția mediului 3%, Producție media 1%, Silvicultură 2%. Domeniul Producție media apare cu pondere sub cea de minim 2%, și anume este de 1%, având în vedere faptul că doar în județul Timiș există în acest moment condițiile pentru formare în acest domeniu.**

7. Monitorizarea implementării PRAI

7.1. Procesul de monitorizare

Conform procedurii, raportul de monitorizare are frecvență anuală. Raportul de monitorizare pentru PRAI 2016-2025 a fost realizat în luna aprilie 2018, informațiile cuprinse în raport acoperă perioada de implementare a PRAI pentru anul școlar 2016 - 2017 și se bazează pe analiza datelor și informațiilor furnizate în perioada martie - mai 2018, din următoarele surse: Fișele de autoevaluare la nivel de obiectiv specific și machetele cu indicatori actualizate în 2017 precum și informații suplimentare aferente unor obiective și măsurilor specifice prevăzute în PRAI, solicitate și colectate de echipa de monitorizare în etapa de documentare

Din raportul realizat reținem următoarele aspecte:

„Planul este complex, are un aspect structurat, și o abordare dintr-o perspectivă multianuală, până în 2025.

PRAI este coerent în raport cu alte documente de planificare strategică la nivel național și regional, în special cu Strategia VET

Analizele mediului extern și intern sunt consistente, particularizate pentru contextul regional și identifică nevoi specifice, mai ales cu relevanță județeană, fără o perspectivă regională a aspectelor din capitolele PRAI

Prioritățile, obiectivele și măsurile planificate sunt logic și coerent definite în raport cu nevoile identificate, și răspund la nevoi locale și județene în cele mai multe situații. Obiectivele și țintele stabilite prin PRAI sunt ambițioase, specifice, măsurabile, dar nu în toate cazurile sunt bine corelate cu resursele necesare pentru o implementare efectivă.

Măsurile/acțiunile propuse în PRAI sunt cuantificabile, cu responsabilii și termenele de realizare, majoritatea acestora având resursele definite la nivel de regiune, fără responsabili din CR, și unele se suprapun peste atribuțiile altor instituții (de ex studiul opțiunilor elevilor, realizat de către CLDPS).

Aspecte care necesită îmbunătățire:

- *includerea unui glosar de termeni specifici;*
- *completarea capitolelor aferente învățământului superior*
- *o mai bună concretizare a concluziilor desprinse din analiza de nevoi cu acțiunile propuse*
- *dezvoltarea unei priorități distincte pentru nevoile strategice, pe termen mediu și lung, cu soluții în activități de tip advocacy și de recomandări de modificări de politici sectoriale,,*

7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI

Reținem din Rezumatul constatărilor din procesul de monitorizare a implementării PRAI, următoarele aspecte:

„aprecierea generală privind progresul înregistrat în implementarea PRAI

- *Progresul poate fi considerat bun, dacă ne referim la activitățile care pot fi gestionate independent de către CR, iar rezultatele cu îndeplinirea parțială a indicatorilor se realizează în situațiile în care implementarea este dependentă și de alți factori, parteneri, sau calendare ale acțiunilor din celelalte sectoare. (de ex finanțări, investiții)*
- *Progresul este considerat bun, având în vedere faptul ca au fost abordate acțiuni aferent fiecărui obiectiv, și majoritatea au fost duse la îndeplinire*

se recomandă:

- *completarea capitolelor aferente învățământului superior*
- *o mai bună concretizare a concluziilor din analiza de nevoi în acțiunile propuse*

- *dezvoltarea unei priorități distincte pentru nevoile strategice, pe termen mediu și lung, cu soluții în activități de tip advocacy și de recomandări de modificări de politici sectoriale includerea unui glosar de termeni specifici;*
- Au fost realizate studii cu privire la fezabilitatea investițiilor în 11 unități școlare, din (8) Județul HD: Hațeg, Uricani, Orăștie, Deva, Hunedoara2, Lupeni, Petroșani, (2) Județul TM: Lugoj, Jimbolia (1) Județul CS: Herculane
- Planurile de promovare au inclus, în funcție de specificul județelor variate modalități de intervenții, caravane, vizite, zile deschise sau acțiuni inițiate de către parteneri, care se confruntă cu o lipsă cronică și gravă de forță de muncă calificată. Echipe de promovare deosebit de eficiente au fost organizate în județele Caraș Severin, Hunedoara, Timiș, și echipe ale școlilor în județul Arad
- Colectarea opțiunilor și analiza acestora s-a realizat în fiecare județ al regiunii. Analiza a fost luată în considerare în aprobarea proiectului de plan de școlarizare, însă nu a fost realizat raportul la nivel regional.
- S-a putut constata în cadrul CLDPS că sunt școli care utilizează în mod real rezultatele studiului publicat (de exemplu studiul pt Județul HD și Colegiul tehnic Transilvania). Aceste exemple sunt necesar a fi promovate și recomandate și celorlalte școli.
- A fost demarat un proces complex de investigare a nevoilor și a disponibilității din partea personalului VET și a companiilor pentru organizarea stagiilor de internship. La nivelul județului HD au fost înregistrate 67 de solicitări din partea școlilor, și au fost oferite locuri de stagii în 11 companii
- Schema Titlul de excelență ediția 2018 a fost lansat în județul HD, și s-au înregistrat 14 unități școlare. Au fost realizate vizitele de audit în perioada 1- 20 mai 2018, iar rezultatele vor fi anunțate în 30 mai 2018.
- Asigurarea multiplicării rezultatelor și a exemplelor bune la nivel regional.
- Preocupări pentru o vizibilitate a activităților și accesibilitatea informațiilor privind dezvoltarea, planificarea ÎPT și implementarea acțiunilor concrete.
- Creșterea implicării tuturor factorilor relevanți pentru ÎPT, printr-o mai bună corelare a activităților la nivel regional, complementar cu activitățile bine structurate la nivel de județ.

8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea

Puncte tari	Puncte slabe
<p>-Gradul de urbanizare este peste media națională pentru fiecare dintre județele regiunii (Județul Hunedoara fiind unul din cele mai urbanizate județe din țară);</p> <p>-Creștea populației active aferente grupelor de vârstă 24-29 de ani și 30-64 de ani cu aproximativ 11% peste media națională;</p> <p>-O distribuție aproximativ egală a populației pe sexe;</p> <p>-Caracter multiethnic și multicultural;</p> <p>-Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială este sub media națională;</p> <p>-PIB-ul pe locuitor este superior mediei naționale, pe locul doi după București Ilfov;</p> <p>-Produsul intern brut calculat pe baza puterii de cumpărare are un trend crescător;</p> <p>-Scăderea numărului de someri în mediul urban;</p> <p>-Rata șomajului în rândul tinerilor se situează sub valorile mediei naționale;</p> <p>-Creșterea ponderii populației ocupate cu studii superioare și cu nivel mediu de pregătire;</p> <p>-Scăderea ponderii persoanelor cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial și primar sau fără școală absolvită);</p> <p>-Regiunea Vest se situează pe locul al doilea, după București-Ilfov în ce privește rata șomajului înregistrat;</p> <p>-În Regiunea Vest gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă 15-18 ani, are cea mai mare valoare de 79,9% la nivel național, în fiecare an școlar supus analizei, însă este îngrijorător faptul că indicatorul prezintă un trend descrescător de la 80,1% (2007-2008) la 79,9% (2015-2016);</p> <p>-Odată cu măsurile de revigorare ale învățământului profesional, (reînființarea claselor de învățământ profesional, începând cu clasa a X-a; reînființarea claselor de învățământ profesional de 3 ani, după finalizarea clasei a VIII-a), evoluția numărului de elevi se redresează;</p> <p>-Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI-XII, anul III, în Regiunea Vest, a înregistrat o creștere cu 0,9 puncte procentuale de la 58% la 58,9%;</p> <p>-În perioada 2007-2008/2014-2015, rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat un trend ascendent ajungând în anul 2014-2015 la o pondere de 100,7%.</p> <p>-In perioada 2007-2008/2014-2015 rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat un trend ascendent, ajungând la sfârșitul perioadei analizate la o pondere de 100,7%;</p> <p>- Față de planul de școlarizare realizat în 2016-2017, județele s-au străduit să elaboreze o ofertă</p>	<p>-Scăderea îngrijorătoare a populației tinere (grupele de vârstă 15-19 ani și 20-24 ani);</p> <p>-Proces accentuat de îmbătrânire a populației cu 13,67% față de media națională;</p> <p>-Creșterea ponderii populației în mediul rural (grupele de vârstă 15-19 ani respectiv 20-24 ani) în condițiile unui grad de urbanizare crescut peste media națională;</p> <p>-Din numărul total de emigranți grupa de vârstă 15-19 ani reprezintă aproximativ 6%, iar cel de 20-24 de ani aproximativ 11%, similar cu valorile naționale. Acest fenomen influențează în sens de descreștere populația de vârstă școlară;</p> <p>-Limitarea diversificării calificărilor datorită scăderii numărului de elevi</p> <p>-Prag crescut a populației de etnie romă fără școală absolvită sau persoane analfabete;</p> <p>-PIB-ul pe locuitor în regiune se situează sub valorile UE27;</p> <p>-Scăderea populației active cât și a populației ocupate;</p> <p>-Tendință de descreștere îngrijorătoare a ratei de activitate pentru persoanele în vârstă de 15-24 ani;</p> <p>-Scăderea ratei de ocupare în rândul tinerilor din mediul rural;</p> <p>-Ponderea populației active cu studii superioare se situează sub valorile UE27</p> <p>-La nivel național, Regiunea Vest se situează pe ultimul loc în ceea ce privește resursele de muncă;</p> <p>-Ponderea foarte scăzută a populației ocupate în domeniul construcții ;</p> <p>-O creștere îngrijorătoare pentru grupa de vârstă 55-64 de ani, care sunt inactiv într-o pondere de peste 60%, cu maximum de 65,1% în 2015;</p> <p>-Resursele de muncă (în mii de persoane) plasează Regiunea Vest pe ultimul loc la nivel național;</p> <p>-In ceea ce privește distribuția șomerilor pe nivel de educație pe nivele de educație, cea mai afectată categorie și totodată expusă riscului este cea a tinerilor cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional;</p> <p>-Regiunea Vest are cel mai mic număr de elevi înscriși la începutul anului școlar în unitățile de învățământ proprietate publică (proportional cu ponderea locuitorilor regiunii);</p> <p>-Ponderea învățământului liceal teoretic și vocațional situează Regiunea Vest pe ultimul loc (46,9%) cu 3,3% sub ponderea națională;</p> <p>-Scăderea ponderii învățământului profesional și tehnic public și privat cu peste 10% în perioada 2005-2016;</p>

<p>pentru anul școlar 2017-2018 mai bine corelată cu țintele asumate; astfel fiecare județ a crescut ponderea pentru ÎPT astfel: Arad cu 5,1 puncte procentuale, Caraș Severin cu 2,8 puncte procentuale, Hunedoara cu 3,3 puncte procentuale; însă județul Timiș este o excepție prin scăderea ponderii cu 1,6%.</p> <p>- În oferta 2017-2018 a fiecărui județ a fost inclus și învățământul dual, cu ponderi județene cu valori cuprinse între limitele 2,1% și 6,1%;</p> <p>- Ponderea maximă pentru învățământul dual în oferta 2017-2018 este propusă de județul Caraș - Severin (6,1%)</p> <p>- Ca răspuns la solicitările angajatorilor (prin contracte pentru instruire practică) în propunerile pentru anul școlar 2017-2018 a crescut ponderea ofertei pentru școala profesională în fiecare județ, cu 4,5% (Arad), 5,9% (Caraș Severin) și 3,4% (Hunedoara), cu excepția județului Timiș unde ponderea a scăzut cu 5,1 puncte procentuale;</p> <p>-Pentru anul școlar 2017-2018 solicitarile operatorilor economici au fost onorate 100%, în județele Arad, Caraș Severin și Hunedoara.</p>	<p>-La nivelul Regiunii Vest, învățământul superior reprezintă nivelul de învățământ cu o evoluție oscilantă a numărului de studenți în intervalul analizat;</p> <p>-În Regiunea Vest, rata abandonului școlar (învățământ liceal) a înregistrat o creștere, diferența dintre începutul și sfârșitul perioadei analizate fiind de 0,6 puncte procentuale, de la 3,3% în 2006-2007 la 3,9% în 2010-2011 dar a existat și o valoare minimă înregistrată de 2,2% în 2008-2009. În anul școlar 2010-2011, primul după anul intrării în lichidare a SAM-urilor și de preluare a locurilor la liceu, s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale: ca urmare, în acest an școlar, rata abandonului a crescut de la 2,3% la 3,9%. Dacă valorile regionale sunt comparabile cu cele naționale, atunci la nivelul județelor se înregistrează diferențe semnificative, cu cele mai bune valori în județul Arad, și cele mai îngrijorătoare situații în Județul Timiș;</p> <p>-Rata abandonului școlar pentru învățământul profesional înregistrează o valoare de 14,3% în creștere față de anul școlar anterior cu 8,5 puncte procentuale. Analizând valorile pentru Regiunea Vest, se observă că acestea se situează sub valoarea mediei naționale, iar în perioada 2008-2011 cu valori chiar sub media UE28. Însă în perioada 2011-2015 asistăm la o creștere a acestui indicator, chiar dacă ea se păstrează la o valoare mai mică decât media națională, ar fi util de analizat care au fenomenele în spatele acestei situații;</p> <p>-În Regiunea Vest, valoarea ratei brute de cuprindere în perioada analizată a manifestat o tendință oscilantă, 83,7 în 2007/8, cu un maxim relativ de 86% în 2010/11 urmată de descreștere până la valoarea de 79,4% în 2015/16;</p> <p>-În ceea ce privește ponderea pentru ÎPT planificat, ofertele se afla SUB ținta de 60 %, cu diferențe de 5,5 puncte procentuale (Caraș Severin) și 12,6 puncte procentuale (Timiș);</p> <p>- Planul propus pentru anul școlar 2017-2018 scade ponderea pentru învățământ liceal tehnologic+ profesional + dual la 47,4% la o distanța de 12,6 puncte procentuale față de ținta de 60%;</p> <p>-Pentru anul școlar 2017-2018 solicitarile operatorilor economici în județul Timiș au fost onorate cu rata de 83,6%, motivată prin numărul de elevi sub limita normativelor pentru constituirea unei clase.</p>
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<p>-Atragerea populației active corelată cu șansele de ocupare crescută;</p> <p>-Migrația internă regiunii este pozitivă</p> <p>-Justificarea constituirii unor clase sau școli cu limba de predare a etniei respective;</p>	<p>-Grad de îmbătrânire crescut al populației;</p> <p>-Prag crescut a populației de etnie romă fără școală absolvită sau persoane analfabete;</p> <p>-Descreșterea populației de vârstă școlară datorat fenomenului de emigrare;</p>

<ul style="list-style-type: none"> -Trasee de formare profesională de tip “a doua șansă” pentru populația de etnie romă; -Posibilitate mult mai mare de a ocupa un loc de muncă pentru populația cu un nivel ridicat sau mediu de pregătire; -Tendință de scădere a ratei șomajului, un semn al revigorării pieței muncii. -Posibilitatea accesării (POSDRU) pentru dezvoltarea resurselor umane în concordanță cu cerințele pieței muncii. 	<ul style="list-style-type: none"> -Proiecția demografică pentru anul 2060 va avea efecte negative în ceea ce privește forța de muncă activă, rata de ocupare și fenomenul de îmbătrânire a populației; Scăderea ratei de activitate a tinerilor, în special în cazul persoanelor de sex masculine; -Tinerii din mediul rural renunță la continuarea studiilor pentru a intra pe piața muncii (pentru a-și găsi un loc de muncă); Posibilități reduse de a ocupa un loc de muncă pentru populația cu nivel de pregătire scăzut (gimnazial sau fără școală absolvită); -Șanse reduse de angajare sau opțiuni pentru pensionare anticipată 54-65 ani; -Nerealizarea planului de școlarizare; -Părăsirea timpurie a școlii - cu aprox 20% în ultimii 10 ani.
---	--

9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri

Pe baza analizelor anterioare, se pot formula următoarele concluzii și recomandări generale, grupate în cinci categorii, care urmează a fi dezvoltate în măsuri și ținte specifice.

RELEVANȚA OFERTEI

- Având în vedere faptul că absolvenții filierei vocaționale dobândesc certificat de competențe profesionale, recomandăm cuprinderea acestor absolvenți în statisticile cu privire la elevii înregistrați în VET.
- Mecanismele de investigare a nevoilor pieței muncii sunt necesar a fi actualizate;
- Mecanismele bazate pe prognoze și tendințe analizate, sunt utile pentru elaborarea de politici în domeniul ÎPT;
- Pentru adecvarea ofertei unităților școlare, sunt necesare mecanisme de cooperare locală, bazate pe un parteneriat funcțional între unitatea școlară și operatorii economici și autorități locale;
- Cele două categorii de mecanisme de corelare a ofertei cu cererea sunt necesar a fi abordate simultan, la nivel regional;
- Corelarea ofertei cu cererea este necesar să fie abordată distinct, pe termen scurt, mediu și lung;
- Ținta de 60% a ponderii pentru ÎPT, trebuie analizată din perspectiva tendințelor din ultimii 10 ani, și procesul de diminuare a ofertei ÎPT este necesar să fie oprit; în 10 ani au fost pierdute în jur de 50% din capacitățile de formare ÎPT (însemnând școli, dotări, personal, calificări);
- Rata de succes a absolvenților ÎPT - poate fi măsurată prin mai mulți indicatori; rata de angajare, rata de continuare a studiilor, rata de succes la examenul de bacalaureat; de promovat intervențiile prin programul ROSE;

DIVERSIFICAREA OFERTEI

- Opțiunile elevilor arată o mare diversitate, care trebuie să fie investigată la nivel de județ și regiune;
- Adecvarea ofertei pentru a acoperi diversitatea opțiunilor este necesară pentru a crește atractivitatea traseului educațional ÎPT și prevenirea abandonului; Rutele de formare care nu corespund cu aspirațiile elevilor, nu pot fi atractive;
- Analiza capacității ofertei regionale de adecvare la cerințe de diversitate - limite de ordin logistic, al dotării și al resurselor umane, respectiv de acreditare;
- Este necesară o analiză a ofertei existente în raport cu întreaga paletă de calificări din nomenclator, pentru a identifica cele mai relevante calificări dar și cele care lipsesc din oferta regională (deși există în nomenclator);
- Este recomandată identificarea unor calificări noi, care pot fi importante pentru piața locală / regională; (sau unități de competențe pentru actualizarea calificărilor existente);
- Diversificarea ofertei la nivel județean are limite clare, din cauza numărului de clase în continuă scădere (din motive demografice); în acest context devine urgentă analiza portofoliului de calificări la nivel regional, și studiul oportunităților de a oferi calificări unice la nivel regional;
- Pentru a trece la cuprinderea în oferte a unor calificări *de interes regional*, oferte unice în regiune, este necesar asigurarea condițiilor de acces pentru aceste

calificări, prin suport integral al costurilor de transport, cazare și masă pentru fiecare participant;

DECIZII INFORMATE SI FUNDAMENTATE - PROMOVAREA OFERTEI

- Pentru ca elevii și părinții acestora să fie pregătiți pentru a lua decizii bine informate și fundamentate, este necesar un întreg proces de promovare a ofertei existente, a oportunităților viitoare de carieră;
- Trebuie avut în vedere faptul că deciziile pentru continuarea studiilor după finalizarea clasei a VIII-a se iau în familie, sub influențe multiple;
- Promovarea oportunităților de carieră nu trebuie să se reducă la Târgul ofertelor, organizate prea târziu, față de momentul deciziilor;
- Promovarea oportunităților este necesar să fie un proces alcătuit din evenimente, periodice, pe toată durata anului, vizând nu doar absolvenții din anul curent;
- Promovarea de tip campanie - presupune un mesaj coerent și revenirea prin mai multe canale și mijloace la mesaje cu impact dorit la nivel de mentalitate comunitară;
- Mesajele de încurajare, de tip exemple de succes - pot fi eficiente;
- Pentru promovare sunt necesare abordarea distinctă a etapelor de Realizarea unui plan de promovare, Identificarea și atragerea resurselor și Implementarea planului;
- Planul regional de promovare trebuie să fie armonizat cu cele județene, locale și cel național;
- Promovarea poate fi credibilă doar prin implicarea tuturor factorilor interesați - școli, ISJ; companii, autorități locale și județene, CCI, CJRAE etc.

RESURSE PENTRU ÎPT

- Resursele existente pentru ÎPT - necesită o analiză reală, în raport cu cerințele unei formări de calitate;
- Sunt necesar a fi monitorizate din perspectiva relevanței Contractele de parteneriat, raportate pentru ÎPT, școala profesională;
- Contractele pentru ÎPT dual - vor fi monitorizate pentru prima generație de elevi;
- Inventarul resurselor necesare unităților școlare - vor fi publicate, pentru a fundamenta atractivitatea ofertelor;
- O analiză a ofertelor de ÎPT fără condiții pentru dobândirea competențelor programelor de formare stabilite prin standarde, vor fi analizate; aceste situații în care formarea se bazează pe resursele școlii, fără angajator, vor fi analizate pentru a găsi soluții de tip „consorții școlare,, în care dotările pot fi utilizate în comun;
- O analiză dedicată poate fi realizată pentru școlile din mediul rural, sau orașe mici, în care nu exista un potențial diversificat de angajatori, și oferta pe de o parte nu este diversificată (având un număr redus de clase, 1-2 pe nivel, dar nu există diversificare nici de la un an la altul), și nu sunt asigurate nici condiții pentru obținerea de competențe relevante; Soluții pot fi generate la nivel regional;

ACTUALIZAREA COMPETENȚELOR RU din ÎPT

- Este necesară o analiză a resurselor umane din ÎPT, în ceea ce privește nivelul de competențe, vârsta medie a personalului, disponibilitatea pentru perfecționare, actualizarea competențelor;
- Exista inițiative interesante locale de actualizare de competențe, prin mobilități Erasmus+ și alte proiecte, care pot fi promovate și multiplicare la nivel regional;

- Proiectele în curs de derulare (de ex. Learning by Doing), pot fi promovate pentru a încuraja acțiuni similare, sau inclusiv preluarea unor rezultate intermediare sau finale;
- CR poate oferi un suport specializat pentru designul și implementarea de proiecte cu finanțare comunitară;
- Resursele locale de finanțare pot fi accesate și încurajate la nivel județean și regional;

ACȚIUNI PROPUSE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII IPT

Obiectivul general

Dezvoltarea și promovarea unei oferte ÎPT cu relevanță regională, adecvată nevoilor imediate ale operatorilor economici și corelată cu aspirațiile de realizare a potențialului personal al tinerilor pe parcursul carierei profesionale

Obiective specifice:

1. Creșterea gradului de relevanță a ofertei regionale ÎPT la cerințele pieței muncii regionale, pe termen scurt și mediu
2. Diversificarea ofertei regionale ÎPT pentru o mai bună acoperire a diversității opțiunilor elevilor
3. Promovarea la nivel regional a ofertei cu relevanță regională, pentru a permite opțiunea bine informată și fundamentată a elevilor
4. Optimizarea utilizării resurselor aferente ÎPT și atragerea unor surse suplimentare pentru finanțarea unei oferte moderne
5. Îmbunătățirea capacității de actualizare a competențelor resurselor umane din ÎPT

Acest set de obiective este generat din analiza SWOT, și constituie cadrul pentru activitățile care vizează punctele slabe identificate, prin valorificarea oportunităților și a punctelor tari existente .

10. Planul de măsuri

PRIORITATEA 1: Relevanță a ofertei regionale ÎPT			
Indicatori de impact: Asigurarea unui grad ridicat de satisfacere a cerințelor operatorilor economici - minim 95% Creșterea ponderii ÎPT in oferta județelor, pentru a reduce decalajul față de ținta de 60%			
Obiectivul 1. Creșterea gradului de relevanță a ofertei regionale ÎPT la cerințele pieței muncii regionale, pe termen scurt și mediu Indicatori: Asigurarea unui grad ridicat de satisfacere a cerințelor operatorilor economici - minim 95% Creșterea ponderii ÎPT in oferta județelor, pentru a reduce decalajul față de ținta de 60%			Precondiții și riscuri Precondiții și riscuri: IPT este doar cea de a doua opțiune a elevilor și a părinților
Rezultate A 1. Identificarea solicitărilor angajatorilor pentru calificări prin ÎPT - prin organizarea a cel puțin 8 evenimente de informare la nivel regional/județean/local. Pachet de informare relevant pentru nevoile regiunii și distribuit în timp și accesibil prin platforme online A 2. Identificarea capacității unităților școlare pentru solicitările identificate . Inventar realizat și analizat de catre CR și CLDPS			Precondiții și riscuri Precondiții și riscuri: IPT este doar cea de a doua opțiune a elevilor și a părinților
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A1. Informarea operatorilor economici cu privire la posibilitățile de cooperare pentru formarea profesională a tinerilor - împreună cu autorități locale - asigurarea accesului liber la pachetul de informare complet și actualizat privind rutele de profesionalizare si legislația care guverneaza IPT - activități regionale, județene și locale de informare a operatorilor interesați, realizat cu implicarea partenerilor sociali - autorități locale, AJOFM, asociații profesionale - inventarierea opțiunilor și a solicitărilor de formare ale operatorilor economici privind nevoile de forță de muncă care poate fi oferita prin ÎPT - întâlnirilor trilaterale pentru pregătirea acordurilor de cooperare, pe baza inventarului capacităților comune aferente calificărilor propuse pentru ofertă	Septembrie - decembrie anual	ISJ CLDPS CNDIPT AJOFM	Resurse necesare pentru distribuirea pachetului de promovare, si asigurarea accesului tuturor beneficiarilor vizați (marketing educational)
A2. Inventarul capacității unităților școlare de asigurare a ofertei pentru domeniile de calificare din solicitările operatorilor economici - realizarea unui studiu cu capacitatea școlilor de a livra programe de calificare adecvate; identificarea calificărilor pentru care nu exista autorizări valide; inventarul resurselor umane existente în școli pentru livrarea calificărilor prioritare;	Septembrie - decembrie anual	ISJ CLDPS CNDIPT	Lipsa datelor relevante si valide cuprinse in inventar

PRIORITATEA 2: Diversificarea ofertei regionale			
Indicatori de impact: Înregistrarea și analiza opțiunilor tuturor elevilor absolvenți de clasa a VIII-a Numărul de calificări din oferta centralizată la nivel regional adecvată opțiunilor exprimate			
Obiectivul 2 Diversificarea ofertei regionale ÎPT pentru o mai bună acoperire a diversității opțiunilor elevilor Indicatori: Înregistrarea și analiza opțiunilor tuturor elevilor absolvenți de clasa a VIII-a Numărul de calificări din oferta centralizată la nivel regional adecvată opțiunilor exprimate			Preconții și riscuri Relevanța întrebărilor din chestionar și informarea operatorilor care aplică chestionarele
Rezultate A 1. Câte un raport finalizat în fiecare județ, și centralizat la nivel regional A 2. Creșterea numărului de calificări relevante la nivel de județ și regiune, față de anul precedent. Soluții de adecvare identificate și promovate			Preconții și riscuri Relevanța întrebărilor din chestionar și informarea operatorilor care aplică chestionarele
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Preconții și riscuri
A1. Opțiunea elevilor - studiu la nivel regional - elaborarea unui chestionar pentru înregistrarea opțiunilor, cu informații accesibile privind posibilitatea de alegere a unui traseu compatibil cu aspirațiile personale - aplicarea chestionarului, prin metode accesibile, cu prelucrare automată (platformă virtuală) -prelucrarea rezultatelor și informarea beneficiarilor privind rezultatele înregistrate (în fiecare clasa a VIII-a și a VII-a)	Noiembrie pentru chestionar Decembrie pentru raport	ISJ CJRAE CNDIPT	Relevanța întrebărilor din chestionar și informarea operatorilor care aplică chestionarele
A2. Realizarea unor analize ale propunerilor școlilor, în raport cu rezultatele studiului opțiunilor - revizuirea ofertelor unităților școlare, în raport cu rezultatele analizei -identificarea posibilităților de o mai buna adecvare la cerințele elevilor -informarea elevilor cu privire la ofertele modificate	Decembrie	ISJ CJRAE CNDIPT	Oferta școlilor poate fi conturată având în vedere resursele și experiența existente

PRIORITATEA 3 : Relevanță regională a ofertei VET			
Indicatori de impact: Plan de promovare acoperind lunile anului școlar Oferta regională cunoscută de către fiecare categorie de actori interesați			
Obiectivul 3 Promovarea la nivel regional a ofertei cu relevanță regională, pentru a permite opțiunea bine informată și fundamentată a elevilor Indicatori: Plan de promovare acoperind lunile anului școlar Oferta regională cunoscută de către fiecare categorie de actori interesați			Precondiții și riscuri Promovarea se concentrează în luna mai, fiind tardiv pentru a influența opțiunile familiilor
Rezultate A 1. Planul regional de promovare asumat pentru implementare de către factorii interesați în IPT. Acoperirea fiecărui semestru cu materiale și mesaje adecvate A 2. Un program comprehensiv de intervenție pentru a cuprinde fiecare școala generală în activitățile de promovare. Acoperirea fiecărui semestru cu materiale și mesaje adecvate			Precondiții și riscuri Promovarea se concentrează în luna mai, fiind tardiv pentru a influența opțiunile familiilor
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A1. Elaborarea planului de promovare, acoperind nivelul regional, județean și local - cu mai multe etape, pe parcursul anului școlar - dedicat elevilor, părinților, personalului din școli - asumat de către parteneri - școlile ofertante, companiile partenere, autorități locale etc.	Lunar, în funcție de centrul de interes specific perioadei	ISJ CJRAE CNDIPT operatorii economici autoritățile locale	Lipsa resurselor alocate pentru o promovare pe mai multe canale, resurse materiale și personalul cu competențe specifice acestui tip de marketing
A2. Punerea în practică a planului de promovare a ofertei IPT la nivel regional - organizarea echipelor de promovare - elaborarea materialelor de promovare (tipărite și cele prin social media) - coordonarea activităților cuprinse în planul de promovare - vizibilitatea ofertei în media locală și regională, prin prezență	Lunar, în funcție de centrul de interes specific perioadei	ISJ CJRAE CNDIPT operatorii economici autoritățile locale	Lipsa resurselor alocate pentru o promovare pe mai multe canale, resurse materiale și personalul cu competențe specifice acestui tip de marketing

PRIORITATEA 4: Utilizarea și atragerea resurselor			
Indicatori de impact: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din ÎPT (inclusiv dotarea cu echipamente de instruire, conform standardelor de pregătire)			
Obiectivul 4: Optimizarea utilizării resurselor aferente ÎPT și atragerea unor surse suplimentare pentru finanțarea unei oferte moderne Indicatori: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din ÎPT (inclusiv dotarea cu echipamente de instruire, conform standardelor de pregătire)			Preconții și riscuri Resurse subdimensionate față de nevoi
Rezultate A 1. Acțiuni de identificare de soluții pentru îmbunătățirea situației. Recomandări de noi politici publice pentru educație și formare profesională A 2. Acțiuni de identificare de soluții pentru îmbunătățirea situației. Recomandări de noi politici publice pentru educație și formare profesională			Preconții și riscuri Resurse subdimensionate față de nevoi
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Preconții și riscuri
A1. Evenimente regionale și județene pentru identificare de soluții cu privire la necesarul de dotare - generare de soluții, de tip consorții școlare, mobilitate elevi, centre de formare, relocare echipamente etc. în funcție de condițiile locale - prezentarea situației finale la autorități, în vederea planificării soluțiilor pe termen mediu și lung, și aplicarea unor soluții urgente imediate	Dependent de calendarul finanțărilor regionale	Unități școlare Autorități locale ISJ CLDPS	Resurse subdimensionate față de nevoi
A2. Evaluarea costurilor și identificarea tuturor surselor de finanțare care pot fi accesate, asistarea beneficiarilor în vederea realizării unor proiecte care să asigure resursele necesare (finanțare prin POR și alte surse)	Dependent de calendarul finanțărilor regionale	ISJ Autorități locale CLDPS	Resurse subdimensionate față de nevoi

PRIORITATEA 5: Reursele umane din IPT			
Indicatori de impact: Promovarea oportunităților de dezvoltare personală și profesională a resurselor umane IPT			
Obiectivul 5: Îmbunătățirea capacității de actualizare a competențelor resurselor umane din IPT Indicatori: Promovarea oportunităților de dezvoltare personală și profesională a resurselor umane IPT			Preconții și riscuri
Rezultate A 1. Culegerea și promovarea exemplelor de bune practici existente. Evenimente regionale (2) și județene(4) A 2. Culegerea și promovarea exemplelor de bune practici existente Ediția 2018 implementată în cel puțin două județe din regiune A 3. Culegerea și promovarea exemplelor de bune practici existente Evenimente regionale (6) și județene(6)			Preconții și riscuri
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Preconții și riscuri
A1. Evenimente regionale, județene dedicate pentru promovarea exemplelor de bune practici existente -exemple de actualizare de competențe prin internship organizat în companiile partenere -exemple de formare profesională prin proiecte Erasmus+	În funcție de calendarul de finanțare	ISJ Unități școlare Autorități locale CLDPS	Receptivitatea RU din unități școlare și a partenerilor
A2. Ediția Nr.4. a mecanismului TITLUL DE EXCELENȚĂ în IPT - reluarea exercițiilor la nivel de județ, pentru recunoașterea rezultatelor reale, existente și promovarea acestora pentru multiplicare, în colaborare cu CCI din fiecare județ și parteneri sociali;	În funcție de disponibilitatea partenerilor	CCI, CJ, ISJ Unități școlare Autorități locale CNDIPT	Disponibilitatea RU din unități școlare și a partenerilor precum și interesul de implicare a autorităților locale
A3. Evenimente de promovare a rezultatelor intermediare și finale ale proiectelor implementate la nivel regional, cu relevanță pentru dezvoltarea RU din IPT -promovarea rezultatelor proiectului Learning by Doing, cu finanțare din Strategia Dunărea, cu implicarea CCI HD și CNDIPT; -alte proiecte regionale;	Conform calendarului de acțiuni a proiectului	ISJ Unități școlare Autorități locale CNDIPT CCI HD	Receptivitatea RU din unități școlare și a partenerilor

11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

1. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

11.1. Context

Strategia națională pentru învățământ terțiar

- Contextul sectorului educațional

Strategia Europa 2020 care stabilește obiectivele EU 2020 are ca obiective creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta între 20 și 64 de ani până la 75%, scăderea procentului elevilor care părăsesc timpuriu școala sub 10%, creșterea numărului persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani care trebuie să aibă finalizate studii terțiare cel puțin cu 40% și creșterea numărului persoanelor cu vârsta între 25-64 de ani care trebuie să participe la învățarea pe tot parcursul vieții cu cel puțin 15%. În tabelul de mai jos sunt prezentate tinte pentru România conform Strategiei Europa 2020.

Tabel nr.10 - Obiective din Strategia Europa 2020

Obiectivele EU 2020	Ținte pentru România (%)
75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani trebuie să fie ocupată	70%
Procentul elevilor care părăsesc timpuriu școala trebuie să se situeze sub 10%	11,3
Cel puțin 40% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani trebuie să finalizeze studii terțiare	26,7
Cel puțin 15% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții	10%

Sursa: Comisia Europeană

Populația activă și numărul studenților în scădere vor influența gradul de ocupare și creșterea economică.

Părăsirea timpurie a școlii este un fenomen prezent într-un procent ridicat în România ca urmare a situației socio-economice precare și sunt afectați cu precădere tinerii din mediul rural. Acest fenomen determină creșterea riscului accesului acestor tineri în piața muncii și dificultatea incluziunii sociale.

Accesul tinerilor la studii terțiare este diferit astfel că datele INS arată că 45% din tinerii care locuiesc în mediul rural doar 24% se regăsesc între studenți care urmează studii de licență.

Programele de învățare pe tot parcursul vieții sunt greu accesibile pentru că sunt un număr redus de centre de formare în mediul rural și în zonele defavorizate.

- Contextul Politicii în învățământul terțiar la nivel național

Strategia Națională pentru învățământul terțiar 2015-2020 definește învățământul terțiar ca fiind sectorul educațional care include învățământul superior și învățământul terțiar nonuniversitar - Scoli postliceale.

Învățământul terțiar nonuniversitar se organizează la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate pentru absolvenții de liceu cu sau fără diplomă de bacalaureat.

Instituțiile de învățământ superior acreditate oferă, în cadrul colegiilor, cursuri de învățământ de nivel terțiar nonuniversitar autorizate să funcționeze provizoriu, acreditate și evaluate periodic în condițiile legii, de către ARACIP.

Învățământul terțiar nonuniversitar organizat în cadrul colegiilor are o durată de 1 - 3 ani, în funcție de complexitatea calificării.

Finanțarea de bază pentru colegiile din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat se asigură la nivelul standardelor de cost pentru învățământul preuniversitar.

Organizarea și funcționarea învățământului terțiar nonuniversitar la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate, se realizează conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației naționale.

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020

a) Viziunea privind Cercetare și Inovarea din România

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 în cadrul temei inter - și trans - sectorială - Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, inovarea - în interdependență cu educația și formarea profesională are repere în **Strategia Orizont 2013, 2020 și 2030**.⁶²

Programul Operațional Sectorial “Creșterea competitivității economice” a avut drept scop sprijinirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării prin promovarea parteneriatelor între universități sau institute de cercetare și întreprinderi. Prin acest Program au fost alocate circa 646,5 milioane euro, din care circa 83% reprezintă contribuția Fondului European de Dezvoltare Regională, la care se va adăuga o contribuție privată estimată la circa 180 milioane euro.

România, ca parte a Uniunii Europene trebuie să devină competitivă la nivel regional și global până în 2020 prin dezvoltarea inovării și a cercetării științifice și în acest fel să contribuie la creșterea socio-economică și respective a bunăstării naționale.

Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014 - 2020 este un document programatic pentru ciclul următor, într-un context în care România trebuie

⁶² Pentru Orizont 2013 obiectivul național general este atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare. Pentru care au fost definite trei obiective strategice:

(a) Crearea de cunoștințe prin obținerea unor rezultate științifice și tehnologice de vârf, creșterea vizibilității internaționale a cercetării românești și transferul rezultatelor în economie și societate, ameliorarea substanțială, calitativă și cantitativă, a performanței capitalului uman din cercetare, inclusiv prin dezvoltarea unor poli de excelență;

(b) Creșterea competitivității economiei românești prin promovarea inovării cu impact efectiv la nivelul operatorilor economici, accelerarea transferului tehnologic, deplasarea accentului spre exerciții de rezolvare a problemelor complexe cu aplicabilitate directă, stimularea parteneriatelor cu firmele din sectoarele producției și serviciilor pe baze competitive, crearea de centre de competență și platforme tehnologice;

(c) Creșterea calității sociale a cercetării prin generarea de soluții conceptuale și tehnologice cu impact direct în elaborarea și implementarea politicilor publice și corelarea acestora în special în domenii precum sănătatea publică, protecția mediului, infrastructura, amenajarea teritoriului și gestionarea durabilă a resurselor naționale pe baze eco-responsabile.

Pentru implementarea acestei viziuni strategice au fost stabilite obiective specifice, unele dintre acestea conținând și ținte numerice cu referință la media UE, și care necesită o analiză și evaluare după depășirea perioadei de referință.

- **Creșterea performanței** prin plasarea cercetării din România în grupul primelor 35 de țări în privința aparițiilor în publicațiile indexate ISI (locul 48 în 1995-2005), creșterea de 10 ori a numărului de brevete EPO la un milion de locuitori (1,72 în 2003 față de media UE de 137), triplarea numărului de brevete OSIM față de 2006 și creșterea ponderii brevetelor high-tech, dublarea ponderii firmelor inovative (19% în 2002-2004);
- **Dezvoltarea resurselor sistemului** prin triplarea numărului de cercetători.
- **Antrenarea sectorului privat** prin creșterea cheltuielilor private pentru cercetare-dezvoltare la 1,5% din PIB.
- **Creșterea capacității instituționale** prin reducerea fragmentării actuale a sistemului și încurajarea participării la rețele de cercetare pe plan național și internațional.
- **Extinderea cooperării internaționale.**

Pentru Orizont 2020 obiectivul general este **Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE ; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.** În acest sens se are în vedere **perfecționarea, în continuare, a cadrului legislativ, regulatoriu și instituțional, dezvoltarea interfeței cu firmele inovative și promovarea cofinanțării cu capitalul privat.** Cheltuielile publice pentru cercetare-dezvoltare-inovare în universități și unități specializate se vor ridica la cel puțin 3% din PIB.

Pentru Orizont 2030 obiectivul general este: **Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe**

sa faca saltul calitativ si de anvergura in zona CDI în concordanță cu **Strategia Europa 2020**.⁶³

In acest sens s-a elaborat o strategie nationala de dezvoltare a cercetarii, dezvoltarii si inovarii pe termen mediu, 2015-2020, care contine un set de principii de actiune bazat pe urmatoorii piloni și priorități concrete.⁶⁴

CONTEXTUL REGIONAL se poate contura prin evaluarea stadiului dezvoltării durabile în Regiunea Vest și elaborarea indexului aferent format din indicatori selectați în funcție de specificul socio-economic și de mediu al Regiunii Vest, ceea ce s-a realizat prin proiectul ADR Vest „Sustenabilitatea - Motor al Dezvoltării în Regiunea Vest” .

Conform datelor din proiect „Regiunea Vest se află pe unul din ultimele locuri pe plan național, din punct de vedere al ponderii cheltuielilor alocate activităților de cercetare și dezvoltare în produsul intern brut regional, valoarea acestora reprezentând numai 50% din media națională.”

In acest context, din perspectiva dezvoltării durabile aceasta zona este una cu risc major care poate afecta în mod critic viitorul regiunii, așa cum se arată în raport.

Există un interes scăzut al absolvenților universitari de a se orienta către dezvoltarea unei cariere profesionale în domeniul cercetării, cu precădere în științe tehnice și inginerie.

In raport se arată ca ”rezultate nu indică o tendință de intensificare a activităților inovative, dimpotrivă se evidențiază o stagnare deși în regiune își desfășoară activitatea un număr important de institute de cercetare și de companii transnaționale active în sectoare cu înaltă valoarea adăugată”.

⁶³ Elaborarea acestui document strategic s-a desfășurat în contextul mai larg al strategiei Europa 2020, în mod particular al inițiativei „O Uniune a inovării care introduce noțiunea de 'strategie de specializare inteligentă' ce are drept scopul sporirea impactului politicilor de cercetare și inovare ale Statelor Membre asupra creșterii economice, în contextul corelării cu politicile de coeziune.

Strategia Europa 2020 a stabilit trei strategii principale de consolidare a creșterii pentru a combate deficiențele structurale ale continentului într-un scenariu de criză:

- i. **creșterea inteligentă**, bazată pe cunoștințe și inovare;
- ii. **creșterea durabilă**, prin promovarea unei economii mai eficiente din punct de vedere al resurselor, mai verde și mai competitivă; și
- iii. **creșterea favorabilă incluziunii**, prin promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă care să asigure coeziunea economică, socială și teritorială.

⁶⁴ **Pilonul 1. Afirmare la nivel regional, afirmare la nivel global: firmele devin operatori-cheie ai inovării.**

Economia românească mobilizează IMM-uri inovatoare, cu orientare și perspective globale, care au interesul și capacitatea de a intra pe lanțurile de valoare adăugată regionale și mondiale.

Pilonul 2. Excelență prin internaționalizare: sectorul CDI ca spațiu de oportunitate

Sectorul CDI românesc se dezvoltă în jurul unor domenii strategice, este integrat internațional și oferă un mediu atractiv pentru membrii comunității științifice globale - pentru tineri, pentru cercetătorii de vârf din întreaga lume, pentru carierele duble în cercetare și antreprenariat. Stabilitatea necesară este asigurată de fluxul predictibil de proiecte, de infrastructurile de cercetare naționale și europene.

Pilonul 3. "Leadership" regional la frontiera științei și în tehnologie: străpungeri în domenii strategice

România se poziționează, prin CDI, alături de mari inițiative europene și internaționale, fie prin participare, fie prin asumarea unui rol de lider (în cazuri precum "Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics" - Măgurele sau Centrul internațional pentru cercetări avansate "Fluvii, Delte, Mări «Danubius»" - Tulcea), și prin stimularea concentrărilor tehnologice (clustere) de frontieră.

Strategia CDI 2014-2020 vizează următoarele tipuri de priorități:

□ **Prioritățile de specializare inteligentă** presupun definirea și consolidarea unor domenii de competență ridicată, în care există avantaje comparative reale, sau potențiale, și care pot contribui semnificativ la PIB. Prin concentrarea de resurse și mobilizarea unei mase critice de cercetători, aceste domenii pot asigura, inclusiv în dimensiunea lor regională, competitivitatea pe lanțurile de valoare adăugată regionale și/sau globale.

□ **Prioritățile cu relevanță publică** vizează alocarea de resurse în domenii în care cercetarea și dezvoltarea tehnologică răspund unor nevoi sociale concrete și presante. Aceste priorități presupun dezvoltarea capacității sectorului public de a supraveghea spațiul tehnologiilor emergente și de a solicita soluții inovatoare de la operatorii CDI publici și privați. Cercetarea fundamentală rămâne prioritară în cadrul Strategiei CDI 2014-2020 - incluzând disciplinele umaniste și socio-economice - ca sursă pentru cercetarea de frontieră și interdisciplinară.

Strategia nationala propune un program amplu pe toate componentele având ca tinte principale creșterea performanțelor CDI in Romania si creșterea absorbției fondurilor europene.

11.2. PROFILUL DEMOGRAFIC AL REGIUNII VEST DIN PERSPECTIVA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

11.2.1. Analiza evoluțiilor și prognozelor demografice

Datele statistice privind situația studenților din IS național în perioada **2015-2016**, la nivel național, arată că în învățământul superior sunt 374.800 de absolvenți (352.743 cu diploma de bacalaureat național și 22.037 cu diploma din altă țară). Un număr de 319.330 de studenți sunt înscriși în învățământul public de stat și 55.470 în învățământ privat. În anul universitar **2016-2017**, rețeaua instituțiilor de învățământ superior cuprinde un număr de 97 instituții, în cadrul cărora funcționează 560 facultăți. Cursurile învățământului universitar de licență sunt frecventate de 405,6 mii studenți, cu 1,2% mai puțin comparativ cu anul universitar precedent.

Tabelul nr.11. Numărul studenților înscriși în învățământul universitar de licență, pe forme de învățământ și sexe

Tabel nr.11

Forma de învățământ	Anul 2015-2016		Anul 2016-2017		Diferențe între coloana 1 și coloana 3
	Total	Din care feminin	Total	Din care feminin	
Total	410697	218777	405638	216134	-5059
Studenti în țară	388110	209150	381952	206077	-6158
Învățământ de zi	370939	199181	366843	196893	-4096
Învățământul seral	26		26		o
Învățământ frecvență redusă	15644	6224	15297	6121	-347
Învățământ la distanță	24088	13372	23498	13120	-590

Din numărul total al studenților înscriși, 90,4% frecventează cursurile învățământului de zi, 5,8% din studenți sunt înscriși la forma de învățământ la distanță, iar 3,8% în învățământul cu frecvență redusă. Aproximativ 86,3% din numărul total al studenților studiază în instituții publice de învățământ.

Se observă o scădere a numărului de studenți în 2016-2017 față de anul 2015-2016 în special a numărului studenților de la învățământul de zi (6158).

În Regiunea Vest numărul studenților înscriși la învățământul de licență, cursuri de master și postuniversitare, învățământul doctoral și postdoctoral la sfârșitul anului **2016-2017** este prezentată în tabelul 12.

Tabelul nr.12 .Situația studenților la învățământul de licență, cursanți la învățământul de master și post-universitar și cursanții la învățământul de doctorat și postdoctorat în anul **2016-2017**

Tabel nr.12

Regiunea Judetul (AR-Arad CS-Caraș-Severin HD-Hunedoara TM-Timiș)	Nr. de Student i cursanti	Studenti la cursuri de licență			Cursanti la master, cursuri postuniversitare			Cursanti la învățământul de doctorat și postdoctorat			
		total	total	Cu durata de 3,4, ani	Cu durata de 5.6 ani	Total	Master Ciclul II	Post-universitare	Total	Doctoral (III)	Post Doctorale
Vest	55790	43247	33664	9583	10607						-
AR	10065	8048	5517	2531	1906	1906	-	111	111		-
CS	1312	883	883	-	404	404	-	25	25		-
HD	4051	2868	2868	-	1026	976	50	157	157		-
TM	40362	31448	24396	7052	7271	7230	41	1643	1643		-

Tabel nr.13

Forma de învățământ	2014-2015			2015-2016		
	Studenți înscriși la sfârșitul anului universitar	% din înscriși		Studenți înscriși la sfârșitul anului universitar	% din înscriși	
		Promovați	Repetenți si cu situația neîncheiată		Promovați	Repetenți si cu situația neîncheiată
TOTAL	37640	92,8	7,23	74800	92,7	7,3
- studenți cu diploma de Bacalaureat în România	20135	93,4	6,6	22057	92,3	7,7
Învățământ de zi	356105	92,8	7,2	352748	92,7	7,3
Învățământ seral	134	78,4	21,6	18	5,6	94,4
Învățământ cu frecvență redusă	15817	84,9	15,1	13760	88,9	11,1
Învățământ la distanță	23340	90,1	9,9	21073	89,5	10,5

Situația școlară a studenților din învățământul de licență, pe formele de învățământ

Dacă analizăm ponderea studenților pe formele de învățământ, în învățământul public și cel privat, se remarcă că cei mai mulți studenți, cu diploma de bacalaureat în România și în alte țări, sunt la forma de învățământ de zi (295.385 studenți în universitățile publice și 44.564 în universitățile private).

În anul **2016-2017 în Regiunea Vest** numărul studenților în universitățile publice este de 44818, de cca 7 ori mai mare decât studenților de la universitățile private (6972) în 2016-2017. Opțiunea pentru *învățământul de zi* este cea care oferă mai multe oportunități pentru formarea competențelor profesionale. *Învățământul seral* are cel mai mic număr de studenți și în toți studenții care optează pentru această formă sunt cu diploma de bacalaureat în România. În cazul *învățământului la distanță*, studenții din universitățile publice, cu diploma de bacalaureat în România și cu bacalaureat în alte țări, sunt în număr de 16.582 față de 4.491 în universitățile private. *Învățământul cu frecvență redusă* este frecventat de mai mulți studenți, cu diploma de bacalaureat în România și în alte țări, în universitățile publice față de universitățile private.

Analiza situației la învățătură a studenților la nivel național la sfârșitul anului **2015-2016** evidențiază că din total studenților în învățământul superior, 63% sunt integraliști, 29,7% sunt promovați prin credite și 7,3% sunt repetenți cu situație școlară. În învățământul seral la universitățile publice avem 5,6% studenți integraliști și 94,4% de studenți repetenți cu situație școlară neîncheiată. În cazul învățământului la distanță promovabilitatea studenților este de cca 89% atât la universitățile publice cât și la cele private. Învățământul cu frecvență redusă în universitățile publice are 47% studenți integraliști și 47,2% studenți promovați prin credite față de 55,7% studenți integraliști și 32,4% studenți promovați prin credite la universitățile private.

11.2.2. Implicațiile evoluțiilor demografice pentru învățământul superior

Strategia Europa 2020 a stabilit trei strategii principale de consolidare a creșterii pentru a combate deficiențele structurale ale continentului într-un scenariu de criză: I. Creșterea inteligentă, bazată pe cunoștințe și inovare; II. Creșterea durabilă, și III. Creșterea favorabilă incluziunii.

Strategia Europa 2020 are ca obiective principale în domeniul **Educație** creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta *între 20 și 64 de ani* până la **75%** și creșterea numărului persoanelor cu vârsta cuprinsă *între 30-34 de ani* care trebuie să aiba finalizate studii terțiare .

Guvernului României prin intermediul *Grupului de Lucru Sectorial pentru Educație* a stabilit țintele, în procente, pentru ponderea absolvenților cu studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani conform Tabelului 14.

Tabelul 14 - .Ponderea absolvenților cu studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

Tabel nr.14

Obiective UE	Obiectiv România				
	Valoare initial (2008)	Valoare preliminară %			Valoare finală (2020)
		2010	2013	2015	
Rata populației cu vârstă de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară - 40%	15,96%	17,6	20,2	22,17	26,7

Statistica recensământului populației 2011 (Anexa 1a - Recensământul populației 2011) În conformitate cu datele recensământului populației din 2011, și datele publicate în Anuarul Statistic 2013, **populația Regiunii Vest**, cu 1.828.313 de locuitori înregistrați reprezintă 9% din populația României (20.121.641 locuitori), cu o distribuție neuniformă între județele regiunii: județul Arad cu 430.629 locuitori, Caraș Severin cu 295.579 locuitori, Hunedoara cu 418.565 locuitori și județul Timiș cu 683.540 de locuitori.

Figura 103

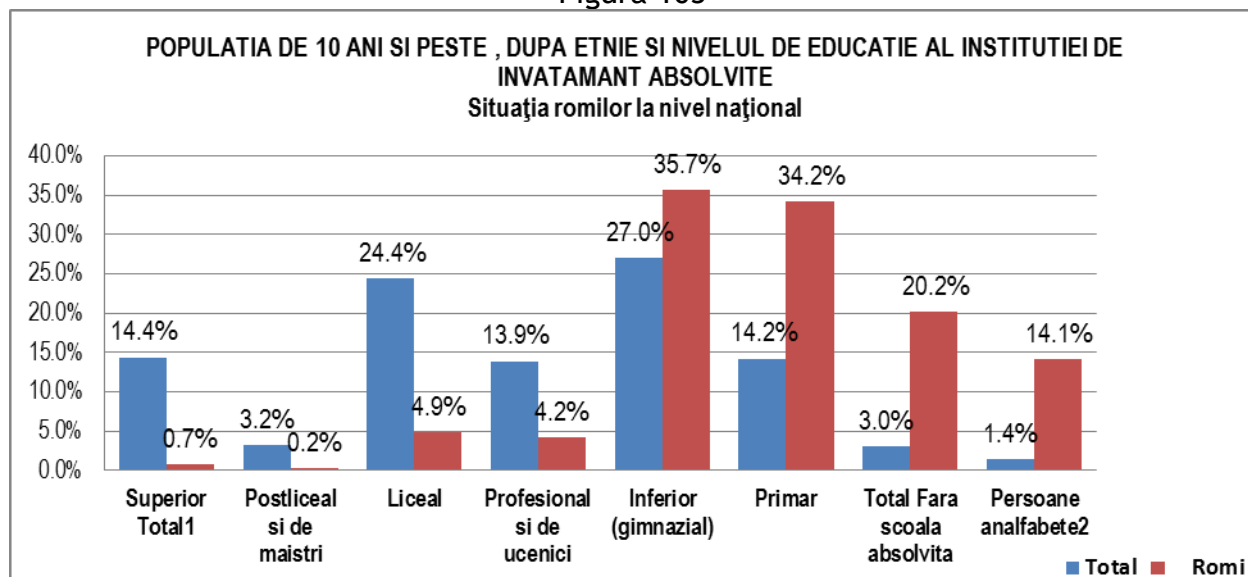
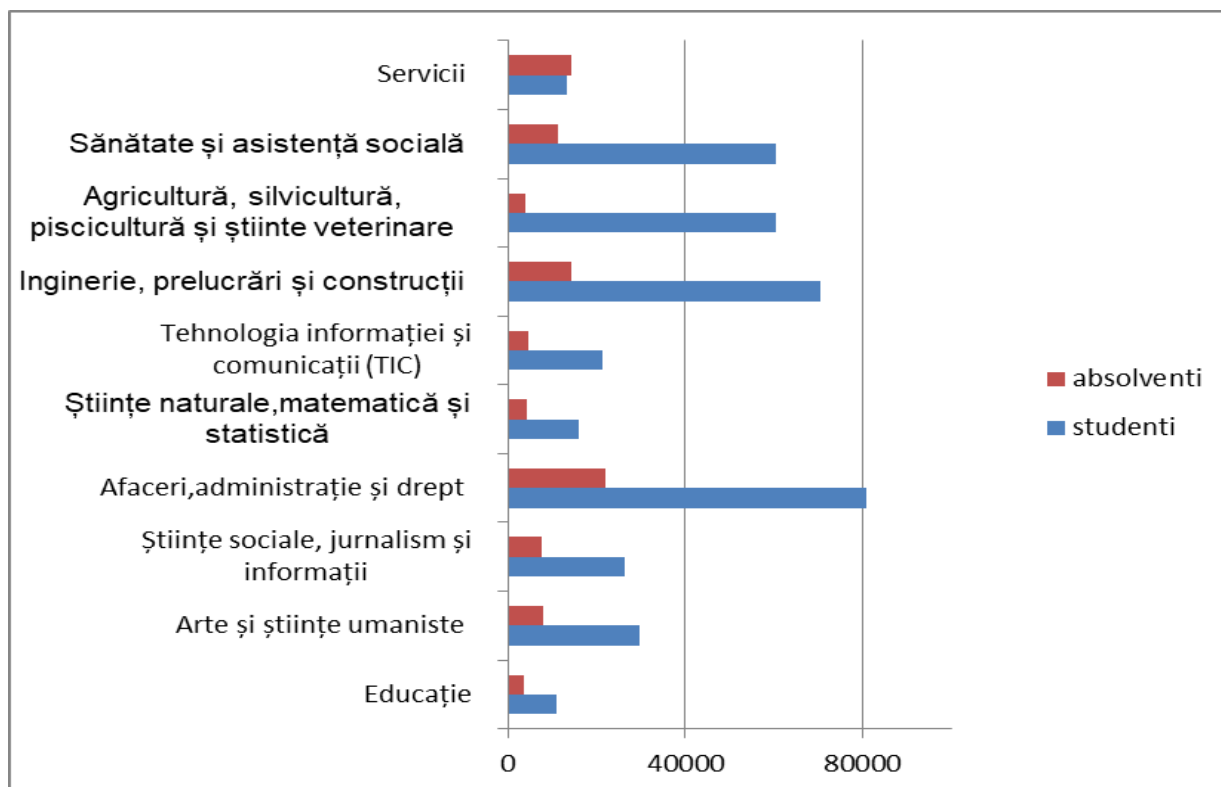

Figura 103. Situația populației de 10 ani și peste, după etnie și nivelul de educație Anlizand datele statistice privind **situația studenților din IS național** in perioada **2015-2016** rezultă ca la nivel național în învățământul superior sunt un numar 374 800 de absolventi cu diploma de Bacalaureat, național si din alta tara, dintre care 319 330 in învățământul public de stat și 55470 în învățământ privat. Aceștia urmeaza formele de învățămînt diferite, astfel : dintre care 295385 la forma de învățământ cu frecvență, Toate aceste date releva **afluxul absolventilor catre nivelul superior**.In toate formele de învățământ public si privat **se remarca numarul crescut de studenți** care opteaza in majoritate pentru forma cu frecvența urmată de învățământ la distanță, seral si frecvență redusă. Aceasta optiune pentru forma cu frecvență este cea care oferă mai multe oportunități pentru formare de competențelor profesionale.

Figura 104

În ceea ce privește numărul studenților cu bacalaureat cei mai mulți se îndreaptă spre învățământul de 3 ani - 155 086, apoi spre învățământul de 4 ani - 137580 și doar 46587 spre învățământul de 6 ani. Aceasta denotă că pe piața muncii în fiecare an vor exista absolvenți de învățământ superior cu durata de 3 ani .

Studenții promovați și absolvenții în învățământul universitar de licență în perioada 2015-2016 sunt 347.396, la nivel de țară, în funcție de domeniile de specializare, și distribuția acestora este în Figura 104.

Analiza Figurii 104 arată că doar 50% din absolvenții de învățământ superior sunt implicate direct obținerea de dezvoltarea economică, și anume absolvenții de Tehnologia informației, Inginerie, prelucrări și construcții, Agricultură, silvicultură și științe veterinare.

Din Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în PROFIL TERITORIAL până în 2020 pentru regiunea Vest indicatorii pentru domeniile de dezvoltare economico-socială sunt prezentați în Tabelul 15.

Tabel nr.15 Evoluția principalilor indicatori economico-sociali pe Regiunea Vest

Domenii economice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Industrie	3,1%	5,2%	5,1%	5,5%	5,7%	5,6%
Agricultură, silvicultură și piscicultură	18,8%	14%	1,8%	1,8%	1,8%	0,7%
Constucții	7,6%	1,9%	4,8%	7,1%	7,3%	7,8%
Servicii	3,1%	6,6%	5,2%	5,7%	6,1%	6,5%

Creșterea economică a României și a Regiunii Vest are nevoie de mai mulți absolvenți care să se integreze în domeniile Tehnologiei Informației și comunicațiilor, Inginerie, prelucrare și construcții, Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare, Sănătate și asistență socială și Servicii.

11.3. PROFILUL ECONOMIC AL REGIUNII VEST DIN PERSPECTIVA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

11.3.1. Analiza evoluțiilor și prognozelor economice

Un indicator pe baza căruia se pot trage concluzii cu privire la dezvoltarea economică regională este valoarea adăugată brută (VAB) care reprezintă valoarea nou creată (rezultată din valoarea noilor produse și servicii create minus valoarea consumului intermediar pentru producerea acestora).

Valorile produsului intern brut pe județele din Regiunea vest sunt un indicator privind dezvoltarea economică a județului respectiv. În Regiunea Vest județele Timiș și Arad sunt polii de dezvoltare economică a regiunii. În aceste județe sunt cele mai multe obiective economice din cadrul domeniilor enunțate anterior și care contribuie la creșterea venitului brut pe regiune, astfel : (prognoza în profil teritorial s-a realizat pe baza prognozei pe termen mediu 2017-2020 pentru Programul de Convergență, varianta primăvară 2017).

Tabel nr. 16 Situația produsului intern brut pe județele Regiunii Vest

Județul	Valoarea produsului intern brut, mil. lei		
	2015	2017	2020
Arad	14581	16775	20676
Caraș-Severin	7280	8430	10547
Hunedoara	11334	13073	16445
Timiș	31579	36294	44861

Forța de muncă la nivelul Regiunii Vest din 2015(498,4 mii persoane) până în 2020(602 mii persoane) este în creștere.

Câștigul mediu brut lunar, lei/salariat, în Regiunea Vest a crescut de la 2248lei (2015) la 2917lei (2017) și se preconizează să crească la 3534lei în 2020.

Numarul de salariați pe județe în perioada 2015-2020 este prezentată în Tabelul nr.17

Tabel nr. 17

Județul	Numarul salariaților, mii persoane		
	2015	2017	2020
Arad	121,1	128,7	142,7
Caraș-Severin	53,6	58,7	67,9
Hunedoara	105,9	112,6	125,4
Timiș	271,8	235	265,8

Situația salariațiilor în județele Regiunii Vest

Situația șomerilor în Regiunea Vest este în continuă scădere, înregistrându-se un deficit de forță de muncă pe unele segmente ale pieței muncii. Astfel dacă în 2015 erau înregistrați ca șomeri 25,6 mii persoane, în 2017 numărul acestora a scăzut la 23 mii persoane și se preconizează să scadă la 15 mii persoane în 2020. Rata șomajului este în scădere de la 3% în 2015 la 2,4% în 2017 și se preconizează în 2020 aceasta să ajungă la 2,1%. Cea mai scăzută rată a șomajului este înregistrată în județul Timiș de 1,3% și se preconizează în 2020 rata șomajului în acest județ să fie zero. Cea mai mare rata a șomajului se înregistrează în județul Hunedoara de 5,5% (2017) și se estimează să ajungă la 1,2 % în 2020, conform tabelului nr.18.

Tabel nr. 18

Regiune/județ	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regiunea vest	3%	2.60%	2.40%	2,3%	2,2%	2,1%

AR	2,4%	2,3%	2,2%	2,0%	2,0%	2,0%
CS	4,2%	2,2	2,1%	2,1%	2,0%	2,0%
HD	6,1%	5,8%	5,4%	5,4%	5,0%	5,0%
TM	1,3%	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%	1,2%

Situația prognozată a șomerilor în Regiunea Vest
(Sursa: INS Baza de date TEMPO online INT 111Y)

11.3.2. Implicațiile evoluțiilor economice pentru învățământul superior

Dezvoltarea învățământului superior din regiunea Vest are ca bază evoluțiile economice. Adaptările structurale din economie presupun competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă. Numarul universităților și a facultăților din învățământul universitar de licență, pe țară și Regiuna Vest, județe și localități în 2016-2017 sunt prezentate în tabelul nr.19

Tabel nr.19

Regiunea Județe Localitatea facultăți	Universități	Facultăți	Studenti inscrisi	Personal didactic
Total țară	97	560	405638	24465
Regiunea Vest	11	62	43247	3215
Județul Arad	2	16	8048	545
Municipiul Arad	2	15	8006	545
Orașul Sebiș	-	1	42	
Caraș-Severin	1	3	883	77
Municipiul Reșița	1	3	883	77
Hunedoara	1	4	2868	152
Municipiul Deva	-	1	555	-
Municipiul Petroșani	1	3	2313	152
Timiș	7	39	31448	2441
Municipiul Timișoara	6	37	31190	2426
Municipiul Lugoj	1	2	258	15

Situația Universităților și facultăților în Regiunea Vest

Universitățile au demarat un proces de identificare a posibilităților de a încheia parteneriate cu institutele, centrele și stațiunile de cercetare-dezvoltare. Plecând de la potențialul economic și analizând decalajele față de cerințele Uniunii Europene, universitățile din regiunea Vest aplică strategii de corelare a ofertei de formare cu cerințele identificate.

Potrivit ultimelor date statistice disponibile la Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în regiune sunt active 11 instituții de învățământ superior care organizează programe de studiu, majoritatea concentrate în județul Timiș. Dintre acestea, o singură universitate - Universitatea Politehnică - face parte din grupul instituțiilor de învățământ superior centrate pe cercetare științifică avansată. Din cea de a doua categorie valorică, a universităților de educație și cercetare științifică, fac parte Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș", Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului și Universitatea de Vest, toate fiind localizate în Timișoara. Universitățile acreditate care fac parte din categoria a treia

valorică, a universităților de educație, sunt Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița, Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad, Universitatea din Petroșani, Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad. În învățământul privat sunt , Universitatea "Tibiscus" din Timișoara, - cu programe de studii acreditate, Universitatea „Ion Slavici” din Timișoara - cu programe de studii autorizate, Universitatea „Dragan” din Lugoj.

Sistemul economic al regiunii Vest este format din următoarele sectoare: sectorul producătorilor de componente pentru automobile, sectorul textile, sectorul TIC, sectorul agroalimentar, construcții și turism. Turismul reprezintă pentru regiunea Vest un sector economic care dispune de un valoros potențial de dezvoltare, neexploatat încă suficient și care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât și a turiștilor (români și străini). Marele avantaj al acestei regiuni pentru dezvoltarea turismului este oferit de prezența resurselor naturale și culturale de o mare diversitate și armonios. repartizate în teritoriu, care dau posibilitatea practicării întregii game de forme de turism. Dezvoltarea turismului în regiune trebuie să aibă ca bază formarea resurselor umane pe toate palierele, inclusiv formarea profesională continuă a adulților. (Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Timis http://www.cjtimis.ro/servicii-online/hotarari-ale-consiliuluijudetean.html?a=s&p_3659=HOT%C4%82R%C3%82REA%20nr.%20216/16.12.2020)

Universitățile din regiunea Vest se coreleză cu axele prioritare de dezvoltare regională și cu sectoarele economice reprezentative în sistemul economic al Regiunii Vest, prin oferta educațională a facultăților universităților din regiune. În contextul unei armonizări dintre oferta educațională a universităților și cerințele pieței muncii, între universitățile din regiune și agenții economici există o conlucrare stransă menită să producă programe de studii cât mai performante prin care să se mărească gradul de angajabilitate a absolvenților. În acest sens se dezvoltă contactele directe între firme și universități, în scopul asigurării practicii studenților și includerea acestora în dezvoltarea unor proiecte la nivel de firmă, cu finalizare prin proiecte de licență sau disertație ale absolvenților. Deasemenea, s-au derulat proiecte în cadrul axei POSDRU - Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cum ar fi *Parteneriat dezvoltat pentru CONSilierea și PRACTica Studenților în vederea creșterii angajabilității lor - CONPRACTIS* , beneficiar Universitatea Politehnica Timișoara , partener Universitatea „Aurel Vlaicu,, din Arad. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă dezvoltarea competențelor practice pentru 180 studenți, viitori absolvenți de învățământ superior, prin optimizarea stagiilor de practică în vederea îmbunătățirii inserției acestora pe piața muncii, în contextul societății bazate pe cunoaștere, cu puternice fenomene de globalizare cu forțele transformativă la nivel de societate. Proiectul stipulează, astfel, promovarea și dezvoltarea parteneriatelor în rândul universităților, întreprinderilor și altor instituții în vederea facilitării tranziției de la școală la viața activă și astfel creșterea ratei de ocupare în rândul tinerilor. Proiectul răspunde astfel imperativelor menționate în cadrul DMI 2.1 prin corelarea obiectivelor operaționale și Creșterea gradului de ocupare pentru absolvenții și viitorii absolvenți de învățământ terțiar , precum și creșterea adaptabilității acestora la cerințele primului lor loc de muncă. Relevantă este și *promovarea și dezvoltarea parteneriatelor în rândul universităților, întreprinderilor și altor instituții în vederea facilitării tranziției de la școală la viața activă.* Dintre efecte pozitive pe termen lung ale activităților și rezultatelor acestora, enumerăm: scurtarea intervalului dintre momentul absolvirii și angajării pe primul loc de muncă relevant; sprijin pentru viitorii absolvenți în vederea unei opțiuni de carieră care să se potrivească cu competențele și abilitățile lor, dar și cu aspirațiile profesionale și personale (rezultat: 210 portofolii de carieră); oferirea unor mecanisme funcționale și eficiente de cooperare universitate-mediul de afaceri, pentru o mai bună

adaptare a ofertei de educație la cererea actuală și viitoare a pieței muncii (rezultat: min 20 acorduri de practica).

11.4.Profilul de piață muncii al Regiunii Vest din perspectiva învățământului superior

11.4.1.Analiza evoluțiilor și prognozelor privind piața muncii

Analiza evoluției somajului la nivel de țară se remarcă ca în perioada 2015-2020 se estimează o scădere de la 5% somaj în 2015 la 4,3% somaj în 2017 și 3,4% somaj în 2020. Comparând aceste valori cu cele din Regiunea Vest observăm că acestea sunt mai mari față de cele din Regiunea Vest.

În Regiunea Vest în perioada 2015-2020, evoluția somajului a fost următoarea: în 2015 a fost de 3%, în 2017 de 2,2% și se preconizează să fie de 2,1% în 2020.

Evoluția somajului la nivelul județelor din Regiunea Vest este strâns legată de dezvoltarea economică a acestora, astfel: cea mai scăzută rată a somajului se află în Timiș (2015-1,3%, 2017 -1,3% și 2020 1,2), urmat Arad (2015- 2,4%, 2017-2,2% și 2020-2%), Caraș-Severin (2015-4,2, 2017- 2,1% și 2020-2%) și Hunedoara (2015-6,1%, 2017-5,4% și 2020- 5%).

Analiza locurilor de munca vacante în Regiunea Vest în perioada 2008-2016, pe activități economice stabilește o ierarhizare a activităților astfel:

Totalul locurilor de muncă vacante a fost de 10267 în 2008 și a scăzut la 8860 în 2016.

Șomerii înregistrați pe nivele de educație în Regiunea Vest pe perioada 2007-2016

Analizând evoluția pe nivele de educație se remarcă că numărul șomerilor este în scădere de la un număr de 29470 în 2007 la 22083 în 2016, dar între 2007 și 2010 (perioada de criză) numărul șomerilor a crescut de la 29470 (2007) la 51177 (2010).

Numarul total al șomerilor în Regiunea Vest pe nivele de educație pe perioada 2007 și 2016 în scădere de la 29470 (2007) la 22083 (2016), dar această evoluție este diferită la diferite niveluri de învățământul este prezentat în Tabelul nr.20

Tabel nr.20

Forma de învățământ	Numarul de șomeri, mii	
	2007	2016
- Primar, gimnazial și profesional	21564	12601
Liceal și postliceal	5967	8148
Universitar	1939	1334

Dacă analizăm ponderea șomerilor, în procente %, pe nivele de educație în Regiunea Vest și pe județe, concluziile sunt următoarelor:

La învățământul primar, gimnazial și profesional ponderea șomerilor la nivelul țării este de 78,9% și în Regiunea Vest este de 73,2% în 2007. Analizând evoluția până în 2016 se remarcă creșterea ponderii șomerilor corespunzător acestui nivel la 79,6% la nivel de țară și scăderea în Regiunea Vest la 57,1%.

La învățământul liceal și postliceal ponderea șomerilor la nivelul țării este de 16,8 și în Regiunea Vest este de 20,2% în 2007. În anul 2016 ponderea șomerilor la nivel de țară este de 16,2% (constantă) și în Regiunea Vest este de 36,9% (crește)

La învățământul universitar ponderea șomerilor la nivelul țării este de 4,3 și în Regiunea Vest este de 6,6 % (mai mare decât nivelul pe țară) în 2007. În anul 2016 ponderea șomerilor la nivel de țară este de 4,1% (aprox. constantă) și în Regiunea Vest este de 6% (scade).

Ponderea șomerilor pe nivele de educație în județele Regiunii Vest este următoarea:

- Învățământul **primar, gimnazial și profesional**

Tabel nr.21

Județul	2007	2016
Arad	74,8%	78,3%
Caras-Severin	75,6%	32%
Hunedoara	69,7%	54,3%
Timiș	74,2%	53,4%
Regiunea Vest	73,2%	57,1%

Cel mai mare pondere a șomerilor cu nivel de învățământ primar,gimnazial și profesional se înregistrează în județul Arad (78,3% în 2016) și cea mai scăzută județul Caras-Severin (32% în 2016)

- Învățământul *Liceal si postliceal*, tabelul nr.22

Tabel nr.22

Județul	2007	2016
Arad	19,1%	16,4%
Caras-Severin	19,5%	16,4%
Hunedoara	23,9%	42,9%
Timiș	15,9%	32,4%
Regiune Vest	20,2%	36,9%

Cea mai mare pondere a șomerilor cu nivel de învățământ liceal și postliceal se înregistrează în județul Caras-Severin (59,3% în 2016) și cea mai scăzută în județul Arad (16,4% în 2016)

- Învățământul *Universitar*,

Tabel nr.23

Judetul	2007	2016
Arad	6,6%	5,3%
Caras-Severin	5%	8,7%
Hunedoara	6,4%	2,8%
Timiș	10%	14,2%
Regiunea Vest	6,6%	6%

Cea mai mare pondere a șomerilor cu nivel de învățământ universitar se înregistrează în județul Timiș (14,2% în 2016) și cea mai scăzută în județul Hunedoara (2,8% în 2016). **Analiza populației după participarea la activitățile economice pe sexe și medii** Regiunea Vest este relevantă pentru învățământul superior în ceia ce privește categoriile de vârstă 18 și mai mult cu nivelul de educație liceu pentru ca constituie posibili candidați pentru studii universitare.

Structura populației ocupate după nivelul de educație și vârstă în Regiunea Vest în perioada 2008-2015 este următoarea:

În 2008 din total de 827 mii persoane ocupate în învățământul superior sunt 130 mii persoane, iar în 2015 scade la 729 mii persoane, dar crește numărul persoanelor cu nivel de educație superior la 151 mii persoane.

Analiza pe grupe de vârstă pentru nivel superior în Regiunea Vest relevă că persoanele din grupa de vârstă 24-35 are cel mai mare procent în educația universitară în 2008 (44 %), iar în 2015 grupa de vârstă 35-44 cu 35,6 %.

Tabel nr.24

Anii	Grupe de vârstă					
	15-24	24-35	35-44	45-54	55-64	65 și peste
2008	3,5%	44%	22,9%	23%	7,7%	0,4%
2015	3,8%	33,2%	35,6%	18,3%	8,9%	0,4%

Procente de persoane pentru nivel superior pe categorii de vârstă în Regiunea Vest

Totalul persoanelor între 15-65 ani la nivelul de educație superior a fost de 97.9 % în 2008 și a crescut la 99,8% în 2015.

Analiza resurselor de muncă în Regiunea Vest în perioada 2002-2016 este următoarea:

Tabel nr.25

Resurse Regiunea Vest	2008	2016
Resurse de munca, mii persoane	1203,4	1177,2
Populație activă	872,7	856,6
Populație ocupată	815,3	834,6
Rata șomajului	6,6%	2,6%

Deși rata șomajului a scăzut din 2002 (6,6%) în 2016 (2,6) resursele de muncă au scăzut de la 1203,4(2002) la 1177,2(2016), populația activă a scăzut și populația ocupată a crescut.

Analiza resurselor de muncă la nivelul județelor Regiunii Vest arată că județele cu rata șomajului scăzută Timiș, Arad au o populație activă mare ,Iar județele Caraș-Severin și Hunedoara populația activă este în scădere.Resursa de muncă cea mai mare este în județul Timiș, apoi Arad.Resursa de muncă în perioada 2002-2016 a înregistrat o scădere în județele Arad,Caraș-Severin și Hunedoara și o creștere în județul Timiș.

Tabel nr.26

Județe	Resurse de munca		Populația activă		Populație ocupată		Rata șomajului	
	2002	2016	2002	2016	2002	2016	2002	2016
Arad	279	270	203,6	216,2	193,3	211,3	5%	2,3%
Caraș-Severin	201	176,9	137,9	111,1	124,4	108,7	9,8%	2,2%
Hunedoara	307,5	250,3	217,1	181,3	195,8	170,5	9,8%	6%
Timiș	415,8	479,1	314,1	348	301,8	344,1	3,9%	1,1%

11.4.2.Implicatiile evoluțiilor pieței muncii pentru învățământul superior

Dinamica investițiilor în Regiunea Vest pe perioada 2005-2017 are cea mai mare valoare în sectorul industrial.Majoritatea investițiilor au fost realizate în județele Timiș și Arad,urmate de Hunedoara si Caraș-Severin.

Relatia universităților din Regiunea Vest cu piața muncii, respectiv cu agenții economici care operează în regiune este ilustrată în planurile strategice ale universităților. Toate aceste strategii au ca obiective principale dezvoltarea

cercetării științifice, a inovării și creșterea calității procesului de învățământ pentru formarea de absolvenți care să aibe competențele și abilitățile cerute de piața muncii. Toate aceste obiective sunt corelate între ele și asigură o creștere a competitivității resurselor umane educate în universitățile din Regiunea Vest. **Ratele de angajare a absolvenților trebuie să devină criterii de performanță ale universităților.** În timp ce, după o scădere cu 25%, Produsul Intern Brut al României a atins valoarea din anul 1989 abia în anul 2004, în toată această perioadă de regres și restructurare a economiei naționale se reflectată și în scăderea ratei de ocupare a forței de muncă cu cca 20%, dar numărul studenților înmatriculați în învățământul superior a crescut de aproape 4 ori. După încă trei ani de creștere (5,5 ori față de 1989), trendul numărului de studenți înmatriculați își inversează sensul, dar de această dată pe fondul unei tendințe de creștere a PIB. Învățământul superior a avut în perioada 1990 - 2013 o dinamică autonomă, necorelată cu cea a pieței muncii.

11.5.Învățământul Superior in Regiunea Vest

11.5.1.Evolutia ofertei învățământului superior din regiune are ca bază o relație instituțională cu principalii actorii economico-sociali din regiune . Învățământul superior din regiunea Vest are în vedere doua aspecte : *dezvoltarea învățământului terțiar și dezvoltarea ofertei educaționale universitare* , ambele în concordanță cu cerințele mediului economic și cu Strategia de Dezvoltare Regională 2014-2020. Dezvoltarea economică a regiunii este cea care determină o creștere a locurilor de muncă care necesită forță de muncă calificată.În acest sens universitățile din regiune sunt în permanentă updatate cu programele de studii cerute de piața muncii și cu noi oferte educaționale pentru formarea de absolventi necesari acesteia.În fiecare an oferta educațională a universităților este în concordanță cu domeniile de dezvoltare economico-socială a județului, respectiv a regiunii.

In Regiunea Vest după anul 1990, numărul înmatriculărilor în învățământul superior a crescut vertiginos, România înregistrând cea mai mare rată de creștere dintre toate țările membre UE. Dar, evoluția învățământului superior a avut o dinamică proprie, necorelată cu cea a economiei. Studiile sociologice din anii 2009-2011 au pus în evidență inadecvări între oferta universitară și cerințele angajatorilor. Angajatorii doresc o mai bună pregătire practică în timpul studiilor și specializarea absolvenților chiar din ciclul de licență. În consecință, legătura dintre universități și piața muncii trebuie consolidată. economiei naționale. Rata de creștere a învățământului superior din România a fost cea mai mare din Europa. Această rată s-a situat cu mult peste media țărilor membre UE-27. Creșterea numărului de studenți înmatriculați în învățământul superior din România în anul 2009 (anul de vârf al înmatriculărilor) față de anul 1998 a reprezentat 20% din creșterea pe total UE-27 (exclusiv România) în aceeași perioadă, în timp ce populația în vârstă de 19-24 ani a României reprezintă numai 4,4% din populația întregii UE-27 din aceeași grupă de vârstă.

În Regiunea Vest în învățământul universitar de licență absolvenții prezentați în fiecare județ și localitate cu universități, pe categorii de vârstă, sunt, după cum urmează: Județul Arad are 2423 de absolvenți de succes în învățământul universitar de licență (212 cu bacalaureat în alte țări) în Municipiul Arad.

Județul Caras-Severin are 239 de absolvenți de succes în învățământul universitar de licență(21 cu bacalaureat în alte țări) în Municipiul Resița, unde se află sediul universității Efimie Murgu.

Județul Hunedoara are 448 de absolvenți de succes în învățământul universitar de licență(48 cu bacalaureat în alte țări) în Municipiul Petroșani, unde se află sediul Universității din Petroșani. Județul Timiș are 5622 de absolvenți de succes în

învățământul universitar de licență(238 cu bacalaureat în alte țări) în municipiile Timișoara și Lugoj.

Învățământului public din Macroregiunea 4 are 11354 absolvenți de succes în învățământul universitar de licență (449 cu bacalaureat în alte țări) din 66512 absolvenți de succes la nivel national.

În Regiunea Vest sunt 6801 absolvenți de succes în învățământul universitar de licență(314 cu bacalaureat în alte țări).

În județul Arad învățământului public universitar de licență este în Municipiul Arad și cuprinde 1063 absolvenți de succes în învățământul universitar (13 cu bacalaureat în alte țări).

În județul Caraș-Severin învățământului public universitar de licență este organizat în Municipiul Reșița și cuprinde 293 absolvenți de succes în învățământul universitar (21 cu bac în alte țări).

Județul Hunedoara are 448 (48 cu bacalaureat în alte țări) de absolvenți de succes în învățământul public universitar de licență și sunt în Municipiul Petroșani, unde se află sediul Universității din Petroșani.

Județul Timiș are 5051 de absolvenți de succes în învățământul public universitar de licență(232 cu bac în alte țări) în Municipiul Timișoara.

Învățământului privat din Macroregiunea 4 are 11354 absolvenți de succes în învățământul universitar de licență (449 cu bacalaureat în alte țări) din 14303 (341 cu bacalaureat în alte țări) absolvenți de succes la nivel national.

În Regiunea Vest sunt 1931(205 cu bac în alte țări) absolvenți de succes în învățământul privat universitar de licență, iar universitățile private sunt în județul Arad în Municipiul Arad și în județul Timiș în Municipiile Timișoara și Lugoj.

În județul Arad, învățământului privat universitar de licență este în Municipiul Arad și cuprinde 1360(199 cu bacalaureat în alte țări) absolvenți de succes în învățământul universitar.

Județul Timiș are 410 de absolvenți de succes în învățământul privat universitar de licență(6 cu bacalaureat în alte țări) în Municipiul Timișoara.

Analizând datele statistice se observă o creștere a numărului de studenți înscriși între 2000-2011, care în 2001 erau 61643 studenți înscriși și în 2011 erau 72261 studenți înscriși. În această perioadă, o analiză amanunțită relevă o scădere a numărului de absolvenți începând din 2007-2008, una din cauze fiind scăderea ratei de promovare a bacalaureatului.

Oferta educațională pentru anul 2017-2018 pentru universitățile din Regiunea Vest sunt următoarele:

Universitatea Politehnica din Timișoara școlarizează un număr de 12743 de studenți pe cele 3 niveluri de licență, master și doctorat. La nivel de licență 2017-2018 sunt 53 de programe de studii active dintre care 4 sunt în limbi străine. La nivel de master 2017-2018 sunt 55 de programe de studii active dintre care 6 sunt în limba engleză. La nivel de doctorat 2017-2018 sunt 97 de doctoranzi în primul an. Universitatea Politehnica are 10 programe de formare și dezvoltare profesională continuă. Cifra de școlarizare în 2017 este de 3825 repartizate astfel: licență - 2220, master - 1515, doctorat-90.

(sursa: https://www.upt.ro/img/files/rapoarte/2017/rr/1.1_RR_2017_Proces_invatamant_LMD.pdf)

Din analiza evoluției cifrei de școlarizare se observă o creștere a acesteia de la 12359 în 2016-2017 la 12744 în 2017-2018. Pe facultati se înregistrează o scădere a cifrei de școlarizare pentru Facultatea de Inginerie din Hunedoara de la 826 (2016-2017) la 809 (2017-2018) și Management în producție și transporturi de la 960 (2016-2017) la 921 (2017-2018). Numarul studenților, români și străini la începutul anului 2018 pe facultății este prezentată în tabelul 11.18. Conform tabelului numărul studenților este în creștere pentru toate programele de studii pentru licență și master.

Tabel nr.27
Numărul de studenți în anul universitar 2017/2018 raportați la 01.01.2018
BUGET+TAXĂ
români+străini

Facultate	Licență		Total Licență	Master		Total Master	Total Licență+Master
	Lb. română	Lb. străină		Lb. română	Lb. străină		
Arhitectură și Urbanism	591	0	591	104	0	104	695
Automatică și Calculatoare	1617	230	1847	180	233	413	2260
Automatică și Calculatoare*	532	0	532	76	0	76	608
Chimie Industrială și Ingineria Mediului	174	0	174	69	0	69	243
Chimie Industrială și Ingineria Mediului**	212	0	212	77	0	77	289
Construcții	545	163	708	369	46	415	1123
Electronică, Telecomunicații și Tehnologii Informaționale	1190	199	1389	278	11	289	1678
Electrotehnică și Electroenergetică	670	0	670	158	0	158	828
Management în Producție și Transporturi	590	0	590	174	0	174	764
Management în Producție și Transporturi ***	110	0	110	0	0	0	110
Mecanică	1617	0	1617	781	0	781	2398
Inginerie Hunedoara	571	0	571	224	0	224	795
Științe ale Comunicării	286	0	286	87	0	87	373
Științe ale Comunicării****	141	0	141	0	0	0	141
TOTAL	8846	592	9438	2577	290	2867	12305

*studenți la Informatică

**studenți la Ingineria Mediului

***studenți la Științe Administrative

****studenți la Traducere și Interpretare

Universitatea de Vest din Timișoara școlarizează 11000 de studenți în cadrul celor 11 facultăți, pe toate cele 3 niveluri de școlarizare: licență, Master și doctorat. Cifrele de școlarizare pentru ani 2016 și 2017 sunt prezentate în tabelul 11.19.

(sursa: <https://www.uvt.ro/files/e6bc484454862a6cbffcae7ecebde8806bab8f1d/>)

Tabel nr.28

Tabelul 2. Situația comparativă privind admiterea din 2017 față de admiterea din 2016, ciclul Licență

Facultatea	Total înscrieri 2016	Total confirmări 2016	Total înscrieri 2017	Total confirmări 2017	Diferență înscrieri 2017 - 2016	Diferență confirmări 2017 - 2016
Arte și Design	192	162	234	194	42	32
Chimie, Biologie, Geografie	354	215	422	229	68	14
Drept	400	318	469	346	69	28
Economie și de Administrare a Afacerilor	1230	936	1453	1058	223	122
Educație Fizică și Sport	298	219	274	230	-24	11
Fizică	48	35	54	50	6	15
Litere, Istorie și Teologie	479	383	494	411	15	28
Matematică și Informatică	828	463	1035	539	207	76
Muzică și Teatru	86	69	121	75	35	6
Sociologie și Psihologie	817	533	1003	588	186	55
Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării	531	352	525	315	-6	-37
Total	5263	3685	6084	4035	821	350

Rezultă, analizând tabelul 1.19., o evoluție crescătoare a cifrelor de școlarizare pentru anul 2017 față de 2016. *La nivelul studiilor de Licență* se observă o creștere a numărul candidațiilor înscriși on-line în 2017 cu 15,5% față de anul precedent.

La nivelul studiilor de Master este o creștere a numărului de masteranzi de la 1821 în 2017 față de 1682 în 2016.

Evoluția numărului de studenți Doctoranzi este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr.29

Tabel 13. Distribuția numărului de studenți doctoranzi

An universitar	Doctoranzi români		Doctoranzi străini			Total
	B	T	B	CPL	CPV	
2016 / 2017	265	211	10	10	68	564
2017 / 2018	256	207	14	9	58	544

Variația numărului de studenți înregistrați pe cele trei cicluri de studii universitare este următoarea:

- pentru studii de licență - o creștere cu 0,5%
- pentru studii de master- o creștere de 3,5%
- pentru studii doctorale - o creștere de 9,9%

La UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI „REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA programele de studii sunt în conformitate cu legile în vigoare și cu prevederile Convenției de la Bologna, începând cu anul academic 2005-2006, studiile sunt organizate pe trei nivele: licență, master și doctorat

Diversificarea ofertei de programe de studii și adaptarea acestora la cerințele actuale ale pieței muncii și ale candidaților, constituie o problemă centrală a strategiei de dezvoltare a universității. De aceea, după 1989, alături de facultățile și specializările tradiționale, au apărut numeroase domenii noi. În prezent, universitatea are 13 domenii de licență, după cum urmează: agronomie, ingineria mediului, biologie, inginerie mecanică, geodezie, horticultură, biotehnologii, silvicultură, inginerie și management în agricultură, inginerie și management în alimentație publică și agroturism, medicină veterinară, inginerie industrială, zootehnie. Absolvenților primului ciclu de învățământ (licență) li se oferă 15 programe de masterat. Pregătirea superioară, prin doctorat se realizează în 4 domenii. De asemenea, se organizează învățământ la distanță (ID) la toate facultățile, cu excepția Facultății de Medicină Veterinară.

Oferta educațională pentru facultățile Universitatii de Științe Agricole din Timișoara, admiterea 2018 este prezentată în tabelul de mai jos:

(sursa:https://www.usab-tm.ro/USAMVBT_Calendarul-admiterii_ro_1152.html)

Tabel nr.30

Facultăți	Numar de locuri pentru Studii de Licență	Numar de locuri pentru Studii de Master
Agricultură	480	250
Horticultură și silvicultură	245	400
Management și Turism Rural	170	170
Medicină Veterinară	180	-
Inginerie Alimentară	250	250
Bioingineria resurselor animaliere	140	200
Total	1465	1270

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad are 9 facultăți, un Institut universitar de cercetare, dezvoltare, inovare în științe tehnice și naturale, un institut de cercetare în științe sociale și umaniste, un Institut European, 11 centre de cercetare la nivelul facultăților, un număr de 4 departamente la nivelul universității, 9 departamente la nivel de facultăți la un număr de aprox. 6700 studenți și cursanți. Pentru a răspunde cerințelor de instruire actuale ale tinerilor precum și pieței muncii, UAV și-a lărgit și diversificat continuu oferta educațională. O ofertă de studii complementare pentru studenți și de perfecționare/formare continuă pentru personalul didactic preuniversitar este asigurată de Modulul de formare psihopedagogică. Un obiectiv al conducerii a fost și acela de a urmări ca toate cadrele didactice angajate în UAV (pe perioadă determinată și nedeterminată) să dețină abilitățile necesare activităților didactice, dobândite prin parcurgerea modulului psihopedagogic. Prin programele de licență și master, în anul universitar 2017-2018, în UAV au fost înmatriculați 2019 studenți. La licență au fost înscriși un număr de 1334 studenți. La master au fost înscriși un număr 685 de studenți. Dinamica numărul de studenți la licență ,master și studii doctorale 2016 și 2017 este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.31

Facultatea	Nr studenti Licență		Nr. Master Studenti		Nr. Studenti doctoranzi	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Facultatea de Inginerie	1106	964	163	148	-	-
Facultatea de Inginerie alimentară, Turism și Protecția mediului	373	322	114	95	-	-
Facultatea de Științe Umaniste	360	360	110	110	-	-
Facultatea de Teologie	137	103	62	52	25 (B-15; T-10)	25
Facultatea de Științe economice	816	493	352	161	-	-
Facultatea de Științe Exacte	305	268	75	66	-	-
Facultatea de Științele educației, Psihologie și asistență Socială	816	717	299	282	-	-
Facultatea de Educație Fizică și Sport	79	104	45	40	-	-
Facultatea de Design	20	68			-	-
Total	4125 (B-1743; T-2382)	3399(B-1560 T-1839)	1240(B-507; T-733)	974B-425; T-549)	-	-

Dinamica numărul de studenți la licență ,master și studii doctorale 2016 și 2017

Datele din tabelul 11.21. ilustrează o scădere a numărului de studenți la studiile de licență și master, desi cerințele de forța de muncă pe piața din județul Arad este

mare. Este de remarcat ca locurile bugetare sunt completate la fiecare facultate de studii care optează pentru locurile cu taxă la programul de studii ales.

Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița a căutat în permanență să-și adapteze oferta educațională la cererea existentă pe piața muncii. Astfel s-a ajuns ca în decurs de câțiva ani, pe lângă tradiționalele programe de studii din domeniul tehnic, să fie autorizate pentru funcționare, iar mai apoi acreditate programe de studii și în domeniul economic și socio-uman. Degradarea socio-economică a regiunii, în deosebi a județului Caraș-Severin, înregistrată în ultimii ani a determinat un exod al tinerilor absolvenți de liceu cu diplomă de bacalaureat spre alte orașe ale țării, chiar și în străinătate, pentru a-și găsi un trai mai bun. În această situație universitatea a trebuit să se redimensioneze în permanență, ajungând în anul 2017 să aibă în componență trei facultăți, Facultatea de Inginerie și Management, Facultatea de Științe Economice și Facultatea de Științe Sociale. În anul 2017, cele trei facultăți au școlarizat studenți la 14 programe de studii universitare delicență, 9 programe de studii de masterat și 1 program de studii doctorale.

(Sursa: http://www.uem.ro/fileadmin/1_ACASA/Informatii/1_Documente_programatice_si_rapoarte/1.3_Rapoarte_Rector/Raport_Rector_2017.pdf)

În ceea ce privește situația programelor de studii din oferta educațională a Universității „Eftimie Murgu” din Reșița pe facultăți, domenii, cicluri și forme de învățământ, în anul universitar 2017-2018 este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr.32

Facultatea	Numarul programelor de studii		
	Licență	Masterat	Doctorat
Facultatea de Inginerie și Management	4	3	1
Facultatea de Științe Economice	3+2ID	3	-
Facultatea de Științe Sociale	7+1ID	3	-
Total	14	9	1

Numarul programelor de studii în anul 2017

În ceea ce privește situația programelor de studii din oferta educațională a Universității „Eftimie Murgu” din Reșița pe facultăți, domenii, cicluri și forme de învățământ, în anul universitar 2017-2018 au fost funcționale **programele acreditate pentru forma de zi, cu frecvență**, din cele trei facultati cu un numar de locuri stabilit în urma procesului de acreditare, astfel:

Tabel nr.33

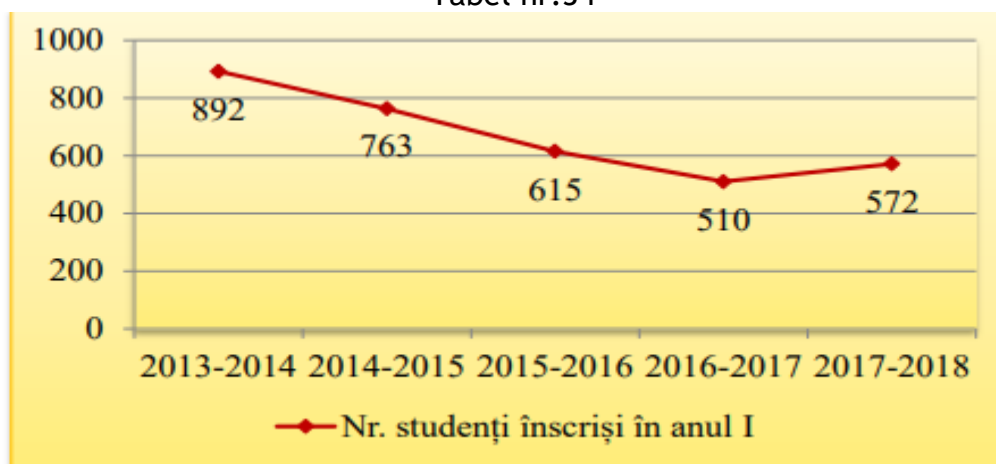
Facultate	Capacitatea de școlarizare			
	Licență		Master	Doctorat
	Cu frecvență	ID		
Facultatea de Inginerie și Management	170(4 programe de studii)		260	6
Facultatea de Științe Economice	210(3 programe de studii)		150	-
Facultatea de Științe Sociale	255(5 programe de studii)		150	-
Departamentul de Învățământ la distanță(ID)			360	-
Total	635		360	560

Situația ofertei educaționale în 2017 pentru programele acreditate pentru forma cu frecvență și ID în anul 2017

Oferta educațională a Universității „Eftimie Murgu”, din Reșița este completată cu studenții anului II și III de la programele de studii aflate în lichidare.

Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița a dezvoltat în ultimii ani, la solicitarea mediului de afaceri și a instituțiilor publice locale și județene și în strânsă colaborare cu acestea, 8 cursuri de recalificare/specializare, oferite prin centrele de formare continuă ale universității, conform datelor existente și pe care le găsiți consultând link-ul:

Tabel nr.34

Evoluția numărului de studenți înscriși în anul I în perioada 2013-2017

Evoluțiile numărului de studenți înmatriculați în anul I la studii universitare de licență (inclusiv români de pretutindeni), master și doctorat este următoarea:

Tabel nr.35

LICENȚĂ				
Anul	Locuri bugetate	Locuri cu taxă		TOTAL
	La zi/cu frecvență	La zi/cu frecvență	Învățământ la distanță	
2013-2014	407	81	53	541
2014-2015	393	17	30	440
2015-2016	337	11	38	386
2016-2017	243	14	38	295
2017-2018	236	45	60	341

Evoluția numărului de studenți în anul I la Licență

Tabel nr.36

MASTERAT			
Anul	Locuri bugetate	Locuri cu taxă	TOTAL
	La zi/cu frecvență	La zi/cu frecvență	
2013-2014	255	96	351
2014-2015	252	71	323
2015-2016	226	3	229
2016-2017	214	1	215
2017-2018	208	23	231

Evoluția numărului de studenți în anul I la Master

Tabel nr.37

DOCTORAT			
Anul	Locuri bugetate	Locuri cu taxă	TOTAL
	La zi/cu frecvență	Cu frecvență redusă	
2013-2014	6	2	8
2014-2015	6	3	9
2015-2016	3	0	3
2016-2017	6	0	6
2017-2018	3	1	4

. Evoluția numărului de studenți în anul I la Doctorat

Din tabele rezultă ca numărul de studenți la toate nivelurile de studii este în scădere în 2017-2018 față de 2013-2014.

Aceste evoluții ale ofertei educaționale sunt datorate unei dezvoltări economice scăzute în județul Caras-Severin. Scăderea a fost resimțită mai ales la nivelul Facultății de Științe Economice și Facultății de Științe Sociale, unde numărul studenților etnici români a fost unul mai mare la începutul anului universitar 2015-2016, principala cauză fiind scăderea calității serviciilor de cazare determinată de prelungirea termenului de finalizare a reabilitărilor Campusului Universitar Complex „Eftimie Murgu”. Astfel, lipsa unui cămin propriu, care să asigure condiții optime de cazare viitorilor și actualilor studenți ar putea determina și pe viitor o scădere și mai pronunțată a numărului de studenți, mai cu seamă al celor din regiune și al celor din țările vecine, cu toate că universitatea a realizat diligențele necesare pentru a oferi servicii de cazare optime studenților. De asemenea, reducerea semnificativă a numărului total de studenți, în principal prin reducerea drastică a numărului de studenți cu taxă, fapt care a determinat, implicit, reducerea majoră a veniturilor extrabugetare ale universității.

Universitatea din Petroșani școlarizează studenți la toate nivelurile: licență, master și doctorat. Oferta educațională pentru 2018-2019 este prezentată în tabelele de mai jos. În prezent, funcționează, în cadrul celor trei facultăți - 20 de domenii de studii cu 22 de programe de licență, 22 programe de studii universitare de masterat în cadrul a 15 domenii de studii și 5 programe de studii doctorale. Programele celor trei cicluri de studii universitare sunt organizate și realizate, în Universitatea din Petroșani, în cadrul următoarelor structuri academice: Facultatea de Mine, Facultatea de Inginerie Mecanică și Electrică; Facultatea de Științe; Școala Doctorală; Departamentul pentru Învățământ la Distanță; Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic și Formare Continuă.

Ofertele educaționale pentru studiile de licență și master pentru 2018-2019 sunt prezentate în tabelele de mai jos

UNIVERSITATEA DIN PETROȘANI

Repartizarea cifrei de școlarizare pentru studii universitare de master în vederea admiterii în anul universitar 2018-2019

Nr. crt.	Domeniul 1)	Programul de studii universitare de master (locația geografică de desfășurare și limba de predare) 1)	Forma de învățământ 1)	Capacitatea de școlarizare (Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați) 1)	Cifra de școlarizare pentru studii finanțate de la bugetul de stat					CPV	Cifra de școlarizare pentru studii cu taxă	Cifra totală de școlarizare
					2)	3)	4)	5)	6)			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=5+7+8+9		
1	Finanțe	Management financiar-bancar	IF	50	14	1	3	0	32	50		
2	Contabilitate	Contabilitate și audit	IF	100	11	1	1	0	87	100		
3	Management	Managementul strategic al afacerilor	IF	50	11	0	3	0	36	50		
		Managementul resurselor umane	IF	50	12	1	2	0	35	50		
4	Științe administrative	Administrație publică și dezvoltare comunitară	IF	50	9	1	3	0	37	50		
5	Sociologie	Politici sociale și protecție socială	IF	50	11	1	5	0	33	50		
6	tehnologia informației	Tehnici și tehnologii informatice aplicate	IF	50	9	1	4	0	36	50		
7	Ingineria sistemelor	Sisteme și tehnologii informatice	IF	50	8	1	1	0	40	50		
8	Inginerie electrică	Exploatarea instalațiilor electrice industriale	IF	50	9	0	1	0	40	50		
		Sisteme electromecanice	IF	50	8	0	1	0	41	50		
9	Inginerie mecanică	Instalații și echipamente pentru procese mecanice	IF	50	8	0	2	0	40	50		
		Instalații și echipamente de proces în minerit	IF	30	8	0	0	0	22	30		
		Instalații și echipamente de proces în minerit-Lb. engleza	IF	20	0	0	0	0	20	20		
10	Inginerie industrială	Concepția și fabricația asistată de calculator	IF	30	9	0	1	0	20	30		
11	Ingineria transporturilor	Sisteme de transport în industrie, turism și servicii	IF	30	9	1	3	0	17	30		
12	Mine, Petrol și Gaze	Topografie miniera informatizată și cadastru	IF	100	12	0	0	0	28	40		
		Managementul securității și sănătății în munca (Sustainable Mining of Mineral Resources) Engleza			13	0	1	0	26	40		
					4	1	0	0	15	20		
13	Inginerie civilă și instalații	Ingineria proiectării construcțiilor miniere	IF	50	9	0	0	0	41	50		
14	Ingineria mediului	Gestionarea și protecția mediului	IF	100	9	0	1	0	40	50		
		Controlul și monitorizarea calității mediului	IF		10	0	1	0	39	50		
15	Inginerie și management	Ingineria și managementul proiectelor	IF	50	12	0	1	0	37	50		
Total				1010	205	9	34	0	762	1010		

Tabel nr.39

Nr. crt.	Domeniul 1)	Programul de studii universitare de licență	Acreditate/a autorizare provizorie A/AP	Forma de învățământ	Capacitatea de școlarizare (Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați)	Cifra de școlarizare pentru studii finanțate de la bugetul de stat					CPV	Cifra de școlarizare pentru studii cu taxă	Cifra totală de școlarizare
						2)	3)	4)	5)	6)			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 = 6+7+8+9+10+11
1	Finanțe	Finanțe și bănci	A	IF	120	41	0	8	5	1	0	65	120
2	Contabilitate	Contabilitate și informatică de gestiune	A	IF	90	25	0	5	3	1	0	56	90
3	Management	Management	A	IF	75	29	0	5	3	1	0	37	75
4	Administrarea afacerilor	Economia comerțului, turismului și serviciilor	A	IF	60	33	0	4	3	1	0	19	60
5	Științe administrative	Administrație publică	A	IF	50	34	0	5	3	1	0	7	50
6	Sociologie	Sociologie	A	IF	60	25	0	2	1	1	0	31	60
7	Asistență socială	Asistență socială	A	IF	75	31	0	2	1	1	0	40	75
8	Calculatoare și tehnologia informației	Calculatoare	A	IF	60	40	0	3	2	1	0	14	60
9	Ingineria sistemelor	Automatică și informatică aplicată	A	IF	50	25	0	2	1	1	0	21	50
10	Ingineria transporturi	Ingineria transporturilor și a traficului	A	IF	60	40	0	3	2	1	0	14	60
11	Inginerie electrică	Electromecanică	A	IF	60	30	0	2	1	1	0	26	60
12	Inginerie energetică	Energetică industrială	A	IF	50	25	0	2	1	1	0	21	50
13	Inginerie industrială	Tehnologia construcțiilor de mașini	A	IF	40	25	0	2	1	1	0	11	40
14	Inginerie mecanică	Mașini și echipamente miniere	A	IF	60	20	0	0	0	0	0	40	60
		Echipamente pentru procese industriale	A	IF	60	21	0	2	1	1	0	35	60
15	Mine, Petrol și Gaze	Inginerie miniera	A	IF	60	30	0	6	4	1	0	19	60
		Topografie miniera	A	IF	45	26	0	0	0	1	0	18	45
16	Inginerie civilă	Construcții miniere	A	IF	50	22	0	2	1	1	0	24	50
17	Ingineria mediului	Ingineria și protecția mediului în industrie	A	IF	60	25	0	2	1	1	0	31	60
18	Inginerie și management	Inginerie economică în construcții	A	IF	30	20	0	2	1	1	0	6	30
19	Inginerie industrială	Ingineria și managementul calității	A	IF	30	25	0	2	1	1	0	1	30
		Ingineria securității în industrie	A	IF	50	27	0	2	1	1	0	19	50
TOTAL					1295	619	0	63	37	21	0	555	1295

Repartitia cifrei de școlarizare pentru Licența

Universitatea din Petroșani înființează, în cadrul viitoarelor extensii din Deva și Hunedoara trei programe de studii de licență din domeniile științelor

ingineresti, economice și administrative și își propune să contribuie la relansarea economiei județului prin șansa pe care o oferim tinerilor din regiune.

b) Obiectivul principal al viziunii pentru dezvoltarea învățământului terțiar din România : *Concentrarea eforturilor pentru ca România să se alăture, până în anul 2030, statelor din Europa cu economii avansate.*

Potrivit acestei viziuni, în anul 2020, învățământul terțiar foarte performant va constitui motorul creșterii economice, va contribui la creșterea productivității și va promova coeziunea socială, punând astfel fundamentele unei economii bazate pe cunoaștere. Învățământul superior va pregăti specialiști care pot să dezvolte o societate competitivă într-o economie globală. Instituțiile de învățământ superior vor putea să catalizeze creativitatea și inovarea în întreaga societate din România și, în special, să susțină economia în dezvoltarea de produse și servicii.

c) Direcțiile de acțiune pentru îmbunătățirea participării, calității și eficienței învățământului terțiar

Strategia se bazează pe trei considerente principale:

- România este angajată în valorificarea oportunităților oferite de Uniunea Europeană și Statele Membre și utilizează documentele de bază și directivele politice ale UE în dezvoltarea acestei strategii;

- România folosește bunele practici pentru construirea unui învățământ terțiar relevant, eficient și eficace pe termen scurt, mediu și lung;

- România este angajată în dezvoltarea învățământului terțiar ca instrument important în strategia generală de dezvoltare socio-economică, sprijinind toate celelalte planuri și inițiative de dezvoltare ale statului, în special, Programul Național de Reformă, Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 și Strategia Cercetare-Dezvoltare-Inovare.

a) Viziunea asupra dezvoltării Invățământului Superior in regiunea Vest

În ultimii ani dezvoltarea industrială înregistrată în Regiunea Vest a impus o **corelare a competențele absolvenților cu cerințele pieței muncii în scopul creșterii angajabilității acestora**. În momentul de față universitățile se concentrează pe programe de licență, masterat și doctorat care să includă noi cunoștințe care să sporească angajabilitatea absolvenților. Dialogul permanent existent între universități și angajatori asigură o corelare permanentă a programelor de studii cu cerințele reale din piața a muncii și creșterea competențelor și abilităților absolvenților. În cadrul universităților din Regiunea Vest se derulează permanent proiecte care vizează corelarea programelor de studii cu cerințele pieței muncii și de orientare și sprijinire a studenților în cadrul practicii, prin asigurarea activității de tutoriat la agenții economice și orientarea studenților spre abordarea domeniului de practică specific specializării studiate. De asemenea, universitățile derulează proiecte de intership care contribuie la o mai bună corelare a competențelor teoretice și practice ale absolvenților de învățământ superior cu cerințele pe piața muncii.

Activitatea de cercetare - inovare este o mare provocare pentru Regiunea Vest fiind cuprinsă ca un punct important în Strategia de dezvoltare 2015-2020 a regiunii. Cercetarea-inovarea se realizează în universități, în centrele de cercetare la nivelul departamentelor și facultăților și în Institutele de cercetare-inovare existente. Cele mai importante institute de cercetare-inovare din Regiunea Vest sunt institutele CDI naționale cu sediul în București, dar care au sucursale în regiune și care acoperă un spectru larg de domenii de cercetare. (sursa: Strategia de dezvoltare a Regiunii Vest 2015-2020)

Profilul sectorial al unităților de cercetare din Regiunea Vest este următorul:

- În județul Arad unitățile de cercetare sunt predominante în: construcții, material rulant, sector viticol, creșterea bovinelor;

- In județul Caraș-Severin avem unități de cercetare în domeniul mecanic, cultura fructelor și creșterea ovinelor;
 - In județul Hunedoara principalele unități de cercetare sunt în siderurgie, metalurgie, minerit și securitatea mineritului;
 - In județul Timiș sunt concentrate cele mai multe unități de cercetare dintre care cele mai importante sunt: sudura și încercări de materiale, chimie și electrochimie, fizică, medicină, sănătate publică, silvicultură, științe sociale etc.
- Obiectivele principale cuprinse în Planurile strategice elaborat pentru 2016-2020 sunt specifice fiecărei universități după cum urmează:

Planul strategic al Universității Politehnica Timisoara privind învățământul superior și piața muncii se bazează pe rezultatele obținute de universitate care trebuie consolidate și perfecționate în spiritul misiunii acesteia și a valorilor promovate. Prin ținte bine alese de universitate și prin atingerea lor programată, comunitatea academică a Politehnicii câștigă încrederea și forța necesare asigurării unui nivel calitativ ridicat al activităților de cercetare științifică și educaționale, iar prin imaginea creată universitatea devine un atractor pentru studenți și societate și un partener credibil atât în plan educațional cât și în ceea ce privește activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică.

Un demers stabil și durabil, mai ales în condiții de austeritate economică, impune atât continuitate cât și inovare și adaptare permanentă care să conducă la o abordare pragmatică și eficientă a proceselor de cercetare științifică, de dezvoltare instituțională și de creștere a calității procesului educațional în toate aspectele sale. Este dorită o implicare și mai vizibilă a universității în plan social și economic bazată pe conjugarea aportului unui număr sporit de cadre și pe orientarea unei părți mai mari din activitățile de cercetare științifică înspre aspecte aplicative, care să conducă la parteneriate reale cu agenții economici, cu organisme naționale și internaționale potrivit cerințelor de finanțare a cercetării din fonduri publice naționale și din fonduri europene. Este dorită o adaptare permanentă la cerințele pieței forței de muncă prin orientarea mult mai accentuată a demersului didactic spre rezolvarea problemelor practice și interpretarea responsabilă a reacțiilor primite de la angajatori. În acest context universitatea trebuie să se orienteze înspre satisfacerea cerințelor de formare continuă specifice arealului considerabil și consistent al zonei de vest a României. Evaluarea punctelor tari a UPT evidențiază următoarele direcții în privința pieței muncii:

- capacitatea de adaptare planificată și procedurată la modificările care se produc în spațiul competențelor profesionale din inginerie, reflectată prin adaptarea continuă a ofertei didactice și de cercetare la cerințe naționale și internaționale, atât sub aspectul nivelului cât și al diversității, inclusive în ceea ce privește oferta de programe de studii în limbi de largă circulație;
- implicarea pe plan internațional, național și zonal prin colaborări și parteneriate cu universități, companii, în general cu mediul economic, în obiective cu tematică științifică, culturală, educațională și socială;
- atingerea unui nivel apreciabil de cultură instituțională a cercetării și a calitatii⁶⁵

⁶⁵ În obiectivele și activitățile suport privind învățământul, UPT își propune următoarele:

- Includerea de mai multe activități practice și proiecte în diferitele programe de studii prin creșterea numărului creditelor alocate, începând din primii ani de studiu, pentru a ancora mai puternic pregătirea teoretică în viitoarea profesie, cu efecte benefice asupra procentului de nepromovare;
- Dezvoltarea capacității și competențelor de transfer tehnologic ale universității prin: consolidarea și dezvoltarea de parteneriate cu mediul economic în vederea implementării și transferului de know-how tehnico-științific; activarea la nivelul UPT a unei structuri care să monitorizeze și să consilieze centrele și colectivele de cercetare în privința transferului rezultatelor cercetării spre firme și companii și a modului în care pot fi folosite în acest scop resursele disponibile; acordarea de consiliere, susținere logistică și financiară pentru brevetarea rezultatelor cercetării, crearea de start-up-uri sau spin-off-uri inovante;

Universitatea de Vest din Timișoara își propune următoarele obiective și direcții strategice legate de piața muncii:

- **Cercetarea Științifică și Creația Universitară** are ca obiectiv strategic: Crearea unui mediu de cercetare competitiv pe plan național și internațional care să transforme UVT într-un pol de excelență centrat pe generarea de cunoaștere prin cercetare științifică, dezvoltare și inovare și prin creație artistică și universitară - cu impact direct asupra calității activității didactice și asupra serviciilor către mediul economico-social.

Universitatea de Vest din Timișoara își asumă misiunea generică de cercetare științifică avansată generând și transferând cunoaștere către societate prin activități de: cercetare științifică și universitară, dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, realizate prin creație individuală și colectivă, în domeniul științelor, al științelor sociale, al literelor, al artelor, prin asigurarea performanțelor și dezvoltării fizice și sportive, precum și valorificarea și diseminarea rezultatelor acestora, astfel:

- Dezvoltarea relației cu mediul socio-economic prin prisma transferului de cunoaștere științifică;
- Creșterea capacității de cercetare științifică și creație universitară și îmbunătățirea rezultatelor de cercetare ale doctoranzilor și tinerilor doctori;

Afirmarea fermă a rolului strategic al UVT în dezvoltarea economică, socială, culturală civică și morală a comunității locale, regionale, naționale și internațional UVT își asumă rolul de actor activ în cadrul societății, un actor care reacționează prompt la prefacerile sociale, economice, politice și culturale, însușindu-și un rol angajant, prin care acționează nemijlocit asupra dezvoltării regionale, pe baza unor repere strategice limpede asumate. ⁶⁶

premierea internă, la nivelul UPT, a produselor, tehnologiilor, brevetelor; integrarea centrelor de cercetare ale universității în rețelele internaționale .

- Realizarea în cadrul universității de centre de dezvoltare și implementare în parteneriat cu mediul socio-economic utilizabile și în scopuri de formare profesională practică a studenților.

Obiective și activități suport privind studenții include și următoarele:

- Dezvoltarea relațiilor cu mediul economic în scopul lărgirii posibilităților de desfășurare a practicii studenților;
- Complementarea rolului de formator al universității cu activități de lansare spre carieră a absolvenților prin facilitarea contactului direct studenți angajatori în vederea îmbunătățirii motivării profesionale, obținerii unei pregătiri practice mai bune, familiarizării cu cerințele concrete ale pieței muncii, angajării mai rapide și cunoașterii de exemple de reușită în carieră;

Obiective și activități suport privind relațiile interne /dezvoltarea serviciilor și colaborării cu mediul socio-economic, universități, institute de cercetare

- Creșterea eficienței colaborării universității cu mediul economic, inclusive prin eficientizarea activității Direcției de Antreprenoriat pe component serviciilor pentru societate, într-o abordare de tip multiobiectiv vizând: extinderea ofertei educaționale prin asigurarea unei pregătiri competitive pe piața muncii și organizarea de cursuri de pregătire postuniversitară, pe suport virtual având la bază internetul, pe teme de interes pentru angajații companiilor locale, diseminare de bune practici dinspre și înspre mediul economic, responsabilizarea facultăților și departamentelor în ceea ce privește crearea, dezvoltarea și consolidarea de relații cu mediul economic vizând promovarea de oferte de servicii, realizarea de proiecte de colaborare, atragere de sponsorizări, dezvoltarea de laboratoare tematice, transfer de know-how,
- Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu mediul academic local prin încheierea de parteneriate cu finanțare externă sau cu finanțare internă referitoare la programe de studiu la nivel de masterat și doctorat;
- Colaborarea cu administrația locală în promovarea de proiecte de interes public și dezvoltare sustenabilă;
- Lărgirea ofertei educaționale a universității și a bazei de utilizatori a serviciilor oferite de universitate prin organizarea de cursuri online, de formare pe tot parcursul vieții.

⁶⁶ Obiective operaționale:

- Dezvoltarea unui parteneriat reciproc recompensator cu administrația locală și regională;
- Afirmarea rolului activ al UVT în comunitate, prin dezvoltarea parteneriatului cu societatea civilă și reprezentanții săi semnificativi;
- Implicarea UVT în comunitate, prin acțiuni care potențează responsabilitatea socială;
- Adăugarea dimensiunii de prestator de servicii de înaltă calitate destinate mediului economic și administrației publice, precum și grupurilor țintă vulnerabile care au nevoie de asistență psihologică și socială;
- Dezvoltarea relațiilor de colaborare ale UVT cu organizațiile profesionale și de interes academic;

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI „REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA în STRATEGIA PRIVIND CERCETAREA, INOVAREA ȘI TRANSFERUL TEHNOLOGIC domeniul cercetării, inovării și transferului tehnologic reprezintă un pilon important în cadrul strategiei de dezvoltare a universității în perioada 2016-2020, ce poate propulsa Universitatea în elita instituțiilor de învățământ superior. În acest sens, obiectivele activității de cercetare ale Universității, în conformitate cu obiectivele Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 sunt:

- Îmbunătățirea continuă a acestei activități pentru obținerea de rezultate științifice deosebite, consolidarea poziției în topul cercetării românești și atingerea excelenței științifice recunoscută pe plan internațional, ceea ce determină creșterea vizibilității Universității;
- Realizarea unor proiecte complexe cu impact asupra performanțelor în domeniul agriculturii, horticulturii, zootehniei, medicinei veterinare, prelucrării produselor agricole și amănagementului agricol, prin:
- oferirea de soluții inovatoare pentru creșterea competitivității sectorului public și privat din domeniile aferente; sprijin oferit administrației centrale în luarea deciziilor, prin oferirea suportului științific, și administrațiilor locale în formularea strategiilor de dezvoltare rurală; implicarea unui număr cât mai mare de cadre didactice și cercetători din Universitate în strategii/proiecte comune de dezvoltare rurală la nivel european; orientarea activității de cercetare a Universității spre

Direcții de acțiune pentru realizarea obiectivelor prezentate sunt:

- Crearea și operaționalizarea unui Centru Euroregional de Diagnoză și Intervenție Socială (CEDIS) ca partener academic al mediului politic, administrativ, economic și cultural din Euroregiunea DKMT, în vederea unei colaborări euroregionale eficiente și pertinente, care să contribuie consistent la dezvoltarea social-economică a regiunii. Reunind un nucleu de experți într-o echipă interdisciplinară de la facultățile de: Sociologie și Psihologie, Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării, Litere, Istorie și Teologie, Economie și de Administrare a Afacerilor din UVT și construind o rețea de colaborare care să includă specialiști din departamentele de științe sociale de la Universitățile de stat din Szeged și Novi-Sad, CEDIS se va implica în articularea unor proiecte comune de cercetare - intervenție, în zonele de interes euroregional (precum fluctuația regională a pieței muncii, schimbul economic și cultural transfrontalier, identificarea nevoilor mediului de afaceri din regiune, analiza politicilor publice și a eficacității lor, dinamicilor demografice și mobilitățile sociale semnificative intraregionale etc.).
- Realizarea unui parteneriat cu organizații importante ale societății civile, în vederea elaborării unor proiecte care își propun consolidarea valorilor democrației liberale, a tiparelor atitudinale și comportamentale civic-participative, precum și cultivarea identității central-europene (ex: Institutul Cultural Român, Academia de Advocacy, Fundația „A Treia Europă”, Institutul Intercultural din Timișoara, AID-ONG etc.);
- Realizarea de studii în cadrul CEDIS care să întemeieze politicile de ameliorare a nivelului de trai al cetățenilor orașului, a tipurilor de locuire și a practicilor urbane. Ca actor important al regiunii, UVT trebuie să devină un partener al administrației locale care să fundamenteze politicile de dezvoltare rațională a orașului;
- Realizarea de proiecte care vizează sporirea responsabilității sociale, în parteneriat cu autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale. UVT și rețeaua sa de parteneri și Alumi pot deveni o prezență locală activă nu doar pe plan științific și cultural, ci și pe plan social, sprijinind categorii speciale de populație;
- Sprijinirea realizării unei Clinici universitare asociate UVT, care să acorde expertiză și intervenție psihologică de înaltă calitate;
- Implicarea administrației locale și centrale, printr-un proces eficace de advocacy, în demersul UVT de a deveni un actor semnificativ pe piața internațională a educației și cercetării (sprijin logistic pentru evenimentele internaționale ale UVT, susținerea proiectelor de dezvoltare ale UVT etc.).
- Suportul prompt al administrației locale/centrale este absolut necesar pentru implementarea în termen a acestor proiecte și atragerea fondurilor nerambursabile disponibile;
- Încheierea de acorduri de recunoaștere a specializărilor UVT de către organizații profesionale și de interes academic prestigioase pentru facilitarea accesului direct al absolvenților la profesii recunoscute pe plan național și internațional;
- Organizarea, în parteneriat cu asociațiile profesionale reprezentative, a unor evenimente științifice și de creație artistică (ex.: lansări de carte, tabere de creație artistică, vernisaje etc.) care pot contribui la o recunoaștere profesională mai pregnantă, creând astfel premisele unor proiecte cu impact pozitiv în societate;
- Obținerea de sprijin din partea mediului politico-administrativ, prin proceduri specifice de advocacy, în vederea realizării unor proiecte de infrastructură pentru educație, cercetare și creație.
- Oferirea unui feedback pertinent și avizat la planurile și viziunile politice de dezvoltare locală și regională.

domeniile prioritare ale Strategiei Naționale de Cercetare - Dezvoltare - Inovare 2014-2020;

- încheierea de protocoale de colaborare/parteneriate/convenții cu mediul academic, științific și economic, în acest sens facilitându-se participarea la proiecte comune, efectuarea de stagii de practică, precum și schimbul de informații.⁶⁷

Universitatea Aurel Vlaicu din Arad dezvoltă colaborări cu agenți economici, cu firme ce își desfășoară activitatea în județul Arad, o permanentă sondare a pieței forței de muncă, toate acestea cresc șansa absolvenților universității de stat din Arad de a-și găsi un loc de muncă după absolvirea facultății. Un bun exemplu este strategia Facultății de Inginerie din cadrul UAV. Contracte de colaborare cu mai multe companii, stagii de practică pentru studenți direct în producție, toate menite a da o șansă în plus absolvenților după finalizarea studiilor.⁶⁸

Universitatea Efmie Murgu din Reșița în planul strategic 2016-2020 a evidențiat faptul că învățământul superior de calitate este indisolubil legat de cercetarea științifică. Prin urmare, cercetarea științifică constituie nu numai o activitate, care susține procesul didactic, ci totodată un mijloc de implicare a universităților în dezvoltarea economică locală, regională și națională. Fără cercetare, universitățile pierd legătura cu mediul socio-economic, ajungând în situația de a pregăti absolvenți greu integrabili pe piața muncii.⁶⁹

Universitatea din Petroșani are un obiectiv legat de piața muncii Adaptarea permanentă a ofertei educaționale a Universității din Petroșani la evoluțiile înregistrate pe piața forței de muncă.⁷⁰

⁶⁷ Obiectivele propuse sunt:

- Stimularea inovării și a transferului de rezultate ale cercetării (produse, tehnologii specifice etc.) către mediul economic, demonstrând dinamism și flexibilitate în rezolvarea unor probleme actuale acute ale agriculturii românești, cu impact important la nivel de mediu economic și social
- Diversificarea activităților Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră (CCOC), în perspectiva asistării psihologice și educaționale a studenților, în vederea dezvoltării personale, a orientării în carieră și a creșterii gradului de inserție a absolvenților pe piața muncii dezvoltarea unui cadru reglementat instituțional (regulamente , proceduri) în vederea eficientizării activității CCOC;
- Conturarea unei vizibilități maxime în spațiul socio-economic în care universitatea activează.intensificarea relațiilor cu agenții economici de la nivel local, regional, național și chiar internațional în vederea desfășurării unor activități de formare a resurselor umane, de cercetare-dezvoltare și de transfer tehnologic; consolidarea parteneriatelor cu autoritățile locale și regionale în vederea dezvoltării unor proiecte comune care să conducă la dezvoltarea academică, socială și economică;

⁶⁸ Un obiectiv prioritar al UAV este ca o parte a activității de cercetare sa se deruleze cu mediul socio-economic.În acest sens s-au stabilit următoarele obiective specifice :

- Interacțiunea cu mediul socio-economic să fie extinsă și diversificată ,realizarea parteneriatelor de cercetare aplicativă cu agenții economici și cu administrația locală, în scopul încadrării cercetării științifice în planul național și regional de dezvoltare teritorială,
- promovarea interdisciplinarității, multidisciplinarității și transdisciplinarității în cercetarea științifică , pentru abordarea unor proiecte complexe care sa conduca la rezolvarea problemelor sociale si cresterea calitatii vietii,
- stagiile de practica ca o componenta importanta de integrare a UAV in comunitate constituie o oportunitate reala de invatare si integrare profesionala.In acest sens vor fi realizate parteneriate de practica cu agentii economici și comisiile consultative de la nivelul facultatiilor vor asigura locuri de practica pentru studenți și implicit vor crește posibilitati de angajare a absolvenților.

⁶⁹ Măsurile necesare în acest scop sunt:

- consolidarea poziției de universitate furnizoare de cercetare aplicativă, orientată spre rezultate imediate în mediul industrial și economic, precum și de transfer de know-how către beneficiari;
- extinderea parteneriatelor cu firmele din regiune și stimularea implicării cadrelor didactice și studenților/masteranzilor/doctoranzilor universității;
- menținerea unui dialog instituțional continuu cu mediul de afaceri și instituțiile publice, în vederea atragerii de contracte de cercetare menite să rezolve probleme practice.
- Implementarea modelului european al universității promotoare de cercetare aplicativă de nivel.

⁷⁰ Pentru atingerea acestui obiectiv sunt necesare următoarele etape:

Universitățile din Regiunea Vest își propun următoarele obiective prioritare în raport dezvoltarea regionala:

- Utilizarea parteneriatelor cu mediul de afaceri și cu cel social pentru înregistrarea feed-back-ului necesar corelării, în timp real, a programelor educaționale cu evoluțiile înregistrate pe piața muncii;
- Continuarea dezvoltării parteneriatelor cu firmele din județul Hunedoara și din județele limitrofe în vederea obținerii sprijinului acestora pentru dezvoltarea învățământului în domeniile de studii de Licență/Master/Doctorat oferite de Universitatea din Petroșani, a atragerii de resurse materiale și a asigurării unor condiții adecvate pentru desfășurarea activităților de practică ale studenților, derularea de internshipuri și integrarea rapidă a acestora pe piața muncii;
- Formarea unor competențe aplicativ - practice pentru studenții Universității din Petroșani în vederea pregătirii acestora pentru exigentele pieței muncii; Îmbunătățirea gradului de adaptare al absolvenților la exigențele pieței muncii și creșterea gradului de inserție pe piața forței de muncă;
- Stimularea dezvoltării competențelor transversale ale studenților - garanție a formării unor viitori cetățeni activi civic, inovativi, responsabili social, orientate asupra lucrului în echipă și a rezolvării de probleme practice;
- Amplificarea ponderii programelor de studii masterale și doctorale din Universitate; Încurajarea participării studenților la diferite programe de educație non-formală organizate în cadrul Universității din Petroșani sau al altor instituții de învățământ și cultură (școli de vară, ateliere de lucru interdisciplinare, activități de voluntariat etc.);
- Asigurarea condițiilor de personal, logistice și financiare pentru funcționarea adecvată a Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră, astfel încât să fie asigurate premisele pentru integrarea armonioasă a studenților și absolvenților pe piața locală, națională și internațională a muncii;
- Realizarea unor studii de inserție a absolvenților Universității din Petroșani pe piața muncii și flexibilizarea ofertei de programe de studii, ținând cont de rezultatele obținute. Promovarea rezultatelor studiilor de inserție a absolvenților Universității din Petroșani prin intermediul mijloacelor mass media existente.
- Centrarea procesului de învățământ pe studenți și dezvoltarea unei relații de parteneriat cu aceștia, în scopul îmbunătățirii performanțelor activităților educaționale.
- Urmărirea permanentă a asigurării compatibilității dintre conținutul planurilor de învățământ ale programelor de studii de licență și masterat și înregistrările efectuate în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior;
- Stimularea activităților didactice de tip interactiv și susținerea logistică și financiară a activităților pe care le implică desfășurarea practicii de specialitate, în conformitate cu planurile de învățământ ale programelor de studii de licență și masterat;
- Îmbunătățirea mecanismelor de evaluare a cadrelor didactice de către studenți și folosirea mai eficientă a rezultatelor acestor evaluări în scopul identificării măsurilor de creștere a nivelului calitativ al proceselor de predare-învățare desfășurate în cadrul Universității;
- Implementarea unui sistem de tutoriat și mentoring pentru identificarea și rezolvarea problemelor reale ale studenților;
- Sprijinirea materială și financiară (inclusiv prin atragerea de sponsorizări) a studenților cu performanțe deosebite la învățătură, dar care provin din medii defavorizate și dispun de resurse și posibilități modeste de întreținere;
- Stimularea și susținerea studenților în organizarea și participarea la manifestări cu caracter educativ-științific; Abordarea cercetării științifice ca o componentă a procesului de educație de-a lungul întregului traseu Licență-Masterat-Doctorat;
- Monitorizarea permanentă a modului de implementare a Codului drepturilor și obligațiilor studenților, adoptat de către Senatul Universității din Petroșani;
- Asigurarea continuității parteneriatelor cu liceele din județul Hunedoara și din județele limitrofe prin intermediul cărora studenții se implică în acțiuni de promovare a ofertei educaționale a Universității și în procesele de recrutare a altor viitori studenți;
- Sprijinirea activităților organizate de studenți, pe baza unor programe comune, prin care este vizată promovarea unor valori educaționale, științifice, culturale, sportive sau de recrutare a altor viitori studenți;
- Sprijinirea activităților organizate de studenți, pe baza unor programe comune, prin care este vizată promovarea unor valori educaționale, științifice, culturale, sportive sau de responsabilitate socială;
- Asigurarea cadrului organizatoric și logistic necesar pentru furnizarea către studenții Universității, în condiții de operativitate și transparență, a tuturor informațiilor necesare acestora - prin intermediul site-ului www.upet.ro sau al altor metode clasice și moderne de comunicare - în vederea implicării lor corespunzătoare în activitățile didactice, de cercetare sau în manifestările cu caracter cultural-social organizate de Universitate.

- **adaptarea permanentă a ofertei educaționale la evoluțiile înregistrate pe piața forței de muncă și formarea unor competențe aplicativ - practice** pentru studenții în vederea pregătirii acestora pentru exigentele pieței muncii;

- **Concluzii**

CONCLUZII:

Îmbunătățirea gradului de adaptare al absolvenților la exigențele pieței muncii și creșterea gradului de inserție pe piața forței de muncă;

- **dezvoltarea cercetării științifice, a creativității și inovării.** Cercetarea este o activitate care susține procesul didactic și totodată un mijloc de implicare a universităților în dezvoltarea economică locală, regională și națională și de transfer tehnologic;

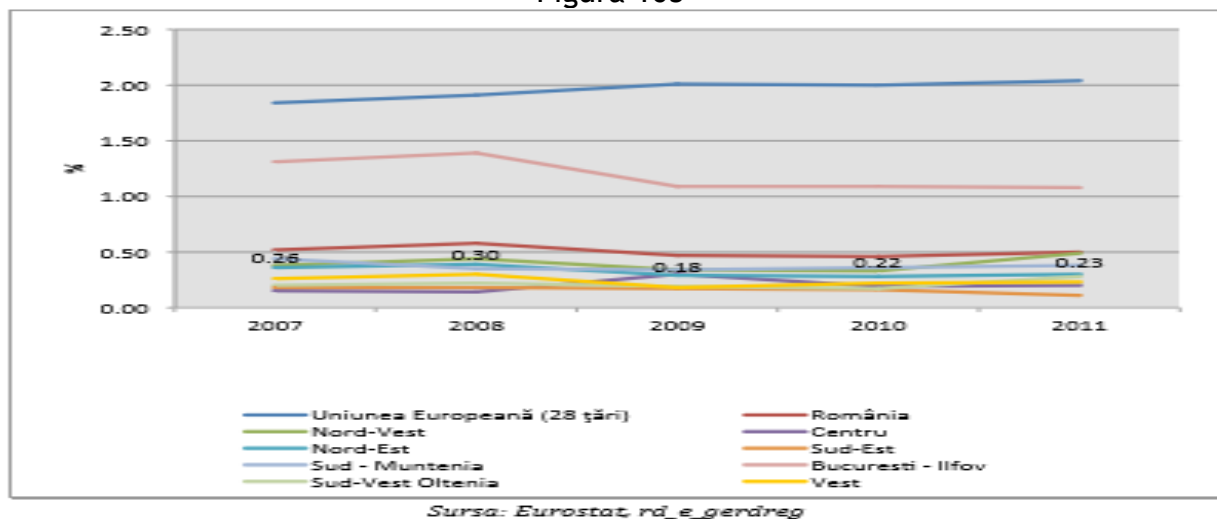
- **diversificarea activităților Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră (CCOC),** în perspectiva asistării psihologice și educaționale a studenților, în vederea dezvoltării personale, a orientării în carieră și a creșterii gradului de inserție a absolvenților pe piața muncii

11.5.2.Cercetarea-dezvoltarea și inovarea

Strategia Regiunii Vest 2014-2020 (<http://adrvest.ro/planul-pentru-dezvoltare-regionala-2014-2020/>) Strategia pentru Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020 reprezintă viziunea Regiunii Vest privind dezvoltarea regională și baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe /comunitare, naționale, regionale și / sau locale.

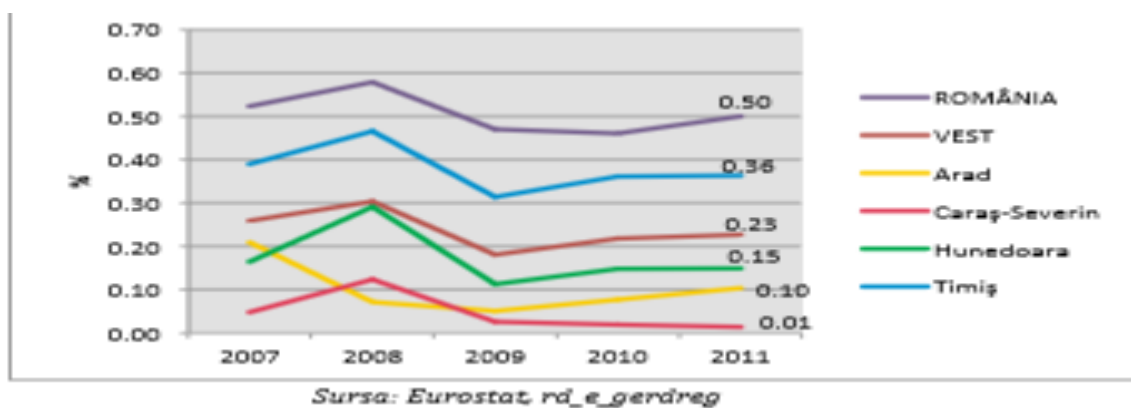
Distribuția fondurilor CDI pe regiuni este prezentată în figura 105. Investițiile CDI au avut o creștere până în 2008 după care s-a menținut aproximativ constantă până în 2011. După 2011 investițiile în CDI au scăzut la 0,23% din PIB măsură care a încetinit atingerea țintei EU pentru 2020 care este de 2% din PIB.

Figura 105

Ponderea investițiilor în județele regiunii Vest este relevată în figura 106

Figura 106

Ponderea investițiilor CDI în județele din Regiunea Vest

Ponderea cea mai mare a investițiilor s-a realizat în județul Timiș de cca 0,36%, deoarece exista o concentrare de institute de cercetare și de universități care au activități de cercetare, urmată de județul Hunedoara (0,15%). Cele mai slabe investiții sunt în județul Arad (0,10%) și Caraș-Severin (0,01%).

Pentru a îndeplini obiectivul general acela ca Regiunea Vest să devină o regiune - productivă - dinamică - conectată la nou - coezivă - agreabilă, este relevantă comparația la nivel european.

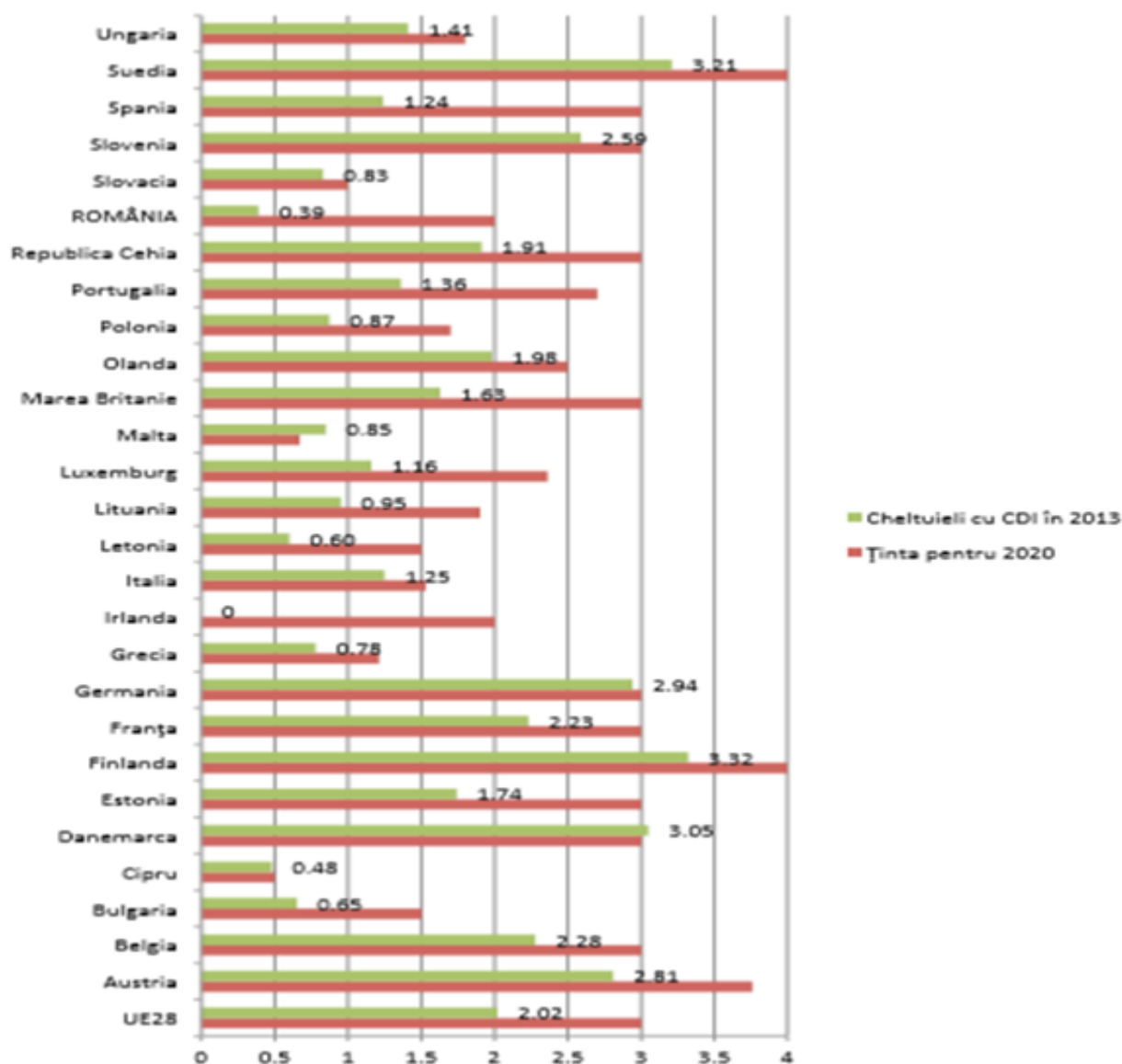
Directivile EU referitoare la dezvoltarea CDI privind ponderea cheltuielilor pentru CDI pe 2013 și țintele pentru 2020 sunt prezentate în figura 107.

Unul din obiectivele specifice ale strategiei este accentuarea rolului **cercetării - inovării**. Documentul vizează „interventii la nivelul modului în care domeniul CDI este configurat și organizat la nivelul regiunii, cu accent pe crearea unor legături mai stranse cu mediul de afaceri, în vederea transmiterii rezultatelor CDI în mediul privat.”

Obiectivul care vizează direct învățământul superior este: *Crearea unei culturi a inovării și dezvoltarea sectoarelor cheie în regiunea de Vest prin consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării*

Universitatea de Vest din Timișoara trebuie să își construiască curajos statutul de actor proactiv în viața socială, economică și culturală a regiunii, prin valorificarea potențialului uman excepțional pe care îl deține și prin asumarea identității de cea mai numeroasă comunitate universitară din această parte a României (aproape o zecime din populația municipiului Timișoara). Crearea de oportunități pentru dezvoltarea personală și profesională a studenților în vederea integrării active și responsabile în societate, este evidențiat următorul obiectiv operational: “Susținerea parteneriatelor încheiate între organizațiile studențești și consiliile județene ale elevilor din regiunile de interes ale Universității de Vest”. UVT și-a propus să acționeze pentru “Crearea și operaționalizarea unui Centru Euroregional de Diagnoză și Intervenție Socială (CEDIS) ca partener academic al mediului politic, administrativ, economic și cultural din Euroregiunea DKMT, în vederea unei colaborări euroregionale eficiente și pertinente, care să contribuie consistent la dezvoltarea social-economică a regiunii.”

Figura 107

sursa: Eurostat rd_e_

Sub aspectul organizării activităților de cercetare, anul 2017 nu a înregistrat modificări considerabile comparativ cu anul anterior. Începând cu luna noiembrie 2017 și-a reînceput activitatea biroul de Inovare, Transfer Tehnologic și Proprietate Intelectuală (BITTPI) din cadrul universității, cu scopul de a ancora energia inovativă și cercetarea cu potențial de aplicabilitate în realitățile industriei din regiune. În luna noiembrie 2017 a fost depus un proiect pentru un Hub digital de inovare constituit la nivelul Universității de Vest din Timișoara, care își propune să coaguleze eforturile mediului academic și a mediului de afaceri pentru promovarea și utilizarea tehnologiilor noi în contextul industriei 4.0, dar și a optimizării de procese și fluxuri de lucru la nivelul companiilor interesate. OITTPI se implică în mod constant în ateliere de lucru și întâlniri ale comunităților tematice cu activitate relevantă în zona inovării și transferului tehnologic în regiunea Vest, prin participare și organizare de sesiuni de lucru, până în prezent fiind activ în comunitățile de optimizare de procese și metodologii de lucru în managementul de proiect, în zona de Automotive - segmentul cu nișa de valoare adăugată cea mai mare în regiunea de vest. OITTPI alături de parteneri din mediul privat au inițiat dezvoltarea unei *Academii de Inovare* care să activeze în nișele cu potențial de specializare inteligentă din regiune. De asemenea, s-a inițiat dezvoltarea

unui centru de excelență în tehnologii inovative legate de a patra revoluție industrială, care vor fi dezvoltate alături de parteneri din mediul privat.

UVT are în structura ei un departament specializat pentru relația cu mediul preuniversitar, unic la nivel național, ce vizează prezența activă în unitățile de învățământ din regiune și din regiuni învecinate în vederea consilierii în cariera și promovării ofertei educaționale a UVT.

(sursa: <https://www.uvt.ro/files/912ddaf702d70a706882b6fdc9a9bdbce369fe60/>

Sursa: <https://www.uvt.ro/files/e6bc484454862a6cbffcae7ecebde8806bab8f1d/>)

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara

(sursa: <http://usabtm.ro/utilizatori/universitate/file/2016/Plan%20strategic%20USAMVBT%202016%20-%202020.pdf>)

Centrele de cercetare din universitatea de Științe Agricole sunt:

Facultatea de Agricultură

Facultatea de Horticultură și Silvicultură

Facultatea de Management Agricol

Facultatea de Medicină Veterinară

Facultatea de Zootehnie și Biotehnologii

Complex de Laboratoare de Cercetare "Horia Cernescu"

Platforma de cercetare interdisciplinară

În strategia CDI universitatea își propune conturarea unei vizibilități maxime în spațiul socio-economic în care universitatea activează prin următoarele acțiuni:

- Intensificarea relațiilor cu agenții economici de la nivel local, regional, național și chiar internațional în vederea desfășurării unor activități de formare a resurselor umane, de cercetare-dezvoltare și de transfer tehnologic;
- Consolidarea parteneriatelor cu autoritățile locale și regionale în vederea dezvoltării unor proiecte comune care să conducă la dezvoltarea academică, socială și economică

Universității „Eftimie Murgu” din Reșița

(Sursa: http://www.uem.ro/fileadmin/1_ACASA/Informatii/1_Documente_programatic_e_si_rapoarte/1.1_Planuri_strategice/Plan_strategic_2016-2020.pdf)

Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița își propune să rămână în continuare o prezență activă în regiunea sa de origine, puternic ancorată în realitatea județului Caraș-Severin pentru susținerea mediului de afaceri și a mediului instituțional public prin cercetare aplicată pe teme relevante pentru regiune. În domeniul Cercetării se urmărește extinderea parteneriatelor cu firmele din regiune și stimularea implicării cadrelor didactice și studenților/masteranzilor/doctoranzilor UEMR

Universitatea din Petroșani, 2016-2020

(<http://www.upet.ro/documente/2016/Plan%20strategic%202016-2020.pdf>)

Cercetare, dezvoltare și inovare din cadrul universității

1. Creșterea numărului de persoane implicate la nivelul facultăților în activități decercetare/dezvoltare/inovare, atât prin atragerea studenților/masteranzilor/doctoranzilor în elaborarea/executarea/implementarea unor proiecte de cercetare/dezvoltare cu caracter formativ, cât și prin atragerea de cercetători din afara instituției și din străinătate;

2. Îmbunătățirea și valorificarea superioară a integrării personalului didactic/de cercetare în comunitatea științifică prin încurajarea și asigurarea mobilităților inter-universitare, organizarea și participarea la conferințe științifice, creșterea vizibilității naționale și internaționale, prin sporirea numărului publicațiilor științifice elaborate/accesate sau prin asigurarea unui acces larg la resursele de informare;

3. Promovarea și susținerea proiectelor de cercetare la nivelul centrelor de cercetare și la nivelul departamentelor, cu relevanță științifică internațională și care presupun cooperarea instituțională, națională, regională și internațională;

4. Orientarea activității de cercetare științifică spre rezultate concrete și cu aplicații practice semnificative, respectiv implementarea unor proiecte de dezvoltare, urmărind îndeplinirea nevoilor curente și de perspectivă ale UP, în corelație cu dinamica mediului economic și social.

Principalele direcții de cercetare, se vor concentra în continuare pe realizarea de studii și cercetări aplicative în următoarele domenii: ingineria extracției și procesării resurselor energetice de materii prime și materiale; perfecționarea și conducerea automată a mașinilor, instalațiilor și proceselor tehnologice; evaluarea impactului activităților economice asupra mediului ambiant; realizarea de software de bază și software pentru conducerea de procese; modelarea, simularea și conducerea inteligentă a roboților industriali și liniilor flexibile, a mașinilor, echipamentelor și sistemelor; creșterea eficienței în lanțul de producere și exploatare a energiei și integrarea sectorului energetic în standardele UE; reconstrucția zonelor miniere, elaborarea de noi sisteme și metode manageriale, de marketing și de dezvoltare antreprenorială pentru inovare și competitivitate organizațională; identificarea oportunităților pentru creșterea economică regională, asigurarea locurilor de muncă și creșterea competitivității firmelor în societatea bazată pe cunoaștere.

Un accent sporit va trebui plasat pe concentrarea cercetării în cadrul Centrelor acreditate instituțional, și anume: Ingineria rocilor, substanțelor minerale utile și a materialelor de construcții (IRSMUMC); Evaluarea riscurilor în industrie (CCERI); Inginerie Minieră (CCIM); Inginerie mecanică pentru industria extractivă (IMIE); Cercetări economice și sociale pentru dezvoltare regională (CCESDR); Centrul de Cercetări Interdisciplinare în Matematică, Informatică, Fizică (CCIMIF); Metode, tehnici și software

Universității „Aurel Vlaicu” din Arad 2016-2020

(<http://uav.ro/files/documente/reglementari%20interne%20uav/Plan%20strategic%202016%20-%202020.pdf>)

În UAV funcționează 3 institute de cercetare, un incubator tehnologic și 13 centre de cercetare la nivelul facultăților. În cadrul acestora se desfășoară activități de cercetare științifică avansată și de formare a resurselor umane pentru cercetare. Dintre institutele de cercetare ale UAV se remarcă Institutul de Cercetare, Dezvoltare, Inovare în Științe Tehnice și Naturale (ICDISTN), înființat în anul 2006. ICDISTN a fost creat pentru a aborda mai multe domenii prioritare (materiale, produse și procese, sănătate, mediu, agricultură, securitate și siguranță alimentară). ICDISTN este format din două centre de cercetare: Centrul de Cercetare în Științe Tehnice și Naturale (dezvoltat, în principal, cu sprijinul financiar venit din partea Uniunii Europene - Proiect POSCCE 621/2014) și Centrul de Cercetare "Sisteme Inteligente".

Nr. crt	FACULTATEA	CENTRUL DE CERCETARE
1.	Facultatea de Design	Centrul de Cercetare în Design și Managementul Inovației
2.	Facultatea de Educație Fizică și Sport	Centrul de Cercetare pentru Activități Fizice
3.	Facultatea de Inginerie	Centrul de Cercetare „Florin Vălu”
		Centrul de Cercetare „Sisteme Inteligente”
		Centrul de Cercetări în Inginerie Mecanică
4.	Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului	Centrul de Cercetări Chimice și Tehnologice
5.	Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială	Centrul de Cercetare Socio-Psihopedagogică

De asemenea, în cadrul ICDISTN sunt asociate și cele patru centre de cercetare din Facultatea de Inginerie Alimentară, Turism și Protecția Mediului, Facultatea de Inginerie și Facultatea de Științe Exacte. Obiectivul principal al ICDISTN este de a promova cercetarea în domeniul științelor naturale cum sunt: materiale avansate, știința mediului, biologie, biochimie, chimie analitică, matematică și tehnologie alimentară. Strategia ICDISTN pentru cercetare-dezvoltare în UAV include sprijinirea resursei umane pentru a aplica la proiecte naționale și internaționale, servicii de consultanță pentru industrie, participarea la congrese, conferințe și târguri de inovare și nu în ultimul rând aplicarea și punere în practica de brevete pentru diferite tehnologii sau produse. Centrele de cercetare de la nivelul facultăților UAV sunt prezentate în tabelul de mai sus.

Cercetarea ramane o prioritate asumata, colaborarea cu mediul economic in vederea ”transferului de cunostiinte”, fiind foarte importantă.

11.5.3. Exemple de bună practică

11.5.3.1. Colaborarea cu învățământul profesional și tehnic

Universitățile din Regiune Vest au semnat protocoale de colaborare cu Inspectoratele Școlare din județe aferente, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.

Obiectivele vizate sunt :

- legatura permanent între universități si mediul preuniversitar în scopul orientarii profesionale a elevilor
- cunoasterea facilitățiilor oferite de universitățile regionale pentru formare profesională
- integrarea universităților în comunitate ca un reper stiintifico-cultural

Universitatea Aurel Vlaicu din Arad desfășoară o multitudine de activități astfel:

- Programe de formare profesionala adresate elevilor pentru cunoașterea programelor de studii oferite

Ziua Porților Deschise - o zi dedicată elevilor în care aceștia pot vizita toate spațiile din universitate și pot afla informații complete cu privire la oferta educațională a Universității Aurel Vlaicu

Caravana educației - o delegație formată din cadre didactice care se deplasează la liceele din mai multe județe pentru a informa despre programele de studii și oferta educațională a Universității Aurel Vlaicu

- Programe de training pentru cadre didactice din grădinițe și școli pentru formarea de competențe suplimentare

- Elaborarea de ghiduri, material informativ și alte publicații de specialitate (Ghidul Candidatului, Pliante cu oferta educațională)

- Studii și analize de specialitate referitoare la orientarea în carieră realizate în cadrul asociațiilor profesionale la care universitatea este afiliată (Asociația CRIO-Vest, CLDPS)

- Participarea la manifestări în cadrul târgurilor organizate în municipiul Arad (DEMO-Metal, Industria Aradeană, Ziua Științei)

Concursuri pentru elevi care se desfășoară în universitate organizate de cadre didactice universitare împreună cu cadre didactice din licee (Concursul CAIUS IACOB, Concursul INGTEX)

Universitatea Eftimie Murgu din Reșița a organizat și a participat împreună cu agenții economici din regiune la următoarele acțiuni:

- Târgul firmelor - anual

- Ziua Economistului - 23 noiembrie

- Proiectul PRACTICOR

- Mese rotunde, work-shop-uri vizând competențele absolvenților, cerințele pieței muncii

11.5.3.2. Parteneriate ale universităților cu mediul economic

Toate universitățile din Regiune Vest au o strânsă colaborare cu agenții economici din regiune pentru realizarea corelării ofertei educaționale la cerințele pieței muncii și creșterea angajabilității absolvenților.

Stagiile de practică a studenților se desfășoară în firmele din regiune unde studenții sunt îndrumați de tutori, cadre didactice și personal din firme.

Dezvoltarea de noi programe de studii cât și corelarea celor existente cu cerințele pieței se realizează prin consultare cu direct cu firmele de profil.

Mediul economic este tot mai implicat în formarea competențelor studenților prin ofertele de practică și de angajare part-time oferite studenților . cu acordarea de burse pe perioada de studii pentru studenți.

La nivelul universităților sunt departamente sau responsabili care au ca misiune dezvoltarea și monitorizarea a colaborării universităților cu mediul economic, social și cultural local și regional.

La Universitatea AUREL VLAICU din Arad se organizează anual în cadrul universității expoziția firmelor care colaborează și oferă locuri de practică și de muncă pentru studenții universității. La eveniment au participat aproape 30 de firme. Printre acestea amintim: Nokia, Continental, Voeslatpine Automotive Components, Coindu, Maschio Gaspardo, Finprom, Dephi Romania sau Porta Doors. În urma discuțiilor avute cu Managerii Departamentelor de Resurse Umane a marilor companii, s-a realizat un portret robot al absolventului, cerut de marile companii. În acest fel am adus în fața studenților cerințele directe ale viitorilor angajatori, competențele de care au nevoie la viitorul loc de muncă și am căutat ca prin intermediul CCOC și Alunni să facilităm angajarea fiecărui absolvent. Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad păstrează în permanență contactul cu piața muncii din vestul țării. Prin intermediul Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră au fost realizate cursuri de calificare pentru absolvenți și s-au pus bazele dezvoltării continue pentru absolvenți prin demararea unor cursuri post universitare. Pe baza aprobărilor primite din partea Ministerului Educației Naționale, au fost demarate două cursuri postuniversitare în următoarele domenii:

Administrarea afacerilor în turism și Industria ospitalității și Managementul resurselor umane și leadership.

De mulți ani, **Universitatea Politehnică Timișoara (UPT)** întreține o colaborare strânsă cu mediul economic din Timișoara și nu numai, relația fiind benefică pentru ambele părți: companiile își asigură astfel resursa umană de care au nevoie, iar universitatea beneficiază pe de o parte de dotări și amenajări de laboratoare, pe de altă parte de programe de internship prin care studenții Universității Politehnice Timișoara își pot realiza diplomele de licență și de disertație în cadrul companiilor partenere. Relația e utilă pentru studenți și prin prisma faptului că vin astfel în contact direct cu realitățile din mediul economic, putând să aplice în practică noțiunile teoretice învățate.

În această linie se înscrie și inaugurarea noului laborator Honeywell (NYSE:HON), care a avut loc în data de 12 iunie, la Departamentul de Electroenergetică, specializarea Ingineria Sistemelor Electroenergetice, din cadrul Facultății de Electrotehnică și Electroenergetică a UPT. Laboratorul C221 este sponsorizat de Honeywell Hometown Solutions, programul de responsabilitate socială al Honeywell, o companie din topul Fortune 100 din domeniul software-industrial, prin alocarea de fonduri pentru echipamente electronice (8 osciloscopuri, 4 sonde optice comunicare smart meter, 5 surse laborator, 6 multimetre, 1 clește ampermetric, 1 trusa reglabila c.c.), infrastructură IT (8 calculatoare și un laptop pentru citire contoare panou), dar și pentru reparații și modificări la rețeaua electrică. Valoarea totală a investiției este de circa 35.000 de dolari. Mai mult de 370 de studenți din cadrul facultății vor folosi noul laborator pentru cursurile de Tehnologia Informației și Programarea Calculatoarelor, Măsurarea Mărimilor Electrice, Microcontrolere și Sisteme Integrate, Calitatea Energiei Electrice, Instrumentație Virtuală.

Parteneriate ale universităților cu mediul economico - social la Universitatea Eftimie Murgu din Reșița privește cu prioritate complexul proces de adaptare a ofertei educaționale la cerințele de pe piața muncii va continua și în perioada următoare, când vor fi organizate întâlniri cu reprezentanții entităților publice și private în ideea de a identifica nevoile reale ale angajatorilor, așteptările pe care aceștia le au de la absolvenții studiilor universitare și felul în care vom putea, în viitor, să dezvoltăm parteneriate care să contribuie la formarea unor specialiști cât mai ușor integrabili pe piața muncii (numărul parteneriatelor, încheiate în perioada 2016-2017, fiind de 74, tot în această perioadă având loc un număr de 23 de întâlniri cu reprezentanții angajatorilor). Organizarea unor întâlniri cu reprezentanții entităților publice și private în ideea de a identifica nevoile reale ale angajatorilor, așteptările pe care aceștia le au de la absolvenții studiilor universitare și felul în care vom putea, în viitor, să dezvoltăm parteneriate care să contribuie la formarea unor specialiști cât mai ușor integrabili pe piața muncii. Pentru fiecare dintre cele trei facultăți: Facultatea de Inginerie și Management, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Științe Sociale se încheie anual convenții de practică pentru studenții de la ciclul de licență cu firme și unități administrative locale. Mai mult decât atât, începând cu anul universitar 2017-2018, în planurile de învățământ de la toate programele de studii universitare de licență și masterat a fost introdusă disciplina „Voluntariat”, studenții având posibilitatea să desfășoare activități de interes public desfășurate în folosul altor persoane sau al societății, pe parcursul fiecărui semestru, pe toată durata ciclului de studii, și să obțină Certificatul de voluntar. În anul 2017 a demarat colaborarea dintre BCR și Facultatea de Științe Economice în proiectul finanțat de către Ministerul Educației Naționale „Caravana educației economice” prin care un număr de 680 elevi și studenți din județul Caraș-Severin au participat la activități de educație financiară, educație antreprenorială și educația consumatorului, 50 dintre ei participând la o vizită de studiu la uzinele FORD din Craiova.

În anul 2018 s-a implementat la nivelul Facultății de Inginerie și Management proiectul extracurricular finanțat de Ministerul Educației Naționale ”Student informat - succes garantat” prin care studenții au realizat vizite de studii la firme din județ.

11.5.3.3. Colaborări ale universităților pentru sprijinirea dezvoltării regionale

Universitatea Eftimie Murgu din Reșița în colaborare cu conducerea UEMR, au demarat împreună cu cadrele didactice din universitate, în scopul creșterii credibilității și a încrederii în comunitatea academică reșițeană, contracte de servicii de cercetare. În acest context amintind studiul de cercetare, realizat pentru Primăria municipiului Reșița, Barometrul comunității locale - Reșița 2016, studiu demarat în anul 2016 și finalizat la începutul anului 2017, în cadrul căruia au fost angrenați un număr de 262 de studenți, studenți care au putut să-și dezvolte abilitățile și competențele de cercetare utile atât în mediul academic, cât și în cel profesional.

În incinta universității reșițene, un întreg corp de clădire, corpul E, a fost alocat pentru a găzdui activitatea unor ONG-uri, angrenate în diferite activități, menite să sprijine dezvoltarea locală și regională. Acest ”cluster” are rolul de a aduce lângă universitate principalele ONG-uri din regiune, de a facilita colaborarea dintre acestea și parteneriatul lor cu universitatea ținând cont de spațiile comune pe care le împart. În tot acest demers un rol foarte important pentru universitate îl constituie atragerea tinerilor studenți în diferite activități, implicarea lor ca și voluntari în proiectele ONG-urilor (pe diverse domenii, precum: promovare turistică, integrarea grupurilor sociale marginalizate).

De asemenea în contextul sprijinirii dezvoltării regionale, corpul E de clădire găzduiește și birourile unor companii de proiectare și cercetare. Astfel, spre ex., concernul Autoliv și-a amenajat în spațiile acestei clădiri din incinta universității un astfel de birou a cărui angajați sunt în proporție de peste 90% absolvenții specializărilor tehnice din UEMR. Prin această deschidere a universității, se urmărește oferirea posibilității absolvenților universității reșițene de a se angaja ”acasă”, pe de-o parte și angajatorilor să fie mai aproape de absolvenții universității, pe de altă parte. Această abordare este gândită de conducerea universității pentru a facilita, și pe această cale, sprijinirea dezvoltării regionale

11.5.3.5. Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a IS din regiune cu nevoile de dezvoltare socio-economică -

Universitatea Politehnica Timișoara în parteneriat cu Asociația CRIO Vest au dezvoltat și implementat proiectul „Orientarea programelor de studii pe realitatea economică regională, validarea acestora de către actorii economici și dinamizarea relației în tripleta universitate-student-companii, pentru un învățământ superior tehnic performant”, OVDIP, cu valoarea de 2.151.800 lei.

Cooperarea a vizat

- Consolidarea cooperării dintre universitate și mediul de afaceri - vizând inovarea în pregătirea resurselor umane, cu adaptabilitate/flexibilitate într-o economie competitivă
- Creșterea relevanței ofertei învățământului superior la cerințele mediului economic prin intervenții sistematice, prin validarea ofertei prin feedback de către mediul economic
- Creșterea și facilitarea accesului la educația universitară prin promovarea de programe susținute de companiile relevante pentru dezvoltarea economică.

Pe parcursul celor 2 ani de implementare s-au obținut următoarele rezultate:

S-a elaborat în parteneriat un Studiul privind Modelul de parteneriat și rețeaua consolidată cu parteneri operatori economici. Studiul are trei capitole, și anexe, care includ Rapoartele de progres, instrumentele de monitorizare și modelele de parteneriat

inclusiv acordurile semnate dintre universitate și companiile partenere (peste 40 de companii investigate)

Au fost încheiate acorduri bilaterale, ca fundamentare a rețelei de cooperare, inclusiv setul de proceduri de lucru agreeate de membrii rețelei,

Au fost sprijinite cele șase echipe mixte care și-au asumat responsabilitatea revizuirii programelor de studii, echipa cu membrii din universitate și companiile partenere. Rezultatul final al procesului de revizuire, sunt cele șase studii de analiză a programelor, care a fost prezentat conducerii universității inclusiv pentru decizia de propunere pentru acreditare ARACIS. Programele revizuite sunt aferente domeniilor 1. Mecatronica și robotica, 2. Inginerie electronică și telecomunicații, 3. Calculatoare și tehnologia informației, 4. Ingineria sistemelor, 5. Inginerie electrică, 6. Autovehicule rutiere; - relevante pentru cererea economică regională

În scopul dezvoltării, îmbunătățirii și promovării programelor de studii universitare care susțin dezvoltarea culturii antreprenoriale au fost dezvoltate și livrate module scurte, cu implicarea experților de la companiile partenere. Pentru aceste activități partenerul CRIO Vest a asigurat conceperea și organizarea împreună cu UPT, responsabil pentru promovare și multiplicare internă a rezultatelor. Au fost planificate cinci „module scurte”, definite în urma acțiunii Busa de idei, care a vizat identificarea ofertelor companiilor partenere pentru sesiuni centrate pe competente care pot crește angajabilitatea absolvenților, cu accent pe spirit antreprenorial, leadership și competente transocupationale. Tematica modulelor a cuprins „Eficientizare prin creativitate”, Project Management Challenge- Life Reloaded, „Începe cu dreptul”, -6 pași pentru succesul în carieră, „De la ideea la produs final”, - realizarea unui produs electronic, și De la start la performanță- antreprenariat.

În cadrul proiectului s-a realizat o largă campanie de promovare a ofertei UPT pentru absolvenții de liceu, care au fost încurajați pentru continuarea studiilor conform cerințelor pieței și aspirațiilor personale.

Acest proiect implementat în colaborare UPT - CRIO Vest a generat alte intervenții inovatoare, dintre care amintim proiectul TRIALOG, cu finanțare din programul Erasmus+, cu coordonarea CRIO Vest.

Centrul Național de Dezvoltare a
Învățământului Profesional și Tehnic

Strada Spiru Haret nr. 10-12, Sector 1
010176, București, ROMÂNIA
Tel: +4021.311.11.62
Fax: +4021.312.54.98
E-mail: vet@tvet.ro

www.tvet.ro

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă
cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European.

Titlul proiectului: Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea
strategică a educației și formării profesionale - INFRAED

Editorul materialului: Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
Data publicării: septembrie 2018

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material gratuit